Micu Serafim

FLORILEGIUM DUHOVNICESC

*

I S T O R I A SFINȚILOR ROMÂNI

.

Redactor: Prof. Ecaterina Micu
Grafică copertă:: Grigorescu Mihail, Pătraşcu Stefan

Consilieri editoriali de specialitate: - Preot Prof. Univ. Dr.
Gheorghe I. Drăgulin
-Preot Dr. Valer Irimia

Tehnoredactare computerizată: - Elisabeta Niculescu
- Prof. Ecaterina Micu

Lucrare cu conținut religios care cuprinde șapte volume.

ISBN 978-973-o-07066-8

Micu Serafim

FLORILEGIUM DUHOVNICESC

*

I S T O R I A SFINȚILOR ROMÂNI

Ediția I

Tipărită cu binecuvântarea Prea Sfințitului
† **GALACTION**
Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

București
2009

„Voi sunteţi sarea pământului; dacă sarea se va strica, cu ce se va săra? / Voi sunteţi lumina lumii; nu poate o cetate, aflată pe vârf de munte, să se ascundă. / Nici nu aprind făclie şi o pun sub obroc, ci în sfeşnic şi luminează tuturor celor din casă. / Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.“ (Mt. 5, 13-16)

Tipărită la Tipigrafia Digitală
– ECAS TRADE –
Bucureşti
2009

ISBN: 978-973-o-07066-8

CUVÂNT ÎNAINTE

Lucrarea religioasă, „Florilegium duhovnicesc“ a profesorului Micu Serafim, întocmai ca şi „Epopeea Hristica”, are mari dimensiuni şi cuprinde mai multe volume cu diferite teme de spiritualitate creştin-ortodoxă.

Termenul de „florilegium“ aici înseamnă „buchet“ de teme creştine duhovniceşti, variate şi este similar cu „varia“; termenul este de proveniență latină şi a fost conceput şi folosit pentru prima oară de către Sfântul Dionisie cel Smerit (Exigul), cel care a unit în spiritualitate, Orientul cu Occidentul şi a stat ca sfătuitor şi consilier în slujire a şase papi ai secolului al şaselea d. H.

Lucrarea „Istoria Sfinților Români“ este primul volum din „Florilegium“ şi ne prezintă istoria spirituală a poporului român, de la încreştinarea sa acum două mii de ani, de către Sfântul Apostol Andrei, cel Dintâi Chemat de Mântuitorul la apostolie. Lucrarea ne prezintă istoria ierarhică şi cronologică a Sfinților Români, cei care au devenit prin Apostolul, „pescari de oameni“ şi timp de două mii de ani, până astăzi, au ridicat steagurile creştinătății, veghind la sănătatea spirituală a poporului român.

Cei mai de demult dintre sfinți (cei din secolul al IV lea, „Zoticos, Attalos, Kamasis şi Filippos“ cu prăznuire la 4 iunie) au fost descoperiți relativ recent, în anul 1971, la locul unde au fost îngropați între Dealurile Niculițelului, în zona Isatcea. Ni i-a scos Dumnezeu printr-o viitură, la suprafață, împreună cu altarul osuar unde au stat martirizați timp de peste un mileniu şi jumătate.

Volumul „Istoria Sfinților Români“ ne arată în mod firesc şi cursiv, valurile zbuciumate ale istoriei mântuirii poporului român cu toți sfinții şi mucenicii lui. Sântem foarte bogați. Pământul acesta, care-a odrăslit sfinți şi mucenici, este sfințit de sângele şi carnea acestora. Comoara moaştelor sfinților este mai prețioasă pentru noi, românii, decât tot aurul din lume şi se spune că, raportat la numărul lor, suntem pe-al cincelea loc din lume, (după Rusia, Ierusalim, Grecia şi Ucraina), bogați în moaşte de sfinți.

Avem moaşte de sfinți întregi, care ne ocrotesc poporul, oraşele, satele şi pământurile. Cu ele la vreme de necaz ies preoții în alai pe câmpuri să oprească seceta şi molimile.

Avem părți din moaşte ale sfinților români cei mai dragi inimii noastre, fiecare dintre ei, descoperiți aici, pentru noi, de Bunul Dumnezeu, ca să ne-aline bolile şi suferințele.

Avem moaşte de Sfinți, proveniți şi din alte țări, dar pe care Dumnezeu şi istoria ni i-a adus ca alinare şi recompensă pentru toate suferințele noastre. Sunt moaşte de Sfinți care-au vrut să rămână aici, pe

pământ românesc, şi moaşte de sfinţi, primite în dar de către voevozii noştri. Sunt moaşte cumpărate cu bani grei din vistieria noastră dar şi moaşte de sfinţi străini, care-au fost martirizaţi pe pământ românesc şi şi-au amestecat carnea şi sângele cu pământul acesta românesc. Pe astfel de sfinţi Biserica Creştin-Ortodoxă Română i-a adoptat, îi consideră a fi tot români şi-i cinsteşte împreună cu toţi Sfinţii Români.

Şi domnitorii noştrii au fost unii dintre ei martirizaţi pentru apărarea credinţei lor şi sfinţiţi de B.O.R. precum domnitorul Matei Basarab şi Sfinţii Martiri Brâncoveni.

Fiecare pagină de istorie a poporului nostru a fost înroşită cu sânge creştin şi numai Bunul Dumnezeu ştie cu adevărat care este numărul Sfinţilor Români, căci pământul nostru, aflat la încrucişarea a trei imperii, a fost călcat în picioare de-atâta păgânătate şi stropit cu sânge martirizat de creştini.

Cuvioşii Ierarhi şi monahi ai Bisericii noastre au înmulţit şi ei rândurile Sfinţilor Români. Mărturie ne stau raclele lor cu parfum îngeresc, ce nu se poate exprima în cuvinte. Pământul sfinţit de moaştele sfinţilor se deschide mereu şi ni-i oferă pe sfinţi spre cinstire iar pe câmpul cu maci nu e loc să nu calci cu nevrednicie, creştine, pe sângele, pe carnea şi-obrazul, pe mâinile lor.

Avem şi moaşte de sfinţi români pe care istoria ni le-a înstrăinat şi pentru care B.O.R. şi autorităţile române fac eforturi să le recupereze. Primim în dar în continuare moaşte dorite de sfinţi şi de la alte popoare şi la rândul nostru mai dăruim şi noi.

Vin vremuri grele şi să ne-ajute Bunul Dumnezeu să cunoaştem bine istoria mântuirii poporului nostru şi să-i cinstim cum se cuvine pe sfinţii, martirii şi mucenicii noştri; să veghem să nu ne pierdem identitatea etnică şi spirituală pentru care au luptat ei. Şi, aşa cum spunea Părintele Arhimandrit Teofil Pârâianu deseori în cuvântul său, amintindu-ne de sfinţi şi de Sfânta Tradiţie: „Suntem născuţi de două milenii creştini, şi-aici, lângă sfinţi, ne e locul, în Grădina Maicii Domnului“, lângă <<Obrazul lui Hristos>>, care este <<pâinea noastră cea de toate zilele>>“. Amin!

1 septembrie, de Sfânta Prăznuire
a Sfântului Dionisie cel Smerit — Pr. Dr. Valer Irimia

RUGĂCIUNE

Îndură-Te, Doamne, de cei vii şi de cei răposaţi, pentru rugăciunile sfinţilor Tăi, către care zic şi eu, nevrednicul, această smerită rugăciune:

O, fericiţi servitori ai lui Dumnezeu, nu încetaţi a vă ruga lui Dumnezeu ziua şi noaptea pentru noi, nevrednicii, cei care pururea greşim înaintea Ta cu atâtea nenumărate păcate!

Mijlociţi pentru noi darul şi ajutorul lui Dumnezeu, pe care nu-l ştim a-l cere după cuviinţă. Nu încetaţi a vă ruga pentru ca prin rugăciunile voastre, păcătoşii să câştige iertare de la Dumnezeu; săracii ajutor; întristaţii mângâiere; bolnavii sănătate; cei slabi la minte înţelepciune; cei tulburaţi linişte, cei asupriţi ocrotire şi toţi împreună darul lui Dumnezeu spre folosul cel sufletesc, în mărirea lui Dumnezeu Celui în Treime lăudat, Căruia I Se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea. Amin. /1.

SFINŢII LUI DUMNEZEU

(Sfântul Apostol Pavel II Cor. 6,1-18)*

„Fiind dar împreună lucrători cu Hristos, vă îndemn să nu primiţi în zadar harul lui Dumnezeu.

Căci zice: „La vreme potrivită te-am ascultat şi în ziua mântuirii te-am ajutat; iată, acum vreme potrivită; iată acum ziua mântuirii.

Nedând nici o sminteală întru nimic, ca să nu fie slujirea voastră defăimată,

Ci în toate înfăţişându-ne pe noi înşine ca slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare, în necazuri, în nevoi, în strâmtorări,

În bătăi, în temniţe, în tulburări, în osteneli, în priveghiu, în posturi,

În curăţie, în cunoştinţă, în îndelungă răbdare, în bunătate în Duhul Sfânt, în dragoste nefăţarnică

În cuvântul adevărului, în puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptăţii cele de-a dreapta şi cele de-a stânga,

Prin Slavă şi necinste, prin defăimare şi laudă; ca nişte amăgitori, deşi iubitori de adevăr.

Ca nişte necunoscuţi, deşi bine cunoscuţi; ca fiind pe pragul morţii, deşi, iată, că trăiau ca nişte pedepsiţi, dar nu (încă) ucişi.

Ca nişte întristaţi dar pururea bucurându-ne; ca nişte săraci dar pe mulţi îmbogăţind; ca unii care n-au nimic dar toate le stăpânesc...căci

---

1. Fragment din „Rugăciunea de Sâmbătă“, Carte de Rugăciuni;

* Din „Epistolele“ Sfântului Apostol Pavel;

noi suntem templu al Dumnezeului Celui Viu, precum Dumnezeu a zis că: <<Voi locui în ei şi voi umbla şi voi fi cu Dumnezeul lor şi ei vor fi poporul Meu.>> (Iez. 37,27 şi Lev. 26,12)

De aceea: <<Ieşiți din mijlocul lor şi vă osebiți, zice Domnul, şi de ce este necurat să nu vă atingeți şi Eu vă voi primi pe voi“

SECOLUL I
Sfântul Apostol Andrei,

cel dintâi chemat, ocrotitorul României
(? + 80?)
30 Noiembrie

Sfântul Apostol Andrei era de loc din Betsaida, (orăşel de pe malul Lacului Ghenizaret), fiul lui Iona, pescar sărac din Galileia şi frate al lui Simon, viitorul Apostol Petru şi primul dintre ucenicii Domnului nostru Iisus Hristos. Pescari de peşte fiind, la fel ca şi tatăl lor, cei doi Apostoli au devenit prin Hristos „pescari de oameni.“ /1.

Simon Petru s-a căsătorit de tânăr şi şi-a întemeiat o familie bine închegată la care trăgea de fiecare dată Mântuitorul când venea în aşezările situate pe malurile Mării Galileei. Aici Mântuitorul şedea la masă cu ucenicii Săi şi „soacra lui Petru Îi slujea Lui.“ Mântuitorul propovăduia şi făcea vindecări la cei ce erau de față, şi casa lui Petru devenea neîncăpătoare, atunci când venea şi Iisus.

Sfântul Apostol Andrei, însă, o fire mai interiorizată, a refuzat să se căsătorească şi să-şi întemeieze o familie. El a auzit de Proorocul Ioan Botezătorul, cel care venind din pustia de dincolo de Iordan, propovăduia în ținuturile de pe malurile Iordanului despre credința în Dumnezeu şi pocăință şi a devenit ucenic al lui Ioan.

După ce Sfântul Ioan Botezătorul Îl recunoaşte pe Iisus că e Mesia şi-L botează în apa Iordanului, Proorocul îl va duce pe Sfântul Apostol Andrei la Mântuitorul, spunându-i despre Acesta: „Iată, Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii!“(2) Atras de cuvântul dumnezeiesc al lui Iisus, Apostolul rămâne o zi să stea pe lângă Mântuitorul, apoi, aleargă să-şi aducă şi fratele mai mare, pe Simon, la Domnul Iisus, spunându-i. „Am aflat pe Mesia Care se tălmăceşte Hristos.“ (3) La vederea acestuia, Mântuitorul recunoaşte în el pe viitorul Apostol şi îi schimbă numele din Simon în Chifa care se tălmăceşte Petru: „Tu eşti Simon, fiul lui Iona. Te vei numi Chifa, care se tălmăceşte Petru.“ Astfel Sfântul Apostol Andrei l-a atras spre dragostea lui Hristos şi pe fratele său Simon Petru. Drept aceea Sf. Ap.

---

1. „Veniți după Mine şi vă voi face pescari de oameni!“
2. Ioan 1,29;
3. Ioan 1,41;

Andrei i se mai spune şi Apostolul cel Întâi Chemat al Domnului.

Mai apoi, după o scurtă întoarcere la îndeletnicirile pescăreşti, când Mântuitorul îi ajută pe cei doi fraţi pescari Apostoli să pescuiască în mod minunat o mulţime de peşte, Sfântul Apostol Andrei şi fratele său Petru lasă corăbii şi peşti şi-L urmează pe Mântuitorul, Care le promite acestora că de-acuma îi va face pe ei „pescari de oameni“. Din acel moment cei doi Îl vor urma pe Iisus şi vor deveni primii ucenici ai Domnului. Ei Îl vor urma pe Mântuitorul prin cetăţi şi prin sate şi vor fi martori la minunile Mântuitorului, vor asculta cuvântul Lui.

După răstignire şi Înviere Apostolul Andrei a fost martor al unora dintre apariţiile Mântuitorului de după Înviere, precum pe malul Lacului Ghenizaret sau pe Muntele Galileei, în foişorul unde Domnul a intrat de două ori prin uşile încuiate şi Şi-a arătat coasta şi rănile lui Toma şi unde Domnul le cere ucenicilor să propovăduiască Scripturile. cu învăţătura creştină în lume. „Mergând, învăţaţi toate neamurile!“

. Tradiţia ne spune că după Înălţarea Domnului pe Eleon la cer şi după Cincizecime, când Apostolul Andrei a primit şi el împreună cu Maica Domnului şi ucenicii ceilalţi, Duh Sfânt şi a căpătat puteri deosebite, ucenicii au tras la sorţi, care încotro avea s-o pornească în lume. Apostolului Andrei i-au căzut sorţii să meargă în Bitinia, Bizantia, Tracia şi Macedonia, cu ţinuturile din jurul Mării Negre, până la Dunăre, şi Sciţia şi până în Crimeea. Acest fapt este adeverit şi de primul istoric bisericesc Eusebiu de Cezareea (+ 340) precum şi de tradiţia locală. Denumiri de localităţi din Dobrogea, care ţinea atunci de provincia romană Moesia, şi din stânga Prutului, precum şi unele creaţii folclorice mărturisesc prezenţa Sfântului Andrei pe aceste meleaguri locuite de sciţi şi daco-geţi. O urmă a trecerii sale în ţinuturile din nordul Istrului se află în Dobrogea, aproape de Dunăre, lângă localitatea Ioan Corvin (Mânăstirea şi Peştera Sfântului Apostol Andrei) Pe lângă Peştera Sfântului Apostol Andrei tradiţia a mai reţinut prezenţa marelui Apostol Andrei pe teritoriul nostru românesc şi la Bărboşi, lângă Galaţi, şi la Copuzu, lângă cetatea antică Piscul Crăsanilor din jud. Ialomiţa.

După ce şi-a împlinit misiunea sa de apostolat în unele din locaţiile trase la sorţi ale sale, Apostolul s-a întors în Bizantia, hirotonind acolo pe primul episcop creştin, pe Stahie şi străbătând şi alte ţinuturi, Apostolul a ajuns şi în Peloponez dar aici a fost prins de păgâni, primind moarte mucenicească. Sfânta Tradiţie ne spune că el a fost răstignit pe insula Patros, lângă Corint, legat de braţele crucii cu capul în jos, pe o cruce în formă de X, căreia i s-a spus „crucea Sf. Apostol Andrei“ Avea în jur de 80 de ani când a murit de moarte mucenicească Apostolul Andrei. Înainte de crucificare, mulţimea a sărit să-l salveze pe Sfântul Apostol, spune tradiţia, dar acesta nu a dat înapoi şi a primit moartea pentru Hristos cu seninătate, spunând: „Doamne, Iisuse Hristoase, nu mă lăsa să fiu dezlegat de pe crucea pe care sunt

spânzurat pentru numele Tău, ci primeşte-mă!“ Atunci o lumină orbitoare s-a pogorât asupra sa din cer, în timp ce Apostolul îşi da sufletul în mâinile lui Hristos. (Fragment din predica Prof. Univ. Dr. Gheorghe I. Drăgulin)

MEDITAȚIE LA PEȘTERA SFÂNTULUI APOSTOL ANDREI *

Am stat în peştera în care
a fost aflată veşnicia.
Aici a plâns Întâi Chematul
Apostol pentru vlahii moşi.
Pereții arşi de profanare**
au adunat în cer mânia
Şi-a suferit eternitatea
din vina unor păcătoşi.

Priveam la „cortul“ plin de semne,
lovit şi scrijelit cu ură,
În care, azi, creştinii, Doamne,
au pus scrisori şi rugăciuni
Şi-ncet, vedeam cum se desprinde
din stânca, martora cea sură,
Statura unui Duh de Pace
şi făcătoare de minuni.

În patul suferinței, drepții
se ridicau să te-ntâlnească;
Şi-n altă peşteră de munte
cu Sfântul Luca ai vorbit.
Icoana binefăcătoare,
venind din patria cerească
Cu harul ei cel vechi de zile,
in tainiți s-a sălăşluit. ***

---

* Moaştele Sfântului Apostol Andrei sunt la Mânăst. Hurez, Secu, Neamț şi-n Galați.

** La Mânăstirea Nămăieşti, Argeş, se află o catacombă creştină, datând din epoca romană. Aici s-a descoperit icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului cu Pruncul, pictată de Sfântul Evanghelist Luca. Se presupune că icoana a fost adusă pe pământurile Vlahiei de Sfântul Apostol Andrei. Acest Sfânt Apostol s-a sălăşluit pe pământurile Dobrogei şi a vieţuit acolo, într-o peşteră, săpată în stâncă, peşteră care a devenit un sfânt locaş de cult creştin.

***La Mânăstirea Nămăieşti se află şi icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului, pictată de Sfântul Apostol Luca.

Şi un izvor cu apă sfântă *
a curs, din ochii tăi, pe coastă,
Cu plete vinete de apă
şi răcoreală-n gând curat.
Părea c-aici, deasupra stâncii,
e-n parte, mântuirea noastră
Şi, cu-ndurare de la ceruri,
vom fi departe de păcat.

Şi ai ales o altă cruce,
să te ridici peste cuvinte,
La ceruri, cu slujire multă,
la începutul altui veac.
Şi-n clipa adormirii tale,
veneau, arzând spre noi, cruci sfinte,
Cu braţele vindecătoare
şi milă pentru om sărac.

Aici, pe dealuri, stau de veghe
peste pădurile albastre,
În convorbire cu Lumina,
Apostolii-mbrăcaţi în piei;
Şi sfat de taină e pământul
acesta, semănat cu îngeri,
Pe care-au pus un semn şi Sfinţii
Apostoli Luca şi Andrei.

Aşa, creştini, am stat de veacuri,
în strana pătimirii noastre
Şi Domnul ne-a vegheat, şi Sfinţii
sub crucea noastră s-au rugat.
Am fost salvaţi cu Duhul Păcii
de nesătulele dezastre,
Ce s-au hrănit din carnea noastră
şi Domnul ne-a răscumpărat. 27.11.1998

Sfânta Tradiţie spune că Mântuitorul S-a arătat prin vedenie Sfântului Apostol Andrei şi i-a poruncit să ajungă cât mai degrabă în Bitinia (Scitia Minor sau Dobrogea) spunând: „Sunt cu tine oriunde vei merge, dar Schythia te aşteaptă“

---

* Legenda mai spune că lacrimile Sfântului Apostol Andrei ar fi făcut să ţâşnească din coasta dealului un izvor de leac.

*

***

P.S. Cassian Crăciun, Episcopul Galaţiului şi al Dunării de Jos, le-a vorbit credincioşilor cu prilejul trecerii a şapte ani de la aducerea moaştelor capului Sfântului Apostol Andrei la Galaţi, şi la un an de la trecerea capului Sfântului Ioan Casian pe aceste meleaguri, astfel a rostit Părintele cu această ocazie un „Cuvânt despre sfinţenie“ şi citãm:

„Cine mai doreşte astăzi să devină sfânt? Pe câţi dintre dumneavoastră i-a mai auzit duhovnicul spunând: <<Părinte, eu vreau să devin sfânt. Acesta este idealul meu>> Trebuie să încercăm să devenim cu toţii sfinţi, să ne sfinţim viaţa şi pe cei din jur. Modele avem au fost şi sunt printre voi. În fond sfinţenia este singurul lucru care contează.“

Să ne rugăm şi noi Sfântului Apostol Andrei să mijlocească pentru noi la Bunul Dumnezeu pentru sfinţenia şi mântuirea noastră:

„Pentru rugăciunile Apostolului Tău, Andrei, dăruieşte-ne nouă, Doamne, viaţă ferită de toată răutatea!“ *

SECOLUL I - IV

Dobrogea de astăzi se numea pe vremea stăpânirii romane Sciţia Mică şi acest ţinut situat între Dunăre şi Mare, unde a locuit o vreme şi Sfântul Apostol Andrei, servea drept loc de exil pentru creştinii persecutaţi şi martirizaţi aici de împăraţii romani, între anii 64-324 dar şi mai târziu, după scindarea Imperiului. S-au descoperit în zona Isatcea-Niculiţel cu totul, sute de fragmente din 31 de sfinţi martirizaţi aici, în Dobrogea, de pe vremea celor zece împăraţi romani, prigonitori ai creştinătăţii. Unii dintre ei mureau aici de foame şi de frig iar alţii schingiuiţi, crucificaţi sau decapitaţi de soldaţii romani. Trupurile lor mutilate erau îngropate, în taină, noaptea de către creştinii credincioşi prin păduri. În vremuri de linişte, însă, moaştele sfinţior martiri erau aşezate cu cinste în cripte zidite, numite „martirioane“, peste care ridicau biserici, ca să dureze peste veacuri.

Iată şi care au fost şi unele dintre cele zece dinastii de împăraţi romani, prigonitori ai creştinătăţii: Nero (64 – 59) împăratul Aurelian (270-275); împăraţii Diocleţian şi Maximian (284 -305); împăratul Iulian apostatul 362; împăratul Valens (364-378) la Constantinopol (Imperiul Roman de Răsărit) şi împăratul Valentinian la Roma (364-375); precum şi Împăratul Galeriu.

Şi iată, care au fost şi unii dintre Sfinţii de alte neamuri martirizaţi de tiranii apostaţi, pe pământ românesc şi pe care Biserica noastră îi prăznuieşte ca Sfinţi români:

---

* Rugăciune – fragment;

– Dintre cei patru Sfinți Martiri de la Niculițel, doi aveau nume greceşti: Zoticos (care era cleric) şi Fillipos, şi doi aveau nume latine: Kamasis(ius) şi Athallos(us).şi alți peste 31 de Sfinți dar care nu li se cunoaşte identitatea şi care au fost martirizați între anii 64-324, în timpul celor zece dinastii de tirani împărați romani apostați

– Sf. Mucenic Epictet, preotul şi Astion, monahul (+290) 8 Iulie;

– Sf. Mare Mucenic Dasie (+290) 24 Septembrie;

– Sf. Mucenic Hermes (+290) 31 Decembrie;

– Sfinții Pasicrat şi Valentin (+298) 24 Septembrie;

– Sfântul Mucenic Iuliu Veteranul (+298) 27 Mai;

– Sfinții Martiri Nicandru şi Marcian (+298) 8 Iunie;

– Sfântul Mucenic Isihie (+298) 8 Iunie;

– Sf. Muc. Montanus preotul şi soția sa Maxima (+304) 26 Mart;

– Sf. Muc. Ermil diaconul şi Stratonic temnicerul (+303) 13 Ian.;

– Sfinții Mucenici Donat diaconul, Romul preotul, Silvan diaconul şi Venust (+304) 21 August;

– Sfântul Mucenic Irineu, episcop de Sirmium (+304) 9 Aprilie;

– Sfântul Mucenic Efrem, Episcopul Tomisului (+304) 7 Martie;

Sfinții Martiri de la Niculițel

(64-324)

4 Iunie

„Dacă voi veți tăcea, atunci pietrele vor vorbi“ (Luca XIX, 40)

În luna septembrie a anului 1971, Dumnezeu a descoperit în urma unor inundații, moaştele unor sfinți în cel mai vechi şi mai bine păstrat „martirion“ din Peninsula Balcanică, ascuns sub şoseaua ce traversa satul Niculițel-Tulcea. În încăperea de deasupra „martirionului“ s-au descoperit patru moaşte întregi de martiri. Pe pereți era scris în limba greacă: „Martirii lui Hristos“ şi „Zoticos, Attalos, Kamasis, Filippos“ şi deasupra, pe peretele dinspre răsărit, era crucea monogramată (Hr), hrisma, semnul crucii cu P. În încăperea de dedesubt şi mai veche, poate din primul secol de după Hristos, s-au găsit şi alte multe fragmente de moaşte străvechi de sfinți martirizați la Isatcea şi pe o lespede de calcar scria: „Aici şi acolo sângele martirilor“. Deasupra criptei fusese şi aici zidită o bazilică, care fusese distrusă cândva, în timpul invaziei popoarelor migratoare. S-au descoperit în zona Isatcea-Niculițel cu totul, sute de fragmente din 31 de sfinți martirizați aici, în Dobrogea, între anii 64-324, pe vremea a zece împărați romani, prigonitori ai creştinătății.

În anul 1971 cele mai autentice moaşte din primele veacuri

creştine, moaştele celor patru sfinţi martiri, descoperite întregi în cripta de la Niculiţel, au fost depuse în Biserca Mânăstirea Cocoş. Pomenirea tuturor sfinţilor martirizaţi aici, în pământul Dobrogei, se face la 4 Iunie.

„Martirionul, sau cripta sfântă, în care s-au găsit cei patru Sfinţi Martiri de la Niculiţel, a fost zidită odată cu aducerea aici a celor patru probabil martirizaţi la Noviodunum-Isaccea (Jud. Tulcea) Locaşul a fost ridicat, acolo unde odinioară era o pădure deasă de tei, la poalele Dealului Niculiţel, loc ascuns de ochiul ighemonului păgân, unde probabil că creştinii se adunau, centru străvechi monahal Mănăstirişte.“*

Dintre cei patru martiri, doi aveau nume greceşti: Zoticos şi Fillipos, şi doi aveau nume latine: Kamasis(ius) şi Athallos(us). Elinul Zotik era cleric şi de aceea lui i s-a tăiat capul, căci moaştele purtau pe piept ţeasta lui şi de această moarte mucenicească se învredniceau pe vremea aceea doar clericii. Ceilalţi trei martiri probabil c-au fost răstigniţi, căci aveau fluierele picioarelor zdrobite, ca să se accelereze moartea lor. Cripta de la Mănăstireşti-Niculiţel cu cei patru Sfinţi, este ridicată mai târziu, dar pe un mai vechi martirion iar pe la anul 527 era aici un vechi aşezământ mănăstiresc cu chilii. Năvălirile slavilor au făcut ca în jurul anului 565 acest aşezământ să fie pustiit şi transformat în ruină, acolo unde sub pământ dormeau Sfinţii Martiri. Sfânta Tradiţie numeşte locul acela Mănăstirişte. În sec. VIII a fost ridicată aici, Biserica Sfântul Atanasie, dar în perioada cruciadelor iar s-a pustiit totul şi pe vechile ruine au început să crească păduri de tei. În 1417 turcii pun stăpânire pe Dobrogea timp de 500 de ani. Săpăturile arheologice încep, însă, după 1918, când s-a desăvârşit statul naţional unitar român; se reface şi Biserica Sfântului Atanasie.

Cripta martirilor, descoperită de inundaţiile din 1971, semăna cu un fel de „cuptor“, ascuns în pământ. Ea e spartă mai întâi de căutătorii de comori, care nu găsesc aici nimic decât oase goale şi vase de cult din ceramică. Au fost anunţate şi oficialităţile, dar acestea, după ce au dus moaştele Sfinţilor Martiri la Mânăstirea Cocoş, pentru conservarea martirionului, unde ei au fost descoperiţi, nu au făcut nimic şi au lăsat locul acela sfânt şi unic în Peninsula Balcanică, să fie acoperit cu mâl.

Spre cinstirea Sfinţilor Martiri, în Biserică a fost ridicat un baldachin de lemn sculptat sub care au fost aşezate moaştele. Cei care vin cu credinţă şi se roagă la cripta şi la moaştele Sfinţilor Martiri de la Niculiţel se tămăduiesc de boli şi suferinţe, căci şi aceştia împodobesc cu cinste pământul nostru românesc şi mijlocesc la Dumnezeu pentru noi.

---

* Diac. P. David: „Din Istoria Sfinţilor poporului român“, Ed ROMPIT, Buc. 92

TOȚI SFINȚII

„Toți cei ce trăiesc, nădăjduind în Dumnezeu, sunt ridicați spre El şi sunt luminați cu strălucirea luminii veşnice, iar când sufletul lor se desparte de trup, zboară cu îngerii spre slavă, ca dintr-o țară străină.“

(Sfântul Calinic de la Cernica)

Păşesc sfios în Casa Sfântă
unde se roagă blânda minte
Şi unde-o inimă tresare
şi se apropie de îngeri.
Ating sfios catapeteasma,
icoana Bunului Părinte
Şi Maica mea mă mai aşteaptă
în țara păcii fără plângeri.

De pretutindeni ochi de slavă
privesc spre mine cu răbdare;
Sunt Sfinții, ce la noi coboară
şi se smeresc în rugăciune,
Când Maica Domnului suspină
şi priveghează-n Postul Mare
Şi când, în Noaptea Învierii,
din cer coboară o Minune.

Icoane plâng înmănunchiate
pe ziduri vechi şi înnegrite
Şi Sfinți puternici în odăjdii
mai odihnesc, dormind în racle.
Cântări de îngeri îi dezmiardă,
de pe tărâmuri fericite
Şi candele în ceruri urcă,
cu rugăciuni aprinse-n facle.

Voi, Sfinți, care-ați purtat durerea
şi v-ați jertfit spre nemurire,
Care-ați atins cu mâna voastră
Lumina de-nceput a lumii,
Nu osteniți să vă întoarceți,
de mii de ani, spre omenire
Şi-n plânsul vostru să îl ardeți
pe tatăl aprig al minciunii?

Cu sfânta rugăciune Drepții
ne vor desprinde de-ntuneric
Și mulți s-or mântui alături,
în jurul lor primind lumină.
Și, scuturat din adormire,
se va trezi și cel nevrednic,
Să ceară în genunchi iertare,
salvat de-o dragoste deplină.

Pentru spălarea de păcate,
mereu vor fi în lume patimi
Și miei nevinovați pe Cruce
vor fi străpunși de-ntunecime.
Mereu vrăşmaşul ne va arde,
acoperindu-ne cu lacrimi
Și va clinti zidirea slabă,
răscumpărată de Treime.

Venind din timpuri de urgie,
Părinți, luminători de neamuri,
Striviți toți spinii necredinței,
ce-au înflorit, urzind pe Cruce!
Voi, mari luminători Apostoli,
semănători de sfinte flamuri,
Rugați-vă și pentru-acela,
care smerit își face cruce. 8.07.1998

„Nu ştiți voi, oare, că voi sunteți templu al lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi?...

Sau nu ştiți că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt, care este în voi, pe Care Îl aveți de la Dumnezeu şi că voi nu sunteți ai voştri?“ (Sfântul Apostol Pavel I Cor III,16 şi VI,19)

Sfântul Mucenic Lup *

(sec. III - 270)
23 August

Sfântul Mucenic Lupu **a trăit pe vremea împăratului Aurelian (270-275)** şi era rob la un stăpân bogat. Dreptul Îl mărturisea în fața tuturor pe Hristos şi pentru aceasta, păgânii cei necredincioşi s-au pornit să-l taie cu săbiile, în timp ce Sfântul Lupu le propovăduia acestora cuvântul lui Dumnezeu.. Degeaba au căutat păgânii să-l prindă căci n-au

* Sfânt Mucenic, menționat în Proloagele pe luna august.

putut. Pe Sfântul îl apăra puterea lui Dumnezeu.

Şi văzând păgânii că nu-l pot tăia cu săbiile, şi-au întins arcurile şi-au început a trage cu săgeți în mărturisitorul lui Hristos şi, deşi acesta stătea în mijlocul lor, săgețile nu-l nimereau..

Se apropiase moartea mucenicească însă dreptul Lupu era rob nebotezat şi dorea să plece la Domnul cu Sfântul Botez şi nu să piară în mâinile chinuitorilor ca un păgân. Atunci s-a rugat la Dumnezeu să fie botezat mai întâi şi atunci, din cer, a căzut un fel de ploaie repede. În felul acesta creştinul a fost botezat chiar de Dumnezeu, de se mirau şi păgânii văzând şi neştiind ce-ar putea să fie aceasta.

Şi primind astfel Sfântul Botez, dreptul Lupu s-a predat singur în mâinile chinuitorilor cei păgâni, ca un miel la junghiere, iar aceia, prinzându-l şi legându-l, l-au dus la dregător ca să-l judece. Dregătorul, însă, văzându-l tânăr, încerca să îl convingă pe drept cu tot felul de promisiuni, ca să-şi lase credința şi să jertfească idolilor, dar creştinul cu semeție L-a mărturisit şi în fața chinurilor, pe Hristos Dumnezeu. Dregătorul, neputând să-i slăbească lui hotărârea, l-a osândit la tăierea cu sabia. Şi Dreptul Mucenic Lupu, plecându-şi capul, astfel şi-a pus el sufletul, pentru Hristos Dumnezeu.

Sfinții Mucenici: Claudiu, Castor, Sempronian, Nicostrat şi Simpliciu

+288

9 Noi. şi 18 Decembrie

Aceşti Sfinți Mucenici au trăit **pe vremea împăraților Diocleția n şi Maximian (284-305)** iar pe vremea acestor patru drepți mucenici a trăit şi Sfântul Sebastian, cel care făcea minuni şi a vindecat de mutenie pe Zoe, femeia lui Nicostrat, scriitorul împărătesc şi i-a întors pe toți mucenicii ca să stea cu bărbăție înaintea chinurilor, pentru numele lui Hristos. Şi atunci s-au plecat a crede în Hristos Nicostrat şi femeia lui, Zoe. Şi s-au botezat atunci aceşti cinci cioplitori în piatră, fiind în ascuns ei creştini desăvârşiți, împreună cu alți 60 de ucenici, între care şi Claudiu eparhul şi copiii lui precum şi mulți alții de către episcopul Chiril al Antiohiei (surghiunit în ținuturile de la Dunăre).

Şi lucrau ei, pe vremea aceea la un nou palat al împăratului Diocleția n din cetatea Salonae (azi Split în Boznia), dar au fost pârâți de ceilalți lucrători, care erau păgâni, că tovarăşii lor țineau credința creştină şi că nu voiau să cioplească statuia zeului Asclepios, patronul vindecătorilor de boli.

Şi era pe atunci la Roma episcop fericitul Gaius. Şi se adunau creştinii pentru Sfintele Taine în provincia Sirmius în casa lui Castul, dregătorul împărătesc, fiind şi acesta creştin în taină, împreună cu toți cei ai casei sale. Şi punându-se prigoană împotriva creştinilor, atunci au

fost prinşi Nicostrat, Claudiu, Castor, Tiberiu şi Sempronion, Castul şi Zoe şi după ce au fost supuşi la chinuri groaznice, au fost apoi ucişi. Cei cinci martiri au fost închişi de vii la porunca împăratului în sicrie de plumb care au fost apoi aruncate în râul Sava. Martiriul lor a avut loc la Sirmium, azi Mitroviţa, nu departe de Belgrad. Tranchilin preotul a fost ucis cu pietre în mormântul Sfântului Apostol Pavel iar feciorii lui au murit spânzuraţi cu capul în jos şi străpunşi de lănci. În Sfântul Sebastian s-au tras cu arcul sute de săgeţi. Sfintele lui moaşte se află şi azi în catacomba Sfântului Sebastian. Sfânta Tradiţie spune că un creştin pe numele său Nicodim, ar fi scos pe-ascuns sicriele din apă şi le-a îngropat după rânduială. (Din Proloagele)

Sfinţii Mucenici Epictet preotul şi Astion monahul

+290

8 Iulie

Sfinţii Mucenici Epictet şi Astion erau originari din Asia Mică, din Frigia. Epictet s-a născut din părinţi creştini şi a învăţat de mic carte, cunoscând de timpuriu Sfintele Evanghelii. Şi dorind să-L slujească el pe Hristos, a părăsit casa părintească şi s-a făcut monah la una din mânăstirile Frigiei.

Învrednicindu-se mai apoi, pentru vrednicia sa, de darul preoţiei, Sfântul Epictet a devenit un neobosit propovăduitor al Evangheliei lui Hristos, în patria sa, convertind la creştinism şi botezând mulţi păgâni frigieni. Printre cei convertiţi a fost şi un tânăr ales, numit Astion, fiu al unui magistrat pe nume Alexandru şi a Marcelinei. Şi acest tânăr deosebit, avându-l ca duhovnic pe Preotul Epictet şi urmând dascălului său, fericitul Astion a luat şi el jugul cel bun al lui Hristos şi s-a făcut călugăr, în aceiaşi mânăstire cu părintele său duhovnicesc. Datorită persecuţiilor **împăratului Diocleţian (284-305)**, în jurul anului 290, fericiţii Epictet preotul şi Astion diaconul, şi-au părăsit patria lor, Frigia, şi au venit în părţile Sciţiei Mici, adică în Dobrogea, în oraşul Halmyris, situat pe braţul de sud al Dunării. Locuind ei aici, au propovăduit locuitorilor Sciţiei Mici Evanghelia lui Hristos şi-au încreştinat mulţi localnici, convertindu-i la creştinism şi botezându-i cu Sfântul Botez.

Auzind de lucrarea lor, guvernatorul Latronianus a poruncit ca fericiţii mărturisitori ai lui Hristos, Epictet preotul şi Astion monahul, să fie închişi în temniţă la Halmiris şi i-a chinuit cumplit ca să se lepede de Hristos. Cei doi creştini au rezistat cu bărbăţie tuturor caznelor la care au fost supuşi şi văzând guvernatorul roman că nu-i poate în nici un chip converti, a poruncit să li se taie capul Martirilor. Uciderea celor doi creştini, mărturisitori ai lui Hristos a avut loc la Halmyris în ziua de 8 iulie, dată la care se face pomenirea sfinţilor în fiece an de către

Biserica Ortodoxă.

În „Acta Sanctorum Julii“, t. II (29), Parisiis et Romae, 1867, p 540551, ca şi în celelalte acte martirice cei doi sfinţi mucenici sunt numiţi: „De Sanctis Epicteto presbytero et Astione monacho martyribus Almiridensibus în Schythia“.

După moartea martirică a celor doi sfinţi monahi, părinţii Sfântului Mucenic Astion, Alexandru şi Marcelina, au pornit în căutarea fiului lor, aici, în părţile Dobrogei şi au ajuns şi până la Halmyris, unde au auzit despre moartea mucenicească a fiului lor. Păgâni fiind ei, atunci s-au convertit la creştinism, credinţa cea dreaptă în adevăratul Dumnezeu, îndrumaţi de preotul locului, Bonosus şi au fost botezaţi de episcopul de Tomis, numit Evanghelicus, în a 14 –a zi de la mucenicia Sfinţilor Mucenici Epictet şi Astion. (Din „Patericul Românesc“)

Sfântul Mucenic Hermes

(+ 290)

31 Decembrie

Între slujitorii Bisericii lui Hristos din primele veacuri creştine, în afară de diaconi, preoţi şi episcopi, s-au numărat şi simpli credincioşi, confraţi de-ai lor, care L-au mărturisit pe Hristos şi au fost ucişi de necredincioşi, primind moarte mucenicească. Dintre aceştia se numără şi Sfântul Mucenic Hermes. Şi el a avut altă naţionalitate decât a noastră, dar a fost inclus în rândul sfinţilor români pentru faptul că a pătimit şi-a murit aici, pe pământul carpato-danubiano-pontic. Prin jertfa lor pentru Hristos aceştia precum şi Sf. Mucenic Hermes au dobândit Împărăţia Cerurilor.

Şi fără de a fi diacon sau altă faţă bisericească, Sfântul Mucenic era şi el creştin în Biserica lui Hristos. O astfel de misiune îndeplinea el în cetatea Bononia.căci i se dusese vestea despre slujirea lui de exorcist, având de la Dumnezeu puterea de a scoate din om duhurile cele necurate şi de a lupta cu patimile cele omeneşti.

În vremea aceea de început a creştinismului, când slujirea lui Hristos se făcea în ascuns şi cu mare pericol, exorciştii aveau misiunea de a-i curăţa şi a-i pregăti pe oameni pentru primirea Sfintei Taine a Botezului, căci Preoţii îi botezau pe toţi aceia care se converteau la creştinism, părăsind slujirea la idoli. Exorciştii citeau închinătorilor la idoli rugăciuni de lepădare, pentru a scoate duhurile cele necurate din trupurile şi din sufletele lor. (Lucrul exorciştilor pe vremea aceea, deci nu era îndeplinit de către preoţi ci de creştini oarecare, în prezent lucrul acesta îl fac numai preoţii)

Şi pentru faptul că Sfântul Hermes a fost prins şi judecat de necredincioşi, numai pentru că era creştin şi slujea în felul lui lui Dumnezeu, scoţând demonii din cei idolatri, el a fost prins de aceştia şi

judecat în timpul persecuțiilor împăratului Diocleţian (284-305) În faţa schingiuitorilor, exorcistul Hermes şi-a mărturisit cu curaj dreapta credinţă întru Hristos şi-a sfârşit viaţa sa lumească întru mucenicie, împreună cu alţi dreptmăritori creştini.

După moarte, el a fost cinstit în cetatea Romei şi în cetăţile învecinate, pretutindeni unde erau creştini. Ziua de 31 decembrie este , data martiriului acestui Sfânt; este prăznuită în fiecare an şi de Biserica noastră.

Sfântul Mucenic Dasie

(+290 sau 305)
20 Noiembrie

Dasius sau Tasius era originar din Axiopolis (aşezare romană din părţile Cernavodei) Sfântul acesta a fost ofiţer şi a slujit în armata romană, creştin fiind. Ca drept mărturisitor al lui Hristos Dumnezeu, el a refuzat idolatria, primind cununa muceniciei şi mărturisindu-L deschis pe Hristos. Data exactă şi locul martiriului său, însă, nu se cunoaşte. Se bănuieşte a fi fie la Axiopolis, în vremea împăratului Maximian anul 298, fie la Durostorum, în vremea împăratului Diocleţian la anul 304, prin decapitare, într-o zi de 20 noiembrie. Moaştele sale s-au aflat multă vreme la Durastorum (Silistra de astăzi), dar din anul 579 ele au ajuns în Italia, la Ancona, unde se găsesc şi acum. Pe sarcofagul Sfântului Mucenic Dasie stă scris în greceşte: „Aici odihneşte Sfântul Martir Dasios, adus din Durastol.“ (Proloagele)

Sfinţii Pasicrat şi Valentin

(+ 298)
24 Aprilie

Cei doi Sfinţi au trăit pe vremea împăraţilor Diocleţian (284-3-5) şi Galeriu (293-311) şi au fost soldaţi creştini ce-au staţionat în legiunile romane din cetatea Durastorum, aflată la Dunăre (Silistra azi) În această perioadă, se spune în Sinaxarul din Constantinopol, că are loc şi martiriul lor şi anume, după războiul cu perşii. Ei au fost ucişi împreună cu toţi ceilalţi soldaţi creştini care nu s-au lepădat de Hristos din porunca împăratului Diocleţian, care a curăţat armata romană, decimând pe toţi creştinii din ea. Apropiaţi ai prefectului locului aceluia, Avosolan, cei doi au blestemat pe-acei idoli şi au declarat că sunt creştini, după care au fost prinşi şi judecaţi de comandantul legiunii

Comandantul i-a adus pe cei doi în faţa idolului, ce-l simboliza pe zeul Apolo şi le-au poruncit să-i jertfească acestuia. În loc să-i aducă jertfe, însă, Pasicrat a scuipat statuia de piatră şi a spus: că: numai o „Astfel de cinste se cuvine zeului acestuia.“ După fapta sa de curaj,

Pasicrat a fost pus în lanțuri şi aruncat în închisoare.

Valentin, fratele său, însă, a fost o fire mai slabă şi a ezitat când a fost pus şi el să aducă jertfă idolilor, dar fiind certat de Pasicrat, el şi-a mărturisit deschis credința-n Dumnezeu şi a acceptat să moară şi el alături de fratele său.

Sinaxarul din Minei, mai aminteşte că la judecarea celor doi Sfinți Martiri mai era de față şi un al treilea frate al lor pe nume Papion. Acesta temându-se, a dat jertfă idolilor, deşi era şi el creştin şi i-a îndemnat şi pe ceilalți doi s-o facă, ca să scape de moarte. Pasicrat, fratele cel mare, însă, fără să se teamă, s-a apropiat de jertfelnicul zeului unde ardea jertfa adusă de fratele său şi, băgându-şi mâna în foc, a arătat că lui nu-i este teamă şi sfidându-l pe guvernator, a zis: „Acest trup muritor, precum vezi, cu foc se arde, dar sufletul, fără moarte fiind, nu are grija de aceste chinuri văzute.“

În felul acesta creştinii Pasicrat şi Valentin au refuzat să aducă jertfă idolilor, deşi au fost apoi schingiuiți. Statornici în credința lor, ei au fost condamnați la decapitare. Mama lor s-a rugat la Mântuitorul ca să-i întărească şi să poată urma până la capăt calea muceniciei.

La 24 aprilie 298 Pasicrat şi Valentin au fost decapitați. La execuția lor a asistat şi mama lor, care le-a înmormântat apoi trupurile

Sfântul Mucenic Iuliu Veteranul

(+ 298)
27 Mai

Acest Sfânt Mucenic a trăit pe vremea împăraților Dioclețian şi Galeriu. Cei doi împărați au purtat război cu perşii între anii 297 şi 298 şi i-a învins. Nemulțumiți de soldații creştini, pentru că refuzau să ucidă în luptă şi speriați de decăderea Imperiului, care se destrăma văzând cu ochii, împărații au dat vina pe creştini şi au poruncit ca aceştia să fie scoşi din armata romană şi decimați.

La fel ca şi drepții Mucenici Pasicrat şi Valentin, Iuliu Veteranul a suferit moarte mucenicească la 27 mai, cu toate că era bătrân şi fusese lăsat de mult la vatră. Aflându-se că era creştin, dreptul a fost dus în fața dregătorului Maxim, fiindcă nu a vrut să se supună şi să jertfească idolilor. Veteranul Iuliu nu s-a temut de moarte, şi nu s-a lepădat de credința lui, deşi a văzut cum au fost martirizați mărturisitorii lui Hristos şi a recunoscut că este şi el creştin. Atunci guvernatorul Maxim a încercat să îl convingă pe Iuliu să jertfească idolilor şi el i-a răspuns cu curaj: „Nu pot să disprețuiesc poruncile dumnezeieşti şi să mă arăt necredincios Dumnezeului meu.“ Atunci Maxim, văzând hotărârea dreptului, i-a oferit acestuia o mare răsplată, dacă se leapădă de credința lui. Nici blândețea şi nici dărnicia lui Maxim nu l-au înduplecat pe Veteranul Iuliu să abandoneze mântuirea şi locul din Împărăție şi atunci

Maxim l-a amenințat pe Iuliu cu tăierea capului, ca să-l sperie. Veteranul, însă nu a acceptat propunerile păgânului şi, înfruntându-l l-a îndemnat pe acesta să ducă la îndeplinire tot ceea ce acesta a spus: „ca să se îndeplinească jurămintele“ lui, căci „De voi trăi împreună cu voi, va fi pentru mine moarte. Dacă voi muri înaintea Domnului Hristos, voi trăi în veşnicie.“

Maxim, săturându-se de înverşunarea dreptului oştean Iuliu Veteranul şi văzând credința lui nestrămutată în Iisus Hristos, Mântuitorul, a poruncit să i se taie capul Veteranului Mucenic. Sfânta noastră Biserică îl prăznuieşte pe Mucenic la 27 mai, în fiecare an.

Sfinții Martiri Nicandru şi Marcian

(+298)

8 Iunie

Aceşti doi Sfinți Martiri, Nicandru şi Marcian au fost martirizați pe vremea împăraților Dioclețian (284-305) şi Galeriu (293-311), după războiul cu perşii, care s-a dat între anii 297-298.. Cei doi Sfinți Martiri au fost la fel ca şi Sfântul Mucenic Isihie şi Iuliu Veteranul, ostaşi care au luptat în legiunile romane. Nicandru şi Marcian au fost, însă, şi creştini, mărturisitori ai lui Hristos, care şi-au păzit dreapta credință şi au refuzat să jertfească la idoli. Ei erau creştini în ascuns, şi făceau parte din legiunile romane staționate în cetatea Durastorum din Silistra de azi, cetate situată la Dunăre din provincia romană Moezia Inferior.

Cei doi împărați tirani Dioclețian şi Galeriu au dat poruncă să fie curățate legiunile romane de soltații creştini iar celor care nu se converteau şi nu deveneau închinători la idoli li se tăia capul.

Pârâți de necredincioşi, Nicandru şi Marcian au fost aruncați în temniță şi supuşi la tot felul de chinuri, ca să se lepede de credința creştină în Dumnezeu şi să jertfească la idoli. Cei doi martiri, însă, nu s-au lepădat de Hristos şi-au rămas statornici în credința lor. Păgânii i-au torturat pe creştini, i-au strunjit cu unghii de fier, i-au bătut cu bice şi toiege de fier şi i-au supus pe ei la tot felul de chinuri cumplite.

În ziua de 8 iunie anul 298, li s-au tăiat martirilor capetele şi cei doi drepți au primit cu bărbăție moartea cea mucenicească pentru dragostea şi credința lor în Hristos. Jertfa lor este consemnată în Sinaxar şi în ziua a 8-a a lunii iunie Biserica prăznuieşte martiriul lor.

Sfinții Mucenici Montanus Preotul şi soția sa Maxima

(+ 304)

26 Martie

În vremea împăratului Diocleţian (284-305), cel mai sângeros tiran din timpul persecuţiilor romane, au fost ucişi şi mulţi preoţi, slujitori ai Bisericii lui Hristos, cei care prin predicile lor reuşeau să-i convertească pe necredincioşi la dreapta credinţă întru Hristos şi să-i încreştineze pe aceştia, trecându-i prin Taina Sfântului Botez.

La 26 martie anul 304 Preotul Montanus împreună cu soţia sa Maxima au primit şi ei moarte mucenicească. Persecuţiile sale au început încă pe când Sfântul se afla în cetatea Simgidunum (Belgradul de astăzi) şi de aceea Preotul a plecat împreună cu familia, peste Dunăre, la Sirmium, pentru a scăpa de prigoane. Dar nu a durat mult, căci Sfântul Montanus a fost prins şi adus la judecată înaintea guvernatorului roman Probus. Sfântul l-a înfruntat cu curaj pe guvernator şi a declarat pe faţă că este preot creştin, acceptând toate consecinţele acestei mărturisiri. Probus a încercat toate metodele spre a-l determina pe Preot să se lepede de dreapta credinţă, l-a ameninţat chiar cu moartea, dar au fost întâmpinaţi de tăria dreptului, ce a declarat cu curaj: „Mă bucur dacă ai să faci aşa ceva, ca să mă aflu şi eu părtaş la Patimile Domnului meu, Iisus Hristos.“

Mâniindu-se pentru curajul şi rezistenţa Preotului creştin, Probus a hotărât să-l înduplece pe Montanus şi să-l facă să se lepede de credinţă şi să cedeze prin şantaj; astfel guvernatorul a adus-o în faţa lui şi pe soţia dreptului, Maxima. Minunata femeie nu numai că nu a jertfit idolilor dar a hotărât să urmeze şi ea chinurilor alături de soţul ei, ca să fie părtaşi împreună la Împărăţia Cerurilor.

Uimit de curajul celor doi, Probus, guvernatorul roman a exclamat: „Voi, creştinii, sunteţi nebuni, căci nu preţuiţi viaţa!“ Apoi, după multele strădunţe eşuate şi văzând că nu reuşeşte să-i înduplece, Probus a poruncit ca cei doi Martiri să fie înecaţi în râul Sava. Sfinţii au primit cu seninătate moartea mucenicească ce li se pregătea şi au dat slavă lui Dumnezeu, zicând: „Mulţumim Ţie, Doamne, Iisuse Hristoase, că ne-ai dat răbdare şi ne-ai găsit vrednici de mărirea cea veşnică.“

Drepţii au fost aduşi la râul Sava şi li s-a legat de gât câte o piatră. Înainte de a fi aruncaţi în râu, Preotul Montanus s-a rugat la Dumnezeu astfel: „Doamne, Iisuse Hristoase, Care Te-ai jertfit pentru mântuirea lumii, primeşte sufletele robilor Tăi Montanus şi Maxima, care pătimesc pentru Numele Tău. Sporeşte, Doamne, şi apără turma cea credincioasă a Bisericii Tale din Singidunum şi de prin toate văile Dunării. Cu ochii minţii văd, Stăpâne, cum în această latură de pământ se ridică un popor nou, care cheamă Numele Tău cel Sfânt prin Biserici,

în limba romană.“

Apoi, slujitorii guvernatorului i-au înecat pe cei doi Martiri. Trupurile lor aduse de valurile râului Sava, au fost îngropate cu cinste de cei credincioşi. Montanus este socotit ca fiind primul Preot daco-roman din istoria Bisericii noastre, care ne este cunoscut cu numele. Martiriul său a avut loc la 26 martie 304 iar Biserica prăznuieşte acest martiriu la 26 martie, cei doi Sfinţi fiind incluşi între Sfinţii români pentru faptul că martiriul lor a avut loc pe pământ românesc.

Sfântul Mucenic Isihie

(+ 298)
8 Iunie

Împăraţii Diocleţian (284-305) şi Galeriu (293-311) au purtat între anii 297-298 un război împotriva perşilor dar cu toate că au obţinut victoria, văzând ei decăderea armatei şi slăbirea imperiului roman, ei au dat vina pe soldaţii creştini, acuzându-i că nu au ucis şi n-au luptat vitejeşte ca închinătorii la idoli, care-l preamăreau şi pe imperator. Şi poruncă s-a dat ca toţi soldaţii creştini să fie scoşi din legiunile romane şi să fie ucişi.

Şi Imperiul se-ntindea pe trei continente, ajungând ca marginile lui să fie şi dincolo de Dunăre. Legiunile romane aflate la Dunăre erau însă, pline de soldaţi creştini, care-L mărturiseau pe Hristos. Cetatea Durastorul, aflată la sudul Dunării în localitatea Silistra de astăzi, făcea parte pe vremea aceea, în sec. III-IV, din provincia romană Moesia Inferioară.

La fel ca Pasihrat şi Valentin, Nicandru şi Marcian, precum şi veteranul Iuliu, şi soldatul Isihie a suferit moarte mucenicească pentru că era creştin şi pentru că toţi soldaţii creştini trebuiau să moară doar pentru faptul că-L mărturiseau pe Hristos şi credeau într-unul Dumnezeu.

Şi-n timp ce păgânii se pregăteau să-l întemniţeze şi să-l conducă pe veteranul Iuliu, la locul unde trebuia să fie decapitat, soldatul Isihie, care era şi el creştin, l-a rugat să primească cu bucurie cununa mucenicească, spunându-i că în curând îl va urma şi el.

După ce l-a sărutat pe soldatul Isihie, veteranul Iuliu l-a îndemnat pe creştin să rămână statornic în credinţă, indiferent de chinurile la care va fi supus şi să nu jertfească idolilor; să-L mărturisească pe Hristos cu curaj, chiar dacă va căpăta şi el moarte mucenicească.

Veteranul Iuliu a fost decapitat şi la puţin timp după aceasta a primit şi soldatul Isihie cununa cea mucenicească, fiind decapitat şi el la data de 8 iunie anul 298. Biserica noastră Creştină Ortodoxă îl prăznuieşte în fiecare an pe soldatul Martir Isihie la data de 15 iunie. Şi

acest Sfânt Martir la fel ca şi mulţi alţii sunt prăznuiţi de Biserica noastră ca sfinţi români, deşi ei au alte origini, pentru supliciul şi moartea lor mucenicească în spaţiul carpato-dunăreano- pontic.

Sfinţii Mucenici Donat Diaconul, Romul Preotul, Silvan Diaconul şi Venust

(+ 304)
21 August

Cele mai sângeroase veacuri din istoria omenirii cu persecuţii îndreptate împotriva creştinilor au fost în timpul domniei împăraţilor romani Nero şi Diocleţian. În timpul acestuia din urmă, care a domnit între anii 293 şi 305, şi a împăratului Galeriu (293-311), Imperiul Roman decade, fiind atacat din toate părţile de invazii nenumărate ale perşilor şi ale tuturor popoarelor migratoare. Vina declinului este dată însă pe seama creştinilor, spunându-se că aceştia, slujindu-L pe Dumnezeu şi crezând în Hristos, nu-l mai ascultă pe imperator.

Pe tot cuprinsul Imperiului Roman şi până peste Dunăre, creştinii au fost masacraţi, din porunca tiranilor. Nu au scăpat de la moarte mucenicească nici creştinii cetăţii de la Dunăre, Sirmium, căci şi de aici au fost adunaţi drepţi, spre a fi judecaţi şi ucişi. Atunci au fost prinşi şi creştinii Donat diaconul, Romul preotul, Silvan diaconul precum şi fratele geamăn al lui Donat, Venust.

Toţi aceşti drepţi şi-au mărturisit credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos şi au refuzat să se lepede de El spre închinarea la idoli şi preamărirea împăratului.

Venust, fratele geamăn al diaconului Donat, a vorbit cu curaj în faţa întâistătătorului cetăţii Sirmium, pe numeVictorian, în numele celorlalţi confraţi ai săi, mărturisindu-le credinţa: „Viu este Domnul meu Iisus Hristos, fiindcă eu nu ştiu că există mai mulţi dumnezei, aşa cum spui tu. Însă, eu cunosc pe Unul Dumnezeu, viu şi adevărat, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Care este şi întreit şi Unul Dumnezeu. El refuză să aducă jertfe zeilor şi înfruntându-l pe Victorin, va spune cu curaj: „Eu nu sacrific zeilor tăi cei neadevăraţi şi plini de putreziciune, ci aduc lui Dumnezeu Tatăl, Care locuieşte în ceruri, jertfa de laudă.“

Astfel aceşti drepţi şi curajoşi creştini ai cetăţii de la Dunăre, Sirmium, au ales calea muceniciei şi ş-au jertfit pentru Numele lui Hristos, agonisindu-şi loc de frunte în Împărăţia Cerurilor. Ei au fost decapitaţi pe 21 august 304, împreună şi cu alţi mărturisitori ai dreptei credinţe şi sunt prăznuiţi în fiecare an de Sfânta Biserică la data de 21 August, cinstindu-se martiriul lor.

Sfinții Mucenici Ermil Diaconul şi Stratonic, Temnicerul

(+ 303)

13 Ianuarie

Aceşti doi Sfinți Mucenici au trăit pe vremea împăratului roman Liciniu. Din porunca acestui crud împărat au fost uciși mulți creştini care-au refuzat să aducă jertfă la idoli

Auzind de cutezanța creştinului Ermil, împăratul Licinius a poruncit ca dreptul să fie pus în lanțuri şi adus înaintea lui. Diaconul, însă, s-a rugat la Dumnezeu să-l întărească şi s-a predat de bună voie păgânilor, înfruntându-l pe Licinius cu cutezanță. Diaconul Ermil, cel care slujea Bisericii lui Hristos, a refuzat însă, să aducă jertfă idolilor, chiar dacă pentru convertire împăratul a promis că-l va răsplăti pe acesta cu daruri bogate. El i-a răspuns împăratului, în fața căruia a fost adus şi care i-a pus întrebări că, pe lângă faptul că e creştin, de mult el slujeşte Biserica lui Hristos ca diacon şi niciodată nu va renunța la misiunea sa şi nu va sluji „unor zeități surde şi neînsuflețite, făcute de mâini omeneşti, din lemn ori din piatră, cum sunt idolii voştri, de care mai curând te apucă râsul cât de neputincioşi sunt, iar nu să te închini lor.“ Pentru îndârjirea şi cutezanța lui, Diaconul Ermil a fost lovit cu biciul de fier peste față şi apoi, a fost aruncat în închisoare pentru o perioadă de gândire şi pentru a renunța la credința sa în Hristos. Atunci dreptul Ermil s-a rugat la Dumnezeu ca să-i dea puterea să reziste supliciului şi Dumnezeu i-a trimis lui un înger ca să îl întărească.

După trei zile de gândire, creştinul Ermil, slujitor al Bisericii lui Hristos, a fost adus şi întrebat din nou de împărat, dacă s-a răzgândit. Sfântul, însă, i-a răspuns aşa: „Eu de Domnul Hristos nu mă voi despărți, ci numai Lui Îi voi sluji, căci ştiu că de la El voi şi avea mare ajutor.“ Şi a fost bătut din nou dreptul cu biciul spre a se răzgândi. Ajuns în temniță, creştinul Ermil a fost îngrijit de temnicerul Stratonic, care i-a mărturisit dreptului că era tot creştin ca şi el şi că ținea ascunsă credința lui. Pentru fapta sa curajoasă, temnicierul Stratonic a fost pârât de cei din închisoare şi împăratul a poruncit ca şi acesta să fie bătut cu lovturi de bice peste tot corpul.

După multă osteneală şi aşteptare, împăratul şi-a dat seama că cei doi creştini nu se vor converti niciodată la închinarea la idoli şi a poruncit ca ei să fie spânzurați de ramurile unui copac. Trupurile drepților au fost brăzdate cu cuțitele şi aruncate în Dunăre la 13 Ianuarie 303. Pescuite de creştini, trupurile martirizate ale lor au fost îngropate cu cinste, creştineşte şi la 13 ianuarie este prăznuirea lor

Sfântul Mucenic Irineu, Episcop de Sirmium

(+ 304)
9 Aprilie

Episcopul cetății de la Dunăre, Sirmium, pe nume Irineu, a trăit în secolul al IV lea şi a fost drept mucenic. Actul său martiric a fost consemnat în scris, arătând împrejurările în care a avut loc judecata şi uciderea dreptului. În procesul acela verbal de judecată se spunea că Irineu era un episcop tânăr cu familie şi copii şi a fost prins şi întemnițat din porunca guvernatorului roman Probus.

Episcopul Irineu a fost schingiuit din porunca împăratului Galeriu, ca să lepede credința lui în Hristos şi să devină şi el un închinător la idoli. Dar mare a fost cutezanța dreptului, căci acesta nu numai că nu s-a lepădat de credința cea dreaptă, dar a răspuns chinuitorilor cu vorbe curajoase: „Mi s-a poruncit să primesc mai degrabă chinurile, decât să sacrific demonilor, tăgăduind pe Dumnezeu.“ Nici chinurile, însă, şi nici presiunile psihologice, care s-au făcut asupra lui nu au făcut pe tânărul episcop să se lepede de Hristos. Nici plânsetele copiilor şi nici rugămințile rudelor nu l-au făcut pe creştin să renunțe la Dumnezeu pentru viața cea muritoare şi le-a răspuns tuturor cu cuvintele Mântuitorului Hristos: „Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor şi eu mă voi lepăda de el înaintea Tatălui meu, Care este în ceruri.“ /1.

Chinurile din temniță, cele din zi şi cele din miez de noapte, au fost cumplite dar nici una dintre ele nu l-au putut determina pe Mucenic să abandoneze lupta sa tacită, împotriva închinătorilor la idoli. Şi văzând Probus, guvernatorul roman, că Episcopul Irineu este neînduplecat, l-a amenințat atunci cu moartea şi Sfântul atunci i-a răspuns: „Sunt ferit continuu de moarte, căci prin chinurile pe care crezi că mi le-ai făcut, dar pe care nu le simt, primesc pentru Domnul viața cea veşnică.“ Atunci guvernatorul a poruncit să i se taie capul mucenicului Irineu iar trupul să-i fie aruncat în râul Sava. Dreptul Mucenic Irineu, cunoscând că se-apropie moartea, s-a rugat la Dumnezeu, zicând: „Îți mulțumesc, Doamne, Iisuse Hristoase, Care prin felurite pedepse şi chinuri mi-ai dat tărie şi m-ai socotit vrednic să mă fac părtaş slavei Tale celei veşnice.“

Înainte de execuție, dreptul s-a rugat din nou: „Doamne, Iisuse Hristoase, Care ai binevoit să pătimeşti pentru mântuirea lumii, fă să se deschidă cerurile, ca îngerii să primească sufletul robului Tău.“ Şi a fost decapitat Irineu la 9 aprilie 304. Praznicul Mucenicului 9 Aprilie.

---

1. Mt. 10,33;

Sfântul Mucenic Efrem, Episcopul Tomisului

(+ 304)

7 Martie

Cele mai sângeroase prigoane împotriva creştinilor au fost în timpul împăraţilor romani Nero (54-68) şi Diocleţian (284-305) Acesta din urmă, între anii 303 şi 304 a dat patru edicte împotriva creştinilor şi a pornit prigoană împotriva lor. Mulţi dintre ei au fost atunci prinşi pe tot teritoriul Imperiului şi au fost martirizaţi, pentru că nu s-au lepădat de Dumnezeu spre a se-nchina la idoli.

Vânaţi ca animalele şi deposedaţi de toate bunurile lor, înainte de-a fi ucişi, creştinii erau schingiuiţi cu bestialitate, pentru singura lor vină, aceea de a crede în Domnul nostru Iisus Hristos şi în a-L preamări pe Dumnezeu. Nu s-au putut sustrage de la aceste persecuţii nici locuitorii cetăţilor de la marginile Imperiului cum au fost spre exemplu şi cei din provincia Tomisului (Constanţa de astăzi) sau cei din cetăţile de la Dunăre.

Locuitorii ţinuturilor de la Dunăre şi până la Marea Neagră fuseseră încreştinaţi încă de la începuturile creştinismului de către Sfântul Apostol Andrei, cel dintâi chemat Apostol şi ucenic al lui Hristos, acum 2000 de ani, şi-acesta a pus spre slujire episcopi în cetatea Tomisului şi-a adus la dreapta credinţă pe strămoşii noştri.

În anul 304 a pătimit pentru Hristos, Efrem, unul dintre Episcopii Tomisului (Constanţa de astăzi), căci la 7 martie şi acesta a primit, pentru Hristos, moarte mucenicească. La fel ca şi celorlalţi drepţi creştini şi acestuia inchinătorii la idoli i-au cerut să se lepede de Hristos Dumnezeu şi să jertfească idolilor păgâni, însă, având credinţa puternică acest Sfânt Martir şi cap al Bisericii tomitane a primit şi el moarte mucenicească, fiind la data de 7 martie 304 decapitat.

Biserica noastră îl cinsteşte pe acest Sfânt Episcop în fiecare an la data martirizării lui pe pământ românesc, 7 martie, căci şi el a fost un înalt slujitor al Bisericii noastre, botezând şi încreştinând pe mulţi dintre locuitorii Tomisului şi-aducându-i la dreapta credinţă conform îndemnului Mântuitorului Care spunea: „Drept aceea, mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă...“ /1.

---

1. Mt. 28,19-20;

Sfântul Sava (Gotu) de la Buzău

(334 +372)

12 Aprilie

„Cel ce îşi dă viaţa pentru Mine şi pentru Evanghelie îşi va câştiga sufletul...“ (Mt. 10,39)

Sfântul Sava a trăit şi s-a nevoit în ţara noastră, în stânga Dunării, **pe vremea împăratului păgân Valens**, care conducea Imperiul Roman de răsărit, şi-şi avea scaunul la Constantinopol, iar **la Roma stăpânea Imperiul Roman de Apus, împăratul Valentinian (364-375)** Pe atunci ţara noastră era tot timpul migrată de către goţi, conducătorii lor fiind Fridigern şi Atanarie. Cei doi şefi erau potrivnici unul altuia şi, neînţelegându-se, purtau războaie unul împotriva celuilalt.

Şi gotul Atanarie l-a învins la un moment dat pe Fridigern şi stăpânind ţara noastră, a început o cumplită prigoană împotriva creştinilor de pe tot cuprinsul teritoriilor stăpânite de el. În acest timp a pătimit pentru Hristos şi Sfântul Sava de la Buzău.

Sfântul Sava, s-a născut în împrejurimile Buzăului pe la anul 334 din părinţi creştini şi a fost de mic botezat creştin. Şi-a desăvârşit mai apoi învăţătura creştină de timpuriu la un schivnic-duhovnic în peşterile de la izvoarele râului Buzău, la întorsura Carpaţilor. Mai târziu, prin faptele sale, el a devenit mărturisitor al lui Hristos şi un puternic apărător al credinţei strămoşeşti. Se nevoia prin peşteri şi prin păduri, ferindu-se de năvălirile goţilor păgâni arieni, care-ucideau pe toţi acei care nu se converteau la credinţa lor şi nu jertfeau idolilor lor.

În „Actele martirice ale sfinţilor“ sunt arătate şi câteva din însuşirile morale ale acestui sfânt martirizat pe pământ românesc, „...era blând, drept în credinţă, evlavios, simplu la cuvânt, bogat în cunoştinţe, vorbind frumos despre adevăr, făcând să tacă idolatri, fără a se semeţi; se purta cuviincios, liniştit şi calm şi foarte râvnitor la lucrul cel bun.“

Din acelaşi document aflăm că Sf. Sava îl avea ca duhovnic pe Părintele Sansala, vieţuitor în sihăstrie, dar având legături cu Tomisul şi cu arhiepiscopul Bretanion. Păgânii goţi, care intraseră în stăpânirea teritoriilor de la răsărit de Dunăre, erau conduşi de cumplitul prigonitor păgân Atanaric care îi prindea pe creştini şi-i convertea, ca să jertfească şi să se-nchine la idoli, iar cei ce se împotriveau erau omorâţi. Aşa bietul nostru popor, pe vremea năvălirii goţilor a fost silit să mănânce din cărnurile jertfite idolilor păgâni ai goţilor precum Odin şi Perun (în acel timp a fost ascuns în pământ şi Tezaurul Cloşca cu pui). Locaşurile creştine de cult erau jefuite şi distruse, creştinii, însă, nu se lepădau de credinţa lor şi mureau ucişi pentru numele lui Hristos.

Între anii 369-372 persecuţiile goţilor contra creştinilor iau

amploare şi-atunci păgânii, speriaţi că tot ţinutul s-a împânzit de creştinii care se înmulţeau văzând cu ochii, au inventat o şi mai mare pustiire a sufletelor creştinilor, o găselniţă de depistare a lor şi mai cumplită. Ei îi chemau pe români în faţa altarelor idoleşti şi îi puneau să jure acolo că nu sunt creştini.

Sfântul Sava, pe vremea aceea mergea din cetate în cetate şi din sat în sat şi întărea comunităţile creştine şi să nu jertfească la idolii goţi. Sfântul Sava, însă, şi-a mărturisit cu curaj credinţa sa în Domnul nostru Iisus Hristos şi într-Unul Dumnezeu. Fiind sărac, însă, goţii l-au alungat, socotind că nu este rentabil pentru ei ca să-şi piardă timpul cu un om care nu avea decât hainele de pe el, caznele şi uciderile folosindu-le în momentul acela pentru creştinii bogaţi, ca să-i şi jefuiască de avutul lor.

De Paşti, Sfântul Sava s-a dus la preotul Samsala, dar la trei zile după praznic şi pentru că preotul era şi el prigonit, acesta a fost prins de goţi şi găsindu-l pe Sf. Sava acolo, l-au prins şi pe el împreună cu preotul creştin. Mai nainte Sfântul Mărturisitor avusese o viziune cumplită pe care i-a mărturisit-o şi duhovnicului său şi apoi, a urmat şi prinderea lor. Dregătorul got Atarid i-a supus la chinuri pe amândoi mărturisitorii lui Hristos şi Sfântul Sava, după ce a fost spânzurat pe o grindă în cruce, şi a fost lovit cu lancea, după câteva zile a fost dat morţii prin înecare. La malul râului Muzeon (Buzău); a fost legat cu o greutate de gât şi înecat în râu în anul 372, la 12 aprilie la vârsta de 38 de ani.. Trupul Sfântului Sava a fost apoi scos la mal de ostaşii păgâni şi după două zile a fost luat de creştini şi îngropat în taină.

„Sfântul Vasile cel Mare, Arhiepiscopul Capadociei, scrie conducătorului cetăţii Tomisului, Iunius Soranus ca să îi trimită moaştele Mucenicului Sava, despre care auzise. Iunius Soranus, stăpânitorul Sciţiei, află mormântul Sfântului şi porunceşte să se deazgroape moaştele Sfântului Sava, şi îi ridică moaştele, trimiţându-le marelui ierarh, care prin Scrisoarea 164 din 374 confirmă primirea moaştelor Sfântului şi mărturiseşte că <<A văzut cu ochii minţii împrejurările şi locurile unde s-au petrecut cele scrise>>“ (1) Moaştele au fost duse în Capadochia, şi însoţite cu o scrisoare, unde se află pătimirea Sfântului. Conţinutul acesteai scrisori se păstrează şi astăzi, reprodus chiar de Sfântul Vasile cel Mare în scrisoarea 164.

Mai apoi, după Sinodul al VII-lea, pentru cinstirea sfinţilor, Patriarhul Constantinopolului a împărţit părticele din moaştele Sfântului Sava şi le-a trimis împreună cu Sfântul Marele Mir la toate bisericile de sub jurisdicţia sa, inclisiv la cetatea Tomisului. /2. (Vezi note la pg. 51)

Ţara noastră a fost binecuvântată deci şi de pătimirea acestui Sfânt Sava, la Buzău. Să mulţumim lui Dumnezeu pentru sângele Sfântului acesta care a pătimit pentru noi, pentru menţinerea credinţei strămoşeşti pe meleagurile acestea.

Sfântul Vasile cel Mare
Epistola 164
(Către Asholiu, Episcopul Tesalonicului, scrisă în anul 374)

– I –

Cât de mult a copleşit inimile noastre scrisoarea cuvioşiei tale, nu pot spune prea uşor, întrucât cuvântul nu-i în stare s-o exprime cu tăria cu care ar trebui, dar ţi-o poţi imagina după frumuseţea lucrurilor despre care ai scris. Câte nu ne-a spus scrisoarea? Oare nu se vede din ea dragostea faţă de Dumnezeu? Oare nu se cuprindea în ea o minunată descriere despre martiri, atunci când a expus atât de viu felul pătimirii lor, încât lucrurile păreau că s-ar petrece înaintea ochilor noştri?

Oare nu reiese de aici chiar şi stima şi dragostea Ta pentru noi înşine? Nu se cuprinde oare aici tot ce s-ar putea spune mai sublim? Pentru aceea, din clipa în care am luat în mână scrisoarea şi am citit-o de mai multe ori, înţelegând bogăţia harului pe care Duhul Sfânt ni l-adat, am avut impresia că ne-am aflat în vremurile vechi, când înfloreau Bisericile lui Dumnezeu, fiindcă erau înrădăcinate în credinţă, în unire

---

NOTE

1. În această scrisoare, dintr-un şir de trei epistole trimise către Asholiu, Episcopul Tesalonicului (155,164 şi 165), Sfântul Vasile cel Mare „După ce descrie bucuria primirii <<din ţinuturile Barbarilor care locuiesc la nordul Dunării>> a moaştelor martirului, Sfântul Vasile spune că <<cel care la uns pe altarul credinţei (adică pe Martirul Sava Gotul) va primi cununa dreptăţii, pentru că a întărit un mare număr de creştini în lupta pentru dreapta credinţă>> Iar mai departe: <<istorisirile tale cuprind adevărate lupte atletice despre trupuri sfârtecate pentru dreapta credinţă, despre furia barbară neluată în seamă de cei a căror inimă a rămas netulburată, despre muncirile de tot felul la care i-au pus chinuitorii, precum şi despre felul în care şi-au sfârşit martirii viaţa prin lemn şi prin apă.>> Or tot aşa <<prin lemn şi prin apă>> spune şi martiriul Sfântul Sava, că i s-au sfârşit şi acestuia zilele, iar istorisirile şi sublinierea că au fost mai mulţi martiri ne duc cu gândul la cineva din localnicii de la Dunăre. E drept că Sfântul Vasile compară tăria credinţei creştinilor de la Dunăre cu încrâncenarea luptelor fratricide dintre partidele ariene şi creştine din Capadochia şi din jur, unde nu mai pot înflori martiri pentru că <<s-a răcit dragostea între oameni şi unde chiar şi persecutorii îşi dau numele de creştin. Această constatare îl amărăşte pe Sfântul Vasile, cu atât mai mult cu cât încă din veacul al III-lea, martirii din părţile noastre ca Eutihie şi alţii, au dat şi altora <<seminţe pentru viaţa creştină>>.“ (Preot Prof. Dr. Constantin Cornițescu: în note la traducere a „Scisorilor“ Sfântului Vasile cel Mare, pentru Epistola 164: Din Sfântul Vasile cel Mare „Opere complete“, partea a III a „Epistole“, Ed. Institutului Biblic Buc. 1987

2. Se ştie că în Scrisoarea 164 Sfântul Vasile cel Mare a cerut Bisericii şi credincioşilor pomenirea Sfântului Sava în rugăciuni.

şi în dragoste, ca nişte mădulare diferite care se potrivesc atât de desăvârşit laolaltă, încât parcă formează un singur trup. Cu cât erau mai apăsaţi creştinii, cu atât mai mult creştea şi numărul lor şi sângele martirilor hrănea din belşug pe atleţii tot mai numeroşi ai dreptei credinţe, pentru că cei care urmau pilda înaintaşilor, intrau în luptă întăriţi de pilda celor dintâi. În vremurile acestea creştinii trăiau în pace unii cu alţii, în pacea pe care Domnul ne-a lăsat-o şi din care nu ne-a rămas azi nici o fărâmă, atât de mult am alungat-o unii de la alţii.

Cu toate acestea inimile noastre au revenit la fericirea de altă dată, din clipa în care ne-a venit o scrisoare dintr-o ţară îndepărtată, înflorită de frumuseţea dragostei, ba ne-a sosit şi martirul însuşi (moaştele Sfântului Sava Gotul) din ţinuturile barbarilor, care locuiesc la nordul Dunării, vestind el însuşi cât de curată este credinţa care domneşte acolo. Cine ar putea să descrie bucuria pe care au încercat-o la această veste sufletele noastre? Ce putere ne-am putea închipui că are cuvântul care ar fi în stare să exprime limpede simţămintele tainice ale inimilor noastre? De bună seamă, când am văzut acest luptător (pe Sava Gotul) am fericit pe cel care l-a pregătit pentru luptă. El va dobândi în faţa Dreptului Judecător cununa dreptăţii, pentru că a întărit un mare număr de creştini (1) în lupta pentru dreapta credinţă.“/2.

Sfântul Mucenic Emilian de la Durastor *

+362
18 Iulie

Sfântul Mucenic Emilian de la Durastor **a trăit pe vremea împăratului păgân Iulian**, cel care a ridicat cumplită prigoană împotriva creştinilor, pe tot cuprinsul Imperiului Roman. Şi acest împărat asupritor a trimis şi în cetatea Durastorum chinuitori în frunte cu Capitolinum cel închinător la idoli. Acest crunt schingiuitor, după ce a adus jertfe în cetate, şi a întrebat poporul dacă există vre-un creştin în cetate, creştinii i-au ascuns acestuia adevărul şi i-au răspuns că nu.

Pe vremea aceea în cetate trăia şi Sfântul Emilian, care era creştin tăinuit şi rob tot al unui creştin, mare dregător în cetate. Păgânul Capitolinum, a pus atunci pe toţi locuitorii să bea şi să se veselească şi să cinstească pe idoli. Şi pe când benchetuiau ei aşa, Sfântul Emilian a luai un ciocan, a intrat în capiştea idolilor şi i-a sfărâmat cu ciocanul.

După plecarea acestuia, a intrat un păgân în capişte şi văzând

---

1. Dacă s-ar săpa în cimitirele şi în curţile mânăstirilor, sumedenie de Sfinţi români s-ar descoperi, sfinţi smeriţi pe care îi ştie, de veacuri, numai Bunul Dumnezeu.

2. Din Sfântul Vasile cel Mare „Opere complete“, partea a III a „Epistole“, Ed. Institutului Biblic Buc. 1987

* Sfânt Mucenic menţionat în „Proloagele“ pe luna iulie.

toate, s-a înspăimântat şi-a alergat să spună ce a văzut. Dregătorul, auzind fapta, s-a mâniat foarte tare şi a pus să-l prindă pe făptaş. În timpul acesta, un sătean oarecare trecu pe lângă capişte şi oştenii l-au prins, zicând că acesta ar fi vinovat. Fericitul Emilian, văzând aceasta, a socotit întru sine, zicând: „De voi tăinui fapta mea, apoi ce folos îmi va fi mie? Oare dimpotrivă nu-mi voi îngreuna cugetul meu, făcându-mă pricinuitor de moarte a omului acesta nevinovat şi mă voi afla ca un ucigaş înaintea lui Dumnezeu?“

Şi văzând dreptul Emilian că avea să se comită o nedreptate din pricina lui, a alergat la oamenii aceia care-l duceau pe nevinovat şi-a strigat: „Liberați pe acest om nevinovat. Pe mine să mă prindeți, că eu am fost cel care i-am sfărâmat pe zeii voştri!“ Astfel a fost prins dreptul Emilian şi adus în fața dregătorului iar celălalt om a fost eliberat după dreptate.

Mult s-a mâniat tiranul Capitolinum când a văzut acestea şi aflând că există creştini şi-n aceste locuri, şi a cerut drept pedeapsă din partea celor din cetate pentru vistieria împărătească o livră de aur. Şi dreptul Emilian a fost şi el judecat şi a mărturisit credința sa întru Hristos, cu curaj, în fața tuturor, arătând Care este adevăratul Dumnezeu. Şi Sfântul a fost dezbrăcat de haine şi schingiuit cumplit. În timpul caznelor Mucenicul striga şi-şi mărturisea mereu credința într-unul Dumnezeu.

A fost pedepsit şi dregătorul, cel care ținea un asemenea rob, căci şi acestuia i s-a cerut să dea pentru vistieria Împărăției o livră de argint, iar Sfântul Mucenic Emilian a fost osândit să fie ars, aproape de malul Dunării. Focul, însă nu s-a atins de creştin şi flăcările s-au repezit şi i-a ars pe cei necredincioşi care-l făcuseră. În timpul acesta Sfântul stând în foc, s-a întors cu fața la răsărit şi se închina la Dumnezeu şi se-ngrădea cu sfânta cruce, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate. Şi rugându-se, el a zis: „Doamne Iisuse Hristoase, primeşte duhul meu!“ Şi s-a culcat acolo, în mijlocul focului stins şi-a adormit întru Domnul.

Creştinii, văzând acestea, mai mult s-au întărit în credința lor în Dumnezeu şi au mers la soția dregătorului, care era creştină, şi a rugat-o să ceară trupul Sfântului Mucenic, ca să fie îngropat. Şi Mucenicul a fost îngropat la un loc numit Ghizidina, departe cam la trei stadii de cetatea Durastor. Martiriul acestui Sfânt Mucenic s-a petrecut pe 18 Iulie, într-o zi de vineri la anul +362, pe vremea împăratului Romei Iulian Apostatul. Dumnezeu să-l odihnească împreună cu toți Sfinții Lui. /1.

---

1. Mat. Bibliografic din „Proloagele“

Sfântul Ierarh Bretanion, episcopul Tomisului *

(+381)

25 Ianuarie

Acest Sfânt tomitan era de origine capadociană şi a trăit în secolul al IV-lea. El apare ca primul episcop tomitan, atestat în documente pe la anul 360 şi cel dintâi ierarh, care a făcut o legătură a Bisericii noastre cu Sfântul Vasile cel Mare, unul dintre cei mai mari părinți ai creştinătății. Aprig apărător al dreptei credințe niceene, prin Sfântul Ierarh Bretanion, moaştele Sfântului Sava Gotul de la Buzău au fost strămutate în Capadochia, la Sfântul Vasile cel Mare, împreună şi cu o scrisoare, de care Sfântul aminteşte în două dintre Epistolele sale.

Istoricii bisericeşti Sozomen şi Teodoret al Cirului relatează că pe vremea când Bretanion păstorea Biserica tomitană, în anul 369, a venit aici împăratul Valens, (1) susținătorul înverşunat al ereziei ariene, pe când se întorcea dintr-o expediție contra goților. Cu acest prilej, fiind de față mulțime mare de popor, Sfântul Ierarh Bretanion l-a înfruntat pe împărat, apărând dogmele Sinodului de la Niceea: Sfântul Ierarh, spune scriitorul Sozomen în „Istoria Bisericească", „a vorbit împăratului cu îndrăzneală despre hotărârile celor 316 Sfinți Părinți de la Sinodul I de la Niceea (325) împotriva lui Arie, pe care nu le putea călca," adeverind încă o dată cuvintele psalmistului David: „Grăit-am întru mărturiile Tale înaintea împăraților şi nu m-am ruşinat." /2.

După aceea, Sfântul Ierarh Bretanion l-a părăsit pe împăratul Valens şi a mers în altă Biserică iar credincioşii l-au urmat pe el. Împăratul Valens atunci a încercat să-l exileze pe Sfântul Ierarh, dar n-a mai făcut-o de teamă ca sciții din Dacia Pontica să nu se revolte şi să rupă granițele Împeriului şi aşa şubrezite de învaziile goților şi a altor popoare migratoare.

Teodoret, episcopul Cirului, spune şi el: „Iar Vetranion (Bretanion), fiind împodobit cu tot felul de virtuți şi încredințându-i-se sarcina de arhiereu peste cetățile din toată Sciția (Dacia Pontica), şi-a înflăcărat cugetarea cu râvnă şi a înfruntat stricarea învățăturilor dreptei credințe şi fărădelegile comise de Valens împotriva drept credincioşilor.."

Ca ierarh, Sfântul Vetranion a încurajat viața ascetică a sihaştrilor, ce se nevoiau prin peşteri, şi a ctitorit bisericuțe rupestre după obiceiul sfinților capadocieni. A călăuzit spre viața monahală pe tânărul Ioan Casian şi pe prietenul său Gherman şi tot el a înălțat o

---

* Împăratul arian Valens (364-378);

1. Vezi Sf. Bretanion sau Vretanion în „Patericul Românesc";

2. Ps. 118,46;

bazilică deasupra criptei cu cei partu sfinți de la Niculițel („martirion“ descoperit în anul 1971).

Sfântul Bretanion a condus Biserica Tomisului până aproape de anul 381, când a trecut la cele veşnice în ziua de 25 ianuarie. Pomenirea Sfântului Ierarh se face deci în fiecare an, la data de 25 Ianuarie, împreună cu pomenirea Sfântului Ierarh Grigorie Teologul a cărui prăznuire se face tot la această dată. /3.

SEC. IV - V
Sfântul Ierarh Teotim I „Scitul“
Episcop al Tomisului

(Sec. IV – V şi + 410 ?)

20 aprilie

Fericitul episcop Teotim era de mare neam daco-roman, originar din Dacia Pontică şi a fost cel dintâi dascăl şi părinte duhovnicesc al Sfinților Ioan Casian Românul şi Gherman din Dobrogea.

În tinerețele sale, Sfântul Teotim s-a format ca monah în aceleaşi aşezăminte monahale ca şi învățăceii săi, adică în mânăstirile din hotarele Casienilor şi ale Peşterilor.“ Aici era cea mai adevărată vatră monahală de sfințenie învățătură şi cultură teologică din eparhia Tomisului, căci aici s-au format cei trei Sfinți Daco-romani ai Tomisului: Ioan Casian, Gherman şi Teotim I „Scitul“ sau „Filozoful“.

Teotim I urcă Ierarh pe scaunul Eparhiei Tomisului pe la anii 385-390, după mutarea la Domnul a episcopului Gherontie. Fericitul Ieronim în lucrarea sa „Despre bărbații iluştri“ ne vorbeşte la anul 392 despre Sfântul Ierarh Teotim I despre care spune că „era păstor strălucit, cu mare dragoste de Dumnezeu şi de oameni, teolog învățat şi scriitor talentat şi neobosit“ Tot de la Fericitul Ieronim mai aflăm că Sfântul Teotim „a scris scurte tratate sub formă de dialoguri, în stilul vechii elocințe“, căci avea o vastă cultură filozofică şi teologică, retorică în limbă greacă şi latină. Şi Fericitul Ieronim încheie capitolul din lucrarea sa privitor la Sfântul Ierarh cu cuvintele: „Aud că scrie şi alte lucrări.“

Apar fragmente din lucrarea Sfântului Teotim şi în lucrarea Sfântului Damaschin (+749), numită „Paralele sfinte“, din care reiese că Sfântul Teotim a scris şi „Omilii la unele texte Evanghelice“. Şi istoricul Sozomen scrie despre Sfântul Ierarh că „era „scit“, adică daco-roman de neam, că „traiul îi era modest“ şi că era şi taumaturg„ vindecător de boli.

Filozoful Socrate scrie că Fericitul Teotim I „era cunoscut de toți: împărați, credincioşi şi barbari, episcopi, şi călugări, pentru evlavia şi corectitudinea vieții sale.“ Pentru scrierile sale patristice, Sfântul

---

3. Din „Periodice“;

Teotim este considerat „creatorul Filocaliei româneşti“ Influienţat şi de părinţii din Capadocia (cei Trei Ierarhi) şi Sfântul Teotim ne vorbeşte despre liniştea minţii şi-a inimii.

Teotim I reorganizează ca ierarh aşezămintele monahale din Dobrogea, care cunosc acum o mare înflorire. Ca misionar, el formează monahi şi salvează multe suflete ale barbarilor, încreştinându-i. Pentru faima lui barbarii l-au denumit pe el chiar „zeul romanilor“.

Sfântul Teotim se împrieteneşte cu Sfântul Ioan Gură de Aur iar acesta l-a ajutat, trimiţându-i de la Constantinopol mulţi călugări misionari pentru munca sa de încreştinare a barbarilor sciţi. În anul 403 Sfântul Ierarh vine chiar la Constantinopol ca să ia apărarea Sfântului Ioan Gură de Aur care era persecutat de ierarhii eretici.

La sfârşitul primului deceniu al sec. V , Sfântul Teotim se mută la Domnul. Trecut de Biserica Ortodoxă în rândurile sfinţilor, pomenirea sa se face la 20 aprilie.

Din Patericul Românesc *
Câteva din faptele minunate ale Sfântului Ierarh Teotim

Barbarii îl numeau pe Fericitul Teotim „dumnezeul romanilor“. „Şi iată, că într-o zi, călătorind el aproape de latura în care se aşezaseră barbarii, cei care erau împreună cu dânsul, văzură o ceată mare de păgâni, venind în fuga cailor spre Tomis şi se speriară tare, plângând amarnic pentru viţiile lor, căci au crezut că sunt pierduţi. Dar Sfântul, cunoscând marea milă a lui Dumnezeu pentru zidirea Sa, se pogorâ de pe cal şi se aşează la rugăciune, întinzând mâinile către cer, rugându-se pentru el şi cei dimpreună cu dânsul. Şi o mare milostivire şi îndurare a lui Dumnezeu. Căci nu numai pe el, ci şi pe toţi cei împreună cu dânsul îi făcu nevăzuţi ochilor păgâneşti, căci barbarii trecură printre dânşii, fără să-i vadă.

În zilele acelea erau dese năvălirile străinilor de Hristos, însă acest fericit şi mare întru sfinţi, la mulţi le domolise iuţimea şi setea de sânge şi de prădăciuni, prin blândeţea chipului său şi desăvârşirea bunătăţii sale. Şi barbarii veneau la el ca să-l vadă cu ochii lor.

Dar iată că într-o zi chiar unul din ei, închipuindu-şi că Sfântul avea multe averi şi dorind a se îmbogăţi, el şi neamul său, căută a-l face pe Sfântul Teotim prizonier. Şi pentru aceasta se apropie şi, sprijininduse în scaunul său, după cum îi era obiceiul când vorbea cu duşmanii lui, ridică braţul spre a-i arunca Fericitului o frânghie peste gât şi a-l târî spre sine. Însă, braţul înţepeni prin minune şi rămase nemişcat, până ce tovarăşii lui se dezmeticiră şi alergară smeriţi şi cu lacrimi în ochi ca să mijlocească pentru dânsul. Iar Cuviosul Teotim, cerându-le îndreptare şi

---

* Arhim. Ioanichie Bălan: „Patericul Românrsc: Ed Episc. Dunării de Jos, 1998;

credință în Hristos, ceea ce ei făgăduiră, rugă pe Dumnezeu pentru iertarea barbarului şi îndată dobândi cererea, apoi, îi slobozi. Multe alte minuni şi semne a făcut Sfântul Ierarh Teotim I „Scitul“.

Din învățăturile Sfântului Ierarh Teotim

1. Faptele trupului pot fi curmate de multe piedici, dar cel ce păcătuieşte cu gândul, prin însăşi iuțeala gândului, făptuieşte păcatul desăvârşit.

2. Lucrul cu greutate nu e să suferi mult, ci să suferi pe nedrept.

3. A-ți aminti de Dumnezeu înseamnă a-ți aminti de viață iar a-L uita înseamnă a muri.

4. Nu este fericire mai mare pentru un creştin decât cunoaşterea lui Dumnezeu.

5. În mintea tulburată şi plină de griji nu se află nici un gând frumos şi nu se revarsă peste ea harul lui Dumnezeu. A ajunge la desăvârşirea sufletului înseamnă a-l elibera de griji, căci datorită grijilor se nimiceşte. De aceea se spune despre sufletul desăvârşit, că este, într-adevăr, ca un crin în mijlocul spinilor. Căci crinul din Evanghelie însemnă sufletul lipsit de griji, care nici nu se osteneşte, nici nu toarce, şi totuşi s-a îmbrăcat mai frumos decât slava lui Solomon. /1.

6. Despre cei ce poartă grijă numai de cele trupeşti Scriptura spune: <<Toată viața celui nelegiuit este plină de griji>> /2.

Este într-adevăr, lucru necuvios să porți grăjile toată viața pentru cele trupeşti şi să nu te îngrijeşti deloc de cele viitoare. De aceea zice Ieremia în „Plângerile“ sale că <<cei ce au fost crescuți în purpură stau trântiți în gunoaie>> /3.

7. Când stăruim cu adevărat în gânduri strălucitoare şi înflăcărate, atunci suntem îmbrăcați în purpură, iar când suntem atraşi de cele trecătoare, atunci ne acoperim de gunoaie.“

8. Cel ce merge pe patru picioare este ca un necurat. Iar pe patru picioare merge cel ce se încrede în cele pieritoare şi din grijă față de ele, nu ia aminte pe de-a-ntregul, către partea conducătoare, sufletul După cum cei legați cu lanțuri merg cu greutate, tot aşa cei legați de această viață nu reuşesc să aducă până la capăt calea virtuții.“ /4.

---

1. Mt. 6,28-29;
2. Iov 25,20;
3. Plângerea lui Ieremia 4,5;
4. Text extras din lucrarea Sfântului Ioan Damaschin, intitulată “Paralele sfinte“, tradusă de prof. I Rămureanu, în vol. „Actele martirice“ PSB II;

Sfântul Gherman din Dobrogea

(368 – 415)

29 Februarie

Sfântul Gherman din Dobrogea s-a născut în anul 368 din părinți strămoșeni, în același sat în care s-a născut și Sfântul Ioan Casian, anume prin părțile Casimcei, în satul Șeremet, în prezent Casian, cu câțiva ani înaintea Sfântului Casian. Potrivit Sinaxarului Sfântului Gherman, acolo ni se arată că „Sfântul Gherman din Dobrogea era rudă și prieten cu Sfântul Casian iar părinții celor doi sfinți au primit credința creștină prin succesiune, de la Sfântul Apostol Andrei.“ Sfântul Gherman, împreună cu Sf. Ioan Casian, după ce au făcut studii înalte, au pornit în căutarea modelelor de sfințenie, făcând multe călătorii la obștile monahale din Siria, Palestina și Egipt.

Depărtarea de locurile natale le-a umplut inimile de nostalgie celor doi sfinți dobrogeni: „Zilnic ne apărea în fața ochilor tabloul cu așezarea locurilor în care se găseau averea moștenită de la strămoși și frumusețea regiunilor, cu întinderi, singurătăți și păduri, care puteau nu numai să îl încânte pe un monah, dar chiar să îi dăruiască cele mai bune mijloace de viață“ /1.

În jurul anului 400, tânărul Gherman a fost hirotonit preot de către Sfântul Ioan Gură de Aur, la Constantinopol. (2) Sfântul ia apărarea învățătorului său cu o scrisoare la Sinod, apoi pleacă la Roma în anul 405 ca să intervină în favoarea acestuia, pe lângă papă și rămâne acolo la Roma, până în anul 415, când se mută la Domnul. Chip de mare dascăl în tainele și căile desăvârșirii ortodoxe, model de viață curată și nevoitor în post și rugăciune neîncetată, Sfântul Gherman a fost un înțelept al vremurilor de formare a poporului român și i-a dus numele departe de meleagurile noastre, ca pe un nume de cinste și virtute creștină.

Sfântul Gherman a trecut deci în împărăția drepților la Roma, către anii 415, înaintea Sfântului Ioan Casian. Canonizarea Sfântul Gherman a avut loc la 13 iunie 1993, pe ruinele fostei cetăți Tomis din Constanța, iar data de prăznuire este la 29 Februarie.

„Cu ostenelile tale, cu privegheri neîncetate, cu rugăciuni și post te-ai nevoit, Cuvioase Părinte Gherman, împreună cu Sfântul Ioan Casian, din pământul Dobrogei odrăslind; și curgerile harului preoțesc, cu rugăciunile lui Ioan cel cu Gura de Aur, te-ai învrednicit a le primi.

---

1. Sfântul Casian: „Comvorbiri duhovnicești“;

2. Când Sfântul Ioan Gură de Aur a fost judecat pe nedrept în Sinod, Sfântul Gherman, ce era pe preot, împreună cu Sfântul Casian diacon, duc la Sinod scrisoarea de nevinovăție a Sfântului Ioan. Scriitorul Paladie consemnează actul acesta reparator

Bogăție de daruri duhovniceşti din Țara Sfântă, prin osârdii ai agonisit şi prin aceasta pe mulți ai învrednicit pe Hristos a urma. Pentru aceasta, părinte al Dobrogei, roagă pe Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.“ (Din „Acatist“, condacul 13) /3.

Sfântul Ioan Casian „Romanul“

(370 ? – 436) Cu prăznuire la 29 Februarie

„Strălucind cu fapta şi cu cuvântul, Părinte Casian, ai luminat toate marginile pământului, dând la o parte negura necunoştinței şi îndemnând totdeauna a cânta: Binecuvântați toate lucrurile pe Domnul!“

Sfântul Casian „Românul“ sau „Dobrogeanul“ s-a născut în provincia Scitia Minor (adică în Dobrogea de astăzi), pe teritoriul fostului sat Şeremet, Casian în prezent, județul Constanța, cam între anii 360-370. Episcopul Ghenadie de Marsilia, întăreşte acest lucru în lucrarea sa „Despre bărbații iluştri“, în care spune că Sfântul Casian „era scit de neam“. Iată ce scrie chiar Sfântul Casian despre copilăria şi părinții săi şi-ai Sfântului Gherman, cei trăitori în părțile Dobrogei, de care, conform Sinaxarului, aflăm şi că rude fiind, „au primit cedința creştină prin succesiune apostolică, chiar de la Sfântul Apostol Andrei:

„Cugetele noastre ne împingeau zilnic cu ardoare sufletească să ne întoarcem în provincia noastră şi să ne revedem părinții. Pricina cea mai mare a dorințelor noastre era aceea că ne aduceam aminte de câtă evlavie şi pietate era plină inima părinților noştri care ne scuteau de orice griji, ne asigurau toate ale traiului, îndeplinind ei cu bucurie tot ce ar fi trebuit să facem noi.“/1.

Sfântul Casian a beneficiat şi de trăirea încă de mic copil, printre monahii obştilor mănăstireşti din Dobrogea. (2) Sinaxarul ne spune că Sfântul Casian a viețuit la început într-o mânăstire din Dobrogea, apoi, în jurul anului 380 Sfântul Casian a plecat împreună cu sora sa şi cu Sfântul German la Betleem şi au intrat ca monahi într-o mânăstire de lângă peştera Naşterii Domnului, unde îl cunoaşte pe avva Pinufius din Egipt. După povestirile avvei şi mânați de viața monahicească a trăitorilor din Egipt, cei doi sfinți pleacă pe la anul 385 în Egipt într-un pelerinaj de 7 ani şi iau contact cu viețuirea îngerească a asceților de acolo şi-şi vor nota experiențele precum şi cunoştințele dobândite. /3.

---

3. Din Magazinul ilustrat „Lumea credinței“, noiembrie 2005;

1. Sfântul Casian: „Comvorbiri duhovniceşti“;

2. În lucrarea sa „Despre aşezămintele mănăstireşti“, Sfântul Casian afirma că „încă din copilărie s-a aflat printre călugări“, obişnuindu-se cu viața cea monahicească.

3. Sfinții Casian şi Gherman sunt primii străromâni, care au făcut pelerinaje în acele locuri de aspră şi dumnezeiască viețuire (chiar de două ori).

După cel de-al doilea pelerinaj făcut în Egipt, cei doi Sfinţi pleacă la Constantinopol, pe vremea când acolo era patriarh Sfântul Ioan Gură de Aur. Pentru calităţile sale Sfântul Ioan îl apreciază pe Sfântul Casian şi îl hirotoneşte diacon, păstrându-l pe acesta ca ucenic întru toate. Despre Sfântul Ioan Hrisostom Sfântul Casian scrie într-o scrisoare trimisă de la Roma: „El m-a învăţat în toate câte le-am scris."

Sfântul Casian şi Sfântul Gherman, printr-o scrisoare dusă la Sinod, – iau apărarea Sfântul Ioan Gură de Aur, care era nedreptăţit iar după exilarea acestuia, pleacă la Roma (402-417), ca să ceară sprijinul Papei pentru învăţătorul Ioan Hrisostom şi rămân la Roma (4) până în anul 415, când Sfântul Gherman se mută la Domnul.

După moartea prietenului său, Sfântul Casian pleacă în Galia (Franţa), la Marsillia, unde întemeiază mânăstirea de călugări Sfântul Victor şi alta de călugăriţe, închinată Mântuitorului şi pune bazele monahismului apusean. La Mânăstirea Sfântul Victor s-a nevoit mai apoi, Sfântul Casian până la sfârşitul zilelor sale, la 29 februarie anul 435. Trupul său a fost înmormântat în cripta de la subsolul Bisericii Mânăstirii Sfântului Victor, unde a fost egumen.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la 19-20 iunie 1992 a hotărât ca împreună cu canonizarea Cuviosului Gherman din Dacia Pontica să fie canonizat şi Sfântul Cuvios şi Mărturisitor Ioan Casian. Prăznuirea celor doi sfinţi se face la 28 sau 29 Februarie. /5.

Iată acum şi titlurile câtorva din scrierile Sfântului Casian:

1. „Despre aşezămintele mânăstireşti şi despre tămăduirile celor opt păcate principale" cu 12 cărţi cu sfaturi monahiceşti (420);

2. „Comvorbiri duhovniceşti", 24 de comvorbiri cu Părinţii Egiptului, lucrare împărţită în trei capitole (420-429);

3. „Despre întruparea Domnului, contra lui Nestorie", lucrare dogmatică referitoare la Fecioara Maria şi la erezia lui Arie.

DIN CUVINTELE ZIDITOARE DE SUFLET ALE SFÂNTULUI IOAN CASIAN ROMÂNUL*

Despre gândul lăcomiei, al desfrânării, al iubirii de arginţi şi-al mâniei

1. Opt gânduri ale răutăţii: **al lăcomiei, al iubirii de argint, al mâniei, al întristării, al trândăviei, al slavei deşarte şi al mândriei.**

2. Cu orice **hrană** umplem pântecele**, naşte sămânţa desfrânării**.

---

4. Despre aceasta istoricul Paladie relatează: „Preotul Gherman şi diaconul Casian, bărbaţi evlavioşi, au dus o scrisoare din partea întregului cler al lui Ioan, în care aceştia scriu despre violenţa şi tirania la care fusese supusă Biserica lor."

5. Material Bibliografic, lucrarea „Sfântul Ioan asian la Dunărea de Jos", Ed. Episc. Dunării de jos, Galaţi 2002;

* Sfântul Ioan Casian: „Cuvinte ziditoare" Ed. Parohiei Moldovăţ, 1998;

3. Slăbiciunea trupului nu dăunează curăției inimii, când dăm trupului nu ceea ce voieşte plăcerea, ci ceea ce cere slăbiciunea. **De bucate numai atât să ne slujim, cât să trăim,** nu ca să ne facem robi pornirilor poftei. Primirea hranei cu măsură şi cu socoteală dă trupului sănătatea, nu îi ia sfinţenia.

4. Cel ce se împărtăşeşte **de** vro **hrană să se depărteze** de ea **până** mai **are** încă **pofta** şi să nu aştepte să se sature.

5. Pentru curăția desăvârşită a sufletului nu ajunge numai **la reținerea de la bucate**, dacă nu se adaugă la ea **şi celelalte virtuți**.

6. **Smerenia,** prin ascultarea cu lucrul şi prin ostenirea trupului, mari foloase aduce.

7. **Înfrânarea de la iubirea de argint** călăuzeşte sufletul spre curăție, când înseamnă nu numai lipsa banilor ci şi lipsa poftei de a avea

8. **Reținerea de la mânie, de la întristare, de la slava deşartă** şi **mândrie**, înfăptuieşte curăția întreagă a sufletului.

9. Curăția parțială a sufletului, cea a neprihănirii adică, o înfăptuiesc în chip deosebit **înfrânarea şi postul**.

10. E cu neputință ca cel ce şi-a săturat stomacul să se poată lupta în cuget cu dracul curviei.

11. Lupta dintâi trebuie să fie **înfrânarea stomacului** şi supunerea trupului nu numai prin post, ci şi prin **priveghere, osteneală şi cetiri**; paza inimii cu **frica de iad şi la dorul după Împărăția Cerurilor**.

12. Nu ajunge numai postul trupesc pentru dobândirea desăvârşitei neprihăniri şi adevăratei curății, de nu se va adăuga şi **zdrobirea inimii şi rugăciunea întinsă către Dumnezeu şi cetirea deasă a Scripturilor** şi osteneala, şi lucrul mâinilor, care abea împreună pot să oprească pornirile cele neastâmpărate ale sufletului şi să îl aducă înapoi la nălucirile cele de ruşine.

13. Mai înainte de toate, însă, foloseşte **smerenia sufletului**, fără de care nu va putea birui nimeni, nici curvia, nici celelalte patimi.

14. **Postul** ni s-a rânduit de fapt nu numai pentru chinuirea trupului ci şi **spre trezvia minții**, ca nu cumva, întunecându-se de mulțimea bucatelor, să nu fie în stare **să se păzească de gânduri**.

15. Nu trebuie pusă toată strădania numai în **postul cel trupesc**, ci şi în **meditație duhovnicească**, fără de care e cu neputință să urcăm la înălțimea neprihănirii şi curății adevărate.

16. Este cu neputință omului să zboare cu aripile proprii la înaltă şi cerească cunună a sfinţeniei şi să se facă următor îngerilor, de nu-l va ridica de la pământ şi din noroi harul lui Dumnezeu.

17. Prin nici o altă virtute nu se aseamănă oamenii cei legați cu trupul mai mult cu Îngerii cei netrupeşti, decât prin **neprihănire**.

18. **Nălucirile** cele de ruşine cele ce ni se întâmplă în somn sunt **o dovadă a trândăviei noastre** de până aci şi a neputinței ce e în noi.

19. Darul fecioriei nu se dobândeşte numai prin depărtarea cea

trupească de femeie, ci şi prin **sfinţenia şi curăţia sufletului**, care se câştigă prin **frica lui Dumnezeu**.

20. Nu vom putea câştiga desăvârşit **virtutea curăţiei**, de nu vom dobândi mai întâi în inima noastră **adevărata smerenie** a cugetului.

21. Nici de **cunoştinţă adevărată** nu ne putem învrednici, câtă vreme patima curviei zăboveşte prin ascunzişurile sufletului.

22. Pe cât este de cerească şi de îngerească **virtutea sfinţeniei**, pe atât este de războită cu mai mari bântuieli de potrivnici.

23. Suntem datori **să ne nevoim** nu numai **cu înfrângerea trupului, ci şi cu zdrobirea inimii şi cu rugăciuni dese** împreunate cu suspine, ca să stingem cuptorul trupului nostru pe care împăratul Vavilonului îl aprinde în fiecare zi prin întărâtările poftei, cu roua venirii Sfântului Duh.

24. Precum **paza zilei pregăteşte sfinţenia nopţii**, aşa şi **privegherea din vremea nopţii dă sufletului calea către curăţia zilei.**

25. **Boala iubirii de argint**, venind din afară se poate tăia mai uşor, dacă este silită cu luare aminte. Dar de nu e băgată în seamă, se face mai pierzătoare decât celelalte patimi şi mai cu anevoie de înfrânt.

26. **Imboldul mâniei** s-a semănat în noi spre mântuire **ca să ne mâniem asupra păcatului**, nu ca să ne înfuriem asupra aproapelui.

27. Nu firea în sine e păcătoasă, chiar dacă o folosim noi rău.

28. **Patima iubirii de argint** nu-şi are pricina în cele fireşti ci numai în voia liberă cea foarte rea şi stricată.

29. După ce şi-a depărtat iubitorul de argint mintea de la dragostea lui Dumnezeu, iubeşte idolilor oamenilor scobiţi în aur.

30. Cel ce vrea să vie la **desăvârşire** şi poftește să lupte lupta cea duhovnicească după lege, **străin** să fie **de toată mânia şi întinarea**.

31. Cel ce vrea să îndrepte pe fratele său, când greşeşte, sau să-l certe, să se silească a se păzi pe sine netulburat, ca nu cumva, **vrând pe altul să tămăduiască, să atragă boala asupra sa.**

32. Din orice fel de pricină ar clocoti **mânia** în noi, ea **ne orbeşte ochii sufletului** şi nu-l lasă să vadă Soarele Dreptăţii.

33. Precum fie că punem pe ochi foiţe de aur, fie de plumb, la fel împiedică puterea văzătoare şi scumpetea foiţei de aur nu aduce nici o deosebire orbirii, tot aşa orice pricină ar aprinde **mânia**, fie ea, zice-se, întemeiată sau neîntemeiată, la fel **împiedică puterea văzătoare.**

34. Numai atunci întrebuinţăm **mânia** potrivit cu firea, când **o pornim împotriva gândurilor pătimaşe** şi iubitoare de plăceri.

35. **Aprindeţi mânia asupra patimilor voastre şi asupra gândurilor rele şi nu păcătuiţi**, săvârşind cele puse de ele în minte.

36. Când vin în inima voastră **gândurile** cele **rele, scoateţi-le afară cu mânie**, iar după ce le veţi fi scos, aflându-vă ca pe un pat al liniştii sufletului, **pocăiţi-vă.**

37. **Să nu faceți pe Hristos**, Soarele Dreptății, **să apună** pentru inimile voastre, **din pricină că-L mâniați** prin învoirea cu gândurile rele, ca apoi, prin depărtarea Lui, să aibe diavolul loc de şedere în voi.

38. Trebuie să fugă nu numai de mânia cea cu fapta, ci şi cu cea din cuget, ca nu cumva, **înnegrindu-li-se mintea, de întunecimea amintirii răului**, să cadă din lumina cunoştinței şi din dreapta socoteală şi să se lipsească de sălăşluirea Duhului Sfânt."

II
Despre gândul mâniei, al întristării, al trândăviei, al slavei deşarte şi al mândriei

39. Doctorul sufletelor, vrând să smulgă din rădăcină, adică din inimă, pricinile mâniei, ne porunceşte că nu numai când suntem mai mâhniți asupra fratelui **să lăsăm darul şi să ne împăcăm**, ci şi dacă el s-a mâhnit asupra noastră, pe drept sau pe nedrept, **să-l tămăduim, dezvinovățindu-ne şi apoi să aducem darul**.

40. Urmând legile dumnezeieşti, **să ne luptăm** cu toată puterea **împotriva duhului mâniei**, a cărui boală o avem în noi.

41. **Să nu căutăm singurătatea** şi pustia pentru că ne mâniem mereu pe oameni, ca şi când acolo n-ar fi cel ce ne porneşte spre mânie, sau că e uşor să dobândim virtutea îndelungatei răbdări în singurătate.

42. Capătul îndreptării şi al păcii noastre nu se câştigă din îndelungata răbdare ce o are aproapele cu noi, ci din **suferința răului** aproapelui de către noi.

43. **De vom fugi de lupta îndelungatei răbdări, căutând pustia** şi singurătatea, **patimile netămăduite** ale noastre, pe care le vom duce acolo, **vor rămânea ascunse**, dar nu vor fi smulse. Căci pustia şi retragerea celor neizbăviți de patimi nu numai că le păzeşte patimile nevătămate, ci le şi acoperă, încât nu-i lasă să se mintă pe ei înşişi de ce patimă sunt biruiți, ci din potrivă le pune în minte năluciri de virtute şi-i face să creadă că au câştigat îndelunga răbdare şi smerenie, până nu este cine să-i ispitească şi să-i probeze.

44. Mai mult **se sălbăticesc patimile** în noi, **când e încetată legătura cu oamenii**, încât pierdem şi umbra suferirii şi a îndelungatei răbdări, pe care în tovărăşia fraților ni se părea că le avem.

45. Precum fiarele veninoase ce stau liniştite în culcuşurile lor din pustie, de îndată ce prind pe careva apropiindu-se de ele, îşi arată toată turbarea lor, asemenea şi **oamenii pătimaşi, care sunt liniştiți din pricina pustiei**, iar nu din dispoziție a virtuții, **dau veninul pe față, când apucă pe cineva** care s-a apropiat şi-i întârâtă.

46. Cei ce caută **desăvârşirea blândeții** sunt datori să pună toată strădania, ca să **nu se mânie asupra oamenilor**, dar **nici asupra dobitoacelor** şi nici asupra lucrurilor neînsuflețite.

47. **De vrem** să dobândim **fericirea** făgăduită de Domnul, datori suntem **să înfrânăm**, precum s-a zis, nu numai **mânia** cea cu lucrul, ci şi mânia **din cuget**.

48. Nu foloseşte aşa de mult a îţi ţine gura în vremea mâniei, ca să nu dai drumul la vorbe furioase, cât **foloseşte a-ți curăți inima de ținerea minte a răului** şi a nu învârti în minte gânduri viclene asupra fratelui.

49. Să se **taie** mai bine **rădăcinile patimilor**, decât roadele lor.

50. **Tăindu-se** din inimă **rădăcina mâniei**, nu mai are loc nici fapta de ură sau de pizmă.

51. **Celui ce urăşte** pe fratele său, **ucigaş de oameni i s-a zis**, fiindcă îl ucide cu dispoziția de ură din cugetul lui.

52. **Nu ne este iertat să ne stârnim mânia**, nici pentru pricini drepte, nici pentru nedreptate.

53. **Duhul mâniei, întunecându-ne mintea**, **nu se va mai afla întru noi, nici lumina** care ne ajută să deosebim lucrurile, nici tăria statului drept, **nici cârma dreptății**.

54. **Nici templu al Duhului Sfânt nu** ni **se** mai poate **face sufletul**, câtă vreme ne va stăpâni duhul mâniei, întunecându-ne mintea.

55. Să ne păzim pe noi înşine de mânie şi să ştim că n-avem nici un folos nici de neprihănire, nici de lepădarea de cele pământeşti, nici de posturi şi privegheri, căci **de vom fi stăpâniți de mânie şi ură, vinovați, vom fi judecății**.

56. **Întristarea tulbură** toate sfaturile mântuitoare ale sufletului şi urcă toată puterea şi stăruința, făcându-l ca pe un ieşit din minte şi **legându-l de gândul deznădejdii**.

57. **Dacă avem de gând** să luptăm luptă duhovnicească şi **să biruim cu Dumnezeu duhurile răutății, să păzim** cu toată străjuirea inimii noastre dinspre **duhul întristării**.

58. Precum molia roade haina şi cariul lemnul, aşa **întristarea mănâncă sufletul omului.**

59. Ea (**întristarea**) îl face să ocolească toată întâlnirea bună şi nu-l lasă să primească cuvânt de sfat nici de la prietenii cei adevărați, precum nu-i îngăduie să le dea răspuns bun şi paşnic ci, **învăluind tot sufletul, îl umple de amărăciune şi de nepăsare**.

60. Niciodată nu **s-ar vătăma omul de** om, dacă nu ar avea mocnind înăuntru **pricinile patimilor**.

61. **Sănătatea sufletului se dobândeşte** nu despărțindu-ne de oameni, ci **petrecând** şi exercitându-ne **cu cei virtuoşi**.

62. **Războiul** să ne fie **împotriva patimilor celor dinăuntru**, căci de le vom scoate pe acestea din inimă cu darul şi cu ajutorul lui Dumnezeu, nu numai cu oamenii, dar şi cu fiarele sălbatice vom petrece cu uşurință.

63. Întâi trebuie **să luptăm împotriva duhului întristării, care**

împinge sufletul la deznăsejde.

64. **Să ne deprindem numai la acea întristare, ce** se **cuprinde** în **pocăință** pentru păcate şi e împreunată cu nădejdea cea bună.

65. **Întristarea cea după Dumnezeu**, hrănind sufletul cu nădejdea pocăinței, e împreunată cu bucurie. De aceea ea face pe om osârduitor şi ascultător spre toată lucrarea cea bună, prietenos, smerit şi blând, gata să sufere răul şi să rabde toată buna osteneală şi zdrobirea, ca numai ce e cu adevărat după Dumnezeu. **Ea face să se arate în om roadele Sfântului Duh, care sunt: bucuria, dragostea, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, credința şi înfrânarea.**

66. **De la întristarea cea potrivnică însă, cunoaştem roadele duhului celui rău, adică: trândăvia, lipsa de răbdare, mânia, ura, împotrivirea în cuvânt, lenea la rugăciune.** De astă întristare suntem datori să fugim, ca şi de curvie, de iubirea de argint şi de toate patimile.

67. Precum ciuma cea aducătoare de stricăciune nimiceşte nu numai un mădular al trupului, ci întreg trupul, aşa **mândria nu strică numai o parte a sufletului ci tot sufletul.**

68. Fiecare dintre celelalte patimi, deşi tulbură sufletul, se războieşte numai cu virtutea opusă şi căutând să o biruiască pe aceea, întunecă numai în parte sufletul. **Patima mândriei, însă, întunecă întreg sufletul şi îl prăbuşeşte** în cea mai adâncă prăpastie.

69. **Păcatul mândriei**, când pune stăpânire pe bietul suflet, ca un tiran preacumplit, care a cucerit o cetate mare şi înaltă, îl dărâmă în întregime şi îl **surpă până în temelii**.

70. Nu **putem ajunge** într-alt fel **la desăvârşirea virtuții**, fără **numai prin smerenie**.

71. **Posturile, privegherile, cetirea Scripturilor,** lepădarea de avere şi de toată lumea nu **sunt** desăvârşirea însăşi, ci, precum s-a zis, **uneltele desăvârşirii.**

72. În zadar ne luptăm cu postul, cu privegherea, cu sărăcia şi cu cetitul Scripturilor, dacă n-**am dobândit dragoste către Dumnezeu şi către aproapele**. **Căci cel ce a dobândit dragostea are pe Dumnezeu** în sine şi mintea lui este de-a pururi la Dumnezeu.

73. **Dumnezeu** nu **ne cunoaşte** numai din ființa Sa cea fericită şi necuprinsă, căci aceasta s-a păstrat numai pentru sfinții Săi în veacul ce va să vie, ci **şi din măreția şi frumusețea făpturilor Sale**, din cârmuirea la purtarea Sa de grijă cea de fiecare zi, din dragostea Sa şi din minunile pe care le arată în fiecare neam prin Sfinții Săi.

74. Precum moara câtă vreme e mişcată de apă, nu se opreşte de la sine, dar stă în puterea morarului să macine grâu, sau neghină, tot aşa şi **cugetarea noastră, mereu în mişcare, nu poate sta fără gânduri,** dar **stă în voia noastră să gândim cele duhovniceşti sau trupeşti.**

75. **În dreapta socoteală este înțelepciunea**; în ea **înțelegerea şi simțirea**, fără de care nu se poate clădi nici casa noastră cea mai din

lăuntru şi nu se poate aduna nici bogăţia duhovnicească.

76. Nici o virtute nu se naşte şi nu rămâne neclintită până la urmă, fără **dreapta socoteală.** Ea **este maica şi păzitoarea tuturor virtuţilor**.

77. Dreapta socoteală este izvorul, rădăcina capul şi legătura tuturor virtuţilor.

78. **Dreapta socoteală** nu **se ia** decât **prin adevărata smerenie.**

79. Precum şarpele, scos din ascunziş la lumină se sileşte să fugă şi să se ascundă, tot astfel şi **gândurile cele rele, date pe faţă prin mărturisire desăvârşită, se grăbesc să fugă de la om.**"*

Sfântul Ioan Casian
(Sfaturi pentru mântuire)

Iată ordinea aşezată de Sfântul Casian „prin care te poţi ridica la cea mai înaltă treaptă de desăvârşire, fără de greutate şi cazną:

<<Începutul mântuirii noastre şi al priceperii este>>, după Scriptură, <<frica de Dumnezeu>> (Pilde 9,10);

Din frica de Dumnezeu se naşte căinţa mântuitoare;

Din căinţa inimii porneşte dezlipirea de bunuri, adică sărăcia de bunăvoie şi disprețul pentru toate bogăţiile;

Din sărăcie izvorăşte umilinţa;

Din umilinţă decurge mortificarea vrerilor;

Prin mortificarea vrerilor sunt stârpite din rădăcină şi sleite toate patimile;

Prin alungarea patimilor se dezvoltă şi cresc virtuţile;

Prin creşterea virtuţilor se dobândeşte curăţia inimii. Prin curăţia inimii se ajunge la desăvârşirea dragostei apostolice." *

Să ne rugăm şi noi cu Sfântul Casian, ca prin virtute, să ajungem la curăţie şi dragoste şi, prin acestea, la îngereasca mântuire:

Rugăciune

Îngereşte vieţuind pe pământ, de Dumnezeu insuflate, fericite Părinte Casian, te-ai numărat cu cetele fără de trup; că ridicând crucea, ai urmat Dumnezeului tuturor; şi prin ostenelile înfrânării, omorând patimile pierzătoare de suflet, te-ai făcut năstrapă şi vas curat al Duhului; pentru aceasta strigăm ţie: roagă-te pentru toţi cei ce te laudă.

Lipindu-te pururea de Dumnezeu, cu postiri şi cu privegheri, te-ai arătat mai presus de orice poftă, fericite; şi luminându-te necontenit cu propăşiri bune, ai izvorât şi râuri de învăţături, care adapă inimile

---

* Idem.

*„Sfântul Ioan Casian la Dunărea de Jos", Ed. Episc. Dunării de jos, Galaţi 2002;

credincioşilor şi lămuresc cunoştinţa mântuirii, de Dumnezeu insuflate, Casian. Pentru aceasta strigăm ţie: Roagă-te pentru cei ce te laudă pe tine

De sus fiindu-ţi luminat înţeleptul tău cuget, părinte, ai strălucit lumină de învăţătură, prin care se luminează adunarea călugărilor, izbăvindu-se de întunecarea patimilor. Pentru aceasta şi prăznuieşte totdeauna sfânta pomenire a ta, slăvind pe Domnul slavei, Cel ce pururea te-a mărit pe tine, cel ce te-ai luptat şi ai biruit şarpele cel mult meşter...

Tărie s-a dat ţie de la Dumnezeu, ca să pierzi căpeteniile stăpânitorului lumii; pentru aceea, făcând cu adevărat vitejie prea mare, părinte, de Dumnezeu purtătorule, te-ai numărat cu cetele cuvioşilor, bucurându-te. Ragă-te lui Dumnezeu pentru noi! Amin! /1.

Sfântul Niceta de Remesiana

+ 420

24 Iunie

Sfântului Niceta (sau Nichita) cel care a fost la vremea sa şi el într-un fel un „apostol al daco-romanilor“ i se spunea şi „gotul“ pentru că a predicat la goţi şi „romanul“ pentru că a fost „apostolul romanilor“.Sfântul se naşte în Balcani din părinţi creştini, macedoneni. După o educaţie aleasă, el pleacă la Constantinopol şi Roma şi ajunge episcop de Remesiana, (1) în anul 367 şi îşi împlineşte misiunea aceasta timp de 50 de ani, încreştinând mulţime de păgâni.

„Mijloacele şi metodele sale misionare diferă de la regiune la regiune, de la popor la popor şi de la limbă la limbă...“ spunea Părintele Diac. Petru David. Sfântul Niceta a fost prieten şi cu Episcopul Ghenadie al Marsiliei. Sfântul Paulin de Nolla, prietenul Sfântului Niceta spunea că acesta, prin metodele sale de convertire, reuşise să transforme tâlharii în sfinţi**:**

„El a schimbat pietrele în astre... a purificat pădurile şi a făcut ogoare codrul pustiu... El a învăţat pe toţi barbarii să cânte lui Hristos cu inimă romană şi să-şi ducă viaţa în linişte şi pustietate. Niceta face misiune şi vizitează pe toţi locuitorii de la mare şi de la munte, de la câmpie şi dealuri şi chiar şi pe cei ce lucrează în minele de aur, făcându-i pe toţi să le strălucească aurul credinţei...“ /2.

Sfântul avea un glas minunat cu care cânta lui Hristos şi care l-a ajutat în misiunea sa, era poliglot şi le vorbea sau le cânta oamenilor pe limba lor imne care le mergeau la inimă. Prin imnul: „Pe Tine, Dumnezeule, Te lăudăm“ Sfântul reuşise să pună cântarea în comun

---

1. Din Slujba Sfântului Ioan Casian.

1. Remesiana, localitate situată în Serbia de astăzi;

2. Fragm. din. poemele Sf.. Paulin de Nolla, prietenul Sfântului Niceta de Remesiana.

în mijlocul maselor şi să transmită popoarelor prin cânt învăţătura cea adevărată. Prin poezia cântată, (căci Sfântul era şi poet) acesta „introduce şi generalizează cinstirea îngerilor, moaştelor, obiectelor sfinte..“ (3) În misiunea sa se foloseşte şi de cultul icoanelor, imaginea fiind pentru oamenii simpli „biblia neştiutorilor de carte.“ Sfântul a trăit ca un monah îmbunătăţit şi a întărit vetrele monahale, cunoscând viaţa monahilor din chiliile Deltei Dunării, de la Basarabi şi Niculiţel.

Prin viaţa misionară a Sfântului Niceta, Bizanţul s-a-ntâlnit cu Roma şi s-au împăcat neamurile de la Răsărit şi Apus. De la el ne-au rămas lucrări de teologie dogmatică, imne (precum „Pe tine, Dumnezeule, Te lăudăm) şi un Catehism. Sfântul a plecat la Domnul după 50 de ani de arhierie şi misiune şi e cinstit de Bisericile creştine din Apus şi Răsărit. /4.

Pe Tine, Dumnezeule, Te lăudăm

Pe Tine Te lăudăm,
Pe Tine Te cuvântăm,
Ţie Îţi mulţumim, Doamne,
Şi ne rugăm Ţie,
Dumnezeului nostru.

Acest imn de slavă este adus lui Dumnezeu de credincioşi în timpul Sfintei Liturghii a Sfântului Ioan Gură de Aur. El se cântă cu aceste versuri ale Sfântului Niceta de Remesiana şi cu muzica atât de plăcută Sfântului, care-şi însoţea rugăciunea cu versuri şi muzică, acum peste o mie cinci sute de ani.

SEC V-VII
Sfântul Dionisie Smeritul (Exigul)

+540

Sfântul Dionisie Smeritul a trăit şi-a propovăduit pe pământul Dobrogei, în ţinuturile dintre Dunăre şi Mare. El era scit de origine şi date despre el ne-au rămas de la prietenul lui Cassiodor. Rămas orfan de mic, Cuviosul a intrat aici într-o mânăstire unde şi-a început şi studiile. Autodidact, el se va instrui toată viaţa şi va merge şi la Constantinopol pentru a învăţa. Căutând o viaţă spirituală înaltă, el a mers şi la părinţii trăitori din pustia Siriei, Egiptului şi Palestinei, ca să se desăvârşească spiritual, apoi, în jurul anului 496, el a plecat la Roma.

La Roma, Cuviosul Dionisie a intrat în Mânăstirea Sfânta Anastasia, unde a fost hirotonit preot şi-a devenit şi stareţ de mânăstire,

---

3. Părintele Diac. Petru David „Din Istoria Sfinţilor poporului român“;

4. Cinstirea Sfântului se face în luna Iunie, pe 24, împreună cu prăznuirea Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul.

aici, la poalele Palatinului. În Sinodul Roman din anul 499 Cuviosul Dionisie semnează cu numele de „Dionysius prezbyter“ El a luptat toată viața pentru menținerea unității Bisericii şi pentru adevărurile de credință stabilite de Sinodul de la Calcedon 451 şi anume existența celor două firi unite, cea dumnezeiască şi cea omenească în persoana Domnului nostru Iisus Hristos. Cuviosul Dionisie face cunoscute şi celor din Apus învățăturile Sfântului Chiril al Alexandriei şi traduce din lb. greacă în limba latină lucrările teologice şi filozofice ale acestuia, începând cu Epistola sinodală, din care se desprind învățăturile teologice ale filozofilor greci. Mai apoi, el traduce şi lucrarea Sfântului Grigorie al Nyssei „Despre crearea omului“ precum şi din alți Sfinți Părinți răsăriteni. Traducerile sale din Sfinții Părinți el le adună toate într-un „Florilegium“ iar termenul acesta îi aparține.

Părintele Dionisie organizează şi o colecție de canoane, pentru care a fost supranumit şi „Părinte al ştiinței canoanelor“ sau „Părintele dreptului bisericesc“. Scripturile, operele Sfinților Părinți, precum şi această colecție sistematizată de el din canoanele existente şi statornicite la toate sinoadele ecumenice, precum şi cele 50 de canoane apostolice, toate au fost temeinic cunoscute de Cuv. Dionisie şi pe toate a vrut el să le-mpărtăşească şi celor din Apus. Cuviosul străromân a alcătuit şi o colecție de 38 de decrete papale.

Prin eforturile sale şi lucrarea sa atât de complexă, Cuviosul Dionisie a făcut o uniformizare a cunoaşterii învățăturilor dreptei credințe din Apus cu cele de la Răsărit iar prin această generalizare, Cuviosul a adus mult bine Bisericii.

Cuviosul călugăr scit Dionisie a fost cel care a calculat pentru prima dată complet şi era creştină (cu o eroare de 4-7 ani de la naşterea lui Hristos) De acest calcul s-a ocupat începând din anul 525, în lucrarea „Cartea despre Paşti“. El a completat şi tabela pascală a Sfântului Chiril cel Mare, cel ce începuse această lucrare şi a completat-o cu perioada anilor în care a trăit el şi cea de după el (532-626)

Filozof creştin şi călugăr nevoitor, om de rugăciune şi aspru postitor, Cuviosul Sfânt Dionisie Smeritul era, aşa cum spunea şi prietenul său Cassiodor, „era de o rară castitate, deşi vedea zilnic (spovedind) şi femeile altora“

Cuviosul Dionisie, urmând exemplul Sfinților Părinți, va scrie şi alte lucrări teologice precum „Istoria aflării capului Sfântului Ioan Botezătorul“ şi „Viața Sfântului Pahomie“./1.

---

1. Despre originea străromână a Cuviosului şi învățăturile sale a scris şi-a făcut cercetări toată viața sa Părintele Prof. Univ. Dr. Gheorghe I. Drăgulin. Menționăm aici îndeosebi lucrarea sa „Areopagetica“, în care Părintele dovedeşte originea străromână a Cuviosului şi face o distincție clară a acestuia față de Sfântul Dionisie (Areopagitul), ierarhul, care a trăit în secolul I d. H.

După o viață împlinită duhovniceşte şi-o nevoință exemplară, Cuviosul străromân, Dionisie Smeritul s-a mutat la Domnul în 540. /2.

SEC. VIII-IX
Din viața Sfântului Grigorie Decapolitul

(785 + 842)
20 Noiembrie

„Apărătorul nostru şi folositorul cel fierbinte, după datorie, mulțumiri aducem ție, sfinte, noi cei izbăviți din nevoi cu rugăciunile tale. Ci ca cel ce ai către Domnul îndrăzneală, din toate primejdiile i zbăveşte-ne pe noi, ca să-ți cântăm ție: Sfinte Preacuvioase Părinte Grigorie!“ /1.

Sfântul Grigorie Decapolitul se naşte în jurul anului 785 în Irinopolis (Decapole) în Asia Mică din părinții Serghie şi Maria şi primeşte la Botez numele de Grigorie. Mama sa, o femeie plină de evlavie, l-a trimis pe fiul ei, Grigorie, la şcolile timpului şi i-a cultivat înclinația sa spre meditație şi rugăciune.

Preacuviosul Grigorie Decapolitul cel din Isauria a trăit în vremea necredincioşilor luptători împotriva icoanelor. Şi vrând părinții să-l însoare, el a fugit pe-ascuns şi a dus o viață aspră a trupului plină de înfrânare, trăind în munți, şi Domnul i-a dat darul facerii de minuni.

Sfântul L-a mărturisit pe Hristos şi-a cinstit Sfintele Icoane în fața necredincioşilor din Asia şi Bizanț. De acolo a mers la Roma, la Muntele Olimpului, şi apoi la Siracuza, unde se închide într-un turn înalt, tânjind după linişte. Pleacă apoi la Tesalonic, stabilindu-se la

Mânăstirea Sfâtul Mina, unde face multe minuni. Acolo obştea îl convinge pe Cuvios să primească şi Taina Preoției, pentru a săvârşi şi Sfânta Euharistie..Acolo Cuviosul s-a îmbolnăvit de dropică. Întorcându-se la Bizanț, l-a aflat acolo pe Sfântul Simeon Mărturisitorul, închis în temniță de către prigonitorii Sfintelor Icoane. Cuviosul Grigorie l-a rugat atunci pe Sfântul Simeon să se roage pentru el, apoi cu pace s-a săvârşit din viață, plecând la Domnul, aşa cum i se arătase de mai nainte în profeție, în anul 842. iar mormântul, unde fusese Sfâtul înmormântat, a devenit loc de pelerinaj de vindecare.

În martie 883 se fixează definitiv cultul icoanelor. Moaştele Sfântului au fost deshumate şi puse în raclă, apoi au fost aduse la Constantinopol de către Iosif Imnograful şi au fost ocrotite de Dumnezeu, scăpând şi de cruciada din 1204. Frații Craioveşti au ridicat în Cheile Vâlcii Mânăstire, locaş de închinare şi au fost aduse moaştele

---

2. Între timp, în anul 2008, a avut loc şi canonizarea acestul sfânt cu prăznuire la 1 septembrie. Vezi la finele lucrării „Canonizarea Sfintilor Români din 2008;

1. Condacul I din „Acatist“;

întregi ale Sfântului, răscumpărate de boierul Barbu Craiovescu la 1498.. Moaştele Sfântului Grigorie Decapolitul se află şi acum la Mânăst. Bistriţa de Vâlcea iar o parte din mâna dreaptă a Sfântului se află la Bis. Hagiu din Bucureşti iar prăznuirea Sfântului este la 20 XI.

„O, Părinte Sfinte, Preacuvioase Grigorie, plăcutule al lui Hristos şi ajutătorul tuturor celor în nevoi, care în viaţa ta pe pământ după Evanghelie ai fost lumina lumii, iar după moarte, din purtare de grijă a lui Dumnezeu, ai fost dat păzitor acestei ţări creştineşti (şi acestui sfânt locaş), prin aducerea sfintelor tale moaşte, primind acum acest puţin dar de la noi, smeriţii, mijloceşte către Dumnezeu, ca în veacul acesta să ne izbăvească de toată primejdia şi neputinţa, iar în cel viitor de veşnicele chinuri şi împreună cu tine să ne învrednicească, în pământul acelor vii, să cântăm Lui: Aliluia!“/1.

Rugăciune

O, Preacuvioase Sfinte Grigorie, credem că încă în trup, vieţuind, te-ai făcut locaş Sfintei Treimi, la care acum mutat fiind, neîncetat te rogi împreună cu toţi sfinţii şi cu Preacurata Maica lui Dumnezeu, pentru întărirea sfintelor Biserici, a patriarhilor şi a împăraţilor, a domniilor, a supuşilor, a preoţilor, a călugărilor şi pentru sănătatea şi mântuirea tuturor dreptcredincioşilor creştini. Cu umilinţă cădem la sicriul sfintelor tale moaşte şi le sărutăm cu dragoste, rugându-te: întăreşte şi păzeşte acest sfânt locaş, pe care ţi l-ai ales sălaş, această sfântă mânăstire care te are pe tine apărător întru sine, precum şi toate oraşele şi satele şi pe toţi locuitorii din ele. Nu trece cu vederea nici pe cei ce năzuiesc la sfintele tale moaşte, care cu credinţă căzând se închină şi le sărută, rugându-se a li se dărui sănătate şi izbăvire de supărarea duhurilor necurate şi de alte boli nenumărate, care dobândindu-şi dorita izbăvire şi sănătate, împreună cu noi lui Dumnezeu să-I înălţăm slavă, iar ţie pentru datornica mulţumire... lăudăm nevoinţele tale, privegherile, posturile, rugăciunile, luptele cu diavolii, şi toate ale tale fapte bune; pentru care toţi zicem: bucură-te, Preafericite Părinte, Grigorie!

RĂNIT ÎNTRU FOCUL DRAGOSTEI TALE

„Bucură-te că ai fost pildă tuturor spre mântuire; Bucură-te, Sfinte Preacuvioase Părinte Grigorie.“ (Din Acatist – Icos 3)

Rănit întru focul
dragostei Tale,
Predatu-Te-ai, Sfinte,
întru mâinile Domnului.

---

1. Condacul 13, din Acatist;

Țintit de săgeata vrăşmaşă,
ieşită în cale,
Alungi de la tine
ispitele rele-ale somnului.

Scut te-ai făcut
înfrânărilor, Sfinte,
Lumina aprinde-ți
în templul minunilor!
Luminătorule soare-al
smereniei de mai nainte,
Pune-n lucrare talanți-ngropați,
ai răilor lumilor.

Cinstim nevoințele drepte
din inimă, iată,
Făclie-nțeleaptă
şi cântec al zorilor,
Roagă-te-n cer,
pentru inima mea vinovată,
Şterge cu mir
lăcomia ochilor florilor.

Cerescule om, pământescule înger,
smerită se-nchină
Dragostea mea,
rugându-se, harică.
Cuvintele, Sfinte, se rup
din coaja, tare, de tină
Şi-nviază pe buzele inimii,
oferindu-şi ofranda cea darnică.

Te afli-n lumină,
înaintea Domnului, Sfinte,
Ochii tăi cată la zborul
cereştilor îngeri.
Credința sublimă
în acele dăruite cuvinte,
A îmblânzit cu iubire
iadul, din suflete,
valea, nesfârşitelor plângeri.

Mii ochi de lut
îşi îndreaptă privirea spre tine, Părinte,

Stelele ard
şi se roagă sub jarul jertfirii;
Mâini de cenuşă se-ntind
ca un pod înspre moaştele sfinte
Spre ceasul de jetfă
care-şi înalță la cer
ofranda iubirii.

Acum locuieşti
în locaşurile cele nestricăcioase,
Îngerii-ți cântă,
stelele ard şi-ți caută fața.
Ruga de seară la Domnul
se ridică din cereştile oase,
Câmpul îşi leapădă florile,
grâu încolțeşte şi... biruie viața. 1.03.2005

SEC. X-XI
Din viața Cuvioasei
Maicii noastre Parascheva

(Sf. sec. X - + 1070)
14 Octombrie

.Cuvioasa Parascheva s-a născut către sfârşitul secoluluial X lea în Epivata, un sat al Traciei de lângă cetatea Kallicratiei şi a trecut la cele veşnice pe la anul 1070. Patriarhul Eftimie al Târnovei, unul dintre biografii săi, ne spune că Sfânta era fiica unor părinți înstăriți şi buni creştini şi că virtuțile care i-au împodobit viața pământească au fost: dragostea pentru Dumnezeu, smerenia desăvârşită, milostenia şi facerea de bine. Ajungând la vârsta de zece ani, ea a dorit să-mplinească cuvintele Evangheliei şi întâlnind un sărac, fără ştirea mamei, i-a dat hainele sale. Văzând-o părinții, îmbrăcată ponosit, mult au osândit-o pe ea. Fapte de milostenie de acest fel a făcut ea de-atunci nenumărate, spre disperarea părintilor, care nu-ntelegeau faptele sale.

Atunci, fără ştirea părinților, Sfânta a plecat la Constantinopol, apoi, trecând prin Calcedon, a venit în Iraclia din Pont, călătorind pe jos. Aici a petrecut cinci ani. A mers apoi, la Ierusalim şi s-a aşezat în pustiul Iordanului, nevoindu-se la mânăstirea de călugărițe de-acolo până la vârsta de 25 de ani.

După moartea părinților săi, ea îşi împarte averea săracilor şi s-a nevoit în pustia Palestinei cea de dincolo de Iordan; „..şi pe toate lăsându-le, s-au apucat de fugă, şi în pustie ajungând, viață de asemenea cu îngerii petrecea...“ (spune Patriarhul Eftimie al Târnovei).

Când prin înştiințare îngerească i se descoperă apropierea

sfârşitului, Cuvioasa părăseşte pustia şi se întoarce în ţara părinţilor săi, trecând mai întâi prin Constantinopol, unde se roagă cu evlavie în Biserica Sfânta Sofia şi în Biserica Născătoarei de Dumnezeu din Vlaherna. În jurul lui 1070, Cuvioasa Parascheva îşi dă obştescul sfârşit.

Descoperirea minunată a sfintelor sale moaşte întregi, nestricăcioase şi înmiresmate are loc în anul 1192, atunci când unui bun creştin i s-a arătat prin vedenie cum lângă sfintele şi cinstitele sale moaşte a fost îngropat trupul unui om păcătos. Sfânta, nesuferind acest lucru a făcut posibilă descoperirea moaştelor sale. De-acum Cuvioasa avea să fie cinstită după cuviinţă, moaştele sale fiind depuse mai întâi la Epivata, apoi la Constantinopol, apoi la Târnovo, unde au stat până în anul 1396, de unde au fost duse la Belgrad şi din nou la Constantinopol. Aici sultanul Soliman îl obligă pe patriarhul Constantinopolului să răscumpere moaştele cu 12 mii de ducaţi de aur, ameninţând că altfel le va arunca în mare.

Salvarea sfintelor moaşte ale Cuvioasei Maici Parascheva se întâmplă în anul 1641, când Binecredinciosul Voievod Vasile Lupu, aduce moaştele de la Constantinopol, în Ţara Moldovei, la Iaşi, răscumpărându-le de la turci încă o dată. De atunci, acestea se află acolo, la Iaşi, mai întâi în Biserica Trei Ierarhi, apoi în Catedrala Mitropolitană, unde se găsesc spre cinstire şi astăzi. „Pomenirea ta în veci rămâie, Cuvioasă Maică Parascheva, pururea rugând pe Hristos Dumnezeu, pentru îmbelşugarea poporului românesc, ca o folositoare şi luminătoare.“ (Patriarhul Eftimie al Târnovei) /1.

LA BORDEIUL SFINTEI VINERI *

Cuvioasă Maică Parascheva, “La toţi vom spune minunile tale şi cu glas vom cânta prăznuirea ta“ **

Am tot visat că am zărit o Sfântă,
în zori de zi, sau seara, prin poiene.
Cu crengi în braţe şi cu ierburi ude
mergea şi n-atingea deloc cărarea.
Iar Duhul lumina prin văi pământul
şi pasul sfânt, de dincolo de vreme,
Mă îndrepta spre alt tărâm şi visul
îşi lepăda în poala ei culoarea.

Şi nici un gând de teamă nu da roată.
Vedeam în jurul meu doar căprioare

1. Material bibliografic din periodicele anului 1990.

* Cuv. Maică Parascheva sau Sf. Paraschiva este numită popular Sfânta Vineri.

**Din „Acatistul Cuvioasei Maicii noastre Parascheva“ (din Acatistier)

Iar crengile foşneau adormitoare,
sorbind puteri, agățătoare iederi.
Mă atingeam cu trupul de stejarii,
îmbrățișați în noaptea de răcoare
Şi-i ascultam prin coajă cum respiră,
sunând din frunza lor ca nişte ceteri.

Peste drumeag, mă însoțise vântul.
Cu paşi grăbiți, mergeam pe drum de seară,
Prin codri seculari ai amintirii
şi fericit eram, ca cerbii-n munte.
Poteca rătăcisem dinadinsul
şi mă rugam la cer şi era vară.
Imagini din potirul tinereții
mă mângâiau cu raza lor pe frunte.

Pe razele de-argint cu care Domnul
şi-a semănat iubirea Lui de seară,
Văd îngerii cum se coboară-n cete.
Ninsoarea lor privesc cum mi se-ntâmplă.
Parfumul viu de smirnă şi tămâie,
pelinul cu dulceața lui amară
Şi ierburile încolțite-n scorburi
mă amețesc şi-mi tremură pe tâmplă.

În depărtare văd, prin întuneric,
o luminiță mică, străvezie,
Şi-n dansul ei de duh îmi lepăd paşii
şi-o binecuvântez, că-mi iese-n cale.
O fi bordeiu-ascuns al Sfintei Vineri
cu mângâierea lui cărămizie,
Sau e-o lumină, care izvorăşte
din alt tărâm, de dincolo de vale?

Grăbindu-mi paşii, văd un cuib de-o şchioapă,
bordei sărac, adânc săpat în stâncă.
Clipeşte ca un ochi de limpezire
şi-ascunde-n el o prea mărită pace.
Privesc, prin geam, opaițul cum arde,
la Sfânta, ce-n genunchi, se roagă încă
Şi Cerul îi trimite, peste veacuri,
privind în jos, tot darul Lui încoace.

Frumoasă, ca o pasăre de aur,
se ridica în sus privirea vie.
Cereştile cuvinte poartă aripi
şi ochi-i, ca de înger, luminează.
Abea respir, să nu destram iubirea;
să nu pierd darul din Împărăție.
Mă-nchin. Vreau visul meu să fie-aevea
dar mă trezeşte îngerul de pază. 14. 10. 200

SEC. XII-XIII
Viața Cuviosului Sfânt Dimitrie cel Nou de la Patriarhia Română

(1180 - ?)
27 Octombrie

Cuviosul Sfânt Dimitrie s-a născut cam pe la anul 1180 la sudul Dunării. A trăit în secolul XIII pe vremea împăraților româno-bulgari şi-a vieţuit ca păstor de vite în satul Basarabi de pe apa Lomului. Ne este cunoscută o singură întâmplare din viața Sfântului:

„Într-o zi, pe când umbla prin iarba înaltă, în urma vitelor, a strivit, din grabă, toți puii golaşi dintr-un cuib de pasăre. Şi simțindu-se vinovat în inima lui ca pentru o mie de morți, şi-a pedepsit piciorul cu care greşise, neîncălțându-se trei ani întregi şi-a suferit arşiță şi ger, pentru ispăşire“ /1.

Mai târziu, Cuviosul s-a făcut călugăr la schitul aflat într-o peşteră de lângă satul Basarabi, păstorind vitele mânăstirii şi rugându-se ne-ncetat. Sfântul a murit în peşteră pe lespedea de piatră, acolo unde dormea adesea, la malul râului Lom. Peştera devenită mormânt a fost de localnici zidită. (Nu se cunoaşte însă, data morții)

Dumnezeu, însă, a descoperit moaştele Sfântului, căci acesta a apărut în visul unei copile bolnave, bântuită de duhuri necurate. Moaştele descoperite prin vedenie au făcut de-atunci multe minuni. Acestea au fost aduse în Țara Românească la porunca domnitorului şi-ascunse de turci de creştinul Hagi Dimitrie, apoi au fost aşezate în Biserica cea nouă a Mitropoliei din Bucureşti, unde stau expuse şi-acum, aducând alinare celor suferinzi sau bântuiți de duhuri necurate.

---

1. Din „Proloagele“;

SFINȚII

„Apărătorule al nostru, izbăveşte-ne pe noi din toate nevoile, ca să cântăm ție: Bucură-te făcătorule de minuni, Sfinte Părinte Dimitrie!“ *

Sub fiecare piatră veche
văd fruntea unui Sfânt Român.
Sub crucile de mânăstire
se roagă drepții sub otavă.
Ceaslovu-n palme mucezește
.şi doar coperțile rămân,
Albastre-ngălbenite pagini
cu nopți de rugăciune bravă.

Sălbatic, muntele ascunde
în carnea lui atâția sfinți,
Veniți în grotele de piatră
şi în bordeie, sub pământuri.
Pădurile le simt parfumul
şi îi ascund sub crengi cuminți,
Să nu-i zărească duhul morții
şi nici un veac cernit de vânturi.

Ciobani, copii mergând cu turma,
îi mai zăresc la trecători
Cum binecuvântează drepții,
călătoriți în zorii zilei.
Cu părul adunat în caer,
albind în veacuri de ninsori,
Duceau pe umerii credinței
Duh Sfânt, primit din Darul Milei.**

Ei ştiu cu darul de iubire
să rătăcească nevăzuți.
Chemarea lor pe drum de seară
îți mai şoptește-o rugăciune.
Cămaşa, stea fierăstruită
din lâna iezilor cornuți,

---

* Din „Acatistul Prea Cuviosului Părinte Dimitrie cel Nou din Basarabi, de la Catedrala Patriarhală din Bucuresti“ , Condacul I; (din „Acatistier“)
**Darul Milei este darul lui Dumnezeu.

Le înveleşte veşnicia
şi muntele de-nţelepciune.

Sihaştri codrilor de taină
şi-ai stâncilor din Retezat
Coboară rar la slujbe sfinte,
cuminecaţi în sărbătoare.
Bordeiul lor nu-l ştie nimeni
şi ascunzişul lor legat
Îl tăinuieşte Ziditorul
şi-l ocroteşte, ca pe-o floare.

Iubiţi de cer şi, deopotrivă,
de faţa lumii ocrotiţi,
Prin codrii îi ascunde Duhul
şi le păzeşte veşnicia.
Nu ştie vântul nici izvorul
de paşii Slavei tăinuiţi.
Rămaşi în trup sunt ca şi îngeri
deşi i-adăposteşte glia.

Doar Domnu-n cer mai ştie locul
unde trăiesc sihaştri sori,
Dacă mai sunt şi dacă seara
se mai coboară de la munte.
Şi Sfânta Cuminecătură
i-aşteaptă-n schit la sărbători
Să-i miruiască peste veacuri
c-o Cruce harică pe frunte. 27. 10. 2002

SEC. XIV-XV
Sfântul Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava, Ocrotitor a toată Moldova

(Care L-a mărturisit pe Hristos la Cetatea Albă în anul 1332)

2 Iunie

Troparul

„Viaţa ta pe pământ bine cârmuind, pătimitorule, cu milostenii şi cu neîncetate rugăciuni şi lacrimi, şi iarăşi către pătimire, bărbăteşte pornindu-te, necredinţa ai mustrat. Drept aceea Biserica te-a făcut întărire şi creştinilor laudă, pururea pomenire.“ Căci „De puterea harului Sfântului Duh fiind întărit, cu multă îndrăzneală către ighemonul ai grăit, viteazule ostaş al lui Iisus:<<Nu crede, o, tirane, că

eu mă voi lepăda vreodată de Hristosul meu şi că mă voi închina făpturii mai degrabă, decât Creatorului; să nu-mi fie mie aceasta, cât timp voi respira aerul acesta>>; pentru care tare ai cântat: Aliluia!“ /1.

Sfântul Ioan se trăgea din marea cetate Trapezunta de lângă Marea Neagră unde s-a ocupat cu negoțul. El era bun creştin. Dar mergând el cu neguțătoria în corabia unui latin necredincios şi văzându-l acesta cum Sfântul se roagă la Dumnezeu, a hotărât ca să-l piardă. Ei au mers cu corabia pe mare până la Cetatea Albă, care era atunci stăpânită de turci. Acolo mincinosul şi ereticul corăbier l-a predat pe Sfântul Ioan turcilor iar aceştia au încercat să-l facă să se lepede de dreapta credință. Plin de curaj, Sfântul Ioan a răspuns atunci dregătorului turc:

„Să nu fie mie să mă lepăd de Hristosul meu, Însuşi Ziditorul soarelui acestuia, pe care tu îl cinsteşti, ca pe Dumnezeu, cinstea lui Dumnezeu, aducând-o făpturii. Lasă tu, rogu-te, dregătorule, înşelăciunea necredinței sufletului tău şi primeşte haina Dumnezeiescului Botez, care străluceşte mai mult decât soarele, şi crede în Domnul nostru Iisus Hristos. Că soarele este făcut a patra zi; cum dar crezi în făptură? /2.

Sfântul Mucenic Ioan a fost dat atunci pe mâna chinuitorilor care l-au bătut cu vergele. El a rămas neclintit la credința cea dreaptă, răspunzând mereu călăilor săi: „Sunt creştin!“ Apoi, i s-a tăiat capul.

*
* * *

Despre Sfântul Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava a scris scriitorul paşoptist Costache Negruzzi în nuvela sa istorică „Alexandru Lăpuşneanu“. De data aceasta este arătată Moldova sub domnia tiranică a Lăpuşneanului, voevod crud care a ucis într-o noapte 47 de boieri.

Înainte de a merge şi a săvârşi măcelul, voevodul, ca să capete încrederea boierilor, a participat la Sfânta Liturghie, la slujba de hram a Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava şi s-a-nchinat la sfintele moaşte:

„De cu seară se făcuse de ştire tuturor boierilor să se adune a doua zi, fiind sărbătoare (Hramul Sfântului Ioan cel Nou) la Mitropolia Sucevei, unde era să fie şi domnul Moldovei, ca să asculte Sfânta Liturghie. Când sosi Alexandru-Vodă, Sfânta Slujbă începuse şi boierii erau toți adunați...

După ce a ascultat Sfânta Slujbă, Vodă s-a coborât din strană, s-a închinat pe la icoane, şi, apropiindu-se de racla Sfântului Ioan cel Nou, s-a plecat „cu mare smerenie“ şi a sărutat moaştele Sfântului. Spun unii că în minutul acela el era foarte galben la față, şi că racla

---

1. Din „Acatist“, Condacul al 3-lea;
2. Din „Acatist“;

Sfântului ar fi tresărit.“-/1.

Domnitorul Moldovei, Alexandru cel Bun, este domnul român care a adus moaştele Mucenicului de la Cetatea Albă şi le-a aşezat cu cinste în anul 1402 în cetatea de scaun a Moldovei, în Sfânta Mitropolie a Sucevei.

Să ne închinăm şi noi cu smerenie la Sfântul Ioan, rugându-ne lui: „O, mult-pătimitorule al lui Hristos, Sfinte şi Mare Mucenice Ioane, primind această umilită rugăciune a noastră, ce se aduce ţie acum din inimă, ne izbăveşte pe noi de toate vătămările sufleteşti şi trupeşti, de vrăşmaşii cei văzuți şi nevăzuți şi de chinul cel veşnic, cu rugăciunile tale cele bine-primite de Dumnezeu, ca împreună cu tine, în veacul ce va să fie, în locaşurile Sfinților, să cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!“ /2.

VOR FI CU NOI ŞI MAI DEPARTE

„Deschideți poarta cerului!“

Toți Sfinții cei din ceruri,
ce pleacă la loc sfânt,
Îi primenesc pe drepții,
ce-adastă pe pământ.
Cu mâini ocrotitoare
ei se-ngrijesc de vii
Şi sunt pe veşnicie
ai Domnului copii.

Ce fericit e omul
ce are frați în cer!
Nu se mai teme bietul
că vine-al morții ger.
Pe pieptul lui pământul
va râde-nfiorat
Şi-şi va deschide crinii
ca pentr-un împărat.

Tu vei simți, creştine,
când fratele bălai
Îți va întinde brațul,
să te ridice-n Rai.
Şi, deschizând în aer
portalele de-azur,

---

1. Mânăstirea Slatina, Jud. Suceava este ctitorie şi mormânt Lăpuşnenilor.(din vl „Fragmente istorice“, Ed Cartea Român, Buc 1960)
2. Din „Acatistul Sf. Ioan cel Nou de la Suceava“, Condacul al 13-lea;

Prin glasul conştiinţei,
te vei simţi mai pur.

Sămânţa ocrotită,
din tatăl pământesc,
Îşi va găsi cărarea
spre leagănul ceresc.
Acolo se vor strânge,
cu Domnul împăcaţi,
Toţi stâlpii de Biserici
şi iubitori de fraţi.*

Căci Cina va începe
şi Cerul va fi plin
De-Arhanghelii Iubirii,**
care tot vin şi vin,
În mâini purtând toiagul
crucişător de drum
Şi lumânări aprinse,
sub straiele de fum.

Deschideţi poarta milei,
căci Mirele-a sosit!
Îşi strânge lângă iesle
poporul Lui iubit.
Să curgă rugăciunea
şi ce-am iubit atât!
Să se prefacă-n viaţă
al morţii chip de lut!

Toţi Sfinţii***, ochi ai milei,
plecat-au la loc sfânt
Şi-i ocrotesc pe fiii,
ce iartă pe pământ.
Deschisă este calea
şi Mirele-a sosit,

---

* şi ** Arhangelii Iubirii sunt sfinţii, martirii şi mucenicii iar Iubirea este Dumneze

***Sfinţii dau mare ajutor creştinilor şi se roagă la Dumnezeu, mijlocind pentru ei. Există o mare legătură între cei în trup şi cei adormiţi, căci, prin ei, cei vii simt înfluienţa Raiului sau a iadului, care acţionează asupra soartei lor şi a familiilor lor. Dacă adormiţii nu se sfinţesc, urcând în Rai şi se chinuiesc la iad, şi cei din neam, rămaşi în trup, pe pământ, se chinuiesc.

Ca să înceapă nunta,
la ceas desăvârşit. 26. 10. 2002

Sfânta Muceniță Filofteia de la Curtea de Argeş

7 Decembrie

Sfânta fecioară şi muceniță a lui Hristos, Filofteia s-a născut în marea cetate Târnovo din părinți creştini bulgari care se ocupau cu plugăritul. Mama fecioarei a murit atunci când sfânta era copilă, dar nu înainte de a o deprinde cu lucrarea faptelor bune şi cu credința creştină.

Rămânând orfană, fetița a început să facă acte de milostenie pentru cei mai săraci, spre a cumpăra cu cele pământeşti şi stricăcioase, pe cele cereşti şi veşnice. Apoi, a postit, dând mâncarea şi hainele ei la săraci, a mers la Biserică şi s-a rugat cu evlavie la sfintele icoane, a ascultat cu atenție predicile preoților şi şi-a umplut sufletul cu hrana duhovnicească a Sfintelor Evanghelii.

Din păcate, însă, tatăl sfintei s-a însurat cu o femeie deosebit de rea şi amândoi au început s-o asuprească pe copilă: vitrega în casă şi tatăl întru cele de-afară. Copila, însă, întărită de Dumnezeu, făcea fapte bune înainte şi fără să se teamă. Tatăl ei, plugar întunecat la judecată, a prins-o, însă, pe fetiță, cum îşi dădea hrana şi hainele săracilor, şi pentru faptul că ea lua alimente din casă şi le dăruia, a pândit-o într-o zi şi, prinzând-o asupra faptului, s-a mâniat atât de tare, şi a aruncat cu o bardă în piciorul copilei. Curatul ei sânge s-a scurs din picior şi Sfânta fecioară a murit pe loc, secerată de bardă. Sufletul ei a zburat ca o pasăre albă la cer, în timp ce trupul a rămas pe pământ să sângereze acolo şi să lumineze cu strălucirea slavei cereşti împrejurimile de-acolo.

Văzând minunea, ucigaşul tată a alergat în cetate la arhiepiscop şi a spus tot ce-a fost şi cum strălucitul trup al fericitei sale copile luminează tot locul cu lumuină şi slavă dumnezeiască. Alaiul a mers la fața locului, ca să participe cu rugăciuni la îngroparea copilei. Trupul ei, însă, nu putea fi ridicat de la pământ, căci se îngreunase foarte tare. Spăimântându-se atunci arhiepiscopul şi toți preoții de față, au început a se ruga, dar Sfânta copilă nu a dat voie să fie îngropată aici, pe pământul unde a fost ucisă. Şi, prin rugăciune, ea a fost întrebată pe pământul cărei țări ar dori să fie mutată şi în ce locaş. La pomenirea Bisericii domneşti din oraşul Curtea de Argeş, trupul copilei îndată s-a uşurat mai mult decât greutatea firească.

Şi-apoi, văzându-se voia sfintei şi a lui Dumnezeu, arhiepiscopul din Târnovo a trimis scrisoare binecredinciosului voevod al Țării Româneşti, domnitorul Radu Vodă. şi i-au scris despre minunea, ce s-a-ntâmplat şi care a fost voia copilei. Atunci domnitorul Radu, împreună cu arhiereii şi mult norod au mers la Dunăre ca să preia moaştele Sfintei Fecioare Filofteia şi s-o ducă la Curtea de Argeş. De

atunci Sfânta ne ocroteşte şi face minuni pentru cei care vin cu credinţă şi se roagă ei ca să le fie mijlocitoare la Dumnezeu. /1.

„O, întru tot lăudată şi multmilostivă muceniţă Filofteia, primind mulţumirea noastră cea săracă şi această puţină rugăciune de acum, de toate relele ne păzeşte, pace lumii mijloceşte, de vrăşmaşii cei văzuţi şi nevăzuţi ne fereşte şi ne apără pe noi de veşnica osândă, ca dimpreună cu tine, lui Hristos Dumnezeu să-I cântăm: Aliluia!“ /2.

TU, SFÂNTĂ MUCENIŢĂ*

Cu paşi de rugăciune,
se-apropie fecioara
S-aducă pe la case
firimituri de viaţă.
Şi degete uscate
ardeau de foc ca para,
Să mistuie merindea
ştergarului de aţă.

Cu coşul plin de daruri
şi azime sfinţite
De mâinile surate,
veneai spre sărăcie.
Şi bucurie mută
din guri nefericite
Blagosloveau iubirea
ce-nmugurea sub ie.**

Şi straiul de pe tine
l-ai dat să bucuri ochii
Copilelor de-o şchioapă,
sărace şi flămânde.
Şi stropi de rugăciune
pe poala vechii rochii

---

1. „Sfântă Muceniţă Fecioară Filofteia, nu înceta a ruga pe Mântuitorul Hristos să dăruiască celor ce te cheamă în ajutor iertare de greşale, împărţire de daruri, Dumnezeiască ocrotire, sufletelor mântuire şi veşnică izbăvire.“ (Rugăciune)
2. Din „Acatist“, Caondacul al 13-lea, Ed Instit. Biblic, Buc. 1991;

* Micu Serafim: din vol. „Sfinţii şi Proorocii Domnului“, Bucurressti 2005;

**„Multă purtare de grijă ai avut în cugetul tău, pentru săraci, fericită Filofteia, pentru că râvneai ca să nu rămână nici unul nemiluit din cei ce aşteptau de la tine milostenii; nici un flămând să nu se ducă nesăturat; nici un gol neîmbrăcat; nici unul mâhnit nemângâiat.“ (Din „Acatist“ – Icos 3)

Te-au ridicat în slava
Iubirii de oriunde.

Dar ochii răi ai urii,
părinți cu mintea scurtă,
Au prins din zbor lumina,
ce-o trimeteai spre viață.
Și duhuri necurate,
care stăteau la pândă,
Ți-au aruncat merindea
ștergarului de ață.

Ți-a secerat vrăşmaşul,
micuță floare sfântă,
Și cântecul și darul
și pas de căprioară.
Cu ochi de șarpe vânăt
și glas ce nu cuvântă,
Te-a secerat securea
călăului de seară.

Ai părăsit durerea.
Rămas-ai nemişcată,*
Pe locul unde barda,
sub cruce, te răpune.**
S-a-ntors la Tată-n ceruri
privirea ta de fată.
Pe norul ei te poartă
duioasa rugăciune.

Și-acum, din cer, cu lacrimi
te-opreşti, ca altă dată,
La pragul sărăciei,
ce cată să se-adune.
Nu conteneşte darul
și grija niciodată,

---

* „Când tu, preafericită Filofteia, împărțeai hrană săracilor, atunci satana, ca și la Iuda, a pus în mintea tatălui tău gând rău și ucigaș.“ (Acatist –Condacul 6)

**„.Pândindu-te pe tine (vrăşmaşul) din loc ascuns și văzându-te hrănind flămânzii, îndată s-a umplut de drăcească mânie și a zvârlit în tine cu barda cea plugărească, și, rănindu–ți piciorul, îndată ți-ai dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu.“ (Ac. Condac 6)

Când vii, din grâul holdei,
spre noi, cu rugăciune.* 13 12 2003

Rugăciune

Sfântă Mare Mucenița a lui Hristos, Filoftee, ne rugăm ție cu genunchii plecați și cu lacrimi fierbinți: Adu-ți aminte de neputința firii omenești, care cuprinde și împresoară pe tot muritorul, de la naștere, întocmai ca mrejele păianjenului. Întru aceste mreji fiind căzuți și noi, smeriții, și neputând scăpa de ele fără ajutorul lui Dumnezeu, te rugăm pe tine să ne fii mijlocitoare către Dânsul Că El Însuși te-a preamărit și te-a trimis în această țară, ca s-o aperi și s-o păzești de toate răutățile.

Așa, Sfântă Mare Mucenița a lui Hristos, Filoftee, milostivește-te spre lacrimile bătrânilor, spre suspinele maicilor, spre cererile pruncilor și spre noi, care cădem cu genunchii plecați și cerem prin rugăciunile tale cele sfinte, ajutor și mântuire din supărările ce ne cuprind. Căci știm, Sfântă Mucenița, că pentru păcatele noastre pătimim acestea toate, adică: boli, sărăcie, prigoniri de la vrăşmaşi, neploaie la vreme și alte asemenea rele. Pentru aceasta cădem la milostivirea ta, ca să nu pătimească și cei nevinovați din pricina noastră. Fie-ți milă și roagă-te lui Dumnezeu pentru noi, ca să strigăm ție: bucură-te, fecioară, Mare Mucenița Filofteea. Amin! /1.

Sfântul Preacuviosul Nicodim cel sfințit de la Tismana

(1330- 1406)
26 Decembrie

„Dumnezeiescul dar umbrează peste racla moaștelor tale, Sfinte Nicodime, pentru aceasta și la mireasma mirului minunilor tale alergăm, tămăduire de boale luând; ci, Părinte Cuvioase, roagă pe Hristos Dumnezeu, pentru sufletele noastre.“ *

Sfântul Preacuviosul Nicodim era de neam macedo-român și s-a născut în anul 320 la Prilep, în sudul Serbiei. Deși se trăgea din neam de boieri mari și domnitori (1), el este chemat de Hristos la nevoințele monahale și pleacă la Mânăstirea Hilandor din Sfântul Munte Athos, unde primește îngerescul chip, ajungând mai târziu, egumen al acestei

---

*„Făclie purtătoare de lumină avem pe tine, fecioară Filofteia… că, izvorând bună mireasmă, neîncetat reverși tămăduiri celor ce aleargă cu credință la tine.“(Cond. 11)

1. Din Cartea de rugăciuni, Ed. Instit. Biblic, Buc. 2000;

* Stihirea glas 6;

1. Sfântul Nicodim se înrudea cu familia despotului Lazăr și cu domnitorul Țării Românești Nicolae Alexandru Basarab.

lavre şi chiar proto-epistat în conducerea Sfântului Munte.

La început, în Muntele Sfânt, Cuviosul Nicodim s-a nevoit mai întâi în obşte, apoi singur, în sihăstrie, într-o peşteră în preajma Mânăstirii Hilandar. Cu ajutorul Duhului Sfânt el s-a curăţit grabnic de patimi şi a deprins a lucra sfânta rugăciune, prin care s-a învrednicit şi de darul înainte-vederii şi al facerii de minuni.

Ca egumen la Mânăstirea Hilandar, Cuviosul şi-a întocmit o obşte puternică formată din 100 de călugări sârbi, greci, români şi bulgari pe care i-a îndrumat cu învăţăturile Sfintei Scripturi. Pentru înţelepciunea sa, călugării veneau din Sfântul Munte să ia de la Cuviosul cuvânt de folos.

Cuviosul Nicodim a mijlocit şi la Constantinopol împăcarea Bisericii Ortodoxe Sârbe cu Patriarhia ecumenică şi prin cuvântul şi iscusita smerenie a Cuviosului Nicodim de-ndată a fost ridicată anatema dată asupra Bisericii Sârbe.

Împlinindu-şi la Sfântul Munte misiunea, Cuviosul, în urma unei descoperiri dumnezeieşti, pleacă la Vidin, în sudul Dunării şi întemeiază două aşezăminte monahale: Vratna şi Mănăstăriţa.

În anul 1364 Cuviosul Nicodim trece în Ţara Românească şi vine la o mică sihăstrie vlahă de pe valea râului Vodiţa şi cu ajutorul domnitorilor Vlaicu Vodă şi Radu Vodă (2) zideşte aici chilii şi-o Biserică de piatră cu hramul Sfântul Antonie cel Mare, pe care o sfinţeşte în anul 1369. Prin danii apoi, Mânăstirea Vodiţa a fost şi înzestrată de cei doi domnitori, care au întărit-o şi prin hrisov domnesc.

„După moartea lui chir Nicodim să nu fie volnic a pune în locul acela stareţ nici domnul, nici arhiereul nici altcareva; ci cum va zice chiar Nicodim şi cum va aşeza, aşa să ţină călugării, care sunt acolo, şi ei singuri să-şi pună stareţ.“ /3.

Apoi, Cuviosul Nicodim a venit pe valea Tismanei, unde era o Biserică de lemn cu hramul Adormirii Maicii Domnului, la locul numit „Cascade“. Acolo, cu ajutorul domnitorilor Ţării Româneşti Radu I şi Dan I (4), el a ridicat aici Mânăstirea voevodală Tismana, păstrând hramul vechii bisericuţe de lemn al Adormirii Maicii Domnului şi formează aici, pe valea Tismanei, o puternică obşe monahală pe care o organizează după tradiţia Muntelui Athos. La Tismana întemeiază şi o vestită şcoală de caligrafi şi copişti de cărţi bisericeşti. De aici, de la Tismana, Cuviosul conducea toate mânăstirile ctitorite de el, prin cuvinte de folos şi porunci transmise prin corespondenţă.

Cuviosul Nicodim avea şi darul facerii de minuni şi putere asupra duhurilor necurate ce le alunga cu puterea lui Hristos, numai

---

2. Domnitorii Ţării Rom. Vlaicu Vodă (1364-1377) şi Radu Vodă (1377-1384)

3. Din Hrisovul domnesc;

4. Domnitorii Ţării Româneşti Radu I şi Dan I (1377-1378);

cu cuvântul; în felul acesta multe tămăduiri a făcut Sfântul pentru oamenii cei necăjiți.

La bătrânețe Cuviosul Nicodim încredințează grija mânăstirilor Vodița şi Tismana ucenicului său, ieromonahul Agaton iar el se retrage în peştera de deasupra mânăstirii Tismana. Duminica şi la praznice Cuviosul cobora din munte şi săvârşea Sfânta Liturghie la Mănăstirea Tismana, apoi făcea vindecări şi urca din nou în peşteră.

Puterea tămăduitoare a Sfântului era atât de mare că uneori numai faptul că bolnavii se rugau la Sfântul şi se găseau în această mânăstire şi îi făcea bine. Binecuvântarea Cuviosului sau atingerea de rasa sa erau tămăduitoare.

La sfârşitul sec. al XIV-lea, la bătrânețe, Cuviosul Nicodim întemeiază pe Valea Jiului Mânăstirea Vişina iar la 1400 Mânăstirea Prislop, pe lângă Hunedoara, fiind ajutat de domnitorul Mircea cel Bătrân. La Prislop s-a nevoit Cuviosul mai apoi şi a scris între anii 1404-1405 un Evangheliar slavon.

La vârsta înaintată de 76 de ani Cuviosul Nicodim se mută la Domnul în ziua de 26 decembrie 1406 şi a fost îngropat în Biserica Mânăstirii Tismana. Mai târziu, moaştele sale cu bună mireazmă şi cu darul facerii de minuni au fost dezgropate şi puse în raclă, fiind aşezate spre cinstire în Biserică. După mai mulți ani, un domnitor al Țării Româneşti a vrut să ia cu sine moaştele Sfântului Nicodim şi să le aducă la Bucureşti. Sfântul, însă a poruncit prin vedenie unui călugăr să îi ascundă moaştele în loc sihastru, ca să nu le mai găsească nimeni şi să le înstrăineze din ținutul acesta. În felul acesta, moaştele au fost bine ascunse şi numai un deget (5) a fost luat şi pus în Biserică spre cinstirea credincioşilor, împreună cu o cruce de plumb pe care o purta Cuviosul. Moaştele întregi ale Sfântului, după moartea egumenului, au rămas ascunse definitiv şi nu se mai ştie nimic de ele până astăzi. Moaştele sale din loc neştiut continuă să facă minuni şi vindecă şi ocrotesc pe toți credincioşii care calcă ținuturile Mânăstirii Tismana. Prăznuirea Sfântului Nicodim se face în fiecare an la data de 26 Decembrie.

„O, Preafericite Părinte Nicodime, primind a noastră umilă rugăciune, mijloceşte nouă mila Celui Preaînalt şi izbăvindu-ne din toată ispita, scoate-ne din chinul ce va să fie, pe toți cei ce te lăudăm pe tine şi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!“ /6.

---

5. În Patericul Românesc se spune că şi alte fragmente din moaşte ale Sfântului Nicodim s-ar fi dus în Macedonia. (Părintele Ioanichie Bălan)

6. Din „Acatist“, Condacul al 13-lea.;

Rugăciune la Cuviosul Părinte Nicodim *

Sfinte Preacuvioase Părinte Nicodime, primind a noastră umilă rugăciune, mijloceşte nouă mila Celui Praînalt.

Izbăveşte-ne cu folosinţa ta, preafericite, de relele ce vin asupra noastră, ca neîncetat să te slăvim pe tine.

Ştii neputinţa firii noastre, dar şi credinţa şi vezi şi suspinurile auzi; nu ne lăsa, părinte, când alergăm la tine.

Roagă-te Stăpânului pentru noi, nevrednicii, să ierte graşalele noastre şi să ne dea dragoste curată şi puterea de a face tot binele, spre slava Preasfântului Său Nume. Pe tine te cerem şi ţie ne rugăm: ajută-ne, părinte, că deşi am greşit din ispita celui rău, dar cu inima zdrobită la tine alergăm, să ne ocroteşti de săgeata cea ucigătoare a vrăşmaşului nostru diavol, care răneşte de moarte sufletele noastre..

Cum ai miluit pe toţi, care au alergat la tine cu credinţă, tămăduindu-i de neputinţele lor şi pe fata cea chinuită de duhul necurat ai izbăvit-o, aşa şi pe noi, părinte, ne izbăveşte de neputinţele noastre sufleteşti şi trupeşti, ca prin mijlocirea ta fiind mântuiţi, slavă, mulţumită şi închinăciune totdeauna să înălţăm: Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!-**

Sfântul Ierarh Ghelasie de la Râmeţ

(Sec. XIV - 1376)
30 Iunie

Până în anul 1978 puţine lucruri s-au ştiut despre acest mare Sfânt, care a trăit la Mânăstirea Râmeţ din judeţul Alba. Credincioşii din partea locului l-au cinstit ca sfânt din neam în neam. Călugării şi maicile păstrează cu veneraţie părţi din moaştele Sfântului, care făcea minuni, pentru că acesta „avea darul vindecării de boli şi neputinţe“.

Sfântul Ierarh Ghelasie de la Râmeţ (1), ieroschimonahul, a fost cel mai vestit egumen al Mânăstirii Râmeţ din Munţii Apuseni. Originar din partea locului, el a fost cinstit de locuitorii satelor acelora, încă din viaţă, ca un sfânt. Urmându-L pe Hristos şi slujindu-I, el a fost mai întâi sihastru în pădurile din împrejurimile văii pârâului Râmeţ. Mai apoi,

---

* Sfântul Nicodim s-a născut în sudul Dunării iar mormântul gol se află la Mânăstirea Tismana. Moaştele Sfântului sunt ascunse într-o peşteră, neştiute de nimeni iar în Mânăstire există expus într-o mică raclă numai degetul Sfântului.

**Din Acatistier;

1. Mânăstirea Râmeţ se află pe valea pârâului Râmeţ din Munţii Apuseni. şi este una din cele mai vechi mânăstiri româneşti. Ea a fost întemeiată pe la începutul sec. al XIII-lea de eremiţii ce se nevoiau în peşterile de prin împrejurimi.

prin rugăciune şi post, el a ajuns să primească de la Dumnezeu darul facerii de minuni. Intrând mai apoi, în obştea Mânăstirii, a ajuns în scurt timp şi egumen, cel mai vestit egumen al Mânăstirii Râmeţ.

O lucrare de renovare făcută în anul 1978 în Biserica mânăstirii a scos la iveală o inscripţie foarte importantă pentru istoria naţională şi bisericească română. Aceasta consemna numele arhiepiscopului Ghelasie, al zugravului mânăstirii, Mihail de la Crişul Alb, precum şi anul 1376 care atestă că Sfântul Ghelasie este cel mai vechi ierarh ortodox român atestat în teritoriile intracarpatice.

Sfânta Tradiţie spune că Sfântul Ghelasie avea la Râmeţ 12 ucenici cu care se ruga şi postea şi cu ei făcea zilnic şi sfintele slujbe. În timpul săptămânii Sfântul se nevoia cu postul şi privegherea şi slujba de noapte şi nu mânca decât Sfintele Taine iar sâmbăta şi Duminica mânca cu cei 12 ucenici la trapeză şi da slavă lui Dumnezeu pentru toate.

Mare părinte duhovnicesc al călugărilor şi al sătenilor din satele din Munţii Apuseni, Sfântul Ghelasie îi primea pe moţii, care veneau la el cu necazurile lor, să se spovedească şi pe sihaştrii care se nevoiau prin peşteri. Sfântul avea dar de la Dumnezeu să alunge şi duhurile cele necurate şi mulţi mocani veneau la el să se tămăduiască.

Sfântul Ghelasie de la Râmeţ a fost hirotonit şi episcop şi a păstorit pe lângă obştea monahilor de la Râmeţ şi Arhiepiscopia Ortodoxă a românilor din Transilvania.

Tot Sfânta Tradiţie spune că Sfântul Ghelasie a aflat un izvor în munte numai cu rugăciunea şi acest izvor, care există şi-acum se numeşte „Izvorul Cuviosului Ghelasie“, după numele Sfântului.

Sfântul, având şi darul înaintevederii, şi-a aflat dinainte sfârşitul şi şi-a chemat ucenicii şi i-a povăţuit cum să vieţuiască şi să-I slujească lui Hristos, apoi a plecat la Domnul, dându-şi obştescul sfârşit în braţele ucenicilor săi. Şi se mai spune că atunci când cobora din munte asinul cu trupul Sfântului, băteau toate clopotele de prin satele din împrejurimi fără să le tragă nimeni. Trupul Sfântului a fost îngropat apoi lângă zidul Bisericii. Acum craniul Sfântului Ghelasie se păstrează cu cinste în Sfântul Altar al Bisericii

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a canonizat pe Cuviosul Sfânt Ierarh Ghelasie la 20-21 iunie 1992 În timpul acesta festivităţi mari au avut loc şi la Mânăstirea Râmeţ, când a fost înnobilată Biserica cu hramul Sfinţilor Petru şi Pavel iar sfinţirea acesteia a avut loc chiar în ziua hramului şi canonizarea solemnă a Sfântului Ierarh Ghelasie. Data prăznuirii Sfântului a fost stabilită pentru ziua de 30 Iunie.

„De Dumnezeu purtător, Părinte al nostru, Ghelasie, povăţuitorul călugărilor, preoţilor şi credincioşilor, podoaba cuvioşilor şi lauda arhiereilor, sprijinitorul celor întru necazuri şi făcătorule de minuni, cu nevoinţele tale chip de sfinţenie te-ai arătat iar acum cu

îngerii în ceruri te veseleşti. Cu aceştia roagă-L pe Milostivul Dumnezeu să ne dăruiască nouă pace şi mare milă“ /2.

Sfântul Leontie de la Rădăuți

(Mânăstirea Bogdana sec. XIV-XV)
1 iulie

Acest sfânt moldovean, Sfântul Leontie este părintele duhovnicesc al Cuviosului Daniil Sihastrul. El se trăgea din oraşul Rădăuți. Chemat de dragostea pentru Hristos, Sfântul Leontie ia exemplul Sfinților Părinți şi călugărindu-se cu numele de Lavrentie, el se face sihastru, trăind pe la sfârşitul sec. XV prin pădurile Moldovei. Mai târziu, el s-a învrednicit şi de darul preoției şi a întemeiat o sihăstrie aici, în codrii Rădăuților, împreună cu câțiva călugări, ce se chema întocmai după numele său, Schitul Lavra. sau „Mânăstirea Sfântul Lavrentie“ (1) Sfântul Daniil Sihastrul s-a format în acest schit al Sfântului Leontie, împreună cu alți călugări cucernici. Cuviosul Lavrentie a fost învrednicit de Dumnezeu cu darul facerii de minuni, căci cu rugăciunea sa îi vindeca pe cei bolnavi.

Pentru sfințenia sa, Sfântul Leontie de la Rădăuți (Cuviosul Lavrentie) a fost pus episcop al Moldovei de către domnitorul Alexandru cel Bun. El a fost pentru toți credincioşii pildă de sfințenie şi a păstorit cu înțelepciune turma lui Hristos. După câțiva ani, însă, el s-a retras la sihăstria sa de pe valea Putnei, mai sus de satul Vicov, unde îl aşteptau ucenicii săi, şi s-a făcut schimonah cu numele de Leontie. A ajuns cel mai vestit sihastru şi părinte duhovnicesc din nordul Moldovei, cu darul facerii de minuni şi al înainte-vederii şi-a trăit în sfințenie şi rugăciune până când, cunoscându-şi sfârşitul de mai nainte, şi-a dat sufletul în mâna lui Dumnezeu. Mai nainte, însă, el, cunoscându-şi sfârşitul, a rânduit drept egumen al schitului de la Rădăuți pe Cuviosul Daniil Sihastrul, ucenicul său. A fost înmormântat, după adormire în biserica de lemn a Schitului Laura, întemeiată de el. Moaştele sale s-au aflat întregi la Biserica Episcopală din Rădăuți din 1430 şi până în anul 1639. În anul 1639 Biserica a fost însă, prădată de năvălitori străini şi moaştele Sfântului au dispărut poate luate de năvălitori. Se mai crede că ele au fost îngropate în taină de către călugări în anul 1783. Adevărul, însă numai Dumnezeu îl ştie.

---

2. Din „Acatist“;

1. Acum pe locul acela se află satul Laura-Suceava;

Viața Sfântului Cuviosului Daniil Sihastrul de la Mânăstirea Voroneț

(+ 1488)

18 Decembrie

Cuviosul Daniil s-a născut într-o familie de oameni săraci de pe moşia Episcopiei de Rădăuți şi a fost botezat Dumitru. De mic copil a prins dragoste de viața călugărească şi, învățând pravila şi ascultând sfaturile monahilor, a rămas în mânăstire. El a intrat în cinul monahicesc, primind metanie în Mânăstirea Rădăuți cu numele de David. A urmat şcoala episcopiei din Rădăuți. Sporind în rugăciune, sfântul s-a luminat duhovniceşte şi s-a învrednicit în scurtă vreme cu darul tămăduirilor şi al proorociei şi cu darul sfătuirii duhovniceşti.

Cuviosul David va deveni sihastrul Daniil de mai târziu şi se retrage la Mânăstirea Sf. Lavrentie, aproape de Vicovul de Sus şi îşi petrece timpul în rugăciuni fierbinți pe care le făcea, stând în genunchi, cu post şi osteneli. Mai târziu, Cuviosul Daniil s-a retras în singurătate, în valea pârâului Putna, căci odată cu retragerea sa în pustie, cuviosul David a îmbrăcat schisma cea mare, primind numele de Daniil. Chilia şi a săpat-o într-o stâncă uriaşă de gresie şi se păstrează şi azi.

Cuviosul s-a împrietenit şi cu Voevodul Ştefan cel Mare, căruia i-a devenit duhovnic de taină. El venea adesea la chilia sfântului şi petreceau împreună zile de-a rândul. Înainte de fiecare bătălie venea la el voevodul, iar după câte o înfrângere, aici suspina el şi-l întărea Dumnezeu. Apoi, domnitorul zidea câte o Biserică sau o mânăstire, ca să mulțumească lui Dumnezeu pentru ajutor. Astfel a fost zidită şi Mânăstirea Putna.

Ştefan ar fi dorit ca să-l pună stareț la Putna pe Cuviosul Daniil sau să-l aşeze în scaunul mitropoliei Moldovei, însă acesta nu a voit şi s-a retras în chilia lui. Silit de vodă să accepte, Cuviosul şi-a părăsit chilia şi a plecat spre Voroneț iar trimişii domnitorului au aflat chilia goală. Acolo, lângă apa Voronețului, în codrii cei sălbatici, sub stânca Şoimului şi-a făcut cuviosul noua chilie pe la anul 1471. În preajmă era o mânăstire de călugări dintre care Sfântul şi-a făcut mulți ucenici. Cuv. Daniil a trăit acolo până la adânci bătrâneți, tămăduind pe cei bolnavi şi având darul vederii înainte şi puterea rugăciunii în uimire, care-l ridica cu duhul atât de aproape de cer.

De fiecare dată când țara era în pericol, Ştefan cel Mare alerga la duhovnicul său şi-i cerea să se roage pentru biruință. În anul 1488 a fost ridicată şi sfințită şi Mânăstirea Voroneț, în locul mânăstirii de lemn iar soborul mânăstirii îl alege stareț pe Cuviosul Daniil şi se mută la Domnul şi e înmormântat în pronaosul Bisericii, în partea dreaptă. Un deget, al Sfântului, însă, a fost dat în dar Mânăstirii Putna şi-a făcut

multe minuni. Domnitorul Ştefan a participat la înmormântarea Cuviosului şi i-a pus pe mormânt o lespede de piatră cu aleasa pisanie: „ Acest mormânt este al părintelui nostru David, ca schimonah Daniil“.

DANIIL SIHASTRUL*

„Veniți după Mine şi vă voi face pescari de oameni!.“ (Mt. 4,19)

Un Sfânt stătea la rugăciune
cu capul sprijinit pe stâncă
Şi duhul lui zbura angelic
spre cer, deschis către Iubire.
Simțirea lui se înălțase;
era fierbinte şi adâncă,
Căci se unise cu Divinul
şi-avea o altfel de trăire.**

În pacea ceea fără seamăn
la uşa lui veni cucernic
Un tânăr aspru din câmpie
şi-i întrerupe paza minții.***
„Ce vânt te-aduce şi ce gânduri
ți-aşterne pasul neprielnic,
De-mi tulburi sfânta rugăciune
şi întâlnirea cu Părinții?“ ****

„E secetă, câmpia toată
e semănată cu lăcuste
Şi nici un strop din cer nu vine
să sature pământul tare.
Cu fața scorojită lutul
se rupe în fâşii înguste.
Bătrânii pe Ceaslov se roagă
şi-adorm cetind la lumânare.

---

* 18 Decembrie - **Cuviosul Daniil Sihastrul** a fost duhovnicul Domnitorului Ştefan cel Mare. Chilia săpată în stâncă, unde-a trăit Cuviosul pustnic, se găseşte pe drumul spre Cetatea Mânăst. Putna iar **moaştele Sfântului se află la Voroneț.**

** Sfântul Daniil Sihastrul a fost Părintele Duhovnic şi sfătuitorul de taină al Binecredinciosului Voevod Ştefan cel Mare şi Sfânt. (Al 2-lea duhovnic al voevodului a fost Cuviosul Simeon Sihastrul) Model pentru Daniil Sihastru ar putea fi un bătrân sihastru din „Pateric“, care s-a făcut stâlp de foc în rugăciune.

*** Paza minții sau trevzia;

****Întâlnirea şi comuniunea în rugăciune cu Sfinții Părinți.

„E rău ce-mi spui. Le văd pe toate.
Şi ce-aţi făcut să fie bine?
Rugatu-v-aţi de-ajuns la Domnul
să scape lutul de văpaie?
Aţi mers în câmp cu Cele Sfinte,
când aţi văzut că nu mai vine
Nici vântul să sărute glia,
nici norul cel bogat de ploaie?“

Lângă bătrânul cel cucernic
tăcutul frate-ngenunchiase
Şi ochii lui pluteau în lacrimi
şi limba se uscase-n gură.
În ochi o rugăciune mută
ardea sub marginile trase
Şi mâinile neputincioase
în poală lespezi îi căzură.

„Ne-am tot rugat cu foc tot satul
şi Preoţii au mers afară
În mâini cu Sfintele Icoane
şi-n jur alaiul a fost mare.
S-au scos şi moaştele pe câmpuri
recolta asta să nu moară.
Şi Sfântul Maslu, ce desleagă,
s-a înălţat ca o chemare.“

Urmă o clipă de tăcere.
Bătrânul, care ştie toate,
Adânc oftat-a-atunci pe piatra,
unde stătea la rugăciune:
„Degeaba aşteptaţi la ceruri
să vă-ntremeze cu detoate,
Când mintea voastră e departe
de Slavă şi de-nchinăciune.

Voi v-aţi rugat doar cu cuvântul
şi-aţi zis că tot vi se cuvine.
Aţi aşteptat din cer să cadă
acele daruri ca o poamă.
Păcatul vostru-atât de mare,
pe care-l cuibăriţi în vine,

Aduce secetă în câmpuri
şi focul Şarpelui de-Aramă.*
Voi n-aţi venit la rugăciune
cu inima şi cu simţirea,
Să vă uniţi în Cer cu Domnul
şi să v-acoperiţi de haruri.
Mă voi ruga acum la Tatăl
să ierte Bunul rătăcirea
Şi să coboare-n voi cu milă
acele mult dorite daruri.“

A ridicat bătrânul fruntea
spre cer şi mâinile-amândouă
Şi degetele, limbi de flăcări,
s-au înălţat peste cuvinte;
Şi faţa lui, lumină vie,
ca Soarele şi Luna nouă
Strălumina, privind spre ceruri
cu ochii stea de lacrimi sfinte.

Încremenise toată firea,
privind spre Sfântul cum se roagă **
Şi-o linişte plutea lichidă,
în jurul lui, necunoscută;
O răcoreală-nmiresmată
umpluse cu miros de fragă
Întreaga peşteră cu daruri
şi c-o lumină nevăzută.

Pe rugăciune şi-n simţire
se rezemase lumea toată;
În peşteră, pe rogojină,
de-un cot se înălţase Sfântul.
A plâns atunci cu har tot Cerul
şi-o ploaie a venit de-odată
Să spele patimile minţii
şi să-nvieze tot pământul.

---

* Şarpele de Aramă este şarpele pe care Moise l-a ridicat în pustie ca să curme păcatul poporului său şi să-l ardă pe cruce.

**Despre rugăciunea în extaz sau în uimire Părintele Cleopa spunea: „Prin rugăciunea în extaz omul se răpeşte cu mintea la cer, faţa lui se face ca focul şi mâinile şi degetele lui ca flăcările de foc şi nu mai este pe pământ cu mintea şi numai în cer.“

Şi apa a urcat pe stâncă
şi le-a ajuns până la glezne
Şi tânărul, fără cuvinte,
a plâns la sfântul lui Părinte.
Bătrânul, contenind cuvântul,
a coborât din cer cu duhul
Şi faţa lui străluminată
a devenit ca mai nainte.

E înălţare rugăciunea
şi convorbire fără seamăn
Cu îngeri ce te-aduc de mână
la Scaunul cel Sfânt din Slavă
Şi nici o urm-a-nchipuirii
să nu ne-ntunece simţirea,
Când stăm de vorbă cu Lumina,
plutind într-o tăcere gravă.

De vom avea în noi credinţă *
cât un grăunte, stei de stâncă
S-ar prăbuşi viind în mare
şi ploi ne-ar dărui cu mană.
Cu rugăciunea în uimire
Iubirea în extaz se urcă
La Tatăl Sfânt şi-n jur dispare
din lutu-acesta orice rană. 20.01.1997

SEC. XV-XVI
Sfântul Ioan de la Prislop

(Sec. XV-XVI)
13 septembrie

Sfântul Ioan de la Prislop este unul dintre cei mai mari sihaştrii ai acestei Mânăstiri din Ţara Haţegului. El este cinstit de localnici cu numele de „Sfântul Ioan de la Silvaş“. Sfânta Tradiţie a locului precum şi o cronică populară rimată ne informează despre acest Sfânt. Cronica se intitulează „Plângerea Sfintei Mânăstiri a Silvaşului din eparhia Haţegului din Prislop“, scrisă în sec. XVII-XVIII.

Cuviosul Ioan era localnic din satul Silvaşul de Sus. El intră să-I

---

* Sfântul Serafim de Sarov era şi el unul dintre acei oameni străluminaţi de Duh Sfânt care putea ajunge la rugăciunea în extaz; faţa şi mâinile lui aruncau o lumină ireală şi trupul plutea, ridicat de duh deasupra pământului. Oameni de o asemenea putere de comuniune cu Dumnezeu se nasc o dată la un neam.

slujească lui Hristos în obştea Mânăstirii Prislop (sau Silvaş), la sf. sec. XV. După ce s-a nevoit aici mulţi ani, cuviosul s-a retras în munte şi-a trăit în sihăstrie pe valea pârâului Silvuţ. La un km. de Mânăstire, el şi-a săpat în malul stâncos o chilie ce se păstrează şi astăzi cu numele de „casa Sfântului“. În această peşteră Cuviosul s-a nevoit mulţi ani şi la el veneau credincioşii pentru alinare şi cuvânt de folos. Pe mulţi i-a îndreptat el şi pentru mulţi s-a rugat.

Sfânta Tradiţie spune că, pe când Sfântul Ioan îşi săpa o fereastră în stâncă la chilia sa, doi vânători de pe versantul opus l-au împuşcat, neştiind cine e şi crezând că ei împuşcă vre-un mistreţ ce-şi avea vizuina acolo. Pe Cuviosul Ioan de la Prislop poporul l-a considerat a fi sfânt încă din viaţă. Chilia lui, săpată în stâncă, a rămas loc de rugăciune şi de reculegere pentru credincioşi. Moaştele Sfântului au stat o vreme în Biserica satului, apoi au fost strămutate în altă parte, poate la o altă mănăstire, sau au fost împărţite în mai multe locuri. Dumnezeu ştie. Sufletul Sfântului însă este la Dumnezeu şi se roagă, mijlocind pentru cei ce trec pragul Mânăstirii Prislop şi-al chiliei sale.

Canonizarea Sfântului Ioan de la Prislop a avut loc la 20-21 Iunie 1992 şi se prăznuieşte la 13 Septembrie.

Momente din viaţa Binecredinciosului Voevod Ştefan cel Mare şi Sfânt

(Sec. XV, 1429-XVI, 1504)

2 Iulie

„Apărător neînfricat al dreptei credinţe şi al patriei străbune ocrotitor, mare ctitor de locaşuri sfinte, Ştefan Voevod, roagă-L pe Hristos Dumnezeu, să ne izbăvească din nevoi şi din necazuri.“ /1.

Domnitorul român Dreptcredinciosul Voevod Ştefan cel Mare şi Sfânt a domnit 47 de ani (1457-1504), două luni şi trei săptămâni, timp în care a purtat peste 40 de bătălii, după care a zidit 44 de mânăstiri. În pomelnicul Mânăstirii Putna, în dreptul numelui marelui voevod se află adnotarea: „Acesta a fost dintâi întemeietor şi ziditor acestei sfinte mânăstiri. Acestuia îi zic Ştefan Vodă cel Bun şi Vestit.“

Pentru credinciosul şi viteazul nostru voevod Moldova a îndeplinit rolul de „poartă a creştinătăţii“, cum n-o numise nimeni până la el, zid de apărare a întregii Europe. Înainte de fiecare luptă, domnul Moldovei postea şi se ruga şi se mărturisea duhovnicului său de taină, Cuviosul Daniil Sihastrul. După fiecare biruinţă Domnul mulţumea lui Dumnezeu şi ridica câte un aşezământ de cult ortodox monahal sau bisericesc. Astfel el a ridicat în Moldova şi chiar şi în Transilvania şi Ţara Românească aşezăminte de cult creştin. A contribuit şi la Muntele

---

1.Din Acatist;

Atos cu bani şi obiecte de cult pentru înzestrarea şi ridicarea şi acolo de schituri şi Mânăstiri. Cu cele 40 de ctitorii ale sale în ţara noastră pe care le-a şi-nzestrat, domnul Ştefan rămâne cel mai mare ziditor de locaşuri de-nchinăciune ortodoxă din Moldova.

Sfânta tradiţie a păstrat în memoria ei multe lucruri minunate despre acest mare şi sfânt voevod. Astfel se zice: „că dacă a murit, pe mormântul lui a ars trei zile şi trei nopţi o lumină pe care n-o aprinsese nimeni. Moartea lui nu i-a luat simţirea şi când neamul lui suferă, strămoşul plânge în mormântul său.“ /2.

Ctitorii bisericeşti şi mânăstireşti ale Voevodului Ştefan

Iată acum şi care au fost o parte din ctitoriile cele mai de seamă ale Binecredinciosului Voevod Ştefan cel Mare şi Sfânt:

La sate:
Milişăuţi – 1487;---
Pătrăuţi – 1487;
Sfântul Ilie – 1488;
Borzeşti – 1493-1494;
Războieni 1496;
Volovăţ – 1500-1502;
Reuseni – 1503;

În oraşe:

Biserica Sf. Ioan din Vaslui – 1490;
Biserica Adormirii Maicii Domnului din Bacău – 1491;
Biserica Sf. Nicolae din Iaşi – 1491-1492;
Biserica Sf. Gheorghe din Hârlău – 1492;
Biserica Sfinţilor Petru şi Pavel din Huşi – 1495;
Biserica Sf. Nicolae din Dorohoi – 1496;
Biserica Sf. Nicolae din Botoşani – 1496;
Biserica Sf. Ioan din Piatra Neamţ – 1497-1498;

Aşezăminte monahale:

Mânăstirea Putna – 1466-1469;
Mânăstirea Voroneţ – 1488;
Mânăstirea Taslău – î496-1497;

---

2. Şi Petru Rareş, fiul lui Ştefan cel Mare avea credinţă şi frică de Dumnezeu. El dăruia în anul 1546 mânăstirii Bistriţa un act de danie şi o tulburătoare mărturisire de credinţă ortodoxă.

Mânăstirea Neamț – 1497;
Mânăstirea Dobrovăț – 1503;
(Voevodul Ştefan a ctitorit locase de cult în Tările Române si la Athos)

Ştefan cel Mare, domnitor creştin şi cuvântul său ziditor

Domnitorul Ştefan cel Mare ne-a lăsat câteva fragmente din „solii“, şi „tratate de pace“ precum şi „pisanii“ scrise pe zidurile unora dintre mânăstirile, pe care le-a ridicat după fiecare biruință în bătălii, ca să fie spre mulțumire şi slava lui Dumnezeu. Izvoarele descoperite de cercetători acoperă întreaga perioadă de domnie a lui Ștefan cel Mare şi aparțin domnitorului.

Fragmentele din „solii“ au fost redactate în limbile: slavă, latină, italiană sau germană, pentru a ține corespondența domnitorului cu alte frunți încoronate din Europa secolului al XV lea precum: Ivan al III lea al Moscovei, Alexandru al Lituaniei, Cazimir IV al Poloniei, Matias al Ungariei şi domnii otomani şi munteni de pe vremea aceea. Din toate fragmentele izvorăşte credința Voievodului în Dumnezeu, Căruia Îi încredințează soarta poporului său. Şi iată, cum se adresează Domnul Moldovei unei delegații polone la întâlnirea de la Cernăuți:

„Marcus Horwat era aici, la mine, şi cu el şi.. secretarul domnului tău, care au rânduit cu mine ca în Ziua Tuturor Sfinților, care este a doua zi din noiembrie, stăpânul tău, regele, să-şi trimită sfetnicii, ca să facă revizuirea (granițelor) de la pădurea haliciană de pe Nistru, până la Calcin...“

În anul 1462 Domnitorul Ştefan le răspunde astfel în scris aspră poruncă franciscanilor, care afirmaseră că fără de prezența lor Moldova ar fi fost robită de turci: „Am să văd eu dacă Dumnezeu n-o să mă păzească de turci şi fără voi; eu vreau ca voi toți, fără zăbavă, să ieşiți din țara mea.“ Iar la 15 martie 1481 tot vodă le răspunde brăilenilor că l-a luat pe lângă sine pe fiul său, Mircea voevod şi că va stărui ca acesta să fie cu ajutorul lui Dumnezeu, domn al Țării Românești: „...voi stărui pentru binele lui ca pentru-al meu, până ce (Mircea) va fi în baştina sa, Țara Românească, pentru că îi este dreaptă baştină, cum Dumnezeu o ştie şi o ştiți şi voi...“

Iată acum şi ce scria Ştefan, craiului Poloniei, Cazimir al IV lea, despre bătălia pe care au purtat-o moldovenii cu oştilor regelui Matias al Ungariei, pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, le-au şi biruit. „...în ziua de 15 decembrie, noi, cu ajutorul lui Dumnezeu... am poruncit tuturor călăreților noştri şi întregii oşti să descalece, şi am pornit pe jos şi am năvălit asupra lor şi a început lupta dintre noi, şi mila lui Dumnezeu a fost de partea noastră...“

Despre ziua bătăliei de la Vaslui Domnitorul Ştefan ne vorbeşte în scrisoarea adresată principilor creştini la 25 ian. 1475:

„La sărbătoarea Epiphaniei trecute, mai sus numitul turc (Mehmed II) a trimis asupra noastră o mare oaste... Şi noi auzind, ne-am înarmat cu toţii şi am mers împotriva lor, cu ajutorul lui Dumnezeu atotputernicul, împotriva duşmanilor creştinătăţii..."

După lupta de la Râmnic, voevodul Ştefan cel Mare a înălţat ctitoria de la Milişăuţi. Iată şi un fragment din cuvântul lui Ştefan, înscris pe piatra pisaniei: „...în ziua de Sf. Mare Mucenic Procopie, Io, Ştefan voevod, fiul lui Bogdan Voevod şi cu preaiubitul fiu Alexandru, a făcut război la Râmnic, cu Basarab voevod cel Tânăr, domn al Ţării Româneşti. Şi a ajutat Dumnezeu pe Ştefan voevod şi a biruit pe Basarab şi a fost pieire foarte mare printre Basarabi."

Pisaniile, dictate de vodă Ştefan, erau puse în mănăstiri dar nu ca să fie spre fala lui, căci ele se adresau numai posterităţii, pentru care să rămână mărturie, ceea ce stă scris şi într-unele ca acestea,: ca să fie „spre amintirea şi întru pomenirea tuturor drept credincioşilor creştini care s-au prăpădit aici", în lupta cu năvălitorii.

Evenimentele istorice, trăite de Vodă Ştefan, au rămas consemnate în pisaniile bisericilor ctitorite de el, precum şi pe pietrele funerare. Ştefan a fost o parte din istoria vie a Moldovei, căci s-a implicat în mod direct în toate evenimentele timpului, identificându-se cu ele şi dominându-le. /1.

RUGĂCIUNE LA PUTNA CU ŞTEFAN VODĂ CEL MARE ŞI SFÂNT

„Cât de smeriţi erau domnitorii români! Ei îşi mărturiseau păcatele cu conştiinţa că pentru vina lor mânia lui Dumnezeu venea nu numai asupra lor, ci şi asupra ţării şi a neamului întreg. Pentru păcatele lor domnitorii români se smereau şi cădeau în faţa Sfintelor Icoane şi plângeau cu amar, cerând milă şi îndurare de la Dumnezeu. Pentru biruinţele lor, datorate lui Dumnezeu, domnii înălţau biserici şi mănăstiri. Ei erau credincioşi, se rugau mult, aveau frică de Dumnezeu şi nu puteau fi ispitiţi de gândul că ar putea ei fi atotputernici, cu toate consecinţele ce decurg din aceasta."*

---

1. Selecţie de citate din rev. Magazin Ist. II 1999;

* „Doamne, numai Tu singur ştii ce a fost în inima mea. Nici eresurile cele înşelătoare, nici focul vârstei tinereşti n-au putut-o sminti, ci au întărit-o pe piatra care este Însuşi Hristos, pe a cărui Cruce de-a pururi la piept îmbrăţişată ţinând, viaţa mea am închinat-o, având nădejde nesmintită printr-însa la Părintele veacurilor, prin care pe toţi vrăşmaşii am gonit şi am înfrânt." (Testamentul Dreptcredinciosului Voevod Ştefan cel Mare şi Sfânt) - „Monumente istorice bisericeşti din Mitropolia Moldovei";

Cu paşii şovăielnici vine
un scund moşneag înzăpezit
Cu lung veşmânt domnesc şi mitră
şi în genunchi se tânguieşte
Şi gânduri fruntea îi sfâşie,
de-ngrijorare-i prigonit.
Cu chipul Domnului în suflet,
până la Cruce se târăşte.*

Acolo, jos, sub lespezi reci
strămoşii lui au adormit
Şi sufletul neliniştitul
e însetat de veşnicie.
Moldova se fereşte toată
să-şi lase pragul prihănit
Şi Ştefan se-ngrijeşte tainic
de strămoşeasca lui moşie.

Se roagă Ştefan cu smerire
pe pieptul pietrei de mormânt
Unde-odihnesc sub vremuri bunii,
strămoşii lui în rugăciune.
Şi zidurile mânăstirii
îngână: „Ştefan Domn cel Sfânt!“
Şi clopotele bat în ritmul
cel măsurat de-nchinăciune.

E linişte şi-nsingurare;
pe lespezi sabia rămasă.
El, cu privirea-nceţoşată,**
priveşte Crucea Mântuirii.
E trist moşneagul şi puterea,
de-o rană ce s-a copt în coapsă,
L-a părăsit şi trupu-acesta
e haina veche a Iubirii.

„Pentru păcat oftez eu, Doamne,
şi strig în ceas de pocăinţă.

---

* „Cea mai mare înţelepciune, care păzeşte pe om de tot păcatul şi îl duce la fericirea veşnică, este pururea să vezi moartea înaintea ta şi să ai în inimă şi în minte pe Iisus cel Înviat…“ (Sfântul Vasile cel Mare „Omilii“)

**Privirea-nceţoşată de-apropierea morţii.

Cu mâinile bătute-n cuie,
priveşte, Doamne, dinspre Cruce,
Eu azi mă rog pentru Moldova.
Fereşte-ne de suferinţă!
În mâna Ta eu las pământul,
ce-aşteaptă lupii să-l apuce.

Eu sunt bătrân şi plin de patimi
şi mâna mi-e neputincioasă.
Opreşte-Ţi ochii pe grădina
ce Ţi se-aşterne la picioare!
N-o părăsi, dacă păcatul
îmi stă pe umeri, rece coasă
Şi plimbă-Ţi pasul pe covorul
atât de dăruit cu floare!

În mâna Ta aşez iubirea
ce am avut-o pentru fraţi.
Cu taină ocroteşte-i, Doamne,
şi mângâie-i la rugăciune.
Eu simt că trupul îmi adoarme
crucificat peste Carpaţi
Şi simt că voi veni să-Ţi dărui
prinosul meu de-nchinăciune."

Atunci, o rază fără seamăn
s-a strecurat prin geam grăbită
Şi-a coborât să ducă-n slavă
un frate ostenit de lupte
Şi sufletul în rugăciune
s-a ridicat într-o clipită
Să întâlnească veşnicia
şi din Iubire să se-nfrupte. 1.06.2004

„Toate sunt mai neputincioase decât umbra, toate nu sunt decât visuri înşelătoare; într-o clipeală, pe toate acestea moartea le-apucă. Ci veniţi, iubiţii mei fraţi, răposatului să-i cerem odihnă de la Hristos şi sufletelor noastre mare milă." /1.

1. Sfântul Ioan Damaschin;

Din viața Sfântului Ierarh Nifon

(+ 1508)
11 August

Sfântul Nifon a pustnicit în Sfânta Mânăstire Dionisiu din Sfântul Munte Athos prin anii 1460. El s-a numit Nicolae şi s-a născut la Tesalonic. A fost tuns în călugărie, dându-i-se numele de Nifon. La Sfântul Munte Athos, Cuviosul s-a nevoit la-nceput în Mânăstirea Pantelimon, apoi s-a mutat în peştera Krughi, unde s-a desăvârşit în învăţăturile sfinte. După mulţi ani de nevoinţe Cuviosul s-a mutat în Mânăstirea Dionisiu, unde a îmbrăcat îngerescul chip al schimniciei; a fost hirotesit, apoi hirotonit ierodiacon şi ieromonah. Puterea înţelepciunii lui ajunsese vestită şi în cetatea Tesalonicului, unde a fost ales mitropolit. După doi ani a ajuns patriarh al Constantinopolului.

La uneltirile unor clerici, Sfântul Nifon a fost izgonit de puterea împărătească la marea Sozopoli, dar după doi ani de surghiun Sfântul Nifon a revenit şi a fost din nou urcat în scaunul de patriarh al Constantinopolului. Uneltirile au continuat şi Sf. Nifon a fost surghiunit din nou, acum în cetatea Adrianopol. Acolo, a fost vizitat de Domnul Ţării Româneşti, Radu cel Mare. Sfântul a venit la insistenţele Domnitorului în Ţara Românească unde a fost primit ca un Apostol al lui Dumnezeu. În anul 1499 Sf. Nifon primeşte scaunul de Mitropolit al Ţării .Româneşti.

În anul 1502 Sf. Nifon este chemat să ocupe din nou şi pentru a treia oară Scaunul Mitropoliei din Constantinopol dar acum refuză. În anul 1505 Sf. Nifon pleacă totuşi din Ţara Românească şi se-ntoarce la Muntele Athos la Mânăstirea Dionisiu, unde a fost odată schimnic. La 11 Aug. 1508 el şi-a dat obştescul sfârşit.“ (Diac. P. David)*

Despre masa creştină
Istorioară duhovnicească cu Sfântul Nifon

Într-o zi, Sfântul Nifon trecea pe lângă o casă. Înăuntru stăpânul casei împreună cu femeia şi copii lui erau la masă. În jurul lor a văzut servindu-i pe ei nişte tineri frumoşi îmbrăcaţi în haine strălucitoare. Aceştia erau la număr exact tot atâţia cât erau şi casnicii. Acea familie părea a fi foarte săracă, de aceea Cuviosul a zis mirat: „Ce este aceasta? Cei ce stau la masă sunt foarte săraci în timp ce cei ce-i servesc sunt plini de strălucire?“

Atunci Dumnezeu i-a descoperit cine erau cei ce serveau şi ce însemna acea minunată masă. Tinerii cei buni şi luminoşi erau Îngerii

---

*. Diac. P. David: „Din Ist. Sfinţilor poporului român“, Ed ROMPIT, Buc. 92

nevăzutului Dumnezeu, care sunt rânduiți să slujească creştinilor în vremea mesei, ca nişte buni slujitori. Dar dacă la masă se aude vreun cuvânt nepotrivit, îndată îngerii fug de vorba rea, ca albinele de fum.

SEC. XVI-XVII
Sfântul Ierarh Petru Movilă, Mitropolitul Kievului *

(1596-1647)
22 Decembriec

Sfântul Ierarh Petru Movilă se trăgea din familia domnitoare a Movileştilor; era fiul lui Simeon Movilă şi nepotul lui Ieremia Movilă, foşti domnitori ai Moldovei. El ajunge Mitropolit al Kievului şi de acolo înlesneşte legăturile domnitorilor Moldovei şi Țării Româneşti cu Ucraina (Kievul) şi Rusia precum şi legăturile culturale.

La Lavra Peşterilor de la Kiev Mitropolitul Petru Movilă, între anii 1627 şi 1633 pune bazele tipografiei Mânăstirii Peşterilor, continuând activitatea arhimandriților Elisei şi Zaharia. Şi până la sfârşitul secolului se vor tipării aici în mânăstire peste 117 cărți cu conținut liturgic şi dogmatic, combătându-se propaganda unionistă.

Mitropolitul Petru Movilă înființează acolo şi o şcoală teologică de învățământ superior, prima de acest gen din Rusia, şcoală care se va transforma mai târziu în Academia Teologică de la Kiev.

Mitropolitul Petru Movilă trimite de la Kiev domnitorului Matei Basarab, în Țara Românească, o tiparniță, împreună cu câțiva lucrători pricepuți şi tipografia este instalată la Câmpulung. Aici meşterii ucrainieni formează mulți ucenici români, care duc mai departe meşteşugul tiparului.

În Moldova, domnitorul Vasile Lupu este sprijinit şi el în activitatea culturală de Mitropolitul Petru Movilă de la care primeşte profesori de la şcoala de la Mânăstirea Trei Ierarhi. Şcoala se organizează după modelul colegiului din Kiev şi este condusă de Sofronie Poceapski. La cererea domnitorului Vasile Lupu, Mitropolitul Petru Movilă trimite la Iaşi meşteri tipografi şi o tipografie a cărei activitate este îndrumată de Mitropolitul Varlaam. Instalată la Mânăstirea Trei Ierarhi, aceasta este prima tipografie a Moldovei.

În această epocă sunt traduse şi tipărite în tiparnițele aduse de Mitropolitul Petru Movilă şi Pravilele (cărți de legi). În Țara Românească apar „Pravila de la Govora“ (1640) şi „Îndreptarea Legii“ (1652) iar în Moldova „Pravilele împărăteşti“ (1646)

Prin ajutorul prețios pe care Mitropolitul Petru Movilă l-a dat celor două țări româneşti surori, viața culturală şi duhovnicească a

---

* Sfânt român, canonizat de Biserica rusă, ale cărui moaşte se găsesc la Kiev, acolo unde a fost mitropolit

înflorit la români şi s-au strâns legături de prietenie cu Rusia şi Kievul.

Numele Mitropolitului Petru Movilă se leagă şi de Sinodul de la Iaşi din 1642, unde s-a aprobat o învăţătură de credinţă comună pentru Ortodoxie, cunoscută sub numele de „Mărturisirea lui Petru Movilă". Astfel se obţine o extindere a relaţiilor şi întărire a misiunii ortodoxe în vremea Mitropolitului moldovean Petru Movilă al Kievului, căruia Sinodul de la Iaşi îi aprobă această „Mărturisire de credinţă ortodoxă."

Mitropolitul Petru Movilă ne-a lăsat o „Pravilă pentru Sfânta Spovedanie", precum şi multe cuvinte de învăţătură. Sfântul Irarh Petru a povestit, la fel ca şi Grigore Ţamblac, ajuns de asemenea Mitropolit la Kiev, despre minunile Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, pe vremea când moaştele sfântului au fost strămutate de la Cetatea Albă la Suceava de către Domnitorul Alexandru cel Bun.

Sfântul Ierarh a trecut la Domnul în anul 1647 iar moaştele sale se află la Kiev. Canonizarea lui s-a făcut mai întâi în Ucraina de către Biserica rusă şi în anii aceştia Sfântul a fost canonizat şi la noi cu prăznuire la data de 22 Decembrie.

Sfântul Mucenic Ioan Valahul

(? – 1662)

12 Mai

„Sfinte Ioane, Mare Mucenic, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi şi pentru întreg pământul şi poporul românesc!"

În ziua de 12 mai Biserica Creştină Ortodoxă îl prăznuieşte pe Sfântul Mucenic Ioan Valahul sau Românul.

Sfântul Ioan s-a născut într-o familie de ţărani evlavioşi din Oltenia, pe timpul domniei lui Matei Basarab. Nu se cunoaşte, însă, exact localitatea de baştină şi nici numele părinţilor săi.

În toamna anului 1659 au năvălit turcii în Oltenia*, venind dinspre Ardeal şi, înainte să treacă Dunărea, au luat tineri în robie, de pe Valea Oltului, toţi între 15 şi 20 de ani, printre aceştia numărându-se şi fericitul Ioan. Turcii şi-au împărţit tinerii şi au trecut Dunărea cu ei. Pe drum creştinii au suferit tot felul de chinuri şi umilinţe din partea păgânilor.

Fericitul Ioan era un tânăr cam de 15 ani, dar foarte evlavios. El se ruga la Dumnezeu să-l scape din aceste chinuri de ostatic la turci. Pe drum, însă, stăpânul lui a încercat să- abuzeze de curăţia lui trupească şi a vrut să-l întineze cu pofta cea desfrânată. Românul însă, la refuzat cu scârbă şi a declarat că e creştin. Turcul atunci s-a aruncat asupra lui şi tânărul Ioan s-a apărat cât a putut. Din această încleştare, însă, turcul a murit şi fericitul Ioan a fost legat în lanţuri de ostaşii turci şi pus la

---

* Pe vremea aceea Ţara Românească sau Valahia era sub stăpânire turcească.

cazne şi mai mari.

Ajungând la Constantinopol, tânărul a fost dat ostatic femeii turcului ucis, ca s-o slujească pe viaţă. Femeia l-a abuzat şi aceasta şi l-a atras spre desfrânare şi spre legea mahomedană, silindu-l să se lepede de credinţa creştină. Dreptul Ioan, întărit de Dumnezeu, şi-a mărturisit dreapta credinţă şi le-a spus tuturor: „Cred în adevăratul Dumnezeu, Care S-a răstignit pe Cruce pentru noi, şi doresc cu bucurie să-mi dau viaţa pentru Hristos, decât să mă turcesc...“

Femeia turcă, rănită în orgoliul ei, l-a dat pe tânărul valah pe mâinile chinuitorilor, care l-au ucis în cazne groaznice, fiind spânzurat. Sfânta Tradiţie spune că atunci Sfântul şi-ar fi băgat cu bărbăţie singur capul în ştreang, mărturisindu-L pe Hristos şi primindu-şi cu seninătate moartea cea mucenicească.. Dreptul Mucenic Ioan Valahul şi-a dat sufletul în mâna lui Dumnezeu, primind cunună mucenicească, la 12 mai 1662 la 18 ani. (Trupul i-a fost aruncat în loc necunoscut.)

Părintele Arhim. Serafim Man ne spune cum a intrat Sfântul Mucenic Ioan Vlahul în conştiinţa românilor şi cum a fost el cinstit:

„Un mare învăţat de la Patriarhia de la Constantinopol, scriind mai multe vieţi de sfinţi, a scris-o şi pe cea a lui Ioan Valahul, mai întâi, cinstindu-l Biserica din Grecia. Mai apoi, un călugăr român de la Sfântul Munte Athos a preluat-o şi a fost trecută apoi şi în Mineiele româneşti, în anul 1866.“

În anul 1955 Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a canonizat şi l-a declarat sfânt pe Sfântul Mucenic Ioan Valahul (Românul), cu prăznuire la 12 Mai.

„O, răbdătorule de chinuri, preafericite noule mucenice, purtător al semnelor de biruinţă, Sfinte Mucenice Ioane Valahule, ascultă acum nevrednica rugăciune ce îţi aducem din toată inima, ca să ne izbăveşti pe noi de năpastă, de primejdii, de dureri şi de ispite, spre a cinsti pomenirea ta, slăvind pe Dumnezeu, Cel de oameni iubitor, ca împreună cu tine, în veacul ce va să fie, să-I cântăm Lui: Aliluia! Aliluia! Aliluia!“*

BALADĂ PENTRU MUCENICI

„Sfinţilor ai lui Dumnezeu Mucenici şi toţi Sfinţii care-aţi pătimit pentru Hristos, rugaţi-vă pentru noi, păcătoşii.“ Din Acatist

Sărmanii creştinii
se-ndoaie ca vântul
Şi plânge pământul
de curgerea lor.

---

* Din „Acatist“, Condacul al 13-lea;

Ştergare de sânge
înlănțuie cerul,
Primind Adevărul
cu pace şi zbor.

Sub glia rotundă
dorm oasele goale
Şi sunet de zale-s
memoria lor.
Ce vine din urmă
sălbatec şi doare?
Război fără soare,
vrăşmaş călător.

De-i simplu sau rege
doar Domnul mai ştie;
Ce poate să fie
atingerea lor?
Sunt roase de rele
sau floare târzie?
De unde începe
puternicul zbor?

Nici gândul, nici banii
nici țarina toată,
Ce stă pe lopată
nu-i poate plăti.
Sunt drepți, Mucenicii
şi-au parte de plată;
Eroii şi Sfinții
sunt pururea vii.

Ne chiamă pământul
cu nume de frate
Şi inima bate,
străpunsă de gând.
Pe fața iubirii
stau florile toate
Şi gem lepădate
cu bocet flămând.

Opreşte-te, Soare!
Lumina coboară

Pe crucea amară
a coifului spart.
În cer patrulează
toți Sfinții de seară
Și-și fac rugăciunea
la rondul de cart.

Ce flacără veche
se-nalță spre stele
Cu florile grele,
culese de jos?
Plecau mucenicii
cu florile mele
Să semene stele,
în cer, la Hristos. 17.03.2004

Rugăciune

Binecuvântat eşti, Doamne Dumnezeul nostru, Cel neîntrecut în înțelepciune şi minunat întru lucruri! Căci din iubirea de oameni cea nemăsurată, fiind Dumnezeul a toată mângâierea şi nădejdea, ai binevoit a ridica dintre semințiile pământului fii aleşi, care prin credința tare şi prin viața pilduitoare, să mențină trează credința în puterea şi în milostivirea Ta, şi să nu lase neamul omenesc a se prăbuşi în întunericul cel fără fund al neştiinței de cele înalte şi al păcatului.

Binecuvântat eşti, Doamne Dumnezeul părinților noştri, Cel ce primeşti cu bunătate şi cu îndurare mijlocirile Sfinților bineplăcuți Ție, pentru nevoile de tot chipul, duhovniceşti şi trupeşti ale nevrednicilor fiilor Tăi, cei ce plutesc pe marea cea sărată şi de atâtea ori înviforată a acestei viați vremelnice, pline de ispite şi de poveri nenumărate.

Însuți, dar, Doamne, Pentru rugăciunile Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi cele ale Sfântului Mucenic Ioan Valahul primeşte şi acum smeritele noastre cereri şi ne izbăveşte pe noi de toată întâmplarea cea rea, de năpastă, de prigoană, de uneltirile celui viclean, ocrotind viața noastră prin milostivirea Ta cea mare, şi nu pentru vrednicia noastră. Căci Tu ştii neputința firii omeneşti şi cunoşti pe fiecare, cu casa, cu cererea şi trebuința lui. Primeşte dar, Stăpâne, şi rugăciunile noastre, apărându-ne de tot răul şi dăruindu-ne cele spre mântuire. Ca pentru toate cele ce ne-ai dat şi ne dăruieşte nouă în toate zilele vieții noastre, binecuvântat şi preaslăvit să fii, Părinte al luminilor şi izvorul bunătăților, dimpreună cu Cel fără de început al Tău Fiu şi cu Preasfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!“ *

---

* Din Acatistier;

Sfânta Cuvioasa Teodora de la Sihla

(? – + 1675)

7 August

„Cele pământeşti părăsind şi rugul cel aspru al pustniciei, în peşterile Schitului Sihla, asupra ta luând, te-ai făcut mireasă lui Hristos, fericită Teodora. Cu rugăciunea pe îngeri ajungând, cu postul şi lacrimile pe diavoli arzând, ai biruit slăbiciunea firii omeneşti şi pe mulţi sihaştri din Carpaţi întrecând, la cele cereşti te-ai mutat, lăsându-ne nouă mângâiere peştera şi pilda vieţuirii. Sfântă Preacuvioasă Teodora, roagă-te, să se mântuiască sufletele noastre!“ /1.

Cuvioasa Teodora s-a născut pe la jum. sec. al XVII-lea în satul Vânători-Neamţ, din părinţi binecredincioşi. Tatăl ei, Ştefan Joldea Armaşul avea dregătorie ostăşească, fiind paznic al Cetăţii Neamţului. Şi era şi „armaş“, adică făcător de arme, pentru cei ce apărau cetatea. Mama era casnică şi le creştea pe fiicelor ei Teodora şi Maghiţa.

Crescând mare, fericita Teodora a fost căsătorită de părinţi contra voinţei ei cu un tânăr credincios din Ismail. Cu soţul ei, Sfânta, însă, nu are copii şi îmbrăţişează cinul monahal, din dorul ei pentru Hristos şi intră în obştea Schitului Vărzăreşti-Râmnicu Sărat-Vrancea. După doi ani şi soţul ei, a urmat lui Hristos şi s-a călugărit, intrând în Schitul Poiana Mărului, sub numele de Elefterie. După câţva ani, turcii au dat foc Schitului Vărzăreşti-Râmnicu Sărat, unde se nevoia Cuvioasa şi toate maicile s-au retras în Munţii Vrancei, ascunzându-se de duşmanii cei păgâni.

Cuvioasa Teodora împreună cu schimonaha Paisia se nevoiau singure în munţi Buzăului. După ce stareţa ei s-a mutat la Domnul prin 1675, fericita Teodora, a revenit să se nevoiască în locul ei natal, în pădurile din părţile Sihăstriei şi Sihlei, aproape de Cetatea Neamţului.

Cu binecuvântarea ieroschimnicului Varsanufie, fericita Teodora a fost încredinţată duhovnicului Pavel din Sihăstria, care a dus-o pe fericita în pustie să vieţuiască timp de un an de zile în chilia unui sihastru bătrân, în apropierea Schitului Sihla, dar Cuvioasa a rămas să se nevoiască acolo timp de 30 de ani. Cuviosul Pavel a cercetat-o şi-o cuminecat-o pe Cuvioasa Teodora, până la adormirea sa iar fericita Teodora a rămas numai în grija lui Dumnezeu,. de-acum singură în sihăstrie, să rabde toate vitregiile vremii, fără duhovnic, căci căpătase rugăciunea în extaz şi bucuria înălţării şi-a lacrimilor vii pe care i le dădea Rugăciunea inimii.

Mai apoi, Cuvioasa Teodora şi-a dat chilia câtorva călugăriţe ce se ascunseseră în pădure de frica turcilor şi s-a dus într-o peşteră mică

---

1. Din „Acatist“, Troparul Cuvioasei Teodora;

din apropiere să se nevoiască singură. Straiele i se stricaseră cu totul dar acoperită numai de Duhul Sfânt, Cuvioasa avea de acum şi darul de a face minuni cu ajutorul rugăciunii, întocmai ca Sfânta Maria Egipteanca. Năvălind turcii în peşteră Fericita s-a rugat la Domnul şi peştera a crăpat, lăsând-o pe Cuvioasa să fugă-n păduri, să se ascundă.

Simţindu-şi sfârşitul, Cuvioasa Teodora s-a rugat la Domnul să-i trimită şi-un preot, care s-o cerceteze şi s-o împărtăşească cu Sfintele Taine. Egumenul mânăstirii, uimit de cârdurile de păsări care duceau în pădura pâinea de la trapeză, a trimis atunci doi călugări, să vadă ce e, acolo-n pustie, iar aceştia, rătăcind drumul, au fost călăuziţi în chip minunat de o rază de lumină care se ridica la cer. Apropiindu-se, au văzut acolo o femeie care se ruga şi aceasta era Cuvioasa Teodora.. Fericita i-a rugat pe monahi să meargă la egumenul de la Sihăstria şi să-i spună să-i trimită la dânsa pe duhovnicul Antonie şi pe ierodiaconul Lavrentie cu Trupul şi Sângele lui Hristos. Cei doi monahi au plecat şi-au împlinit cererea Cuvioasei iar dimineaţa ea a fost spovedită şi cuminecată, după care a mulţumit lui Dumnezeu pentru toate şi şi-a dat obştescul sfârşit. (2) Trupul său prohodit a fost depus în peştera unde Cuvioasa s-a nevoit atâţia ani.

Moaştele Cuvioasei Teodora au stat acolo, în peşteră timp de 100 de ani, după care au fost aşezate spre cinstire, în Biserica de lemn de la Schitul Sihla de către ctitorii schitului, ce fusese refăcut. În anul 1830 moaştele Cuvioasei au intrat în posesia familiei Sturza, care le-a dus în Biserica satului Miclăuşeni-Iaşi, iar în anul 1856 au fost dăruite Mânăstirii Pacersca din Kiev, în schimbul unor veşminte din fir. În prezent ele sunt depuse în catacombele de la Pacerska iar pe racla Cuvioasei e scris în slavonă şi română: „Sfânta Teodora din Carpaţi“.

La 20 iunie 1992 Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a canonizat-o pe Sfânta Teodora, trecând-o în rândul sfinţilor, cu zi de prăznuire pe 7 August.

*

* * *

Iată şi câteva **cuvinte de folos, rostite de Cuvioasa Maică Teodora,** în diferite momente ale vieţii ei:

Când fericita şi-a dat chilia maicilor prigonite de turci, ea le-a spus: „Rămâneţi voi în chilia mea, căci eu am alt loc de adăpost“;

După ce s-a rugat la Dumnezeu şi a cerut să fie cuminecată cu Sfintele Taine şi i s-a împlinit rugăciunea, Cuvioasa a rostit şi o rugăciune de mulţumire, cu mâinile ridicate la cer, care a înălţat-o ca pe-o lumină deasupra pământului: „Mulţumesc Ţie, Doamne, că m-ai ascultat!“

---

2. Data adormirii cuvioasei ar fi în primele decenii ale sec. al XVIII-lea;

Călugărilor care s-au rătăcit în codru, trimişi de Dumnezeu, le-a spus, întocmai ca Sfânta Maria Egipteanca: „Nu vă temeți, fraților, că sunt o smerită roabă a lui Hristos. Dar mai întâi, aruncați-mi o haină să mă îmbrac, că sunt cu trupul gol! Coborâți la schit şi spuneți egumenului să trimită pe duhovnicul Antonie şi pe Ieromonahul Lavrentie la mine cu Trupul şi sângele lui Hristos! Mergeți după lumina, care se vede înaintea voastră, şi numaidecât veți ajunge (la schit).“

După ce s-a spovedit, s-a cuminecat cu Sfintele Taine şi a cerut cuminecarea la preot, Sfânta Teodora a zis: „Slavă Ție, Doamne, pentru toate!“ şi şi-a dat obştescul sfârşit.

*
* * *

În „Patericul Românesc“ ni se amintesc fapte şi întâmplări luate din „Pomelnicul Schitului Sihla“ şi din Sfânta Tradiție cu privire la Cuviosul Elefterie Sihastrul, soțul Cuv. Teodora, care s-a nevoit la Schitul Sihla, în apropierea peşterii unde erau prohodite şi depuse moaştele fostei sale soții. Citățm din „Pateric“:

„Mai târziu, înțelegând că fericita Teodora s-ar fi retras la pustie, în Munții Neamț, ieroschimonahul Elefterie a fost îndemnat de Dumnezeu să meargă pe urmele ei. Deci, ajungând la Schitul Sihla şi rătăcind pe la pustnicii ce se nevoiau în Munții Sihlei, a dat şi de peştra Cuvioasei Teodora, care nu de mult se mutase la iubitul ei Mire, Domnul nostru Iisus Hristos.

Astfel, mult suspinând fericitul Elefterie după sfânta lui soție, nu s-a mai întors la mânăstirea de metanie, ci construindu-şi o mică chilie, sub stâncile Sihlei, aproape de peştera Cuvioasei Teodora, a viețuit aici şi-a ajuns sihastru vestit prin părțile locului. Ziua şi noaptea priveghea în rugăciune cu post şi lacrimi fierbinți, săvârşind Dumnezeiasca Liturghie şi aştepta slobozirea de legăturile trupului.

După ce s-a nevoit în această pustie cam la zece ani şi bineplăcând lui Dumnezeu, Cuviosul Elefterie s-a mutat la Domnul şi a fost îngropat în cimitirul sihaştrilor din poiană.“ /3.

Să ne rugăm şi noi la Sfânta Cuvioasa Teodora să mijlocească pentru noi înaintea tronului lui Dumnezeu:

„O, Preacuvioasă Maică Teodora, fiind acum în ceata înțeleptelor fecioare şi având îndrăzneală către Preaînaltul nostru Mântuitor, adu-ți aminte de noi, nevrednicii, care suntem în acest veac

---

3. Pe mormântul Cuviosului Elefterie fam. Cantacuzino a înălțat un schit de lemn în cinstea naşterii Sfântului Ioan Botezătorul. Aşa a luat ființă Schitul Sihla cel dinainte de anul 1741 (Din „Patericul Românesc“, Arhim. Ioanichie Bălan, Ed. Episc. Dunării de Jos, Galați 1998)

petrecând în lupte, în ispite şi în necazuri, ca prin sfintele tale rugăciuni, să aflăm şi noi milă şi îndurare de la Dumnezeu, învrednicindu-ne a-I cânta Lui în veci: Aliluia!“ /1.

Rugăciune

O, Preacuvioasă Maică Teodora, care din copilărie pe Hristos ai iubit şi pentru dragostea Lui, în toată viaţa ta te-ai nevoit; multe nevoinţe şi ispite ai suferit şi în viaţa cea pustnicească, cu darul lui Dumnezeu, ai sporit. Cu mulţimea înfrânării şi a lacrimilor celor duhovniceşti, sufletul tău l-ai luminat, şi în singurătatea pustiei, cu isprăvile faptelor tale celor bune ai strălucit; pustia Sihlei cu viaţa ta o ai sfinţit şi pildă sihaştrilor te-ai făcut. Iar Preabunul Dumnezeu, la vremea cuvenită, sfinţenia vieţii tale a descoperit-o şi ca pe o comoară ascunsă a lumii te-a arătat.

De aceea şi noi, nevrednicii, cu evlavie şi cu credinţă cerem sfintele tale rugăciuni şi te chemăm: Roagă-te Preaînduratului nostru Mântuitor, ca şi noi, păcătoşii, în vremea vieţii noastre şi în vremea sfârşitului nostru să dobândim mila şi mântuirea Lui, spre a slăvi şi a ne închina în veacul de acum şi în cel viitor, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, în vecii vecilor. Amin!“ *

Viaţa Sfântului Ierarh Mucenic Teodosie de la Mânăstirea Brazi

(Sec XVII - ? 1695)
22 Septembrie

„Arătatu-te-ai, Ierarhe Teodosie, sfeşnic pururea luminos şi mare apărător al Bisericii lui Hristos. Strălucit-ai prin slujire şi mucenicie, ca o jertfă preacurată, aducându-te Stăpânului tuturor; slăvim pomenirea ta, rugând pe Dumnezeu să dăruiască sufletelor noastre pace şi mare milă.“/1.

Sfântul Ierarh Teodosie de la Mânăstirea Brazi s-a născut în Ţinutul Vrancei, în prima jumătate a sec. al XVII-lea şi a îmbrăcat din tinereţele sale schima monahală. Mai târziu el a fost ales egumen al Mânăstirii Bogdana, reconstruind acest sfânt locaş. Datorită râvnei sale, Sfântul Teodosie a fost hirotonit episcop de Rădăuţi. În anul 1670 iar în anul următor a fost împuternicit să păstorească Episcopia Romanului. Sfântul a refăcut mai apoi schiturile şi mânăstirile din episcopia sa.

În anul 1674, episcopul Teodosie, silit de vitregia vremurilor, a fost nevoit să plece în Polonia. Domnitorul de neam cantacuzin,

---

1. Din Acatist, Cond 13;

* Din „Viaţa şi Acatistul Cuvioasei Teodora de la Sihla“, Ed. Agapis Buc. 2001;

1. Din Troparul Sfântului, glas 1;

Dumitraşcu Vodă, l-a silit pe Sfântul Teodosie să fie cap al Bisericii Moldovene şi a luat conducerea Mitropoliei Moldovei în acele vremuri grele când ţara era sub stăpânire turcească.

Sfântul Ierarh însă nu a răbdat ca Moldova să fie asuprită de turci şi de tătari şi i-a cerut domnitorului Dumitraşcu să ia atitudine şi să-i alunge pe turci din ţară. Mâniat de ierarhul cel incomod, domnitorul l-a silit pe Sfântul Teodosie să-şi părăsească scaunul, pe care nu stătuse decât un an, şi l-a pus sub pază în Mânăstirea Sfântul Sava din Iaşi. Şi a stat Sf. Teodosie închis acolo, până când a revenit în ţară Mitropolitul Dosoftei. Scăpat din surghiun, Sfântul Teodosie s-a retras în părţile Ţării de Jos, locuind mai mult la Mânăstirea Bogdana. A reconstruit Mânăstirea Brazi, unde a ridicat o nouă Biserică şi alte chilii.

Şi plecând Sfântul Teodosie la Focşani, în anul 1688, a fost răpit şi dus în Ţara Românească, unde a fost închis vreme de 10 săptămâni de cei din neamul lui Dumitraşcu Vodă, fostul domnitor al Moldovei care acum era mazilit.

După ce a scăpat cu viaţă şi din această încercare, Sfântul Teodosie a început să construiască în ţinutul Vrancei alte trei schituri, dar tătarii au năvălit iar în Moldova, jefuind pe creştini şi distrugând bisericile. Tătarii au venit şi la Mânăstirea Brazi şi l-au schingiuit pe bătrânul arhiereu, ca să le predea lor odoarele Mânăstirii. Sfântul a refuzat iar tătarii atunci i-au tăiat capul. Astfel a primit Sfântul Ierarh Teodosie cununa muceniciei. Sfântul îşi cunoscuse mai dinainte sfârşitul şi a plecat la Domnul pregătit duhovniceşte, aşa cum i se cuvine oricărui creştin.

După moartea mucenicească a sa, Sfântul a fost îngropat în taină de către dreptcredincioşi. Sfintele moaşte, adică capul Sfântului Ierarh Teodosie, a fost descoperit în chip minunat în anul 1842 de către dreptcredincioşii de la Mânăstirea Brazi, fiind de faţă chiar şi Sfântul Antipa de la Calapodeşti, şi a fost pus cu cinste spre închinare în Sfânta Mânăstire Brazi. La 6 mai 1842 osemintele găsite au fost prohodite de un sobor de preoţi şi aşezate în mormânt nou, zidit în partea de nord a paraclisului subteran al Bisericii până la desfinţarea aşezământului monahal în anul 1959.

În prezent capul Sfântului a fost reaşezat în mormânt odată cu redeschiderea aşezământului monahal de la Brazi iar Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat canonizarea Mitropolitului Teodosie al II al Moldovei şi trecerea lui în Calendarul Creştin Ortodox cu numele de Sfântul Ierarh Mucenic Teodosie de la Mânăstirea Brazi, ziua de prăznuire fiind 22 Septembrie.

Multe binefaceri a făcut în timpul vieţii sale Sfântul Teodosie de la Mânăstirea Brazi. Cât timp a fost egumen şi apoi ierarh a reconstruit Mânăstirea Bogdana şi a fost cel dintâi stareţ al Bogdanei; a refăcut toate schiturile şi mânăstirile deteriorate din eparhia sa precum: Soveja,

Mera, Lepşa, Buduc, Scânteia etc şi a reconstruit Mânăstirea Brazi; a luat iniţiativa ridicării schiturilor Muşinoaiele şi Trotoşanu, pentru care a cumpărat teren, aşa cum a făcut şi pentru Mânăstirea Brazi.

Spre cinstirea Sfântului Ierarh Martir Teodosie, Sfântul Sinod a rânduit şi reluarea Sfintelor slujbe ale Sfântului Teodosie, ca să ne fie spre sprijin şi ocrotire.

Iată acum şi câteva din aceste stihiri care se rostesc, în ziua de prăznuire a Sfântului, la „Vecernia mică“ pentru Slujba Sfântului:

„Cuvioşi preaînţelepţi, care aţi luat Crucea lui Hristos şi bine v-aţi nevoit, veniţi cu evlavie şi alcătuiţi obşte duhovnicească, lăudând pe Sfântul Teodosie, care bine a vieţuit şi prin pătimire mucenicească, a aflat odihnă în cântările cereşti.

Învredniceşte-ne, Doamne, să aducem închinăciune şi cântare duhovnicească smeritului nostru Ierarh Teodosie. Căci s-a arătat mai strălucitor decât aurul în vieţuirea sfântă şi mai tare decât diamantul în faţa primejdiilor. Drept aceea a primit după cuviinţă, de la Hristos, Împăratul tuturor, cununa cea nevestejită a Împărăţiei Sale.

Pe vlăstarul Vrancei, pe lauda Moldovei, pe bunul păstor şi Ierarh Teodosie, veniţi cu toţii să-l prăznuim. Căci s-a învrednicit de mari daruri de la Hristos Dumnezeu, prin vieţuire sfântă; cu postul, cu privegherea şi cu rugăciunea neîncetată, s-a făcut sălaş al Duhului Sfânt. Şi ajungând la căruntele cele cinstite, s-a adus jertfă fără prihană întru numele Domnului“ (Din Slujba de prăznuire a Sfântului)

Reproducem acum şi relatarea Sfântului Antipa de la Calapodeşti (1) cu privire la descoperirea în chip minunat a moaştelor Sfântului Teodosie, în anul 1842, ce a fost de faţă la dezgroparea lor. Iată ce relatează Sfântul Antipa:

„Înainte ca arhimandritul Dimitrie să fie stareţ al Mânăstirii Brazi din Moldova, el a trăit viaţă pustnicească aspră, într-o pădure mare, unde din întâmplare a fost îngropat un vas mare plin cu bani de aur. În vas a găsit şi o însemnare în care se spunea că aceşti bani sunt de la Mitropolitul Dositei (adică Teodosie, ambele nume însemnând darul lui Dumnezeu), (2) care i-a ascuns acolo, prevăzându-şi sfârşitul său mucenicesc, din mâna turcilor.

În însemnare se mai spuneau şi acestea: <<Cine va găsi aceşti bani este îndatorat să zidească din ei o mânăstire şi trei schituri>> şi că <<la terminarea de zidit a celui din urmă, al treilea schit, va afla şi moaştele mele.>> Înştiinţând pe mitropolitul de la Iaşi (Veniamin Costachi) despre această minunată descoperire şi primind de la el binecuvântare, arhimandritul Dimitrie a început cu râvnă să împlinească

---

1. Sfântul Antipa de la Calapodeşti (1816-1882), cu pomenire la 10 Ianuarie

2. Multă vreme s-a crezut că această însemnare aparţine Mitropolitului Moldovei, Dosoftei, datorită sensului acestui nume care este acelaşi la cei doi mari ierarhi.

ultima dorință a fericitului mitropolit... A înălțat o mare Biserică, iar după ce a terminat de zidit cel de-al treilea schit, şi a rânduit ca în ograda lui să se sape şi pentru dânsul un mormânt...

Deoarece groapa, pe care el poruncise să se sape, se dărâma mereu, a pus să se sape din nou, în prezența lui, şi, săpându-se, s-a găsit sicriul cu moaştele fericitului mitropolit Teodosie al Moldovei."

Dar iată, ce relatează chiar starețul Mânăstirii Brazi, Dimitrie, despre descoperirea moaştelor Sfântului Ierarh, descoperire promisă după terminarea celui de-al treilea schit:

„Am vrut să-mi fac mormântul meu în țintirim la Brazi, tocmai în mijlocul locului, unde a fost biserica veche. Şi săpând adânc de şase palme... am găsit locul unde, la picioarele răposatului Mitropolit Teodosie, ctitorul Mânăstirii Brazi, se găsea capul mormântului meu Şi săpând în sus, am găsit tot trupul deplin, înşirate oasele, iar capul l-am găsit cu gura în jos, pus pe o cărămidă mare în cornuri, precum este ştiut că a fost tăiat de tătari şi îngropat noaptea de nişte credincioşi... M-am învrednicit eu însumi să văd şi să sărut aceste moaşte, din care ieşea un parfum foarte mirositor." /3.

Să ne rugăm şi noi la Sfântul Ierarh Mucenic Teodosie, ca să ne fie mijlocitor la Bunul Dumnezeu: „O, mult pătimitorule, Sfinte Mucenice al lui Hristos, Ierarhe Teodosie, trimis fiind de Dumnezeu la vrame de strâmtorare, să fii pavăză Bisericii Moldovei, noi cei împovărați cu multe şi grele păcate, îți aducem din toată inima cuvenita cinstire, ca aceluia în care a prisosit darul Sfântului Duh. Aflându-te acum slujitor la Altarul ceresc, te rugăm, fii mijlocitorul nostru către Atotputernicul Dumnezeu, izvorul tuturor bunătăților, ca prin harul său ocrotitor, să ne dea înțelepciune, sănătate, pace şi iertare de păcate, ca să prisosim în credință şi în dragoste față de El şi către aproapele, pentru a ajunge la limanul cel mult dorit al mântuirii şi împreună cu tine, să-I aducem neîncetată laudă, zicând: Aliluia!"–Din „Acatistul Sfântului Ierarh Teodosie" /4.

Rugăciune

Sfințite Ierarhe Teodosie, care de cunună mucenicească învrednicindu-te, prin tăierea cinstitului tău cap de către păgâni, pe când te aflai la Mânăstirea Brazi din ținutul Vrancei, acum împreună cu îngerii locuind, te bucuri de mărirea cea gătită sfinților, nu ne uita pe noi, păcătoşii, cei ce, nădejde având în puterea Ta de mijlocitor către Împăratul Hristos, ca unul ce stai înaintea tronului Sfintei Treimi, ție, cu

---

3. La 6 mai 1842, osemintele prohodite au fost aşezate în mormânt nou, zidit în partea de nord a paraclisului subteran al Mânăstirii Brazi.

4. Condacul al XIII-lea;

credință, grăim unele ca acestea:

Bucură-te, că la Mânăstirea Brazi ai strălucit prin mucenicie!

Bucură-te, că acel loc al muceniciei tale s-a făcut cunoscut tuturor prin tine, şi acolo, călugări şi călugărițe s-au nevoit cu nevoința cea bineplăcută lui Dumnezeu, pomenindu-te necontenit între ctitori!

Bucură-te, că pentru credința cea adevărată şi pentru apărarea sfintelor odoare ale Bisericii, spre a nu le lăsa pradă nelegiuirii, ți-ai jertfit viața!

Bucură-te că Dumnezeu a insuflat gândul de evlavie ucenicilor tăi, şi Lavrentie episcopul, ți-a pus piatră de marmură deasupra cinstitului tău mormânt! Bucură-te, că o cărămidă pusă sub pătimitorul tău cap, cu numele Teodosie înscris pe ea, te-a făcut cunoscut urmaşilor de peste ani!

Bucură-te, că trupul tău, căzut sub ascuțişul sabiei, s-a descoperit în vremurile cele mai de pe urmă!

Bucură-te, că te-ai învrednicit de proslăvire din partea lui Dumnezeu, care a dat gândul cel bun ieroschimonahului Dimitrie, spre a căuta în pământ, unde, săpând, a găsit piatra de marmură a mormântului tău şi cărămida cu înscrisul de pe ea, pe care era aşezat capul tău cel desprins de trup, ca şi întreg trupul tău!

Bucură-te, că şi prin moarte, s-a arătat întreaga ta smerenie, căci capul aşezat cu gura în jos pe cărămidă, arată că mereu ai avut fruntea plecată spre pământ, rugându-te cu căldură, ca şi vameşul: „Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului!“

Bucură-te, că prin rânduială dumnezeiască, s-a făcut lucrarea de dezgropare a cinstitului tău trup, după mai bine de 150 de ani şi, cu sobor de preoți, în cântări duhovniceşti, a fost pus în paraclisul de taină din peştera Mânăstirii Brazi, unde se săvârşea Sfânta Liturghie până nu demult! Fericindu-te pe tine, mult nevoitorule şi multrăbdătorule Mucenice Teodosie, ne cucerim şi zicem: Roagă-te pentru noi, cei ce facem cu dragoste, pomenirea ta şi ne întărim duhovniceşte de lucrarea ta în pământul scumpei nastre patrii şi în ogorul Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române.

Bucură-te, Mucenice Teodosie! Amin! *.

---

* Tipărit în „Tomosul Sinodal de canonizare. Viața şi slujbele Sfântului Ierarh Mucenic Teodosie de la Mânăstirea Brazi“, Ed. Episc. Buzăului, Buzău 2003)

Sfinții Ierarhi Mărturisitori
Iorest şi Sava, mitropolitul de Alba Iulia *

(Sec. XVII ?- + 1657 şi-1601+ 1683)
24 Aprilie

Sfântul Iorest s-a născut în Transilvania din părinți ortodocşi, primind numele de Ilie. A învățat la Mânăst. Putna, unde a prins meşteşugul picturii icoanelor şi scrisul frumos şi s-a făcut monah. În timpul şederii la Putna, l-a cunoscut şi domnul Moldovei, Vasile Lupu, care-l numeşte pe Sf. Iorest „Prea-cuvios şi întru toate credincios“

Mai târziu, cu sprijinul domnitorului Vasile Lupu, Iorest este ales mitropolit al Transilvaniei. Mari greutăți a întâmpinat ca mitropolit, fericitul Iorest, căci autoritățile vremii căutau să impună în Transilvania credința calvină şi să aibe Biserica şi poporul cărți străine de învățătura ortodoxă. Noul mitropolit Iorest a fost însă, un bun păstor,care cu mână de fier a ținut în mână credința şi pe credincioşi, păstrând învățătura celor şapte Sinoade ecumenice. El a tipărit Evanghelia cu învățătură, continuând lucrarea începută de înaintaşul său Ghenadi mitropolitul. Stăpânirea străină calvină, sub care era pe-atunci Transilvania, neizbutind să-l convertească pe fericitul mitropolit Iorest, l-au aruncat în temniță la Bălgrad, după doar trei ani de păstorie (1640-1643) Adus în lanțuri în curtea Mitropoliei din Alba Iulia, dreptul Ierarh Iorest a suferit pentru credința sa strămoşească creştină. După 9 luni de batjocură şi chinuri îndurate, Iorest a fost eliberat în schimbul unui preț de 1000 de taleri pe care el neavându-i, i-au plătit 24 de credincioşi. Ca să-şi plătească datoria, Sfântul Ierarh a plecat la Putna şi la domnitorul Vasile Lupul de unde a căpătat banii pentru a-şi plăti datoria şi a-şi răscumpăra libertatea sa.

Mai apoi, liber, Sfântul Ierarh Iorest a fost ales în Moldova, episcop al Iaşilor (1656-1657) după care el s-a mutat la Domnul, mărturisindu-l până-n clipa morții sale pe Hristos.

Sfântul Ierarh Sava Brancovici s-a născut din părinți credincioşi la Ineul Transilvaniei, după moartea domnitorului Mihai Viteazul, 1601 şi a fost botezat cu numele Simeon. Tatăl său a fost comandant de oaste în armata Viteazului. La început Sfântul Sava a viețuit în Țara Românească la Mânăstirea Comana. El a fost ales preot de mir şi protopop al Inăului, fiind hirotonit la Târgoviște. Murindu-i soția iar mama lui călugărindu-se, viața lui se schimbă. În anul 1656 e ales mitropolit la Alba Iulia, fiind hirotonit cu numele de Sava, arhiereu la Târgoviște. A păstorit în Ardeal, la Alba Iulia timp de 24 de ani şi a întărit Biserica cea strămoşească.

---

* Selecție din „Proloagele“;

A suferit şi el prigoana stăpânirii calvine, a fost judecat şi scos din scaun în anul 1680. Bătrân şi bolnav Sfântul Sava a fost închis în temniţele de la Alba Iulia şi Iernut şi bătut şi-a adormit în anul 1683.

Sfântul Ierarh Varlaam, Mitropolit al Moldovei

(+1657)
30 august

Sfântul Ierarh Varlaam a fost trecut în rândul sfinţilor români în anul 2007 cu prilejul împlinirii a 350 de ani de la trecerea la cele veşnice. Sfântul Varlaam a fost Mitropolit al Moldovei, în timpul domniei lui Vasile Lupu. Păstorind în vremuri tulburi de prozelitism catolic şi calvin în Ardeal, Sfântul a fost, în prima jumătate a secolului al XVII lea, stâlp al Ortodoxiei. Autor al unor scrieri de cultură veche, el este mai ales cunoscut pentru Cazania sa, primă tipăritură românească, ce a fost piatră de hotar pentru cultura românilor. Pentru meritele sale deosebite, B. O. R. l-a trecut pe Varlaam în rândul sfinţilor. Proclamarea canonizării sfinţeniei sale a avut loc la data de 29 august 2007.

Sfântul Ierarh este fiu de răzeş din ţinutul Putnei. Cărturar vestit, a jucat un rol de seamă în viaţa culturală a Moldovei secolului XVII. Bun cunoscător de carte slavonească, latinească şi grecească, el s-a format ca monah şi bun cărturar la Mănăstirea Secu din Moldova, lăcaş de cult Creştin Ortodox de pe valea pârâului Secu, unde Sfântul a fost egumen şi stareţ.. Sfântul Varlaam în anul 1618 a tradus şi-a tipărit cărţi bisericeşti în limba română precum „Evangheliarul“, „Psaltirea“ şi „Scara“ (Leastviţa), călăuzind în acelaşi timp activitatea tipografiei de la Mânăstirea Trei Ierarhi. Cea mai însemnată tipăritură a sa este „Carte românească de învăţătură“, apărută la Iaşi în anul 1643. Aceasta este o Cazanie pe care Varlaam a tradus-o după unul sau mai multe texte ucrainiene, ce nu au putut fi până în prezent identificate. Cartea este împodobite cu gravuri tot din Ucraina.

Cazania are şi un „cuvânt înainte“, unde Mitropolitul cărturar spune că această traducere „este un dar“ făcut limbii româneşti, îndreptat către „toată semiţia românească de pretutindenea, ce se află pravoslavnici într-această limbă.“ Cuvintele acestea ne arată că Varlaam avea cunoştinţa originii comune şi a unităţii poporului român. Cazania s-a răspândit în multe exemplare în toate ţinuturile populate de români şi a contribuit la consolidarea limbii române literare. Dar Varlaam a scris şi o carte numită „Răspuns împotriva Catehismului calvinesc“ /1.

---

1. Scrierea este o mărturie a legăturii dintre românii din Moldova, Ţara Românească şi Transilvania (Mitropolitul Varlaam făcuse parte din din solia trimisă de Vasile Lupu la curtea lui Matei Basarab şi găsise „Catehismul calvinesc“ la Udrişte Năsturel).

Aceasta e o lucrare originală cu caracter polemic, menită să apere Biserica Ortodoxă din Transilvania de rătăcirile protestante.

Sfântul Ierarh Varlaam la 23 septembrie 1632 a fost hirotonit mitropolit al Moldovei, cu scaunul mitropolitan la Suceava şi a păstorit ca Ierarh între anii 1632 şi 1653, urmându-i mitropolitului Anastasie Crinca. Primii ani de ierarhie au fost grei, căci la tronul Moldovei s-au perindat mulți domnitori, dar și în aceste condiții Varlaam câștigă pentru Ortodoxie unele privilegii. Unul dintre drepturile, pe care Sfântul le-a obținut, încă de pe vremea domnitorului Alexandru Iliaş, în primii ani ai săi de mitropolit, a fost sprijinul pentru preoții, care au căpătat dreptul de a fi judecați numai de instanțele bisericeşti, fără de amestecul dregătorilor domneşti.

Între anii 1634 şi 1653 domneşte-n Moldova Vasile Lupu şi-n acest domnitor, mitropolitul Varlaam găseşte înțelegere şi sprijin material pentru împlinirea lucrărilor sale, pe care le realizase mai înainte. El stătea mai mult la Iaşi, în preajma domnitorului Vasile Lupu căruia îi era duhovnic şi sfetnic în ale domniei. În timpul arhipăstoririi lui Varlaam, domnitorul Vasile Lupu a zidit la Iaşi capodopera de arhitecturã românească, Biserica Trei Ierarhi a Treisfetitelor, în care Cuviosul Ierarh a aşezat în anul 1641 moaştele Cuvioasei Paraschiva. Moaştele Cuvioasei fuseseră dăruite domnitorului Vasile Lupu de Parohia Ecumenică de la Constantinopol. Mai apoi, Domnitorul, pe timpul domniei sale şi sfătuit de Sfântul Ierarh, a zidit şi alte biserici şi mănăstiri în Moldova, pe care Ierarhul Varlaam le-a sfințit.

În anul 1640, domnitorul Vasile Lupu, la îndemnul Sfântului Ierarh Varlaam, înființează la Iaşi, prima şcoală de grad înalt din Moldova, cu profesori aduşi din Kiev, care funcționează după modelul Academiei duhovniceşti din Kiev întemeiată de Petru Movilă. Este adus aici să predea şi profesorul Sofronie Pociatki, fostul rector al Academiei kievene iar dintre materiile care s-au predat cu profesori kieveni şi români, pe vremea aceea au fost: gramatica, teologia, matematica, retorica, dialectica, muzica geometria şi astronomia. Această şcoală a funcționat până în secolul al XIX-lea şi a fost rând pe rând cu limbă de predare, slavonă, latină, greacă şi apoi limbă română. La această şcoală au predat şi profesori renumiți precum Ieremia Cacavelas sau Teodor din Trapezunt.

Sprijinit de domnitorul român şi de mitropolitul Petru Movilă al Kievului, Sfântul Varlaam a înființat la mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi şi prima tipografie din Moldova, condusă de prof. Sofronie Poceatki. De sub teascurile tipografiei Mitropoliei moldave vor apare lucrări precum: „Catehismul slavon, Cazania, Răspunsul la Catehismul calvinesc, Pravila lui Vasile Lupu“ etc.

Dar dintre toate lucrările tipărite în această tipgrafie românească a Moldovei, cea mai importantă a fost „Cazania lui Varlaam“, „Carte

românească de învățătură la duminicile de peste an, la praznicele împărăteşti şi la Sfinţii mari“ (1643). Aceasta a fost prima carte românească, tipărită-n Moldova.

Pe timpul cât Varlaam a fost ierarh, monahismul a înflorit, şi în toate mănăstirile funcţionau şcoli duhovniceşti de caligrafi, traducători, miniaturişti şi zugravi de icoane. La 1 iulie 1639, Sinodul Patriarhal din Constantinopol l-a propus pe mitropolitul Varlaam al Moldovei pentru funcţia de patriarh ecumenic. Ca mitropolit al Moldovei, Varlaam s-a ocupat şi de organizarea Sinodului Ortodox de la Iaşi în anul 1642, cel care a aprobat „Mărturisirea de credinţă“ a mitropolitului Petru Movilă. Sfântul a reuşit să-i împace pe domnitorii celor două ţări române, Vasile Lupu şi Matei Basarab, împiedicând războaiele fratricide. În semn de pace, i-a determinat pe aceştia fiecare să construiscă în ţara celuilalt, biserici şi mănăstiri.

Sfântul Ierarh Varlaam a fost prieten cu Petru Movilă al Kievului, care se presupune că a fost hirotonit mitropolit chiar de Sfântul Ierarh la 1633. A fost alături duhovniceşte şi de Sfântul Iorest, mitropolit al Transilvaniei la 1645, trimiţând o scrisoare de recomandare pentru acesta la ceilalţi mitropoliţi, pe vremea când Iorest a fost alungat din scaun., dând ajutor ortodoxiei; a avut grijă de moaştele Cuvioasei Paraschiva, şi a Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, şi-a adus din toate părţile icoane sfinte care să-mpodobească locaşele de cult ale Moldovei, precum şi multe altele.

Sfântul ierarh moldovean, Mitropolitul Varlaam, s-a retras în anul 1653 din scaunul mitropoliei iar ultimii patru ani de viaţă i-a petrecut la Mănăstirea Secu unde s-a nevoit şi s-a mutat la cele sfinte la sfârşitul anului 1657. Cuviosul a fost îngropat lângă zidul de miazăzi al mănăstirii, într-un mormânt pregătit chiar de el. Iconografia ni-l păstrează ca pe-un bătrân venerabil, cu figură luminoasă şi hotărâtă, îmbrăcat în odăjdii verzi de ierarh, cu însemnele puterii de mitropolit în mâini. Activitatea sa culturală a fost trecută şi în manualele şcolare. Sacosul lui Varlaam se păstrează şi acum în Muzeul Naţional de artă din Bucureşti, fiind cel mai vechi veşmânt arhieresc păstrat la români.

În anul 2007, cu prilejul împlinirii a 350 de ani de la mutarea la Domnul a Mitropolitului Moldovei, Varlaam, s-a aprobat trecerea printre cei sfinţi a acestui cuvios cleric şi mare cărturar. Data prăznuirii Sfântului Varlaam a fost stabilită de B.O.R. la 30 august.

Din „Troparul Sfântului Ierarh Varlaam, Mitropolitul Moldovei“

„Vrednic slujitor al lui Hristos şi înţelept apărător al dreptei credinţe, mare cinstitor al Sfintei Cuvioasei Paraschiva şi credincios luminător al neamului românesc, Sfinte Ierarhe Varlaam, roagă pe Hristos, Dumnezeu să ocrotească şi să mântuiască suifletele noastre.“

Sfântul Ierarh Dosoftei, Mitropolit al Moldovei

(1624-1693)
13 Decembrie

„Apărătorule al Ortodoxiei şi învăţătorule al sfinţeniei, păstor blând ca un miel şi mare dascăl al Sfintei Liturghii, Părinte Ierarh Dosoftei, roagă pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre!“

Sfântul Ierarh Dosoftei s-a născut în anul 1624 la Suceava. Părinţii săi pe nume Leontie şi Misira erau creştini binecredincioşi români de neam mare. Născut în preajma zilei de 26 Octombrie, când se prăznuia Sf. Dimitrie Izvorâtorul de mir, pruncul primeşte la botez numele de Dimitrie Barilă.

Sfântul Dosoftei învaţă carte la cei mai buni dascăli din Moldova şi la şcoala Frăţiei Ortodoxe de la Mânăstirea „Adormirea Maicii Domnului“ din Liov. A studiat Sfintele Scripturi şi învăţăturile Sfinţilor Părinţi, a tâlcuit texte patristice în limba română din mai multe limbi, căci cunoştea: greacă, latină, slavonă, polonă şi ucraineană. La şcoala Mânăstirii Probota a deprins învăţătura duhovnicească precum: ascultarea, rugăciunea, smerenia şi nevoinţele ascetice.

A primit tunderea în monahism cu numele de Dosoftei în anul 1649 la Mânăstirea Probota, devenind egumen, părinte duhovnicesc şi începător al obştii de la Probota. Într-o însemnare de la Mânăstirea lui de metanie el scrie la 14 sept. 1649: „Ieromonah Dosoftei de la Pobrata, feciorul lui Leontar Barilovici“ şi „Dositheos, ieromonah, fiul lui Leontar Barila şi al Misirei.“ Aici Sfântul Ierarh a dezvoltat şcoala Mânăstirii Probota, a crescut ucenici şi a adus obştii înnoire duhovnicească.

În 1658, Sfântul a fost ales episcop de Huşi; în 1659 trece în scaunul vlădicesc din Roman, şi în 1671 e ales mitropolit al Moldovei.

Iată acum şi portretul pe care i-l face cronicarul Ion Neculce Sfântului: „Acest Dosoftei mitropolit nu era un om prost (simplu) de felul lui. Şi era neam de mazil. Prea învăţat, multe limbi ştia: elineşte, sloveneşte şi altă adâncă carte şi-nvăţătură. Deplin călugăr şi cucernic, şi blând ca un miel. În ţara noastră pe aceasta vreme nu este om ca acela.“ *

Mitropolitul Dosoftei a tradus şi a tipărit cărţi sfinte în limba română precum „Psaltirea“ în versuri şi „Acatistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu“, a revizuit traducerea făcută de spătarul Nicolae Milescu la Vechiul Testament şi include textul în „Biblia de la Bucureşti“ din 1688.

În 1673 pleacă în pribegie în Polonia din cauza domnitorului

---

* Din „Cronică“;

nou ales dar este readus în scaunul mitropolitan un an mai târziu. Dosoftei este unul dintre ierarhii care pregătesc terenul pentru introducerea limbii române în Biserică. Cea mai însemnată operă a sa este traducerea în versuri a Psalmilor lui David („Psaltirea în versuri“, cea dintâi operă în versuri tipărită în limba română, a apărut în anul 1673 la Uniev, în Polonia) Iată ce declară chiar Dosoftei despre această muncă titanică, de traducere versificată a Psalmilor făcută „cu multă trudă şi vreme îndelungată, precum am putut mai frumos, am tâlcuit şi am scris.“

După refacerea tipografiei de la Iaşi, Mitropolitul Dosoftei a tipărit noi cărţi de slujbă şi de învăţătură în limba română: din greacă a tradus şi-a tipărit „Viaţa şi perecerea sfinţilor“ în 4 volume. Lucrarea a rămas neterminată pentru că Mitropolitul Dosoftei a trebuit din cauza vremurilor să trăiască-n Polonia, căci în anul 1686, Sfântul a fost luat ostatec şi dus în Polonia împreună cu tezaurul Mitropoliei şi cu moaştele Sfântului Ioan cel Nou. Trăind ultimii săi ani ai vieţii, Sfântul Ier. Dosoftei a tradus în continuare din Sfinţii Părinţi: din Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Efrem Sirul. A purtat de grijă cu învăţăturile sale comunităţii de credincioşi români din Polonia până în clipa morţii sale, şi s-a mutat la Domnul la 13 decembrie 1693 Mitropolitul Dosoftei a fost înmormântat la Biserica Naşterea Domnului din Jolkiew (din Ucraina de azi). Spre cinstirea Sfântului Ierarh Mitropolit Dosoftei, iată acum şi o reproducere a versurilor

Psalmului 102:

Pleacă-ţi auzul spre mine
Şi să-mi fii, Doamne, spre bine.
Şi la ce zi Te-oi striga-Te,
Să-mi auzi de greutate,
Că-mi trec zilele ca fumul,
Oasele mi-s reci ca scrumul.
Ca neşte iarbă tăiată
Mi-este inima săcată.,
Că stă uitată de mine
Ce-am gătat să mănânc pâne.
De suspinuri şi de jele
Mi-am lipitu-mi os de piele,
De-a tocma ca pelecanul
Prin pustii petrec tot anul.
Şi ca corbul cel de noapte
Îmi petrec zilele toate,
Ca o vrabie rămasă
În substreaşină de casă...

Am mâncat pâne de zgură
Şi lacrimi în bătătură,
De faţa mâniii Tale
Ce mi-ai dat de sus la vale.
Mi-s zilele trecătoare
De fug ca umbra de soare.
Şi ca iarba cea tăiată
Mi-este vârtutea săcată.

„O, prealuminate Ierarh Dosoftei, primeşte smerita noastră rugăciune şi mijloceşte pentru noi către Stăpânul Hristos, ca să ne izbăvească de înfricoşata muncă a iadului şi să ne învrednicească de bucuriile cereşti, ca, împreună cu tine, să cântăm lui Dumnezeu Cel în Treime lăudat: Aliluia!“ *

Rugăciune către Sfântul Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei

O, preaînţelepte Sfinte Ierarhe Dosoftei, ai fost trimis de Dumnezeu, la vreme de strâmtorare, să fii pavăză Bisericii Moldovei. Pentru credinţa, blândeţea, răbdarea şi milostenia ta, chipul îngeresc ai primit şi vrednic te-ai făcut de înălţimea chemării arhiereşti. Înţelept tâlcuitor al dreptei credinţe, luminător şi sfinţitor al limbii române, mare iubitor al Sfinţilor şi al Sfintei Liturghii te-ai arătat Sfinte Ierarhe Dosoftei. Întrucât te-ai învrednicit să stai în preajma Sfintei Treimi, te lăudăm, cântăm şi fericim viaţa ta curată şi multa ta osteneală pentru credinţa şi lucrarea Bisericii lui Hristos.

Acum te rugăm, păstor luminat al Bisericii şi împreună liturghisitor cu îngerii în ceruri, ajută-ne cu mijlocirile tale, rugând pe Dumnezeu să dăruiască poporului nostru tăria dreptei credinţe, bucuria vieţii sfinte şi rodirea faptelor bune, să ocrotească pe părinţi şi pe copii, să vindece pe cei bolnavi şi să mângâie pe cei întristaţi, să sporească dragostea noasră, a tuturor pentru cei săraci, singuri şi neajutoraţi, să ne ajute pe toţi să împlinim porunca Evangheliei lui Hristos, spre slava Sfintei Treimi şi mântuirea noastră. Amin!“ *

---

* Din „Acatist“ Condacul al XIII-lea;

* Din „Viaţa şi Acatistul Sfântului Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei“, ed. Trinitas, Iasi 2005;

SEC. XVII-XVIII
Sfinții Mărturisitori Visarion Sarai şi Sofronie de la Cioara şi a Mucenicului Oprea Miclăuş, din Sălişte,
(21 oct.)

Aceşti Sfinți luptători au trăit la mijlocul secolului al XVIIIlea.

Visarion din Sarai s-a născut în Boznia. De timpuriu l-a atras viața monahală căci a călătorit mult, ajungând la Ierusalim şi la Muntele Athos, intrând de tânăr în monahism.

Îngrozit de politica silită a unirii credinței creştine cu Roma, Sfântul a mers prin toată Transilvania ca să propovăduiască românilor dreapta credință ortodoxă. Pentru misiunea dificilă pe care Sfântul o îndeplinea fără odihnă, el a fost întemnițat de oficialitățile vremii la Sibiu şi apoi în cumplita închisoare din Kuffstein, unde a fost schingiuit şi-a murit, pentru apărarea credinței strămoşeşti a românilor, dându-şi sufletul în mâinile lui Hristos.

Cuviosul Sofronie de la Cioara s-a născut în satul Cioara, din părțile Orăştiei, trăgându-se dintr-o familie de preoți creştini ortodocşi. El a îmbrăcat de tânăr haina monahală, ucenicia făcându-şi-o în Țara Românească. Mai târziu, s-a întors în satul natal, la Cioara, unde a ridicat un schit de călugări, bastion creştin ortodox, aşezat în inima codrilor Orăştiei.

Pe mulți români i-a îndrumat Sfântul Sofronie pe calea mântuirii. Pentru râvna sa față de Ortodoxie, însă, atunci când Transilvania făcea parte din Imperiul Habzburgic, de religie catolică, după legile-acelea, şi pentru râvna sa, Sfântul a fost întemnițat la Bobâlna. Mulțimea, însă, s-a ridicat cu revoltă şi l-a eliberat şi Sfântul Sofronie atunci a plecat în Munții Apuseni, nădăjduind că acolo va fi liber ca să-şi mărturisească credința. Mulți creştini l-au urmat şi-l căutau spre ajutor pentru mântuire şi atunci el a fost din nou prins şi închis la Abrud. Mulțimile din nou l-au eliberat şi de data aceasta Sfântul Sofronie mergea mereu în alt şi alt loc, ca să predice cuvântul Evangheliei lui Hristos, ținând adunări şi învățând poporul: „Stricați silnica unire cu Roma, cereți episcop român în Transilvania!“, aşa învăța el. Şi tot aşa a predicat el liber cuvântul Domnului şi i-a învățat el pe oameni, până ce, simțind că i se apropie sfârşitul, s-a retras la Mânăstirea Curtea de Argeş, unde a adormit cu pace întru Domnul.

Sfântul Mărturisitor Nicolae Oprea, însă nu a fost monah, el a fost un țăran simplu, luptător pentru dreapta credință din Silişteа Sibiului. Fericitul Oprea, mirean şi bun creştin, a primit însărcinarea să ducă la împăratul plângerea românilor. În această plângere românii cereau libertate religioasă şi politică: „Noi cerem în numele poporului, vlădică de legea noastră.“

Plângerile repetate ale românilor au stârnit în Transilvania prigoane şi-ntemniţări; fericitul Oprea închis pe viaţă, a murit mucenic (21 oct. 1948, prăznuirea desfacerii Bisericii noastre de Roma) /1.

Sfântul Ierarh Iosif Mărturisitorul din Maramureş

(Sec. XVII-XVIII +1711)
24 Aprilie

Sfântul Iosif Mărturisitorul a fost arhiereu, hirotonit în Moldova, pentru Maramureş, de Mitropolitul Dosoftei. El a primit odată cu darul arhieriei şi îndemnul de a veghea cu stăruinţă la păstrarea şi apărarea dreptei credinţe, în Maramureşul acelor vremi încercate de uneltirile celor potrivnici ortodoxiei. Sfântul Ierarh a avut la început reşedinţa la Mânăstirea Sfântul Mihail din Peri, apoi, când aceasta a încetat să mai existe, s-a mutat lângă cetatea Hurt., iar la sfârşitul păstoriei a stat pe rând la mânăstirile Giuleşti şi Budeşti.

Chemat la Viena în anul 1701, acolo i s-a făcut Sfântului Iosif propunerea de părăsire a credinţei ortodoxe. El a respins categoric această ispită. Atunci ereticii s-au năpustit asupra lui cu calomnia şi învinuiri de tot felul. A fost chemat la Sibiu pentru a fi tras la răspundere chiar în faţa guvernului de atunci al Transilvaniei, care era condus de eretici. Sfântul Ierarh s-a apărat atunci cu demnitate şi curaj, drept pentru care a fost trimis în temniţă, fără de judecată, în cetatea Hurt. Din temniţă a fost scos mai târziu, la insistenţele clerului şi credincioşilor maramureşeni. În martie 1705, uneltitorii iar s-au ridicat cu înverşunare împotriva acestui episcop şi dreptul Iosif a fost din nou întemniţat. Fraţii români din Maramureş au protestat cu hotărâre şi episcopul Iosif a fost pus în libertate la sfârşitul anului 1705, dar nu i s-a mai îngăduit să rămână în fruntea turmei sale păstor.

În anul 1711, însă, Sfântul Iosif revine în scaunul vlădicesc dar nu în Maramureş ci în Moldova, dar nu pentru multă vreme, căci la scurt timp, datorită suferinţelor îndurate, Sfântul Iosif Mărturisitorul a trecut la cele veşnice. /2.

1..Diac. P. David: „Din Istoria Sfinţilor poporului român“, Ed ROMPIT, Buc. 92
2. Din „Periodice“

Sfântul Antonie Sihastrul de la Schitul Iezerul-Vâlcea

(Sec. XVII + 1714)
23 Noiembrie

Sfântul Antonie se trăgea dintr-unul din satele județului Vâlcea. Cunoscând de mic câțiva monahi şi povățuit de aceştia, se tunde şi el în monahism la Schitul Iezerul-Vâlcea (ctitorie a domnitorului Țării Românești Mircea Vodă Ciobanul de la mijlocul sec. al XVI-lea) şi se nevoieşte aici toți anii tinereții sale. Mai apoi, la maturitate şi sporind în rugăciune, el, primind binecuvântarea de la egumen, se retrage la viața cea pustnicească în muntele Iezărul pe la anul 1690, ostenindu-se singur într-o peşteră săpată în stâncă. Prin mari încercări trece Sfântul, nevoindu-se acolo, în lupta cu demonii şi cu ispitele. În duminici şi sărbători, Sfântul cobora la Schit şi săvârşea acolo-n Biserică, Sfânta Liturghie. Timp de trei ani de zile el îşi sapă apoi, în munte şi un mic paraclis, unde să-şi facă rugăciunile, pe altar cioplit de el în piatră. Episcopul Ilarion de la Râmnicul Vâlcea a sfințit mai apoi, acest mic paraclis, unde Cuviosul Antonie se ruga ne-ncetat şi făcea rânduiala Sfintelor Slujbe, rânduiala Utreniei şi Vecernia, privegherile de noapte.

După 25 de ani de aspră nevoință şi sihăstrie Sfântul Antonie a plecat la Domnul în anul 1714 şi-a fost îngropat în munte, lângă micul său paraclis. Prin hotărârea Sfântului Sinod al B.O.R. la 20 Iunie 1992, Sf. Antonie a fost trecut oficial între Sfinți Prăznuirea Sf. Antonie de la Iezerul-Vâlcea se face în fiecare an la data de 23 Noiembrie.

Sfinții Martiri Mărturisitori Brâncoveni: Constantin Vodă Brâncoveanu cu cei patru fii ai săi: Constantin, Ştefan, Radu, Matei şi sfetnicul Ianache.

+1714
16 August

Constantin Vodă Brâncoveanu, domnitorul Țării Românești, cu cinste a cârmuit țara vreme de 25 de ani, între anii 1688-1714 şi a fost un mare sprijinitor de cultură, arhitectură şi artă românească. El, în timpul domniei sale, a ctitorit şi a înnoit multe biserici şi mânăstiri pe care le-a înzestrat cu odoare scumpe. I-a miluit pe cei săraci, făcând multe danii

La 15 august 1714, când domnitorul Constantin Brâncoveanu împlinea 60 de ani, a fost scos de turci din scaunul domniei şi dus la Constantinopol împreună cu fiii. Acolo a fost ucis mişeleşte împreună cu cei patru fii ai săi: Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, alături de

sfetnicul domnesc Ianache, pentru tăria cu care şi-au păstrat credinţa lor creştină.. Astfel ei au primit cununa muceniciei pentru jertfa lor.

„Puţini dintre creştini poate că ştiu că sfetnicul Ianache era de fapt ginerele lui vodă Brâncoveanu. Toţi au fost mişeleşte ucişi, după ce au fost luaţi captivi în Săptămâna Mare de către turci. În faţa părintelui lor au fost omorâţi mai întâi sfetnicul şi copiii şi apoi a fost ucis şi el. Dar atunci când a venit rândul fiului cel mai mic al lui Vodă, Mateiaş, cel care avea numai 7-8 anişori, acesta s-a uitat în ochii tatălui său şi i-a cerut să-i cruţe viaţa şi l-a rugat pe sultan să-l ierte, promiţând că se va face musulman. Atunci tatăl său l-a îmbărbătat pe copil şi i-a zis:

„Am trăit creştin şi voi muri tot creştin şi nu le vom îngădui păgânilor să-şi râdă de noi.“

Atunci micuţul copil, ca renăscut, şi-a pus singur gâtul pe tăietor şi i-a spus cu curaj călăului:

„Loveşte! Vreau şi eu să mor creştin!“ şi acesta i-a zburat capul.

Şi astfel, după ce păgânii au tăiat capetele copiilor în faţa tatălui lor; în cele din urmă l-au ucis pe Voevodul Constantin Brâncoveanu.“ /1

Şi spununii martori oculari a căror mărturie stă scrisă în hrisoavele vremii, că întreaga tragedie a durat cca un sfert de oră. Secretarul florentin Del Chiaro este cel care şi-a notat ultimile cuvinte de îmbărbătare ale lui Brâncoveanu către fiii săi: „Fiii mei, fiţi curajoşi, am pierdut tot ce am avut în această lume, cel puţin să salvăm sufletele noastre şi să ne spălăm păcatele cu sângele nostru.“ Şi aşa şi-au dat aceşti Sfinţi Martiri vieţile pentru Hristos şi pentru dreapta credinţă.

Doamna Marica, soţia domnitorului, a adus în taină trupul lui Vodă Brâncoveanu, fără cap, din Biserica Mânăstirii Maicii Domnului din insula Halchi (unde acesta a fost îngropat pe ascuns de către creştinii din Constantinopol) şi l-a îngropat în naosul Bisericii Sfântul Gheorghe Nou din Bucureşti. Mormântul său este loc de pelerinaj pentru toţi credincioşii ortodocşi. După canonizarea Sfinţilor Martiri, care s-a făcut în anul 1992, ziua de prăznuire a acestora a fost fixată la 16 August, data când s-a produs martiriul lui Vodă Brâncoveanu şi a celor patru fii ai săi: Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, precum şi sfetnicul Ianache. Toţi au primit de la Dumnezeu cununa muceniciei pentru că au apărat credinţa dreaptă strămoşească cu preţul vieţii lor şi cu jertfa lor de sânge. /2.

---

1 Din predica Pr. Valer Irimia din „Calendar duhovnicesc“;

2. Din periodicele anului 1992, an al canonizării Sfinţilor Martiri.

Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul, Mitropolit al Țării Româneşti

(?-1716)

27 Septembrie

Sfântul Ierarh Antim Ivireanul a păstorit în Țara Românească.

Data naşterii Sfântului Ierarh nu este cunoscută. Ştim numai că se trage din părțile Iviriei, din Georgia din părinții Ioan şi Maria şi la botez a primit numele de Andrei; Sfântul este luat apoi rob şi dus la Constantinopol, unde învață meşteşugul tiparului.

Mai târziu, Sfântul îşi recapătă libertatea şi a venit mai apoi pe pământ românesc în anul 1690 în calitate de tipograf, adus de domnitorul Constantin Brâncoveanu în Țara Românească. După un an se călugăreşte cu numele de Antim şi e aşezut ca monah şi egumen la Mânăstirea Snagov. Apoi el a devenit episcop al Râmnicului (1705) şi Mitropolit al Țării Româneşti (1708), a trăit şi-a lucrat pe pământ românesc şi în primele decenii ale veacului al XVIII-lea., alături de Sfântul Voevod Martir Constantin Brâncoveanu. (1) Prin străduința lui se traduc şi se tipăresc în limba română multe scrieri religioase şi laice.

Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul a fost sprijinitor al culturii în Țara Românească la sfârşitul sec. al XVII-lea şi începutul sec. XVIII (2). El a inițiat în meşteşugul tiparului mulți ucenici, care au devenit mai apoi, meşteri iscusiți ai tiparului. Pe unul dintre aceştia, pe Mihai Iştvanovici, l-a trimes în Georgia cu o tipografie şi cu o echipă de lucrători, ca să tipărească cărți şi în limba georgiană la Tbilisi şi cele dintâi tipărituri georgiene au apărut acolo la începutul sec. al XVIII-lea.

De la Sfântul Ierarh Antim Ivireanul ne-au rămas predicile sale numite „Didahii“, predici ținute la Mitropolia din Bucureşti. Sfântul Ierarh martir critică în cuvântul său pe turcii cei păgâni, pe care-i numeşte „lupii cei văzuți“ şi-l sfătuieşte pe Domnitorul Constantin Brâncoveanu să sprijine politica antiturcă a țarului Rusiei, Petru I.

Sfântul Martir în anul 1716 a fost închis la porunca turcilor, caterisit şi trimis în surghiun la Mânăstirea Sf. Ecaterina din Muntele Sinai, dar nu va ajunge, că va fi ucis şi aruncat în râul Tungia./3.

---

1. În „Patericul românesc“ este însemnată şi teoria cum că Sfântul Martir Antim Ivireanul ar fi fost înecat de turci în lacul Snagov.

2. Între anii 1691-1694 conduce tipografia domnească de la Bucureşti, unde tipăreşte trei cărți. Între anii 1696-1701 sfântul Ierarh e egumen şi tipăreşte 14 cărți din care patru în Limba română. 1701-1705 conduce tipografa domnească din Bucureşti şi tipăreşte 15 cărți de slujbă; 1705-1708 e ales episcop de Râmnicul Vâlcea şi întemeiază aici prima tipografie unde tipăreşte 10 cărți, (7 în româneşte).

3. Meşteşugul tipografic îl desăvârşeşte cu episcopul Mitrofan.

Sfântul Ierarh Mucenic a fost canonuzat şi trecut în rândul sfinţilor mucenici de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la 20 iunie 1992 cu zi de prăznuire la 27 Septembrie.

Iată acum câteva din criticile şi învăţăturile, extrase din predicile Sfântului Martir Antim Ivireanul, tipărite în frumoasa limba românească a „Didahiilor“ sale. Toate acestea sunt la fel de actuale şi de folos şi astăzi, de parcă n-ar fi trecut de atunci mai bine de trei secole peste ele.

„Mai înainte de Patima lui Hristos, noi eram înconjuraţi de cinci vrăşmaşi nebiruiţi, care stăteau dea pururea-mpotrivă şi ne duceau la mare şi nevindecată stricăciune: păcatul, moartea, iadul, diavolul şi trupul: **Păcatul** l-a stins prin vărsarea preacuratului Său Sânge şi nu poate nimic să ne strice, de nu ne va stăpâni vreo răutate;

Moartea, cea care s-a născut prin păcat, El cu moartea Lui a omorât-o.

Iadul, care este plata cea desăvârşită a păcatului, prin pogorârea Lui într-însul, l-a deşertat şi l-a sfărâmat;

Pe **diavolul,** ca pe un începător al tuturor păcatelor şi muncitor al sufletelor noastre l-a legat şi l-a aruncat în prăpăstiile cele mai adânci ale iadului;

Iar **trupul,** prin Patimile Sale şi prin răstignirea cea de pe Cruce, de patimi l-a domolit şi l-a curăţit.“ Însă noi „Fiind orbiţi de deşertăciunile cele lumeşti, nu ne bucurăm de altceva, fără numai de lucrurile întunericului veacului acestuia .(4) Că suntem porniţi cu toţii spre răutăţi, ca o roată când scapă la vale şi nu se poate opri. Şi acestea toate nu se trag din alta, fără numai din necredinţa noastră. Că ni s-au împietrit inimile cu răutăţi, asemenea lui Faraon, şi umblăm ca nişte cai sirepi sălbatici, fără de zăbală şi fără de ruşine, până ce vom cădea într-o prăpastie şi vom pieri.

Deci, vă zic, iubiţii mei, şi vă învăţ cu frica de Dumnezeu, ca un părinte sufletesc şi păstor ce vă sunt, să vă veniţi în fire şi să vă căiţi de lucrurile cele necuvioase, că Dumnezeu este milostiv şi, dacă va vedea întoarcerea noastră şi pocăinţa cea bună, ne va ierta. Că zice prin gura Proorocului Isaia <<Întoarceţi-vă către Mine şi Mă voi întoarce şi Eu către voi>>“/5.

Căci „Care este tatăl acela, ce dă pâine feciorilor lui, fără a cere? Aşa şi noi poftim să ne ajute Dumnezeu şi să ne facă milă, însă, fără a-L ruga. <<Săracul trufaş l-a urât sufletul Meu>>, (6) zice Domnul prin înţeleptul Sirah. Că nu poate răbda Dumnezeu nici cu un mijloc pe cei ce sunt lipsiţi, ticăloşi şi nenorociţi, apoi se înalţă şi stau îngâmfaţi întru ale lor şi nu vor să arate cum că au trebuinţă. Şi cine socotiţi să fie

---

4. Predică de la începutul sec. al XVIII-lea;

5. Isaia 45,22;

6. Sirah 25,4;

aceştia? Noi suntem cu toţii, care pătimim atâtea scârbe nesuferite şi stăm în cumpănă, îndoindu-ne. Pierim de nevoi, de nenorociri şi, cu toate acestea, nu ne smerim înaintea lui Dumnezeu, nu ne plecăm cerbicea de trufia cea multă ce avem şi nu alergăm cu suspine şi cu lacrimi ca să cerem ajutor de la Dumnezeu.“

Pentru mântuire, în lupta noastră contra vrăşmaşului, “trebuie să luăm cu noi cinci lucruri, să ne fie ca merinde la vreme de primejdie. Aceste lucruri sunt: rugăciunea, spovedania, postul, milostenia şi dragostea.“

Cuviosul Vasile, Starețul de la Poiana Mărului

(Sec. XVII ? – 1767)
25 Aprilie

Cuviosul Ieroschimonah Vasile a fost părintele duhovnicesc al Părintelui Paisie de la Neamț. şi lucrător al rugăciunii lui Iisus din sec. al XVIII-lea. S-a născut la sfârºitul sec. al XVII-lea prin părțile Poltavei.

Încă din tinerețe el s-a făcut schimonah în Schitul Dălhăuți-Focşani prin 1705 şi s-a nevoit aici ca sihastru. El a studiat amănunit textul Scriprurilor şi scrierile Sfinților Părinți. În anul 1715, Cuviosul Vasile este hirotonit preot şi a devenit, pentru calitățile sale duhovniceşti, mare duhovnic şi egumen al Mânăstirii Dălhăuți unde a fost stareț timp de 20 de ani. Obştea mânăstirii număra acum 40 de călugări sihaştri care deprinseseră învățătura isihastă şi rostirea în taină a rugăciunii lui Iisus. Ucenicii, formați la această şcoală isihastă, erau acum pretutindeni, la toate mânăstirile din jur.

Prin anii 1730-1733 starețul Vasile reînnoieşte Schitul Poiana Mărului şi se mută aici cu 12 ucenici. De aici, de la Poiana Mărului şi prin egumeni formați de el, Cuviosul Vasile conduce duhovniceşte toate schiturile din Munții Buzăului.

Sfântul Paisie de la Neamț a fost unul din ucenicii săi pe care îl formează la schitul Trestieni iar în 1750 îl călugăreşte la Muntele Athos. Cuvintele sale despre „Paza minții“ formează introduceri la scrierile filocalice ale Sfinților Nil de Sorska, Filotei, Isihie şi Grigorie Sinaitul. Cuviosul Sfânt Vasile de la Poiana Mărului pleacă la Domnul în anul 1767.

Rânduiala isihastă a Starețului Vasile

– Trăirea în desăvârşită armonie;
– Citirea zilnică a Sfintei Scripturi;
– Citirea zilnică din scrierile Sfinților Părinți;
– Practicarea Rugăciunii lui Iisus;
– Păzirea curată a minții;

– Postul verbal şi alimentar;
– Mâncarea o dată în zi şi după apusul soarelui;
– Spovedirea şi Împărtăşirea săptămânală.

Cuvinte de învățătură ale Cuviosului Vasile despre rugăciunea inimii

– Cel ce vieţuieşte drept şi fără prihană, ferindu-se de plăcerea sa şi de înălţarea minţii, de s-ar ridica toate taberele diavoleşti asupra lui şi mii de ispite, va rămâne nevătămat, spun Părinţii. Dar cel ce umblă după rânduială proprie şi după sfatul său, adică în neascultare şi în voile sale, acela cade în înşelăciune. Căci sunt două pricini ale înşelăciunii, adică ale căderii din rugăciunea cea curată a inimii: lucrarea faptelor bune după voie proprie, adică fără ascultare şi sfătuire şi a doua este înălţarea minţii, mândria cugetului, care e împotriva smeritei cugetări.

– Despre importanţa postului în deprinderea rugăciunii inimii Cuviosul Vasile spune: „Cu adevărat şi de aceea se cuvine să se ţină seama (de săvârşirea corectă a postului) ca nu cumva zdrobind cu înfrânarea cea peste măsură puterea trupească, să se facă trupul sleit şi neputincios spre sporirea duhovnicească. Pentru că de ar fi fost bine să slăbim cu trupurile şi să zăcem abea vii, negreşit aşa ne-ar fi făcut Domnul de la început. Dar de vreme ce ne-a făcut aşa cum ne-a făcut, greşesc cei ce nu păzesc precum este ceea ce a fost făcut. Pentru aceea zice Sfântul Maxim: „Dă trupului cele după putere şi întoarce toată nevoinţa ta spre lucrarea minţii.“ Deci nu se cuvine binevoitorilor binecredincioşi a se trufi pentru el, ci să vadă ţinta cugetării noastre la credinţa în Dumnezeu.

– Iar pentru citirea Sfintei Scripturi învaţă Cuviosul Vasile: „Ia aminte la citirea Scripturilor şi, de nu vei fi om, te vei face om, că citirea Scripturilor este tămăduire cu mult meşteşug şi mântuitoare. Însă mare întărire este a nu greşi înţelegerea citirii Scripturilor şi mare surpare şi prăpastie adâncă este neînţelegerea Scripturilor. De aceea trebuie să cunoaştem şi scrierile Sfinţilor Părinţi şi ale altor nevoitori, care ne ajută pe calea mântuirii.“ /1.

---

1. Din „Patericul Românesc“, Arhim. Ioanichie Bălan, Ed. Episc.Dunării de Jos, Galaţi 1998)

SFINȚII DOMNULUI

„Cuvioşii dorm sub ierburi
şi sunt sarea pământului“

Când trecem blânzi pe la icoane
în duh ne întâlnim cu Sfinții.
E-atâta pace-acolo-n racle,
şi-atâta cântec îngeresc!
Ne-acoperim cu sfiiciune
la întâlnirea cu Părinții
Şi-oprim o clipă-nțelepciunea
să ierte neamul omenesc.

Şi pasul nostru, cu smerire,
pătrunde-n tainițele vieții
Acolo unde Voevozii
s-au închinat la Duhul Sfânt.
Şi palme ridicate-n aer
ating şi mângâie pereții;
Picioarele neputincioase
se-opresc la vechiul lor mormânt.

Ridică-Ți ochii, Doamne Sfinte!
Poporul rătăcit aleargă
La poalele iubirii Tale,
să viețuiască prin Cuvânt.
Şi brațul Tău, plutind în aer,
din inimi vine ca să şteargă
Trecutul, pălmuit de valuri
ca praful, adunat de vânt.

Cu Sfinții, odrăslind alături,
ne este totul cu putință
Şi rugăciunile iubirii
se-nalță către Dumnezeu.
Şi El coboară printre lacrimi,
izvorâtoare de credință
Să mângâie durerea lumii
şi să o vindece mereu.

În fața blândelor icoane,
să nu mâhnim tăcerea sfântă.

În aer e miros de smirnă
şi daruri pentru cei smeriţi.
Să stăm cu frunţile plecate
la Pacea Care ne cuvântă.
Pe toţi ne vrea Împărăţia
şi ne doreşte printre Sfinţi. 23.10.1998

Sfânta rugăciune este convorbirea noastră cu Dumnezeu. Sfântul **Isaac Sirul** zice: „Mai de folos este să te îngrijeşti să învii din patimi sufletul tău cel căzut, prin mişcarea gândurilor tale spre cele dumnezeieşti, decât să învii pe cei morţi.“

Sfântul Preot Mărturisitor Ioan din Galeş

(+ 1780)
21 Octombrie

În secolul al XVIII lea Transilvania se afla încă sub puterea Imperiului Habsburgic a cărui religie oficială era cea catolică. Autorităţile de-atunci făceau eforturi de a trece populaţia românească cea ortodoxă la unirea cu Biserica Romei.

Pe la jumătatea sec. al XVIII lea, însă, s-au ridicat luptători români, ce au militat pentru dreapta credinţă ortodoxă în Transilvania, printre aceştia fiind şi Preotul Ioan din Galeş, din părţile Sibiului.

Şi pentru că, pe atunci, în Transilvania, nu existau seminarii teologice creştin-ortodoxe, şi erau prea puţine Biserici, se presupune că Părintele Ioan, unul din puţinii preoţi ortodocşi din regat, ar fi studiat şi ar fi fost hirotonit în Tara Românească, ducând mai apoi muncă de apostolat în ţinutul natal.

Mărturia acestui Sfânt creştin a fost menţionată pentru prima dată, într-un raport din anul 1746 al episcopului rutean unit de Muncaci. Acesta îl număra pe preotul Ioan din Galeş între mai mulţi români transilvăneni ce se opuneau uniaţiei. În lupta contra autorităţilor habsburgice care impunea trecerea creştinilor ortodocşi la Biserica Romei, militanţii trensilvăneni trimeteau corespondenţă la Viena, Petersburg sau Cracovia,sau mergeau pe jos până acolo. Într-un memoriu adresat mitropolitului ortodox sârb de Carlovit, Pavel Nemadovici, din decembrie 1750, printre cei şase semnatari ai memoriului se număra şi Preotul Ioan din Galeş. Ei îl rugau pe mitropolit să ceară pe lângă curtea de la Viena, ca românii din Ardeal să-şi păstreze credinţa creştin-ortodoxă. În memoriu era şi o plângere în care erau descrise chinurile prin care trecuse soţia preotului, care a refuzat să declare unde se ascunde soţul ei şi ca să spună, ea a fost maltratată de cei trimişi ca să-l prindă şi să-l întemniţeze pe Pr. Ioan.

În primăvara anului 1752 preotul Ioan din Galeş s-a unit

împreună cu luptătorii din Banat, Preotul Moise Măcinic din Sibiel şi credinciusul Oprea Miclăuş din Silişte şi au făcut un memoriu pe care l-au trimis la împărăteasa Maria Tereza, la Viena. Acţiunile sale l-au făcut pe domnitorul Petru Pavel Aron să înştiinţeze Dieta din Transilvania la 16 aprilie 1756, iar în luna mai Preotul Ioan a fost prins şi întemniţat pe viaţă în închisoarea de la Deva. În 1757, însă el a fost deportat la închisoarea Kufstein din Graz, in Austria. Unde şi-a găsit în 1780 şi sfârşitul, după 24 de ani de detenţie. Canonizat la 20 iunie 1992, Sfântul Ioan din Galeş este prăznuit de Biserica noastră la 21 octombrie.

Sfântul Preot Mărturisitor Moise Măcinic din Sibiel şi Oprea Miclăuş din Siliştea Sibiului

(Începutul sec. XVIII + 1784)
21 Octombrie

Cei doi Sfinţi Martiri se numără printre curajoşii luptători care au apărat dreapta credinţă din Transilvania în secolul al XVIII-lea.

Preotul Moise Măcinic este originar din Mărginimea Sibiului. Identitatea şi prezenţa activă a lui este atestată documentar într-o declaraţie a sa din anul 1752, în faţa unei comisii de anchetă la Viena.

Acest Sfânt Martir a devenit preot mai târziu, la rugăminţile credincioşilor din Sibiel şi a fost hirotonit la Bucureşti de către mitropolitul de atunci Neofit Cretanul al Ţării Româneşti. În predicile sale Preotul creştin ortodox îi îndemna pe credincioşii din Transilvania să nu accepte trecerea la uniaţia cu Roma.

După trimiterea la Viena a declaraţiei sale de nesupunere la politica de uniaţie, Preotul Moise Măcinic este prins şi trimis la închisoarea din Sibi, în care a fost ţinut timp de 17 luni. Eliberarea sa de mai târziu s-a făcut cu condiţia ca preotul să renunţe la preoţie şi să trăiască retras ca simplu ţăran. Episcopul unit de Blaj, Petru Pavel Aron, l-a silit chiar să depună jurământ că se lasă de preoţie, dar Părintele a refuzat să facă lucrul acesta, spunând că a jurat la hirotonie şi că preoţia nu se poate lua de la el.

Silit de împrejurări, Părintele Mărturisitor se refugiază în Banat, la Becicherec împreună cu alt luptător din Siliştea Sibiului, Oprea Miclăuş. Părintele s-a numărat împreună cu Ioan din Galeş, şi printre cei şase semnatari ai unui memoriu adresat în 10 decembrie 1750, mitropolitului sârb, Pavel Nenadovici de la Carlovit, în care erau descrise suferinţele îndurate de credincioşii ortodocşi din Transilvania.

În anul 1752 Părintele merge împreună cu Oprea Miclăuş cu memoriul la Viena unde amândoi sunt arestaţi şi trimişi la temuta închisoare Kufstein unde după ani grei de detenţie ei au şi murit. Pentru dreapta credinţă şi moartea mucenicească a Părintelui Moise Măcinic, Sf. Sinod a hotărât în 1992 canonizarea şi prăznuirea la 21 octombrie.

Viața Cuviosului Onufrie de la Vorona*

(1700? – 29 martie 1789)

9 Septembrie

„Cu ostenelile sihăstriei, la viața cea plină de prihană ai ajuns, fericite, şi ca un luceafăr din pământul Rusiei răsărind, întru singurătatea codrilor Moldovei te-ai sălăşluit. Monahilor ai fost învățător, făcându-te pildă, prin aspra ta viețuire, Cuvioase Părinte Onufrie. Roagă-te lui Hristos Dumnezeu să se mântuiască sufletele noastre.“ **

Între numeroşii părinți, ce au sfințit pământul țării noastre, prin înalta lor viață duhovnicească, se numără şi Cuviosul Onufrie, cel mai mare sihastru al ținuturilor botoşănene, viețuitor al Schitului Sihăstria Voronei. Despre viața acestui cuvios părinte se cunosc foarte puține amănunte, el voind să fie cunoscut lui Dumnezeu, iar nu oamenilor.

Din unele însemnări de pe manuscrisele copiate de el şi de ieroschimonahul Nicolae, care a viețuit împreună cu el, ştim că acest cuvios părinte s-a născut în jurul anului 1700 în Rusia, probabil într-o familie nobilă, căci a ajuns să fie guvernator al unui ținut. Dorind viață pustnicească şi apropiindu-se cu dumnezeiasca râvnă, a lăsat familia, onoarea rangului şi patria sa în jurul anului 1749, venind în ținuturile Moldovei. Îl retrăsese aici renumele unor mari pustnici nevoitori în osteneli tăcute şi smerite, ascunşi de ochii lumii în adâncul codrilor.

A cercetat numeroase mânăstiri, culegând cu hărnicie, asemenea unei albine, sfaturi ziditoare de suflet, deprinzând lepădarea de sine şi urmarea lui Hristos, dar mai ales, învățând de la fiecare părinte întâlnit lucrarea cea plăcută lui Dumnezeu. Fără îndoială se ocupa şi cu citirea Scripturilor şi a altor cărți folositoare, pe care le va copia mai târziu cu multă râvnă şi răbdare, împodobindu-le cu o scriere frumoasă.

A viețuit astfel timp de 15 ani, crescând duhovniceşte în preajma unor aleşi părinți duhovniceşti, precum Vasile de la Poiana Mărului şi Paisie Velicikovschi. Acesta din urmă îl va afla pe Cuviosul Onufrie la Mânăstirea Dragomirna, în jurul anului 1763, la venirea sa din Muntele Athos. Între cei doi se va înfiripa o strânsă prietenie duhovnicească, povățuindu-se unul pe altul pentru a deprinde desăvârşita rugăciune a inimii, Cuviosul Paisie fiindu-i şi duhovnic, iar după ce s-au despărțit, legătura lor sufletească a continuat prin scrisori, pentru că amândoi petreceau întru acelaşi duh.

---

* Bibliografie: Arhimandrit Serafim Man: „Adevăruri trăite, învățături folositoare“, Ed. Episc. Maramureşului, Baia Mare 1993;

**Din Troparul Cuviosului, Glasul al 8-lea;

Auzind de alți pustnici români şi ruşi sporiți duhovniceşte, care vieţuiau în codrii Voronei, va intra în anul 1764 în obştea Schitului Sihăstria Voronei, retrăgându-se în pustie spre liniştire. Timp de 25 de ani va vieţui într-o peşteră pe malul pârâului Vorona, într-o aspră nevoință, petrecând în smerenie, înfrânare, tăcere şi neîncetată rugăciune. Mânca doar odată în zi, după apusul soarelui, iar noaptea o petrecea priveghind, ațipind doar 2-3 ore pe un scaun, pentru odihna trupului, după cum mărturiseşte Ieromonahul Nicolae, care vieţuia şi el în codrii Voronei.

Făgăduindu-se întru totul Domnului Hristos, a îmbrăcat schima cea mare, pe care o va primi din mâna duhovnicului său, stareţul Paisie în anul 1774, la Mânăstirea Dragomirna, revenind apoi în locul nevoinţelor sale, la peştera din preajma Sihăstriei Voronei. Astfel va stărui cuviosul, fără odihnă, în chemarea numelui Preadulcelui Iisus, pentru a stinge toată patima trupului, învrednicindu-se de vederea luminii duhovniceşti şi primind roua Duhului Sfânt. Făcând inima sa locaş neprihănit, Mântuitorului Iisus, se va bucura întru adâncul ei, de mari daruri şi mângâieri duhovniceşti, odihnindu-se cu lacrimile cele aducătoare de bucurie. Şi, urcând în scurt timp pe treptele sfinţeniei, pe mulți îi folosea cu vieţuirea sa aleasă, cu rugăciunea şi cu sfatul său, fiind binecuvântat de Dumnezeu cu darul deosebirii gândurilor. Şi atât monahii, cât şi credincioşii de rând îl căutau, minunându-se de blândeţea şi înţelepciunea sa. Astfel pe mulți i-a îndreptet pe calea cea bună, risipind cursele vrăşmaşilor şi arătându-se făcător de minuni încă din timpul vieţii sale.

Iar când a săvârşit călătoria cea bună şi a sosit timpul să încredinţeze curatul său suflet Stăpânului Hristos, a fost vestit mai înainte de aceasta. În noaptea Sfintelor Paşti, dorind a se împărtăşi pentru ultima dată cu Trupul şi Sângele Mântuitorului, un înger s-a arătat preotului Nicolae Gheorghiu din satul Tudora, aflat în apropiere, şi i-a cerut să ia cu sine Sfintele Taine şi să meargă la robul lui Dumnezeu Onufrie. Acelaşi înger îl va călăuzi până la peştera Cuviosului, pe care îl va afla foarte slăbit. Şi, cerând să meargă la Sihăstrie, Sfântul, după câteva zile, a adormit întru Domnul, la 29 martie 1789, fiind înmormântat de către câțiva călugări, în livadă, la rădăcina unui măr.

Nu după mult timp, la mormântul Cuviosului Onufrie au început să se petreacă fapte minunate, care adevereau sfinţenia sa. Mulți au văzut acolo lumânări arzând şi au auzit glasuri cântând în acel loc, iar odată, rătăcindu-se, trei călugări prin pădurile din jur şi lăsându-se noaptea, au fost călăuziți de o lumină puternică până la peştera unde s-a nevoit Cuviosul.

În iarna anului 1846 s-a arătat din nou puterea făcătoare de minuni a Cuviosului Onufrie. Pe când domnitorul Mihai Sturza se afla

la vânătoare, a găsit un fruct mare şi frumos la rădăcina mărului, ce străjuia mormântul Cuviosului, la luat cu sine şi l-a dat fiicei sale, care era bolnavă de epilepsie. Cu harul lui Dumnezeu, aceasta s-a vindecat. Minunându-se, domnitorul se va întoarce la Vorona şi, aflând despre viaţa nevoitorului pentru Dumnezeu, va porunci să se dezgroape osemintele lui şi să fie aşezate spre cinstire, într-o raclă în altarul Bisericii Mânăstirii Vorona. Zece ani mai târziu, în urma unui vis în care însuşi Cuviosul Onufrie s-a arătat stareţului Mânăstirii Voronei, arhimandritul Iosif Vasiliu, cerându-i să fie dus în Sihăstrie racla cu sfintele sale moaşte a fost aşezată într-o firidă în pronaosul Bisericii Bunavestire din Sihăstria Voronei, unde se află şi astăzi. Aici vin să se închine mulţi credincioşi, Cuviosul Onufrie continuînd să săvârşească minuni pentru cei care îi cer ajutorul cu multă credinţă şi smerenie.

Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi! Amin!

„Sfinte Făcătorule de minuni, Cuvioase Onufrie, lauda sihaştrilor şi podoaba Voronei, primeşte astă cântare a noastră, a celor ce te cinstim şi du rugăciunile noastre smerite înaintea tronului Preasfintei Treimi, rugându-te neîncetat pentru noi, ca să ne izbăvim de primejdii, de boli şi de necazuri, şi să cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!“

Rugăciune către Sfântul Cuvios Onufrie

O, Cuvioase Părinte Onufrie, vas ales al Domnului, iubitor de viaţă duhovnicească, aprinzându-te cu dumnezeiasca râvnă, ai urmat îndemnul Mântuitorului: „Cel ce voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie“, ai lăsat rudeniile, patria, dregătoria cea lumească, venind în Ţara Moldovei. Vrednic lucru este să te cinstim, Cuvioase Părinte, şi să te rugăm: dă-ne răbdarea ta, Sfinte. Dă-ne curajul şi voinţa ta, credinţa şi iubirea ta către Dumnezeu. Ajută-ne să dobândim smerenia, pacea şi lumina inimii tale curate. Pe tine, cel care vieţuieşti împreună cu îngerii, te rugăm, cu lacrimi şi cu umilinţă, izbăveşte-ne, prin sfintele tale rugăciuni, de mulţimea ispitelor şi a necazurilor, de poftele cele vătămătoare ale trupului şi de gândurile cele rele care se abat asupra noastră. Tu care umpli de lumină pe cei credincioşi, sădeşte în noi cu rugăciunile tale, temelia statorniciei în credinţă şi a sfinţeniei vieţii. Ajută-ne cu rugăciunile tale să vieţuim oriunde ca fraţi întru Hristos şi să căutăm slujirea sufletelor noastre pustiite de păcate. Cel ce ai fost mult nevoitor şi mult rugător, ajută pe cei ce se nevoiesc în împlinirea poruncilor lui Hristos în mânăstire sau în lume, spre slava Preasfintei Treimi şi mântuirea sufletelor. Amin!“ /1.

---

1. Din „Viaţa şi Acatistul Cuviosului Onufrie de la Vorona“ Colecţia „Acatiste şi vieţi de sfinţi nr. 52, Ed. Trinitas, Iaşi 2005;

Viața Sfântului Cuviosului Paisie Velicikovschi de la Neamț *

(21 Dec. 1722- 15 Noi. 1794)

– 15 Noiembrie –

Sfântul Paisie a fost mai întâi canonizat de Biserica Ortodoxă Rusă în anul 1988 şi mai apoi a fost canonizat şi de români. Sfântul a venit din Ucraina însoțit de frații de călugărie de-acolo şi s-a stabilit la Mânăstirea Neamț, unde a fondat mişcarea religioasă paisiană, cunoscută sub numele de Paisianism cu mulți iubitori de Hristos.

După moartea Sfântului Paisie, trupul său a fost pus într-un mormânt în nastexul Bisericii cu hramul Înălțarea Domnului, în partea dreaptă, înainte de a veni la cârma Bisericii Episcopul de Huşi. De-aici încolo soarta moaştelor lui rămâne învăluită-n mister şi rămâne spus doar „testamentul“ romanțat atribuit Cuviosului, care încearcă să-l scoată pe acesta din realitate, pentru a-l trece-n legendă.

Credincioşii l-au socotit pe Cuvios din timpul vieții Sfânt, mijlocitor şi tămăduitor al suferințelor lor. Ucenicii lui au obținut posturi înalte în toate Bisericile Ortodoxe şi în scaunul Moldovei.

După 1812 „legenda paisiană“ şi exagerările s-au îndepărtat de la testamentul spiritual al Cuviosului. Legenda spune că însuşi amiralul Potiomkin ar fi venit la mormântul Sfântului pentru a-i lua moaştele şi săpând acolo, n-a mai găsit nimic şi atunci a apărut şi „Acatistul înălțării Cuviosului“, căci credincioşii considerau că dacă moaştele au dispărut din mormânt, explicația ar fi că Sfântul s-ar fi mutat şi cu trupul la cer.

În toamna anului 1985 şi primăvara anului 1986, o ridicătură de pământ, la câțiva metri de mormântul oficial începe să dezlege enigma După fiecare câteva săpături şi încercări de a acoperi ridicătura, după cuvântul Scripturii „s-a săpat mai adânc...“ /1.

Şi surpriză, taină sau realitate? Rămăşițele unui smerit monah aşteptau lumina! S-au ridicat osemintele, s-a acoperit locul, azi sfânt şi de pelerinaj pentru cei credincioşi! Cum se explică? Simplu. După spusa Cuviosului, pentru smerenie, să nu fie înmormântat între ctitori, sau mai precis, românii auziseră că trupul său va fi scos şi dus la Kiev şi atunci l-au luat noaptea şi l-au aşezat în grabă în alt loc, cu jurământ să nu se ştie. Abea acum înțelegem de ce trimişii din alte locuri au găsit mormântul gol „şi era gol cu-adevărat“.

Şi după două sute de ani duhul Cuviosului este prezent aici,

---

* Din „Istoria Sfinților Poporului român“, Ed. ROMPIT, Buc. 1992, Părintele Prof. Petru Diac. David

1. Luca 5,4;

printre oseminte, în pământul pe care l-a iubit şi la sfinţit şi n-a vrut să-l părăsească, ocolind şi după moate ispita mărimii.

Încă din anul 1894 Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a recunoscut cultul pe care îl are Cuviosul Paisie în evlavia străbună. Iar Biserica Ortodoxă Rusă l-a canonizat (în Iunie 1988) ca mare misionar şi cel care a reînnoit monahismul ortodox atât de cinstit în Biserica Rusă. Sanctităţii sale, Patriarhului Pimen al Rusiei i-a fost oferită în dar icoana Cuviosului Paisie de la Neamţ, pictată după o gravură tipografică din 1806, de Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu, stareţ de la Mânăstirea Antim din Bucureşti.

Acesta a fost Sfântul Paisie cel Mare, Cuviosul Paisie Velicikovski, desăvârşit monah devenit „român în Biserica Ortodoxă Română“ şi care se prăznuieşte la 15 Noiembrie.“

Moaştele Sfântului, descoperit prin minune dumnezeiască la Neamţ poartă spre smerenie numele de „Sfânt Anonim de la Neamţ“, căci se respectă în continuare taina Cuviosului, care apără România. /2.

Sfătuire

Rogu-vă pe voi şi vă sfătuiesc, iubiţii mei părinţi şi fraţi şi fii, să iubiţi pe Domnul din tot sufletul vostru şi frica Lui să petreacă în inimile voastre. Fiţi drepţi şi adevăraţi fii, supuşi şi căutând în jos, iar mintea să o aveţi ridicată la cer. Câştigaţi-vă umilinţa către Dumnezeu şi către oameni. Pe cel întristat să-l mângâiaţi, fiţi răbdători în necazuri, iar nu cârtitori; fiţi îndurători şi milostivi, hrăniţii-i pe săraci, fiţi primitori de străini, întristaţi-vă pentru păcate. Fiţi veseli întru Dumnezeu. Flămânziţi şi însetaţi, fiţi blânzi şi cinstiţi la cuget şi la cuvânt. Nu fiţi iubitori de argint, fiţi iubitori de fraţi. Nu fiţi făţarnici nu fiţi mândri. Fiţi nevoitori către Dumnezeu, fiţi dulci la răspunsuri. Fiţi rugători adeseori; fiţi pricepuţi şi nu osândiţi pe nici un om. Fiţi sprijinitorii celor necăjiţi; fiţi către toţi îndurători şi veţi fii neam al Evangheliei şi fii ai Învierii şi moştenitori ai vieţii veşnice, întru Hristos Iisus, Domnul nostru, a Căruia este mărirea, stăpânirea, puterea şi închinăciunea, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

Cuvinte de folos

„Cât avem vreme să lucrăm cele bune. Să vieţuim după cum zice Apostolul, cu înfrânare, cu dreptate şi cu bună credinţă. Că după ce ne vom duce de aici, nici un cuvânt de îndreptare nu ne va fi nouă către Cel ce ne va lua seama, precum aici cârmaciul, după ce se va îneca corabia, şi nici doctorului, după ce va muri bolnavul.“

---

2. Fragment din „Istoria Sfinţilor poporului român“ de Diac. Petru David;

Patru lucruri sunt rele şi, dacă unul din acestea are omul, nu poate să se pocăiască şi rugăciunea lui nu este primită la Dumnezeu:

1. Mândria, când socoteşte că vieţuieşte bine,

2. că mulţi se folosesc şi se zidesc din întâlnirea şi vorbirea cu el; 3. Că vieţuirea lui place şi lui Dumnezeu şi oamenilor şi

4. că adevărat s-a izbăvit de toate păcatelesale sale cele multe, mai ales după ce s-a depărtat în pustie.

Dacă acestea le socoteşte omul despre sine, nu vieţuieşte Dumnezeu întru el. Iar mai ales călugărului i se cuvine a se socoti pe sine mai rău decât necuvântătoarele şi a socoti că lucrul lui nu este plăcut înaintea lui Dumnezeu; după cum zice proorocul: „Toată dreptatea omului este ca o cârpă lepădată înaintea lui Dumnezeu“. De nu se va încredinţa într-adevăr că este mai necurat decât necuvântătoarele, decât cele zburătoare şi decât câinii, nu-i primeşte Dumnezeu rugăciunea. Că necuvântătoarele, păsările, câinii şi alte animale niciodată nu greşesc faţă de Dumnezeu, nici nu vin la judecată. Arătat este deci că omul este mai păcătos decât dobitoacele. Că mai de folos i-ar fi fost lui să fi fost ca cele necuvântătoare, nici din morţi să învieze, nici la judecată să vie. Cele necuvântătoare nu grăiesc de rău, nu se mândresc, ci iubesc pe cei ce le hrănesc, în timp ce omul nu iubeşte pe cel ce îl hrăneşte, adică pe Dumnezeu, Cel Care l-a făcut. Că dacă are pomenire de rău asupra duşmanului său, rugăciunea nu îi este primită la Dumnezeu, chiar de s-ar răstigni pe sine şi chiar de ar învia morţii, cel care nu iartă nu are parte de milă sau de iertare la Dumnezeu.

Dacă osândeşte pe vreun om, care păcătuieşte, şi el va fi osândit, măcar de ar face semne şi minuni, că zice Hristos: „Nu judecaţi şi nu veţi fi judecaţi.“ (1) Deci se cuvine creştinului a nu judeca pe nici un om. Căci nici Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului. Drept aceea, cel care judecă mai înainte de Hristos este antihrist, adică potrivnic al lui Hristos. Că azi mulţi sunt curvari şi tâlhari, iar mâine sunt cuvioşi şi drepţi. Păcatele lor le-a văzut cel ce judecă, dar pocăinţa lor nu a văzut-o şi ei judecă cu nedreptate.

Căci dacă îl judecăm pe aproapele, nu avem dragoste, după cum zice Apostolul: „Chiar de aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor... de aş avea toată ştiinţa, şi credinţă de-aş avea, cât să mut şi munţii... de mi-aş da toată avuţia săracilor şi trupul de mi l-aş da să-l ardă, dacă dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte!“ /2.

Dar poate va zice cineva: „Cum este cu putinţă a da săracilor toată averea şi a nu avea dragoste, că doar milostenia dragoste este?“

Milostenia nu este dragoste desăvârşită, ci numai parte din dragoste. Că mulţi unora le fac milostenie, iar altora le fac strâmbătate.

---

1. Mt. 7,1;

2. I Cor. 13,1-3;

Pe unii îi primesc cu drag, iar pe alţii îi pomenesc de rău. Pe unii îi acoperă, iar pe alţii îi bârfesc. De cei străini se milostivesc, iar pe cei de aproape îi urăsc. Deci nu este aceasta dragoste desăvârşită, nu este!

Ci dragostea pe nimeni nu urăşte, pe nimeni nu ocărăşte, pe nimeni nu supără; nu-i este silă nici de credincios, nici de necredincios, nici de străin, nici de ai lui, nici de păcătos, nici de curvar, nici de spurcat. Ci mai vârtos pe păcătoşi, pe păcătoşi şi pe leneşi îi iubeşte şi pentru ei plânge cu durere şi se tânguieşte pentru cei răi şi păcătoşi. Se umileşte, urmând lui Hristos, Care a chemat pe cei păcătoşi, mâncând şi bând cu ei. Iar în alt loc, Domnul a zis: „Fiţi buni şi îndurători, ca şi Tatăl vostru Cel din ceruri, căci Acela face să răsară soarele şi trimite ploaie peste cei buni şi peste cei răi, peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi.“ (3) Deci a arătat Domnul care este dragostea cea adevărată: a iubi pe toţi deopotrivă.

Aşa şi cel ce în adevăr are dragoste pe toţi îi iubeşte, pe toţi îi ajută, pe toţi îi miluieşte, pentru toţi se roagă. Că sunt orbi cei care fac milostenie la mulţi, dar pe alţii îi urăsc şi trupul pângărindu-şi, se rătăcesc, nădăjduind în milostenia pe care o fac.

Iar Domnul nostru Iisus Hristos să ne păzească cu harul Său totdeauna acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!“ /4.

Rugăciunea Sfântului Paisie

„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu Cel adevărat; Cel ce Te-ai pogorât din cer pe pământ, ca să ne arăţi nouă cale şi chip cum să putem trece de pe pământ la cer; Cel ce ai răbdat Crucea şi moartea, ca să ne arăţi cum să răbdăm necazurile şi moartea pentru dragostea Ta.; întăreşte-mă, luminează-mă, dă-mi ajutor ca să rabd necazurile pentru numele Tău, ca să mă sfinţească, să mă curăţească şi să mă mântuiască de tot răul. Dumnezeirea Ta cea milostivă să mă primească pe mine, nevrednicul, robul Tău, care strig către Tine. Că Dumnezeu milostiv eşti şi Ţie mărire înălţăm, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acun şi pururea şi în vecii vecilor.“

Apoi mulţumeşte Domnului că pentru puţina osteneală şi nevoinţă a gătit viaţa cea veşnică şi pentru aceasta cu dragoste şi cu lacrimi zi către Dânsul:

„Mulţumescu-Ţi, Doamne, Dumnezeul meu, dădătorule de bine, Cel preaîndurat, că pentru o mică oarecare bună petrecere ai făgăduit a ne da viaţa cea veşnică şi Împărăţia Cerească. Însuţi Cela ce m-ai zidit, Însuţi Cela ce m-ai făcut şi dai cele de trebuinţă şi viaţa cea veşnică, nu pentru puţină vreme, nu pentru o sută sau pentru o mie de ani, ci pentru

---

3. Mt. 5,45;

4. Sfântul Paisie Velicikovski „Sfătuire“ din „Crinii ţarinii“, Ed. Anastasia, Buc. 1996;

vecii vecilor, care nu au sfârşit; o, Preaiubite Doamne al Domnilor, îndreptează-mă pe calea mântuirii; o, preadulce întru îndulcirile cele mai presus de lume, învaţă-mă să fac voia Ta; o, Preadorite întru doriri, Cela ce eşti dragostea care covârşeşte toată mintea şi tot cugetul: cine Te va iubi după cum se cade şi cine se va lipi de Tine cum se cuvine, cu toată inima? O, dragostea Ta cea dumnezeiască şi dorirea; o, slava cea dumnezeiască preastrălucitoare; o, dumnezeiasca Ta rază, străluceşte mie lumina înţelegerii Tale!

O, Dumnezeul meu, luminează-mi sufletul cel întunecat, aprinde-mi şi-mi înfierbântează inima şi rărunchii ca focul cu dragostea Ta cea dumnezeiască! O, Făcătorul meu Preamilostive: Slavă Doamne nemărturisitei Tale îndurări, slavă preminunatei Tale aşezări, Preasfinte Împărate; slavă nespusei şi neajunsei Tale bunătăţi şi preaînţelepciunii, Iubitorule de oameni, Doamne!

Că Ţie se cuvine toată slava, cinstea şi stăpânirea, dimpreună cu Tatăl şi cu Preasfântul şi Bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.“ /5.

SEC XVIII-XIX
Cuviosul Arhimandrit Gheorghe, stareţ al Mânăstirii Cernica

(1730 – 1806)
3 Decembrie

Cuviosul Gheorghe s-a născut în Siliştea Sibiului în anul 1730 şi a slujit lui Hristos din tinereţe, mai întâi în mânăstirile din Transilvania. Pe vremea aceea, însă, erau persecuţii religioase care obligau poporul la uniaţie şi Cuviosul a fost acolo stâlp de nădejde al ortodoxiei.

Cuviosul Gheorghe a plecat apoi în Ţara Românească şi înainte de a se stabili la vreo mânăstire de aici, a pornit în pelerinaj la Constantinopol şi la Muntele Athos unde devine ucenic al stareţului Paisie, în Schitul Sfântul Ilie din Athos, şi Cuviosul în anul 1752 îl călugăreşte iar în anul 1754 îl hirotoneşte preot. În acest Schit de la Athos se nevoieşte Cuviosul Ieroschimonah Gheorghe timp de 10 ani şi la 1763 se strămută în Moldova la Mânăstirea Dragomirna împreună cu Stareţul Paisie şi cei 53 de ucenici ai săi. Aici Cuviosul se nevoieşte încă 12 ani ca preot, duhovnic şi econom, apoi, se strămută la Mânăstirea Secu în anul 1775 după care se duce iar la Schitul Sf. Ilie din Sfântul Munte Athos.

Întorcându-se în ţară, în anul 1781, el este numit egumen al Schitului Cernica pe care îl organizează şi îl conduce timp de patru ani. Îmbolnăvindu-se, lasă scris „diată„ ucenicului său, unde îl povăţuia cum

---

5. Rugăciune de slavă şi mulţumire lui Dumnezeu, din „Crinii Ţarinei“;

să vieţuiască în aşezământul monahal de la Cernica. Se face apoi, sănătos şi mai trăieşte la Cernica încă 22 de ani.

În anul 1793 Sfântul Cuvios Gheorghe va conduce şi Mânăstirea de călugări Căldăruşani, împărţindu-şi vieţuitorii de la Cernica şi dând călugări şi la cealaltă. A pus egumen la fiecare şi a rânduit aici vieţuire întocmai ca-n Muntele Athos: cu pravilă de rugăciune, post, spovedanie deasă, ascultare şi masă de obşte.

La 3 decembrie 1806 Cuviosul Gheorghe se mută la Domnul şi a fost îngropat în pridvorul Bisericii Sfântul Gheorghe din insula mică.. În anul 2005, dezgropându-se şi găsindu-se capul întreg, al Sfântului, s-a săvârşit în luna decembrie şi canonizarea lui, zi de prăznuire fiind data de 3 Decembrie.

Cuvinte de învăţătură ale Cuviosului Stareţ Gheorghe

1. Cuviosul Gheorghe, îmbolnăvindu-se, îşi sfătuia ucenicii să trăiască în desăvârşită dragoste unul cu altul: „dragoste să aveţi între voi, că Dumnezeu ştie de ne vom mai vedea.“

2. Părăsiţi gândul de a cerca judecăţile lui Dumnezeu cele necuprinse şi ziceţi aşa: „Nu nouă, Doamne, nu nouă ci numelui Tău se cuvine slavă“ (Ps. 113,9) Deci ascultaţi-L pe Hristos, împlinindu-I toate poruncile şi toate celelalte negreşit se vor adăuga vouă.

3. Cea dintâi odraslă este lucrarea minţii, adică făclia cea nestinsă a îndreptării sufletului, care povăţuieşte pe smeritul om către raiul cel gânditor şi îl face înstare să ajungă la măsura vârstei lui Iisus.

4. În tot lucrul bine este a păzi fiecare măsura de mijloc, atât pentru alinarea măririi deşarte, cât şi de a fugi de omorâtorul păcat al trândăviei.

5. Hrăniţi-vă sufletul cu rugăciunea.

6. Celor înţelepţi puţine le trebuiesc.

7. Să nu vă obişnuiţi fraţilor, să umblaţi din loc în loc şi să nu prindeţi rădăcină, bătând vânturi fără de folos şi rezemându-vă de umbra
necuratelor păreri. Dragoste să aveţi între voi...şi Dumnezeu ştie.*

Sfântul Ierarh Grigorie Dascălul

(1765 – 1834)

22 Iunie

Dascălul şi Ierarhul Bisericii lui Hristos, Grigorie a fost Mitropolit al Ţării Româneşti. S-a născut în Bucureşti în anul 1765, primind la Botez numele de Gheorghe Miculescu. A început să înveţe carte la şcoala elinească de la Mânăstirea Sfântul Sava. Devine ucenicul

---

* Selecţie din „Patericul Românesc“ de Ier. Ioanichie Bălan)

monahului Gherontie de la Mânăstirea Neamț. Sfântul Grigorie îl cunoaşte şi pe starețul Paisie Velicikovschi din experiența căruia are multe de învățat. Sfântul Grigorie se călugăreşte în anul 1790 la Neamț şi apoi e hirotonit diacon de Cuviosul Paisie, primind numele Sfântului Grigorie Teologul. Împreună cu Părintele Gherontie el traduce (1) din elineşte din scrierile Sfinților Părinți.

Cei doi monahi călătoresc mai apoi la Muntele Athos în anul 1812 dar nu reuşesc să se-ntoarcă amândoi căci, pe drum, sunt atacați de tâlhari şi monahul Gherontie este ucis.

În anul 1820 Cuviosul Ierarh pleacă de la Mânăstirea Neamț şi se stabileşte la Mânăstirea Căldăruşani. În anul 1823 e hirotonit episcop şi apoi, ales şi mitropolit al Țării Româneşti, păstorind timp de11 ani.

Sfântul Grigorie întemeiază multe şcoli spre luminarea poporului şi are grijă personal de Colegiul Sfântul Sava. El înființează şi seminarii teologice în fiecare eparhie şi face rânduială în mânăstiri. Pentru râvna sa de dascăl, i se spunea „teologul Grigorie, înalt în ştiințe şi în înțelepciune, adânc în noimă şi smerit cugetător în isprăvi şi în lucrare“ iar poporul îl numea „Mitropolitul Grigorie Dascălul“.Cât a fost mitropolit al Țării Româneşti, Sfântul Grigorie a tradus şi tipărit la Bucureşti, Buzău şi Căldăruşani foarte multe cărți. (2) Pentru tipărirea lor a înființat două tipografii la Episcopia Buzăului şi la Căldăruşani.

La 22 iunie 1834 mitropolitul Grigorie „Dascălul“ se mută la Domnul şi este înmormântat lângă zidul catedralei. După 7 ani oasele i s-au strămutat în gropnița Mânăstirii Căldăruşani. În prezent moaştele se află în pridvorul Bisericii. /3.

În luna decembrie a anului 2005 Cuviosul Ierarh Grigorie

---

1. „Patericul“, Buc. 1828; „Octoihul“, Râmnic şi Buda 1811; „Adunarea pe scurt a dumnezeieştilor dogme, Mânăst Neamț 1817; cela 12 Mineie, Buda (1804-1805); „Viețile Sfinților, Mânăst Neamț (1807 – 1815) şi Bucureşti (1834 – 1836); „Tâlcul Evangheliei“ rămas în manuscris precum şi „Cărți de învățătură pentru Seminarul de la Socola“. Etc.

2. „Cuvintele despre purcederea Sfântului Duh“, Iosif Vrienie; „Împărțire de grâu şi Puțul“ Sfântului Ioan Gură de Aur, Buzău (1832 – 1833); „Epistolele de obştie ale Patriarhului Fotie“, rămase în manuscris; „Două cuvinte doveditoare pentru purcederea Sfântului Duh“ ale Sfântului Grigorie Palama; „Despre cele opt gânduri ale Sfântului Casian Românul“; „Viața Cuviosului Paisie de la Mânăstirea Neamț“; „Din învățăturile Sfinților Trei Ierarhi, ale Sfinilor Atanasie cel Mare, Ioan Damaschin, Simeon Noul Teolog, Fericitul Augustin, Teodorit, Teofilact al Ohridei, Athanasie de Paros“ şi două volume din „Viețile Sfinților“etc.

3. Pe craniul său stau scrise aceste cuvinte: „Acest cap este al preasfințitului nostru Mitropolit Grigorie al III-lea, la leatu 1829, din porunca Rusiei s-au dus în Basarabia, iar după slobozenie, s-au întors în Bucureşti, la scaunul său şi au răposat în Domnul, cu pace la leatul 1834.“

„Dascălul“ a fost sanctificat de către Sfântul Sinod, cu prăznuire la data de 22 Iunie.

Cuvinte de folos

„Cât avem vreme să lucrăm cele bune. Să vieţuim după cum zice Apostolul, cu înfrânare, cu dreptate şi cu bună credinţă. Că după ce ne vom duce de aici, nici un cuvânt de îndreptare nu ne va fi nouă către Cel ce ne va lua seama. Pecum aici cârmaciul, după ce se va îneca corabia, nici doctorului, după ce va muri bolnavul.“

„Iar la nevoie, să chemăm doctori iscusiţi şi care nu mint numele, pe Sfinţii Părinţi. Şi auzind sfaturile lor, să ne plecăm lor şi, primind plasturii lor, să le punem la rănile noastre“

Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica

(1787-1868)
11 Aprilie

Sfântul Calinic s-a născut în Bucureşti la data de 7 oct. 1787 în cartierul Sfântul Visarion din părinţi înstăriţi, drept-credincioşi şi foarte evlavioşi, Anton şi Floarea Antonescu şi a primit la Botez numele de Constantin. De mic copil a iubit Sfânta Biserică şi a ascultat învăţăturile ei. Împreună cu fratele său, Sfântul a intrat ca frate de mânăstire pe vremea când era stareţ Cuviosul Gheorghe şi avându-l ca duhovnic pe Părintele Pahomie, a îmbrăcat schima monahală la 12 noi. 1808 sub numele de Calinic. După ce mama Sfântului, Floarea, a plecat şi ea la Domnul, tatăl celor doi monahi, Anton, rămânând singur, a luat şi el drumul mânăstirii şi s-a călugărit.

Ca diacon şi bun întreprinzător, mai apoi, Sfântul Calinic a consolidat zidurile şubrezite de cutremurul de la 1802 ale Bisericii Sfântul Nicolae, din incinta Mânăstirii Cernica. Mai târziu, Sfântul a primit şi darul preoţiei, fiind hirotonit preot de către mitropolitul Dionisie Lupu. Până la vârsta de 20 de ani, când Sfântul Calinic a devenit monah, el a învăţat la cele mai bune şcoli ale vremii, apoi şi-a dedicat viaţa slujirii Domnului, la Mânăstirea Cernica unde a devenit stareţ la vârsta de 30 de ani.. Aici Sfântul se ruga şi postea, mâncând numai o dată în zi, toată noaptea se ruga iar în chilie dormea foarte puţin, jos, pe pământ, căci mai mult priveghea.. /1.

Într-o noapte, Sfântul Calinic a avut o vedenie în care i s-au arătat Sfântul Gheorghe împreună cu Sfântul Ierarh Nicolae şi i-au cerut să zidească acolo, la Cernica, o Biserică cu Hramul Sfântului Nicolae. Avea vârsta de 30 de ani şi, stareţ fiind, Sfântul a

---

1. Sfântul Calinic s-a nevoit pentru o vreme şi la Muntele Athos;

ridicat Biserica cea nouă, care i s-a cerut prin vedenie şi-a condus o obşte de 400 de vieţuitori, Mânăstirea Cernica devenind un adevărat paradis monahicesc. (2) A fost mediator şi la Revoluţia lui Tudor Vladimirescu din 1821

Ca mare duhovnic al mânăstirii şi preot fiind, i se mărturiseau toţi fraţii din mânăstire şi veneau la el oaneni necăjiţi din tot locul. După ce timp de 33 de ani Sfântul a fost stareţ al mânăstirii Cernica, el a început să urce apoi toate treptele ierarhice, căci în anul 1850, la vârsta de 43 de ani el a fost ales episcop al Râmnicului. Şi acest moment al alegerii sale i se arătase Sfântului prin vedenie în chip minunat, pe vremea când acesta zăcea otrăvit, căci în timpul rugăciunii sale, un glas a tunat şi i-a spus: „Scoală-te şi fii sănătos că... vei fi episcop al Râmnicului-Vâlcea, unde vei îndrepta Biserica şi clerul care este în scăzământ!“ Ca episcop, Sfântul Calinic reface toate mânăstirile din eparhie şi la Vâlcea pune temelia catedralei Sfântul Nicolae pe care o pictează pictorul Gheorghe Tattarăscu.

Şi după atâtea nevoinţe şi boală, trupul Sfântului s-a curăţit desăvârşit şi Duhul Sfânt i S-a sălăşluit în suflet, făcând multe minuni.

Atunci când turcii au vrut să ia în stăpânire insula Cernica, Sfântul s-a rugat, împreună cu toţi credincioşii şi, în priveghere de noapte iar a doua zi turcii s-au retras.

În timp de foamete, când alimentele se terminaseră la Cernica şi călugării aveau să moară de foame, fiind asediaţi de turci, Sfântul Calinic s-a rugat toată noaptea la Maica Domnului şi la Sfântul Nicolae, cerând ajutor. Atunci de îndată obştea a primit în dar cinci care pline cu pesmeţi, căci Sfântul Nicolae a auzit şi-a-mplinit rugăciunea aceea. A plecat şi după ajutoare în Moldova, pe vremea când „ciuma lui Caragea“ făcea ravagii în ţară.

În anul 1854 şi trupul unui mort care nu putezea a fost dezlegat de rugăciunile Sfântului. El s-a rugat şi-a făcut o Sfântă Liturghie pentru dezlegarea celui mort şi îndată trupul acestuia s-a prefăcut în ţărână.

Sfântul Calinic a prevăzut prin vedenie, moartea stareţului de la Cernica, Nicandru, pe vremea când Sfântul era episcop de Râmnic. şi cu darul înaintevederii a prevăzut şi toate evenimentele care s-au succedat pe vremea sa şi cele de mai târziu. A făcut parte din divanul ţării în timpul la Unirea Principatelor şi chiar a prevăzut mai apoi şi moartea domnitorului Alexandru Ioan Cuza.

Sfântul a zidit Mânăstirea Frăsinei într-un loc sihastru iar la 17 Ianuarie 1867 a fixat la 1km. mai jos de Frăsinei cu blestem o piatră de hotar şi oprire, pe care a scris-o, ca de la acel loc să nu mai treacă

---

2. Sfântul Calinic înlătură în mânăstire consumul de carne, reorganizează tipografia, deschide sălile bibliotecii, organizează şcoala monastică şi amenajează sălile de pictură în incinta mânăstirii.

înainte nici o parte femeiască.

Sfântul Calinic de la Cernica şi-a cunoscut şi ziua sfârşitului, căci în anul 1866, cu doi ani înainte, a renunţat la episcopie el şi-a scris testamentul, apoi a revenit la Cernica în scaunul său de metanie.

La **11 aprilie 1868**, după ce în Joia Mare îşi simţise sfârşitul, Sfântul a trecut la cele veşnice, cuminecat chiar în ziua cea binevestită atunci, chiar în Ziua de Paşti, după slujbă. După moarte moaştele lui nu au suferit stricăciune şi aşezate în raclă la Sfânta Mânăstire Cernica, fac şi acum minuni.

În zilele de 21 şi 23 oct. 1955 a fost canonizat Sfântul Calinic de la Cernica. Moaştele sale frumos mirositoare au fost scoase din mormânt după 100 de ani au fost puse în raclă şi aşezate în sfânta Biserică ctitorită de el, ca să fie spre cinstire şi închinare şi de-atunci au făcut mari minuni. Prăznuirea Sfântului Calinic de la Cernica se face anual în ziua de 11 Aprilie.

DIATA*
Preasfinţitului Episcop Calinic!

(7 Oct. 1787 +11 Apr. 1868)

În numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin!

„Eu, smeritul Calinic, Episcopul Râmnicului Noului Severin, auzind glasul Domnului ce zice în Sfânta Evanghelie: <<Fiţi gata, că în ce ceas nu gândiţi, Fiul Omului va veni; seara sau la jumătatea nopţii, sau la cântatul cocoşilor, sau dimineaţa, ca viind fără veste, să nu vă afle dormind..>>

Pe acest glas al lui Dumnezeu auzind şi temându-mă, fiind cu totul cuprins de neputinţe şi de bătrâneţi şi din zi în zi slăbind cu trupul şi aşteptând în toată vremea acelaşi ceas, zis de Domnul, ceasul morţii, după putere înainte, gândindu-mă spre ieşirea din această vremelnică viaţă, am gândit să scriu această duhovnicească a mea înştiinţare şi diată, ca să fac cunoscut fiecăruia ce ar voi, după sfârşitul meu, să cerce averile chiliei mele, adică să nu ostenească în zadar, nici să cerceteze pe cei ce au slujit mie pentru Dumnezeu, ca să afle bogăţia mea sau comoara pe care din tinereţe am adunat, pentru că de când am îmbrăcat sfântul monahicesc chip îngeresc, în Sfânta Mânăstire Cernica, la anul al 19 lea al vârstei mele şi m-am făgăduit la Dumnezeu ca să am vieţuirea cea de bună voie, din vremea aceea până la apropierea de mormânt, n-am câştigat averi sau mişelii, numai sfinte cărţi.

N-am adunat aur şi argint, n-am voit să am nici haine de prisos, nici orice fel de lucruri ci numai cele singure de nevoie trupului, că necâştigarea şi acea călugărească lepădare de sine cu duhul şi cu lucrul

---

* „Testamentul duhovnicesc al P. S. Episcop Calinic de la Cernica“;

după putință m-am sârguit a păzi, neîngrijind de sine-mi, ci punându-mi toată nădejdea spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Care niciodată nu m-a lăsat, iar darurile, ce le primeam de la făcătorii mei de bine şi veniturile cele de la dregătorii, pe ales le-am cheltuit la ale mele nevoi şi ale mânăstirii trebuințe, cât am fost arhimandrit. Aşişderea şi Arhiereu fiind, n-am adunat venituri, ci le-am cheltuit la trebuințele mele şi la nevoile celor lipsiți frați în Hristos şi unde Dumnezeu mi-a poruncit şi la înnoirea Episcopiei, fiind cu totul în dărăpănare.

Drept aceea nimeni să nu se ostenească după moartea mea, cercând sau iscodind orice fel de adunare a chiliei mele. Că eu nici de îngropare, nici de pomenire nu las ceva, ci cu sărăcia şi pomenirea cea călugărească mai mult la sfârşit ca să se arate că lui Dumnezeu cred. Că mai primit Îi va fi lui Dumnezeu de nu va rămânea după moartea mea nici un ban, decât de s-ar împărți cea mai multă strânsoare după mine. Şi dacă n-ar voi nimeni, ca pre mine, cel atât de sărac, să mă dea obişnuitei îngropări, apoi mă rog acelora care îşi aduc aminte de moartea lor, să-mi târască păcătosul meu trup la oricare Biserică săracă, şi acolo, lângă trupuri să-l îngroape. Iar dacă voia stăpânitorilor ar porunci ca să mă îngroape după obicei, apoi mă rog iubitorilor de Hristos îngropători: fiind în Eparhie, să mă îngroape în Episcopie, lângă Biserica cea din nou făcută; iar fiindu-mi sfârşitul afară din Eparhie, să mă îngroape în Sfânta Mânăstire Cernica, lângă Biserica cea nouă, de noi zidită, unde ne-am călugărit şi mult ne-am ostenit din tinerețe până la bătrânețe... Deci dacă cel ce va voi, fără de plată să-mi pomenească păcătosul meu suflet la rugăciunile sale, pentru Dumnezeu, unul ca acela şi dorim să fie pomenit întru Împărăția Cerurilor; iar cel ce va avea trebuință de plată pentru pomenire, mă rog să nu mă pomenească pe mine cel atât de sărac, cel ce nimic nu mi-am lăsat de pomenire; iar Milostivul Dumnezeu să fie milostiv tuturor şi mie, păcătosul, în veci. Amin!“

Aceasta este diata şi duhovnicească a mea scrisoare, aceasta este înştiințarea de averea mea. Iar necrezând cineva aceasta şi ar începe cu iscodire a cerca după mine aur şi argint, măcar şi mult de s-ar osteni, nimic nu va afla. Iar Milostivul Dumnezeu va judeca. Amin!

Anul 1860, s-a scris de noi smeritul Arhiereu Calinic,
Episcopul Râmnicului Noului Severin.

*
* * *

Aşa a fost mutarea către Domnul a Sfântului Calinic! Căci Sfântul Slujitor al Domnului s-a mutat în lumea drepților în sărăcia cea mai desăvârşită. Tot ce a agonisit în viață a dăruit văduvelor şi orfanilor, ajutând la zidirea bisericilor şi slujindu-L pe Dumnezeu a făcut pentru aproapele nenumărate fapte bune de milostenie. Sfântul a trăit cu

adevărat în trup sărăcia cea de bună voie, întocmai cum s-a făgăduit în ceasul când a fost tuns întru călugărie. Sfântul Calinic s-a mutat către Domnul la 11 Aprilie 1868 şi în această lună i se face în fiecare an prăznuirea.*

PLÎNGEREA
SMERITULUI IEROMONAH CALINIC
(Starețul Cernicăi)

„Toți cei ce trăiesc nădăjduind în Dumnezeu sunt ridicați spre El şi sunt luminați cu strălucirea luminii veşnice, iar când sufletul lor se desparte de trup, Zboară cu Îngerii spre slavă, ca într-o țară străină în patria lor.“ (Sfântul Calinic)

Ştiu începutul meu că are sfârşit,
Şi eu viețuiesc ca un fără de sfârşit,
Având mintea înalt cugetătoare
Şi viața-mi merge spre scurtare,
Ziua, noaptea, cugetând cele deşarte
Şi eu m-am apropiat de moarte,
Cu cât văd că se apropie moartea de mine,
Cu atât mă silesc a o scoate din pomenire;
Că dacă nu este cu putință a scăpa de moarte cu lucrul,
Eu mă silesc a scăpa de ea cu gândul.
Oh şi vai, cum m-am împietrit!
În fieşte care zi petrecând frați la mormânt
Şi cu nimic nu m-am umilit,
Nici cu inima suspinând,
Să plec ochii la pământ,
Să mă uit în mormânt,
Să văd podoaba mea strălucind în oase înşirate,
Pline de putoare şi de viermi mâncate!
Ah, cum strigă mormântul către mine!
Zicând: aicea vei să te sălăşluieşti şi tu mâine.
Abate-te spre mine măcar astăzi,
Scoțându-ți mintea din lume,
Ca nu fără de veste să dea moartea peste tine:
Că pe lume câți o au iubit
Goi i-au trimis în mormânt,
Râzând şi batjocorind pe cele ce aicea le-au agonisit,
Iar nu în Dumnezeu s-au îmbogățit,
Ci veşnică muncă au moştenit,

---

* Din vol. „Viața, Faptele şi Acatistul Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica“, Ed. Lumină din Lumină, Buc. 1998;

În Tartarul cel nesfârşit.
Vai, vai, de a mea ticăloşire,
Cum nu-mi viu întru simțire,
Să plâng cu necontenire,
Veşnica mea osândire.
Vino, ticăloase suflete al meu,
Să cădem cu plângere la Dumnezeu,
Rugându-ne şi Preacuratei Fecioare
A mea bună chezăşuitoare,
Ca să facă milostiv pe Fiul Său,
Iisus Hristos Dumnezeu:
Ca să mă izbăvească din focul cel nesfârşit,
Că, cunoscând, am greşit!
Sfinților toți, rugați-vă pentru mine
Că singur m-am lipsit de-al vostru bine,
Măcar de acum înainte să petrec cu pocăință,
Și să mă săvârşesc în credință,
Ca să câştig veşnica odihnă. Amin.

Calinic, starețul Cernicăi, 1822 August 1.

SEC. XX
Din viața Cuviosului Ioan Iacob Românul

(1913-1960)*

–5 August–

„Pe tine,Părinte te cinstim, căci lăsând lumea şi patria ta, ai luat crucea, urmând lui Hristos şi în Valea Iordanului, în peşteră pustnicească la Hozeva, nevoindu-te, te-ai mutat la Cel dorit. Pentru aceasta împreună cu îngerii se bucură, Peacuvioase Părinte Ioane, duhul tău.“ /1.

Cuviosul Ioan Iacob Românul s-a nevoit timp de 24 de ani în Țara Sfântă, în pustiul Hozevei, de aceea i se mai spune şi Ioan Iacob Hozevitul deşi Sfântul, român de origine, şi-a început metania la Mânăstirea Neamț. S-a născut în satul Crăiniceni, comuna Păltiniș, Județul Botoşani la 23 Iulie 1913 cu numele de Ilie şi a rămas orfan de la trei ani de ambii părinți Maxim şi Ecaterina. În anul 1933 a intrat ca viețuitor în obștea Mânăstirii Neamț primit de către episcopul Nicodim, pe-atunci starețul mânăstirii şi primeşte ascultare să se nevoiască la bibliotecă şi bolniță. La 8 Aprilie 1936 este tuns în monahism, de arhiereul Valerie Moglan, primind numele de Ioan.

---

* Sfintele sale moaşte s-au aflat întregi în peştera Sfânta Ana din pustiul Hozeva şi se păstrează în paraclisul Sfântul Ştefan de la Mânăstirea Sfântul Gheorghe Hozevitul.

1. Din „Troparul“ Sfântului Ioan cel Nou de la Neamț;

După săvârşirea stagiului militar ca infirmier în anul 1935, în toamna anului 1936, Sfântul Ioan Iacob pleacă de la Mânăstirea Neamț la Ierusalim, spre a se închina la Sfintele Locuri împreună cu monahii Claudie şi Damaschin, dar rămâne acolo şi se închinoviază în Lavra Sfântului Sava din pustia Iordanului, cea dintre Bethleem şi Marea Moartă, şi primeşte acolo tunderea monahală de schimnic. Duhovnic îi este Părintele Ieromonah Sava Cuțovlahul, mare duhovnic la care se mărturiseau toți românii, acolo, în Țara Sfântă.

La această Mânăstire Sfântul Sava, Sfântul Ioan stă timp de 10 ani, ostenindu-se ca paracliser, bibliotecar, ajutor de iconom şi îngrijitor al bolnavilor, traduce din elineşte cărți în limba română şi scrie versuri.

Pentru liniştea sa sufletească şi pentru tămăduirea trupului său bolnav, însă, Sfântul Ioan pleacă între anii 1939-1940 să se nevoiască în pustiul Qumran, cu blagoslovenia duhovnicului său, Părintele Sava, într-o peşteră de lângă Marea Moartă. Aici îl cunoaşte pe monahul Ioanichie Pârâială, care îi devine ucenic.

În timpul celui de-al doilea Război Mondial, însă, Sfântul Ioan este prins de nemți şi trimis în lagăr, unde stă între anii 1940-1941 timp de doi ani, apoi, după eliberarea sa, se-ntoarce iarăşi la Mânăstirea Sf. Sava, reluându-şi ascultările de mai nainte.

La 13 mai 1947, el este hirotonit ierodiacon şi apoi, ieromonah şi preot şi e instalat egumen la Biserica românească de la Iordan, Schitul Românesc „Sfântul Ioan Botezătorul“, unde stă până-n anul 1952, săvârşind toate sfintele slujbe în limba română.

În noiembrie 1952 Sfântul Ioan se retrage din ascultarea de egumen şi de-aici, pleacă împreună cu ucenicul său, schimonahul Ioanichie şi intră în obştea Mânăstirii Sf. Gheorghe Hozevitul din pustiul Hozeva, pe valea pârâului Kerit.

Din vara anului 1953 pleacă şi se aşează împreună cu ucenicul său Ioanichie la Schitul Sfânta Ana, ca să locuiască, timp de opt ani, într-una dintre peşterile de acolo. Chilia sa şi-a ales-o într-o peşteră de pe valea pârâului Horat, mai jos de Mânăstirea Sf. Gheorghe Hozevitul, pe care a numit-o „Chilia Sfânta Ana“. Aşazată deasupra văii, chilia arăta ca un cuib de rândunică. De pe versantul vertical, Sfântul Ioan se cățăra, pentru a ajunge sus, pe o scară împletită, pe care o trăgea, mai apoi, în chilie, ca să nu mai urce nimeni şi să-i răpească liniştea rugăciunii.

În sărbători, în paraclisul peşterii Sfântul Ioan săvârşea Sfânta Liturghie iar în liniştea chiliei sale, el îşi făcea pravila şi canonul, apoi, făcea traduceri patristice din limba greacă, scria proză, epistole şi poezii Versuri înduioşătoare îi trimite şi duhovnicului său de la Mânăstirea Sfântul Sava, Cuviosul Sava. Cu câteva luni înainte de-a muri, la comemorarea a doi ani de la trecerea în neființă a duhovnicului său, Părintele Sava, Sfântul Ioan scrie în anul 1960 o frumoasă epistolă. Era

de-acum şi el foarte bolnav şi simţindu-şi sfârşitul, pe 4 august s-a împărtăşit cu Sfintele Taine iar joi dimineaţa pe 5 august la ora cinci Sfântul Ioan si-a dat obştescul sfârşit.

La 5 August 1960, la vârsta de 47 de ani, Cuviosul se mută deci la Domnul şi este înmormântat de ucenicul său Ioanichie Pârâială în peştera Sfânta Ana, acolo unde s-a nevoit. După douăzeci de ani, la 8 August 1980 au fost descoperite moaştele întregi ale Cuviosului, care au fost duse mai apoi şi expuse la Mânăstirea Sfântul Gheorghe Hozevitul unde se păstrează şi în prezent.

Iată, acum şi câteva versuri pe care Cuviosul Ioan Iacob Românul le-a închinat Maicii Domnului.

„O, Preacuvioase Părinte Ioane, ce din neamul românesc ai răsărit, şi în Ţara Sfântă Dumnezeu te-a proslăvit, numele marilor Prooroci Ilie şi Ioan Botezătorul în viaţă le-a purtat şi lor, după putinţă, le-ai urmat. Roagă-te pururea pentru noi, nevrednicii, ca să aflăm milă în ziua Judecăţii şi cu tine să cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!“ /2.

LA UŞA MILOSTIVIRII

Rugăciune către Maica Domnului a **Sfântului Ioan Iacob** de la Neamţ, (glasul 5)din Vol. „Hrană duhovnicească“;

Preasfântă Maică şi Fecioară,
Nădejdea sufletului meu,
Tu eşti a mea mijlocitoare
La Milostivul Dumnezeu.

De n-ar avea la ceruri lumea
Rudenie de pe pământ,
Atunci ar fi pustie viaţa,
Asemenea unui mormânt!

De nu erai tu primăvară
A veacului înţelepţit,
Ar fi rămas de-a pururi iarnă
Şi soarele n-ar fi zâmbit.

De n-ai fi revărsat Tu zorii
Peste pământul adormit,
Atuncea umbra cea de moarte
Ar fi rămas fără sfârşit.

---

2. Din „Acatist“, Condacul al 13-lea;

Iar astăzi, Preacurată Maică,
Când toți ne-am abătut la rău,
De nu Te vei ruga fierbinte,
Ne părăseşte Fiul Tău!

Trimite semn de pocăință
Poporului nedumerit
Şi adă iarăşi la credință
Pe sufletul cel rătăcit!

Dezleagă, Preacurată Maică,
Cătuşele celor robiți
Şi dăruieşte-le răbdare
Creştinilor năpăstuiți!*

Rugăciune

O, Preacuviose Părinte Ioane, care cu darul lui Dumnezeu, din fragedă copilărie, ai mers pe calea cea sfântă a desăvârşirii şi pentru care Preabunul şi Preaînduratul Dumnezeu a binevoit să te proslăvească pe pământ şi în cer, te rugăm, auzi-ne şi pe noi, nevrednicii şi păcătoşii, care îndrăznim să venim cu toată evlavia şi umilința către tine, ca să te rogi Preabunului Dumnezeu, ca şi nouă să ne ajute cu mila şi cu îndurările Sale şi prin rugăciunile tale, să mergem pe calea cea sfântă a poruncilor Lui şi din toată inima să ne silim a lucra cele bune spre folosul sufletelor noastre. Fie ca prin mila şi îndurarea lui Dumnezeu şi prin sfintele tale rugăciuni, să avem şi noi milă şi îndurare în ceasul morții noastre şi în ziua Judecății de apoi. /1.

SFÂNTUL IOAN, EPISCOPUL CEL MINUNAT*
(de la Schitul Sihla)**

(1918 + 1951?)

Cu adevărat minunată şi sfântă a fost viața şi nevoința episcopului Ioan cel purtător de Dumnezeu, care s-a nevoit ca un înger în trup în Munții Sihlei, în prima jumătate a secolului XX. Însă foarte puțini cunosc viața şi aspra osteneală duhovnicească a acestui ierarh, purtător de Dumnezeu.

---

* De Sfântul Ioan de la Hozeva.

1. Din Acatistier

* O astfel de sfântă smerită, ferită de lume,dar iubită de Dumnezeu pentru faptele ei bune a fost şi Fericita Cleopatra.

**Moaştele Sfântului s-au aflat în pădurile Sihlei şi sunt acum la Mânăstirea Sihla.

Fericitul Episcop Ioan era rus de origine; pentru viața sa aleasă a fost hirotonit episcop vicar al Mitropoliei Kievului prin anul 1915. Apoi, venind peste Rusia Ortodoxă cumplita prigoană ateistă, în anii 1917-1918 şi pornindu-se război împotriva Bisericii, fiecare se-ascundea din fața primejdiei.

Văzând aceasta, episcopul Ioan a părăsit pe ascuns Kievul, s-a îmbrăcat în haine civile şi s-a refugiat, neştiut de nimeni, în România, traversând noaptea Nistrul pe o scândură. Apoi, s-a dus în părțile Olteniei şi a intrat ca frate începător la Schitul Crasna din județul Gorj, prin anul 1920, spunând egumenului Dionisie Lungu că a rămas în țară odată cu războiul. Egumenul i-a rânduit Sfântului să pască vitele.

După trei ani i-a spus starețul fericitului episcop Ioan:

„Frate Ioane, lasă vitele şi pregăteşte-te că în noaptea aceasta te facem călugăr!“ Dar el, tăinuindu-se, a dispărut din schit în noaptea aceea şi, neştiut de nimeni, a venit în părțile Moldovei şi s-a făcut mare sihastru în Munții Sihlei, din județul Neamț.

Cum a ajuns aici şi în ce loc s-a nevoit, nimeni nu a aflat vreodată. Spun bătrânii locului că Sfântul avea un bordei tăinuit în pământ, în pădurea deasă dintre Schitul Sihla şi Râpa lui Coroi, în adâncul muntelui, unde s-au nevoit de-a lungul secolelor nenumărați sihaştri sfinți, printre care cea mai vestită a fost Sf. Teodora de la Sihla.

Mai spun bătrânii de aici că un pădurar din satul Văratec-Neamț ştia locul şi taina acestui Sfânt şi că îi ducea cele de nevoie uneori.

Primul călugăr care l-a cunoscut pe episcop la Schitul Sihla a fost protosinghelul Vasian Scripcă, cu metania din Mânăstirea Secu, care era pustnic sub stâncile Sihlei. Părinții bătrâni spun că el i-a fost mulți ani duhovnic Sfântului Episcop Ioan.

În anul 1931, Sfântul a fost întâlnit pe obcina Sihlei de către Arhimandritul Cleopa Ilie, pe atunci numindu-se fratele Constantin, cel care păştea oile Mânăstirii Sihăstria, împreună cu fratele său, Vasile. Episcopul Ioan mergea pe potecă spre Sihla şi în urma lui mergea un ierodiacon basarabean, care îi era ucenic.

Episcopul s-a oprit o clipă şi i-a spus ucenicului său în limba rusă: „Spune-i fratelui Vasile să se pregătească, că are de mers o cale lungă.“ Diaconul a spus această profeție fraților Vasile şi Constantin. Apoi, episcopul a plecat cu ucenicul la Sihla, la pustnicul Vasian. După şase luni, profeția Sfântului episcop Ioan s-a-mplinit, căci fratele Vasiles-a mutat la Domnul în luna mai 1931.

Timp de 15 ani nimeni n-a mai vorbit nimic de acest sihastru sfânt. Dar după anul 1940, când protosinghelul Teodul Vărzare a ajuns preot slujitor al Mânăstirii Agapia, Dumnezeu iarăşi l-a făcut cunoscut pe episcopul Ioan, prin acest duhovnic.

Trecând anii grei ai războiului, 1941-1945, prin rânduială divină, părintele Teodul avea duhovnic pe arhimandritul Cleopa Ilie,

stareţul Mânăstirii Sihăstria.

Odată, în vara anului 1945, Părintele Teodul îşi luă toiagul şi trecând Muntele Agapiei, mergea spre Sihăstria. Ajungând la o mică poiană, numită „Poiana Trapezei“, la-ntâlnit pe fericitul episcop Ioan, care-l aştepta. Era mic de statură, cu capul descoperit, cu părul cărunt şi era îmbrăcat cu o haină lungă de lână, desculţ şi încins cu o frânghie de cânepă. Nu avea toiag, şi traistă, ci doar o aţă de metanii făcută de el.

Văzând pe duhovnic, l-a binecuvântat cu amândouă mâinile şi i-a zis cu glas profetic: „Părinte Teodul, te duci la Sihăstria, la Părintele Cleopa? De multe ori mă duc şi eu la Mânăstirea Sihăstria şi stau la slujbă în Biserică, însă, cu darul lui Dumnezeu, nu mă vede nimeni. Ştiu că Sfinţia ta vrei să te retragi din Agapia la Sihăstria, dar să nu te duci. Rămâi acolo şi fă ascultare, că nu degeaba te-a trimis Dumnezeu la Agapia. Acolo este mântuirea sfinţiei tale!“

După ce i-a spus taina vieţii sale, înainte de despărţire i-a zis: „Părinte Teodul, te rog să-mi cumperi un pachet cu hârtie de scris şi cerneală. Îmi trebuie să scriu ceva!“

„Să vă cumpăr şi condei, preasfinţite?

„Nu, a zis el, adu numai nişte peniţe!“ Apoi, arătând cu mâna spre crengile brazilor, a zis:

„Ia uite câte condeie mi-a dat Dumnezeu!“. Şi i-a zis duhovnicul: „Unde şi când să vă aduc hârtia?“ Iar fericitul episcop i-a răspuns:

„Nu te îngriji de aceasta, are grijă Domnul de toate!“ Şi iarăşi l-a întrebat: „Vreţi să vă aduc ceva pesmeţi de mâncare?“

„Nu-mi trebuie nimic, a răspuns episcopul, căci din mila lui Dumnezeu am de toate!“

„Binecuvântează-mă, preasfinţite!“

„Domnul să te binecuvinteze, părinte, şi mă iartă!“ Apoi, îndată a dispărut Sfântul Episcop Ioan în desişul pădurii.

După o lună de zile, cumpărând hârtia şi cerneala, părintele Teodul şi-a luat toiagul şi desaga şi, rugându-se să-l întâlnească iarăşi pe episcopul Ioan, a trecut peste munte spre Mânăstirea Sihăstria. Ajungând în „Poiana Trapezei“, episcopul Ioan deja îl aştepta, fără să observe din ce parte vine. Avea chipul alb, luminat şi răspândea o bucurie cerească, străină oamenilor de rând. În mâna stângă ţinea metaniile, iar dreapta era aşezată pe piept ca pentru rugăciune.

Binecuvântându-l iarăşi cu ambele mâini, l-a sărutat pe frunte şi i-a zis: „Părinte Teodul, te duci la Sihăstria? Mai bine întoarce-te înapoi la Agapia, că Părintele Cleopa lipseşte azi din Sihăstria, căci este chemat la Mânăstirea Neamţ!“ Apoi, duhovnicul i-a spus: „Preasfinţite, v-am adus hârtie, cerneală şi câteva peniţe, cum aţi cerut!“ Iar fericitul Ioan, episcopul, a zis: „Îţi mulţumesc, părinte Teodul, ştiam că vei găsi.“ După aceea le-a pus în desaga pe care o avea în spate:

Auzind acestea, duhovnicul Teodul s-a întristat mult şi a lăcrimat. Iar minunatul episcop Ioan l-a întărit în nădejde şi l-a sfătuit să aibe grijă de sufletele încredinţate lui din Mânăstirea Agapia, zicându-i că acolo este mântuirea lui. Apoi, făcându-i metanie, i-a cerut ultima binecuvntare şi aşa s-au despărţit. Episcopul Ioan s-a dus către Sihla iar părintele Teodul şi-a continuat drumul către Mânăstirea Sihăstria. Din ziua aceea nu l-a mai văzut niciodată. Numai Dumnezeu ştia unde se află robul Său.

După cinci ani de zile, adică în primăvara anului 1951 Dumnezeu l-a descoperit iarăşi pe Sfântul Episcop Ioan într-un chip ca acesta: Fratele Ştefan Juncu, păscând oile Mânăstirii Sihăstria prin pădure, deodată a observat un lucru minunat. Câinii s-au oprit din lătrat iar oile s-au strâns în jurul unui bătrân pustnic necunoscut. Era Cuviosul Episcop Ioan. Apoi, fratele l-a auzit pe sihastru vorbind: „Oare ce am greşit eu astăzi lui Dumnezeu de m-a arătat oamenilor?“ Apoi i-a zis fratelui care păştea oile:

„Frate Ştefan, vină încoace şi nu te teme! Ştiu că te spovedeşti la Părintele stareţ Ioil, dar te rog să nu-i spui la spovedanie, nici la altcineva că te-ai întâlnit cu mine astăzi!“ Şi îndată Sf. Ioan a dispărut.

Fratele Ştefan a ţinut taina aceasta doar o săptămână, căci la spovedanie i-a spus stareţului Ioil cum s-a întâlnit cu acel sihastru sfânt. Auzind aceasta, stareţul a plecat îndată cu egumenul Sihlei, Visarion, şi o săptămână întreagă au străbătut potecile pădurilor şi locurile pustii, dorind să întâlnească pe Sfântul Episcop.

După încă o lună de zile fericitul episcop Ioan l-a întâlnit pe fratele Ştefan cu oile prin pădure şi i-a zis; „Frate Ştefan, te-am rugat un lucru, când ne-am întâlnit în pădure şi nu l-ai împlinit! Să ştii că vei pleca în curând la armată şi înapoi nu te vei mai întoarce!“ Această profeţie a Sfântului Ioan s-a împlinit întocmai căci după ce a făcut armata, fratele s-a căsătorit şi a rămas în lume.“ /1.

Din anul 1951 nu s-a mai aflat nimic despre acest mare şi sfânt episcop Ioan şi nu putem şti, dacă s-a reîntors în patria sa, precum dorea, sau s-a săvârşit în pădurile din Munţii Sihlei, unde de-a lungul secolelor s-au nevoit, ascunşi prin crăpăturile muntilor şi s-au săvârşit sute de cuvioşi şi cuvioase, sfinţi, ştiuţi numai de Bunul Dumnezeu. /2.

---

1. Din „Patericul românesc“, Ed. Episc. Dunării de Jos, Galaţi, 1998;

2. Ani mulţi mai târziu un călugăr cioban a găsit în pădurile Sihlei moaştele Sfântului Episcop Ioan şi le-a depus în Mânăstirea Sihla, unde se află şi astăzi.

SFINȚII ROMÂNI, CANONIZAȚI DE B. O. R. ÎN ANUL 2007
SEC. XVIII

Sfinții Martiri Năsăudeni, canonizați la Salva: Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Zagra, Grigore din Telciu şi Vasile din Mocod

(12 noiembrie)

Cei patru țărani, care au fost trecuți în rândul sfinților au trăit în secolul al XVIII lea. Proclamarea slujbei de canonizare a lor s-a făcut în ziua de duminică 11 mai 2007, la Mănăstirea Salva, pe platoul unde au fost uciși cei patru martiri, împreună cu alți mulți țărani, care au luptat pentru respectarea credinței ortodoxe. Canonizarea celor patru Sfinți Martiri Năsăudeni a avut loc la 245 de ani de la revolta țărănească, condusă de Martirul Atanasie Todoran, revoltă care s-a soldat cu moartea a mulți țărani români ortodocşi şi cu prinderea celor patru capi ai revoltei românilor năsăudeni şi executarea lor pe platoul Mocirla, de la Salva. şi tragerea pe roată a Sfântului Atanasie Todoran, alături de alți țărani, care-au fost spânzurați, pentru că au cerut drepturi şi libertăți pentru neamul lor.

Canonizarea celor patru Martiri Năsăudeni a avut loc în zilele de 22-24 octombrie 2007. Iar ziua lor de pomenire este la 12 noiembrie.

Sfântul Martir Atanasie Todoran din Bichigiu*

+1763

12 noiembrie

Acest Sfânt Martir, Atanasie Todoran, s-a născut în Bichigiu, sat de pe valea Sălăuței, într-o familie de țărani liberi. Era înrudit cu familia preoților Coşbuc din Hordou, strămoşii poetului George Coşbuc

El a fost fruntaş în comună şi ştiutor de carte, jude şi colector al dărilor în comunele de pe valea Bichigiu şi Sălăuței. În tinerețe, el a făcut parte dintr-un regiment, aşezat lângă Viena, din care a dezertat.

S-a întors apoi acasă, dar urmărit de oamenii împărăției, s-a refugiat în Munții Țibleşului, în Maramureş şi-n Țara Cheoarului. Ajuns la bătrânețe şi în Moldova, acolo domnitorul Mihai Racoviță eliberează pentru Atanasie Todoran un document de lăsare la vatră (ce mai există-n arhive), prin care domnitorul îl eliberează din oaste pe Sfântul, la vârsta de 74 de ani, după ce a slujit la oaste, timp de 13 ani, în rang de căpitan şi este ridicat apoi de domnitor, în rang de răzeş.

---

* Din „Sinaxarul Sfinților Martiri Năsăudeni, canonizați la Salva cu data de pomenire 12 noiembrie.

După dezertare, grei au fost pentru Sfântul anii de prigoană în care-a stat ascuns de frica stăpânitorilor. Pentru dezertare a fost chiar şi prins, pe când se afla în Moldova şi închis câţiva ani în Turnul Dogarilor din cetatea Bistriţei iar, după eliberare, s-a întors în Bichigiu.

Sfântul Atanasie a avut un fiu şi o fiică ce i-a murit de mică pe timpul când Sfântul era fugar prin munţi. În sat nu exista preot ortodox şi Sfântul s-a opus ca fiul său să îmbrăţişeze biserica unită cu Roma şi să se spovedească şi să se-mpărtăşească cu azima dată de preoţii aceia străini de credinţa lor. Bătrânul şi-a-ngropat ambii copii în ritul credinţei creştin-ortodoxe strămoşeşti, căreia şi el îi aparţinea.

În anii 1761-1762, Sfântul Atanasie Todoran a fost unul dintre cei care a tratat cu guvernul din Viena militarizarea a 21 de comune de pe valea Bichigiului, Sălăuţei şi a Someşului Mare. Pentru tratative a fost el însuşi la Viena cu românii, în locul unde s-a încheiat pactul cu guvernul Imperiului Austro-Ungar. Acolo li s-au dat asigurări românilor că, după intrarea în regimentul grăniceresc, li se vor întări şi lor graniţele iar românii din ţinutul Năsăudului vor beneficia şi ei de –unele înlesniri. Pentru aceasta Sfântul a mai cerut ca la înfiinţarea regimentului de graniţă, românii grăniceri şi cei din interiorul graniţelor Imperiului să nu fie siliţi să se lepede de credinţa lor, căci de multă vreme, românii transilvăneni erau constrânşi pe orice cale, să-şi părăsească credinţa ortodoxă şi să treacă la catolicism. Era greu pentru români căci acestora li se refuzase şi libertatea, şi la acea vrame, lor nu li se aplicaseră nici promisiunile ridicării iobăgiei.

La 10 mai anul 1763, la Salva, pe platoul numit „La mocirla“, era organizată sfinţirea drapelelor de luptă şi depunerea jurămintelor de către nouă companii ale Regimentului de graniţă nou înfiinţat. Generalul Bucow, trimis de Curtea din Viena să-i silească pe români să treacă la catolicism, a venit şi el să primească jurământul grănicerilor năsăudeni şi să le sfinţească steagul.

Când militarii erau pregătiţi pentru depunerea jurământului, în faţa regimentului a ieşit călare „Moş Tănase Todoran“, în vârstă de 104 ani şi le-a rostit grănicerilor o cuvântare în care le-a spus acestora: „De doi ani noi suntem grăniceri şi carte n-am primit de la înalta împărăteasă (Maria Tereza) că suntem oameni liberi! - Şi apoi aşa nu vom purta armele, ca sfânta credinţă să ne-o batjocorească! Jos armele!“

Ei bine, cuvintele înflăcărate ale bătrânului au dat roade şi soldaţii, care urmau să depună jurământul de credinţă faţă de Viena, au trecut de partea lui Atanasie, aruncând armele jos în semn de protest şi nesupunere. La scurt timp, după aceea, s-au făcut cercetări, pentru ca vinovaţii să fie pedepsiţi

La 12 noiembrie 1763, pe acelaşi platou de la Salva, a avut loc execuţia celor găsiţi vinovaţi de revolta din luna mai. Sfântul Martir Atanasie Todoran a fost tras pe roată şi s-a-mplinit sentinţa de

condamnare „pentru cã (Sfântul) i-a reţinut pe oameni de la unire (de la unirea credinţei cu Roma) şi de la înrolarea în statutul militar grãniceresc“ (ca ţãrani iobagi, cãrora li se refuzase libertatea).

Împreunã cu Atanasie, au fost martirizaţi prin spânzurare „pentru aceiaşi vinã“, Sfinţii Martiri: Vasile Dumitru din Mocod, Grigore Manu din Zagra şi Vasile Oichi din Telciu precum şi alte 19 persoane, care au fost supuse şi la bãtãi crâncene şi au murit sub loviturile cu vergi. Capetele celor martirizaţi au fost ridicate pe pari şi puse la porţile caselor pe care martirii le locuiserã iar bucãţi din trupurile ciopârţite au fost aşezate la rãscrucile drumurilor. De atunci şi pânã astãzi, românii ortodocşi din Transilvania cinstesc memoria Sfântului Martir Atanasie Todoran precum şi cea a celorlalţi Sfinţi Martiri Nãsãudeni, care s-au jertfit pentru credinţã şi libertate împreunã cu el. Şi acesta era numai începutul execuţiilor românilor din Transilvania, odonate de habzburgi. Va urma, dupã aceea, în anul 1785, la Alba Iulia, tragerea pe roatã a eroilor martiri, Horea şi Cloşca, care luptaserã pentru-aceleaşi idealuri ca şi Martirii Nãsãudeni..

Pentru Sfinţii Martiri Nãsãudeni, la slujba de sfinţire a lor, B. O.R. a hotãrât ca cinstirea şi prãznuirea lor sã aibe loc la 12 noiembrie.

Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin, episcopul Romanului *

(1674- +1724)

14 aprilie

Cuviosul Pahomie, fiu al preotului Eftimie şi-a prezbiterei Ana, cu numele de botez Petru, s-a nãscut în preajma anului 1674, în ţinutul Bistriţei ardelene, în satul Gledin, de pe Valea Sieului. Familia de preoţi a sa a avut în Ardeal parte de mari prigoane şi suferinţe, dreapta credinţã ortodoxã fiind prigonitã de stãpânirile strãine.

Despre copilãria şi tinereţea lui nu se ştiu foarte multe lucruri, dar într-un document pãstrat la Schitul Pocrov se spune cã Sfântul Pahomie era iubitor de Hristos şi de viaţã pustniceascã. Foarte de tânãr, el a trecut munţii în Moldova, lãsând casã, pãrinţi şi L-a urmat pe Hristos, şi a fost primit ca frate la Mãnãstirea Neamţ, loc unde erau mulţi cãlugãri, veniţi din Ardeal.

În anul 1697, la vârsta de 25 de ani, Cuviosul a fost cãlugãrit, fiind tuns în monahism de egumenul Ioan. În pomelnicul pãstrat la Schitul Pocrov se aminteşte despre acest lucru. După moartea pãrintelui egumen Ioan, la nici 30 de ani, în anul 1702 obştea marii lavre a Neamţului îl numeşte pe Cuviosul Pahomie în fruntea ei eclesiarh mare şi cuviosul o conduce pânã în anul 1704.

---

* Material selectat din Sinaxar, tipãrit de Ziarul Lumina din aprilie 2007;

Mai apoi, Cuviosul, dorind împlinire duhovnicească, pleacă la Kiev, unde petrece doi ani la Lavra Pecerska. Aici se închină cu evlavie la sfinți și descoperă și moaștele Egumenului de Neamț, Cuviosul monah român Grigore Țamblac. Tot aici îl va cunoaște pe Sfântul Dimitrie al Rostovului, isihast, învățător de schimnicie și părinte sufletesc, căruia Sfântul Pahomie îi devine ucenic. De la Sfântul Dimitrie, Pahomie primește îndrumarea și binecuvântarea pentru alegerea vieții de schimnicie: „Domnul să fie cu tine și să umple dorul tău".

După ce a dobândit mult folos sufletesc și binecuvântare de la Părintele său duhovnic Dimitrie, Cuviosul Pahomie se întoarce la Mănăstirea Neamț în anul 1706, încărcat cu cărți duhovnicești pentru frații de-acasă. Apoi, plin de dragoste pentru Hristos, Sfântul alege sihăstria într-o pădure lângă muntele Chiriacul, aproape de Mănăstirea Neamț. Acolo a sihăstrit el câțiva ani împreună cu ucenicii săi: Sofronie, Macarie și Lazăr, nevoindu-se pentru Hristos.

Și-a fost voia lui Dumnezeu ca să ajungă la vânătoare, în pădurile, unde se nevoia Sfântul, niște boieri din suita domnitorului Moldovei. Aceștia l-au vizitat pe Sfântul în chilia lui și i-au cunoscut viața îmbunătățită și locul în care trăia „liniștitorul de sub muntele Chiriacului". Mai apoi, după moartea episcopului de Roman, Lavrentie, domnitorul Moldovei, auzind de la boieri despre viața sfântă a lui Pahomie, împreună cu toți ierarhii, au hotărât să-l aleagă în ianuarie 1707 pe Cuviosul, episcop de Roman, treaptă ierarhică în care el va păstori șapte ani și trei luni. Ca Sfânt Ierarh, Pahomie a învățat poporul tainele credinței, i-a încurajat pe monahi în tainele nevoinței, și a zidit biserici. Documentele vremii aratã cã Sf. Ierarh Pahomie l-a uns domn și pe Principele Nicolae Mavrocordat, în Bis. Sf. Nicolae, la 8 noi. 1711

La 1 martie 1714 Pahomie părăsește de bună voie scaunul arhieresc și a venit la Mănăstirea Neamț, loc unde a stat patru zile, după care, cuviosul alege din nou sihăstria, în pădurea de lângă muntele Chiriacul, același loc în care se mai nevoise cu șapte ani în urmă. La Pocrov, Cuviosul Pahomie construiește locaș de rugăciune cu hramul Acoperământul Maicii Domnului. Aici, la Schitul Pocrov, sub Acoperământul Maicii Domnului și în jurul lui, s-a adunat o mică obște de frați nevoitori în taina rugăciunii neîncetate. Aici, la Pocrov, ctitoria sa, timp de trei ani Sfântul sihastru Pahomie s-a nevoit împreună cu ucenicii săi, în privegheri, rugăciuni și post, citind cărți folositoare.

După multe necazuri, pe pământ nemțean, și transilvan, Sfântul Ierarh Pahomie a mers în anul 1717 în pribegie la Khiev și și-a petrecut tot restul vieții la Lavra Pacerska. Se pare că a primit acolo și marea schimă și numele schimnicesc de Pimen. Sfântul a trecut la cele veșnice la data de 14 aprilie 1724. Moaștele Sfântului Ierarh Pahomie se păstrează și astăzi la Paraclisul Sfântul Ștefan din Lavra Pacerska.

Istoricul Nicolae Iorga afirma despre Ierarhul Pahomie cã a fost „Cel mai de seamã cãrturar dintre clericii moldoveni din acel timp“.

Din Acatistul Sfântului Pahomie de la Gledin

Condac I

Pe iubitorul de nevoințe sihãstreşti şi ierarhul preaînțelept al Bisericii lui Hristos, pe Pahomie, floarea cea minunatã a pãmântului Gledinului, sã-l lãudãm dupã vrednicie, ca pe cel ce s-a învrednicit, prin harul lui Dumnezeu, a dobândi lucrarea rugãciunii celei curate şi a biruit uneltirile vrãşmaşilor. Pentru aceasta, într-un glas, cu bucurie sã-i cântãm: Bucurã-te, Pãrinte Pahomie, ierarhe preaînțelepte!“

Rugãciune

O, Sfinte Ierarhe Pahomie, care cu darul lui Dumnezeu, din tinerețile tale, ai ales calea cea sfântã a desãvârşirii, iar Preabunul şi Milostivul Dumnezeu a binevoit sã te cinsteascã pe pãmânt şi în cer, plecând genunchii noştri, te rugãm: auzi-ne şi pe noi, nevrednicii şi pãcãtoşii, care îndrãznim sã venim cu toatã evlavia şi smerenia cãtre tine, ca sã te rogi Preaînduratului Dumnezeu, ca şi nouã sã ne ajute, cu mila şi cu îndurãrile Sale, şi, prin rugãciunile tale, sã mergem pe calea cea sfântã a poruncilor Lui şi din toatã inima sã ne silim a lucra cele bune, spre folosul sufletelor noastre. Fie ca prin sfintele tale rugãciuni, sã dobândim iertare pentru pãcatele, fãrãdelegile şi neputințele noastre, ca sã-ți mulțumim, dupã vrednicie şi sã ne închinãm cu inima curatã, Celui ce te-a preamãrit în ceruri, Dumnezeu, Cel în Treime lãudat: Tatãl, Fiul şi Sfântul Duh, în vecii, vecilor. Amin!

CEI NOUĂ SFINȚI NEMȚENI CANONOZAȚI DE B.O.R.

(Martie 2008)

SEC. XVI – XVII

Proclamarea canonizării din luna martie a ultimilor nouă Sfinți nemțeni a fost făcută de către Biserica Ortodoxă Română de Praznicul Înălțării Domnului, la 5 Iunie 2008 la Mânăstirea Neamț. Aceşti nouă Sfinți aparțin secolelor XVI şi XVII şi sunt următorii:

Cuvioşii Simeon şi Amfilohie de la Pângărați cu prăznuire la 7 septembrie;

Sfântul Cuvios Chiriac de la Taslău cu pomenire la 9 septembrie;

Sfinții Cuvioşi Iosif şi Chiriac de la Bisericani cu prăznuire la 1 octombrie; **Sfinții Cuvioşi Rafael şi Partenie de la Agapia Veche** cu

prăznuire pe 21 iulie;

Sfântul Cuvios Iosif de la Văratic cu prăznuire pe 16 august;

Sfântul Cuvios Ioan de la Râşca şi Secu cu prăznuire la 30 august.

Sfântul Cuvios Iosif de la Bisericani

(+ sec. XVI)
1 octombrie

Acest Cuvios Sfânt este primul ctitor de mânăstire românească în Ţara Sfântă. El s-a născut într-un sat din ţinutul Neamţului şi-a intrat de tânăr în obştea Mânăstirii Bistriţa unde a fost tuns în monahism. Acolo el a deprins de la monahii cei mai bătrâni viaţa duhovnicească cu post, priveghere şi rugăciune.

Mai apoi, Cuviosul Iosif a mers la Locurile Sfinte şi s-a retras în pustia de pe Valea Iordanului, trăind pentru o vreme singur într-o peşteră săpată în stâncă. Mai târziu, Cuviosul şi-a făcut şi 17 ucenici pustnici şi a întemeiat prima comunitate românească din Ţara Sfântă.

Din cauza invaziei arabilor, Cuviosul Iosif a trebuit să părăsească Valea Iordanului şi a venit împreună cu toată obştea în Moldova, la Mânăstirea Bistriţa. Între timp obştea s-a mărit considerabil şi Cuviosul a trebuit s-o împartă, înălţând în apropiere o biserrică mai mică cu hramul Buna Vestire prevăzută şi cu chilii pentru monahi împrejur. În Biserică şi în chilii se făcea rugăciunea neîncetată la fel ca la schiturile din Constantinopol.

Şi au trăit în canon de priveghere, post şi rugăciune cuvioşii, aici, în Moldova, până când au năvălit turcii şi-au incendiat biserica. Atunci ei au hotărât să plece la Sfântul Munte Athos. Pe drum, însă, li s-a arătat într-un stejar Maica Domnului, care i-a întrebat aşa: „Unde mergeţi?“ Ei atunci i-au răspuns: „Mergem la grădina ta.“ Maica Domnului, însă, i-a sfătuit să se-ntoarcă, spunându-le-aşa: „Întoarceţi-vă, căci şi aici este grădina mea.“ Atunci ei, supunându-se, s-au întors.

Mai târziu schitul Cuviosului Iosif s-a numit Schitul Bisericani, adică „Schitul Evlavioşilor“ pentru că rugăciunea Cuviosului Iosif avea mare putere şi pe mulţi câţi au venit aici i-a vindecat de boli.

Cuviosul Sfânt Iosif este deci primul întemeietor de mânăstire românească în Ţara Sfântă şi trăitor al rugăciunii neîncetate a inimii. Prăznuirea Sfântului se face la 1 octombrie.

Cuviosul Chiriac de la Bisericani

(sec. XVII)
1 octombrie

Cuviosul Chiriac a trăit la începutul secolului XVII la Mânăstirea Bisericani. Mânăstirea întemeiată de Cuviosul Iosif, număra

acum peste 100 de trăitori. Mai târziu, Cuviosul Chiriac s-a retras în pustie, într-o peşteră din Muntele lui Simon, unde a trăit singur timp de 60 de ani. Pe cuviosul Chiriac l-a cunoscut şi Sfântul Ierarh Dosoftei, iar după mutarea la Domnul a acestuia, Mitropolitul Moldovei s-a închinat şi i-a sărutat sfintele moaşte.

Cuviosul Chiriac este unul dintre cei mai mari sihaştri din Munții Carpați care a trăit cu neîncetata rugăciune a inimii, în deplină smerenie şi priveghere. După adormirea şi mutarea la Domnul, moaştele Cuviosului au fost aşezate în peştera în care Sfântul s-a ostenit, peşteră transformată în paraclis. Cu vremea, moaştele s-au împrăştiat, fiind fărâmițate şi împărțite pe la diferite biserici şi mânăstiri.

Deci Cuviosul Chiriac de la Bisericani este pustnicul care a trăit timp de şaizeci de ani în pustie. Pomenirea lui se face pe data de 1 octombrie.

Despre copilăria şi tinerețea lui nu se ştiu foarte multe lucruri, dar într-un document păstrat la Schitul Pocrov se spune că Sfântul Pahomie era iubitor de Hristos şi de viață pustnicească. Foarte de tânăr, el a trecut munții în Moldova, lăsând casă, părinți şi L-a urmat pe Hristos, şi a fost primit ca frate la Mănăstirea Neamț, loc unde erau mulți călugări, veniți din Ardeal.

În anul 1697, la vârsta de 25 de ani, Cuviosul a fost călugărit, fiind tuns în monahism de egumenul Ioan. În pomelnicul păstrat la Schitul Pocrov se aminteşte despre acest lucru. După moartea părintelui egumen Ioan, la nici 30 de ani, în anul 1702 obştea marii lavre a Neamțului îl numeşte pe Cuviosul Pahomie în fruntea ei eclesiarh mare şi cuviosul o conduce până în anul 1704.

Sfântul Cuvios Chiriac de la Tazlău

(sec. XVII)
9 sept.

Sfântul Cuvios Chiriac de la Tazlău s-a născut la începutul secolului al XVII lea în satul Mesteacăn, județul Neamț, într-o familie de oameni credincioşi. În copilărie el a fost luat de părinți şi dus să asiste la slujbele oficiate la Mânăstirea Taslău şi de atunci a simțit chemarea spre monahism. Din fragedă tinerețe a deprins viața monahală la Mânăstirea Tazlău şi mai apoi a fost tuns şi în monahism, primind călugăria. Mai târziu a fost hirotonit diacon şi apoi preot şi duhovnic, povățuitor de suflete.

Cel mai mult, însă, pe Sfântul Cuvios Chiriac l-a atras pustnicia şi s-a retras într-o peşteră pe un munte din apropierea Mânăstirii Tazlău, numit Muntele Măgura Tazlăului. Cuviosul, trăind în post şi rugăciune, a căpătat de la Dumnezeu darul vindecării bolilor şi al izgonirii demonilor. Pentru darurile cu care l-a înzestrat Dumnezeu, Cuviosul era

vizitat de multă lume necăjită care-şi căuta alinare. Apărător şi mărturisitor a dreptei credinţe, Cuviosul Chiriac a păstrat aprinsă flacăra Ortodoxiei în tot ţinutul Neamţului.

Cuviosul Sfânt Chiriac de la Tazlău a trecut la Domnul la 1660 şi a fost înmormântat în pridvorul Mânăstirii Tazlău. În timpul vieţii sale a fost preţuit de credincioşi şi cinstit ca un sfânt. Însuşi Mitropolitul Dosoftei l-a cunoscut şi după trecerea la Domnul, i-a sărutat moaştele.

Deci Cuviosul Chiriac de la Tazlău a fost un apărător al credinţei celei drepte ortodoxe în secolul XVII, pe vremea când şi înspre ţinutului Neamţului venea o intensă propagandă calvină dinspre Transilvania. Cinstit de credincioşi din viaţă şi apoi şi după aceea, fiind cinstite moaştele lui, Sfântul Chiriac a fost canonizat şi el în luna martie 2008. Prăznuirea Cuviosului se face la data de 9 septembrie.

Sfântul Cuvios Rafail

(sec. XVII)
21 iulie

Fericitul stareţ al Agapiei Vechi, Rafail a fost cinstit mai ales în sec. al XVII lea în Moldova chiar şi de către Mitropolitul Dosoftei.

Sfântul Rafail s-a născut în satul Bursucani din ţinutul Bârlad din părinţi credincioşi. El din tinereţe a fost mai întâi monah la aşezământul monahal Agapia din Deal unde a fost ucenic al monahilor de aici, după care s-a călugărit, purtând numele de Rafail. /1.

Viaţa Sfântului Rafail nu este bine cunoscută. Se ştie doar că la Mânăstirea Agapia părinţii agăpeni, după ce se călugăreau şi primeau un nume monahicesc, petreceau o vreme în lavră, după care, dacă râvneau la viaţa cea liniştită a pustiei, plecau cu binecuvântare să se nevoiască în sihăstrie împreună cu un bătrân care să-i povăţuiască, după care, rămânând singuri, se nevoiau şi ei acolo până la adânci bătrâneţi.

Sfântul Rafail a trăit o perioadă în inima munţilor, iar după ani de rugăciune şi asceză, a primit daruri înalte de la Dumnezeu, devenind îndrumătorul fraţilor din opştea Mânăstirii Agapia Veche. În pomelnicele cele vechi ale mânăstirii Sfântul este numit „Fericitul Stareţ Rafail“. Acesta încă din timpul vieţii făcea minuni şi era văzut de credincioşi ca un sfânt, iar după adormire, la mormântul său au venit mulţi bolnavi şi neputincioşi şi s-au vindecat. Văzând minunile, ucenicii i-au dezgropat moaştele sfântului şi le-au pus în Biserică spre închinare. Din cauza năvălirilor turce şi a vremurilor grele, moaştele au fost ascunse şi apoi împărţite pe la diferite mânăstiri din Moldova.

Sfântul Rafail a fost canonizat în martie 2008 împreună cu mulţi alţi sfinţi nemţeni şi se pomeneşte la data de 21 iulie.

---

1. Numele de Rafail se tâlcuieşte în limba greacă „Dumnezeu aduce vindecare“;

Sfântul Cuvios Partenie de la Agapia Veche

(sec. XVII)
21 iulie

Sfântul Cuvios Partenie a trăit în secolul XVII, fiind urmaş al sihaştrilor trăitori la Sfânta Mânăstire Agapia Veche care s-au nevoit în Munţii Agapiei. Sfântul a fost tuns în monahism de către starețul Eufrosin, ctitorul mânăstirii din Lavra Părinților.

Sfânta Tradiție spune că Sfântul Partenie a sihăstrit în Muntele Scaune, după modelul pustnicilor dinaintea sa care ziua se rugau spunând Psaltirea, pe care o ştiau pe dinafară; seara mâncau puțină pâine cu legume fierte şi toată noaptea o petreceau, rostind neîncetat rugăciunea lui Iisus, în timp ce împleteau coşuri. Ucenicii duceau coşurile la târg, pe care le vindeau, şi cu banii câştigați cumpărau hrană şi toate cele necesare traiului pustnicesc.

Sfântul Partenie se numără în rândurile egumenilor de la Agapia Veche şi se spune că avea darul tămăduirii şi era plin de înțelepciune. El putea scoate şi demoni, aşa de puternică era rugăciunea Sfântului.

Cuviosul Sfânt Partenie a trecut la cele veşnice în anul 1660 iar trupul său fiind dezgropat, după o vreme a fost găsit neputrezit. Moaştele lui au fost puse în Biserică spre închinare, iar după o vreme au fost ținute ascunse, din pricina năvălitorilor, împreună cu cele ale Sfântului Rafail şi cu vremea s-au împrăştiat şi ele pe la diverse biserici şi mânăstiri din Moldova.

Cuviosul Simeon de la Pângărați

Sec. XV,
7 sept.

Cuviosul Simeon s-a născut la începutul secolului XV în timpul domniei domnitorului Alexandru cel Bun, într-un sat din apropierea oraşului Piatra Neamț şi a intrat încă din tinerețe ca monah în obştea Mânăstirii Bistrița. Împreună cu doi ucenici ai săi, în anul 1432 s-a retras apoi în pustie, cu binecuvântarea egumenului mânăstirii. Locul acela retras, unde avea el să se nevoiască şi să dureze Mânăstirea Pângărați era la poalele muntelui Păru, la cinci km. distanță de Mânăstirea Bistrița şi lângă malul stâng al pârâului Pângărați şi s-a numit mai întâi „Sihăstria lui Simeon“. La început sihăstria a fost o chilie durată din bârne de brad, ridicată într-o poiană, în mijlocul unor păduri seculare. Viața monahală trăită de Sfântul în sihăstrie, împreună cu ucenicii săi era foarte aspră, cu rugăciune continuă şi meditație aşa încât se dusese vestea acestui sihastru desăvârşit şi dascăl iscusit al

rugăciunii inimii şi mulţi monahi au venit la acest dascăl iscusit, care a fost Sfântul
Simeon.

Sfântul Voevod Ştefan cel Mare i-a dăruit Cuviosului bani şi ajutor ca să înalţe pe locul acela o biserică de lemn cu hramul Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, Izvorâtorul de mir. Biserica a fost ridicată în acelaşi an şi sfinţită la 26 octombrie de către mitropolitul Teoctist I, care l-a hirotonit atunci şi preot pe Cuviosul. Sfântul Simeon a devenit astfel întemeietorul şi primul egumen al „Schitului lui Simeon“, ce a devenit în anul 1508 Mânăstirea Pângăraţi.

Prin viaţă curată şi puterea rugăciunii, Sfântul Simeon a dobândit darul vindecărilor de boli şi al înainte-vederii. Domnitorul Ştefan cel Mare venea deseori pe la schit, împreună cu dregătorii lui, ca să ceară binecuvântare şi sfaturi la grele cumpene. În anul 1476, când turcii l-au învins pe Ştefan cel Mare în luptele de la Războieni, Cuviosul Simeon şi-a luat ucenicii, s-a rugat lui Dumnezeu pentru domn şi pentru ţară, ca să-i scape din mâinile cotropitorilor, apoi, au trecut peste Carpaţi, în Transilvania, stabilindu-se la mânăstirea Caşiva. După puţin timp, în toamna aceluiaşi an, a trecut la cele veşnice, fiind îngropat de ucenicii săi la Caşiva.

Moaştele sale au fost cinstite de Sfântul Voevod Ştefan cel Mare, care le-a adus în Moldova. Ieromonahul Atanasie scrie că Ştefan Voevod i-a adus sfintele moaşte într-o raclă cinstită şi le ţinea în vistieria sa: „Apoi, luând o parte din sfintele lui moaşte, le-a oprit pentru blagoslovenie, şi cu aromate, cu bune miresme, şi cu tămâie le tămâia totdeauna, spre credinţa şi buna întărire a dreptei credinţe a domniei sale, iar mai vârtos, pentru dragostea şi căldura duhovnicească, ce avea mai nainte către dânsul; iar rămăşiţa sfintelor lui moaşte cu cuviinţă sfinţită şi cu cinste le-a îngropat în cetatea Sucevei.“

Sfântul Amfilohie de la Pângăraţi

1487+1570

7 sept.

Sfântul Amfilohie de la Pângăraţi s-a născut în anul 1487, în partea de nord a Moldovei. Viaţa monahală şi-a început-o de foarte tânăr, la mânăstirea Moldoviţa, de unde a venit la Pângăraţi, în anul 1508. Aici a fost ales stareţ, conducând obştea mânăstirii timp de 56 de ani. În timpul său, domnitorul Alexandru Lăpuşneanu a zidit la Pângăraţi o biserică în numele său, pe locul celei vechi, de lemn, care fusese arsă de turci.

Se spune că domnitorul a avut un vis în care i s-a cerut să meargă la Pângăraţi şi să zidească această biserică, care a fost sfinţită în anul 1560 de mitropolitul Grigorie.

La bătrânețe, fericitul Amfilohie a primit marele şi îngerescul chip al schimniciei sub numele de Enoh iar în anul 1570 a trecut la cele veşnice. A fost cinstit încă din viață ca sfânt iar monahii de la Moldovița şi Pângărați l-au prăznuit în fiecare an, la data trecerii sale la Domnul.

Sfântul Cuvios Iosif de la Văratic

1750+1828
28 dec.

Cuviosul Părinte Iosif a fost ctitorul celei mai mari mănăstiri ortodoxe de maici din lume, Văratic. Sfântul nemțean s-a născut în jurul anului 1750 în satul Valea Jidanului din Transilvania, într-o familie de credincioşi ortodocşi, venită în Moldova, din cauza revoluției românilor ortodocşi din Transilvania, condusă de Cuviosul Sofronie de la Cioara, împotriva asupririi austriece şi a uniației.

Tânărul Iosif a fost impresionat de mânăstirile moldave şi de viața călugărilor de aici, încât a devenit ucenic al Cuviosului Paisie Velicicovschi, încă de pe când se afla la Mânăstirea Dragomirna.

Ucenic al acestuia, Cuviosul Iosif s-a deprins cu ascultarea, smerenia, paza minții, înfrânarea, postirea, privegherile şi rugăciunea minții. Când Sfântul Cuvios Paisie s-a mutat cu obştea la Mânăstirea Secu şi Neamț, a venit şi Cuviosul Iosif, care la recomandarea starețului, a fost călugărit şi hirotonit ieromonah.

În anul 1779 Cuviosul Iosif a devenit îndrumător duhovnicesc la Schitul Pocrov de lângă Mânăstirea Neamț şi povățuitor al maicilor de la schiturile Gura Carpenului şi Durău. Cu binecuvântarea starețului, a devenit sihastru fieroschimonah în Munții Neamțului, împreună cu alți doi monahi: Gherman şi Gherontie.

După anul 1875, Cuviosul Iosif a fost rânduit să pună bazele Mânăstirii Văratic, împreună cu maica Olimpiada, iar mai apoi şi Nazaria, ucenicele sale duhovniceşti de la Schitul Durău.

Sfântul Cuvios Iosif s-a preocupat şi de cultura românească. El este şi primul mare duhovnic al aşezării monahale de la Văratec şi în acelaşi timp şi ctitor al acestei sfinte mânăstiri. Cunoscând purtarea sa şi rolul activ pe care Cuviosul l-a îndeplinit la Văratic, mitropolitul Veniamin Costachi, al Moldovei l-a prețuit pe el şi pentru sfințenia vieții sale şi pentru faptele cele bune pe care Cuviosul le săvârşea.

Împreună cu starețele din vremea sa, Sfântul Părinte Iosif a pus temelia bunelor rânduieli cu privire la slujbele bisericeşti, la lucrul cel de obşte şi chilie, la deprinderea cu cititul, scrisul, lucrul de mână şi rugăciunea cea de toată vremea. A ctitorit cele două biserici de la începuturile mânăstirii: cea din lemn (1785) şi cea din zid (1808-1812), ambele cu hramul „Adormirii Maicii Domnului“.

Sfântul Iosif Pustnicul a contribuit la organizarea mai multor mănăstiri din Munții Neamțului și, timp de treizeci de ani a asigurat îndrumarea duhovnicească a mai bine de 300 de călugărițe precum și a numeroși trăitori din munții de lângă Sihla. Bun cunoscător al Sfintei Scripturi și al scrierilor Sfinților Părinți, s-a ocupat și de copierea manuscriselor cu conținut scripturistic, teologic și cultural, fiind preocupar și de cultura neamului nostru.

Cuviosul Iosif a avut și darul vindecărilor iar după trecerea sa la cele veșnice, la 28 dec. 1828, el a fost înmormântat în pronaosul Bisericii „Adormirea Maicii Domnului de la Mânăstirea Văratic.

Locurile din Munții Neamțului, unde a trăit Ieroschimonahul Iosif, au rămas în tradiția locului sub denumirea „Poiana lui Iosif" și „Chiliile lui Iosif". De la marele isihast român se păstrează un tipic al rugăciunii inimii, cel pe care îl urma Cuviosul dimpreună cu ucenicii săi din mânăstiri.

Sfântul Cuvios Ioan de la Râșca și Secu

+1685

28 dec.

Sfântul Ioan de la Râșca a fost Părintele Duhovnic al Cuvioasei Teodora de la Sihla. El a păstorit ca ierarh în Moldova veacului al XVII lea și a fost prieten apropiat al mitropoliților Varlaam și Dosoftei. S-a născut în ținutul Vrancei. Încă din tinerețe el și-a manifestat dorința, de a intra în viața călugărească. Rudenia sa, Varlaam Moțoc, viitorul mitropolit al Moldovei, care trăia pe atunci la Mănăstirea Secu, l-a adus pe tânărul Ioan în obștea Mânăstirii Râșca., rectitorită de vornicul Costea Băcioc, prietenul apropiat al lui Varlaam. Aici a fost călugărit de călugărul Agafton în jurul anului 1630.

În anul 1632 Varlaam l-a mutat pe călugărul Ioan de la Mănăstirea Râșca la Mănăstirea Secu, dându-i chilia, cărțile și lucrurile pe care mitropolitul le păstra în mănăstirea sa de metanie. Datorită perioadei în care a trăit la Râșca (aproximativ 18 ani, contemporanii și urmașii l-au numit „Ioan de la Râșca".

La Mănăstirea Secu Ioan i-a avut ca îndrumători spirituali pe egumenii Nechifor și Ghedeon, acesta din urmă fiind ctitorul schitului (azi mănăstire) Sihăstria, și apoi, în două rânduri, mitropolit al Moldovei. În 1641 domnitorul Vasile Lupu, sfătuit de mitropolitul Varlaam, înființa în Cetatea Neamțului o mică mănăstire cu hramul „Sfântul Ierarh Nicolae". Mitropolitul Varlaam a pus ca egumen al acestei mănăstiri-cetate pe omul său de încredere și rudenia sa, Ioan de la Râșca.

„Arhiepiscopul cel sfânt și minunat", Sfântul Ioan de la Râșca, a fost și egumen la Mănăstirea din Cetatea Neamțului, până în anul 1665.

El a botezat-o în 1650 pe fiica lui Joldea, armaşul cetăţii, cea care avea să fie, peste ani, marea sihastră, Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla. Sfântul Ioan i-a fost duhovnic şi îndrumător Cuvioasei până la vârsta de 16 ani, îndemnând-o să aleagă viaţa monahală.

În anul 1667 Cuviosul Ioan a fost ales, hirotonit şi instalat episcop al Huşilor, având credincioşi din Ţara de Jos a Moldovei, de pe ambele maluri ale Prutului. El a păstorit timp de şapte ani, în vremuri grele, pe timpul când turcii şi tătarii prădau adeseori aceste locuri. Cuviosul era foarte apreciat de către credincioşi, dar şi de ceilalţi ierarhi moldoveni, în special de Sfântul Ierarh Dosoftei, în acea perioadă episcop la Roman, iar după câţva ani, mitropolit al Moldovei.

Din anul 1674 şi până la trecerea sa la cele veşnice (1685), Sfântul Ioan a păstorit Episcopia Romanului, înfiinţată de primii voevozi Muşatini ai Moldovei. Aici a ctitorit Mănăstirea Mera, în ţinutul său natal, cu ajutorul rudei sale, vornicul Moţoc din Odobeşti. Episcopul Ioan a aşezat la acea mănăstire pe ucenica sa, Teodora, de la Cetatea Neamţului, încă şi cu alte câteva călugăriţe.

Sfântul Ioan, după trecerea sa la cele veşnice, a fost înmormântat în anul 1685 de către mitropolitul Dosoftei împreună cu ceilalţi ierarhi, lângă Biserica cea mare a Mănăstirii Secu. Sfântul Mitropolit Dosoftei în cartea sa „Viaţa şi petrecerea sfinţilor“, l-a numit pe Sfântul Ioan „Arhiepiscopul cel sfânt şi minunat“.

*

* * *

Iată că în şedinţa Sfântului Sinod din ziua de 26 octombrie 2009 s-a făcut proclamarea canonizării a încă trei Sfinţi români: Sfântul Ierarh Ioachint de Vicina, primul mitropolit al Ţării Româneşti, cu prăznuire pe 28 octombrie; Sfântul Neagoe Vodă Basarab, domnitor al Ţării Româneşti, cu prăznuire la data de 26 septembrie şi Sfântul Dionisie cel Smerit (Exigul) cu prăznuire la 1 septembrie.

Sfântul Neagoe Vodă Basarab

Sf. sec. XV- început sec. XVI
(26 septembrie)

Sfântul Neagoe Vodă Basarab, fiu al Neagăi, a fost vlăstar din neamul domnesc al voevozilor Basarabi şi al boierilor Craioveşti. El a crescut şi s-a format în duhul isihast athonit de la sfârşitul secolului al XV-lea şi începutul secolului al XVI-lea

Despre viaţa şi activitatea Sfântul Neagoe Basarab cunoaştem aspecte din izvoarele de pe vremea sa, de la istorici ai timpului, precum şi de la cronicarul şi conducătorul Muntelui Athos, Gavril Protul. Acesta, în cartea sa „Viaţa Sfântului Nifon“, ni-l prezintă pe voevod în felul următor:

„Şi în toate laturile, de la Răsărit şi până la Apus şi de la Amiaza-zi şi până la Amiaza-noapte, toate Sfintele Biserici le hrănea şi cu multă milă pretutindeni da. Şi nu numai creştinilor fu bun, ci şi păgânilor, şi fu tuturor tată milostiv, asemănându-se Domnului ceresc, <<Care străluceşte soarele sau şi ploaia peste cei buni şi peste cei răi>>, aşa cum arăta Sfânta Evanghelie“

Şcoala Sfântul Neagoe şi-o face în Bănia Craiovei şi în şcoala de la Mănăstirea Bistrița, unde aveau să învețe toți boierii Craioveşti.

Sfântul Neagoe Vodă Basarab se trăgea deci din familia boierilor Craioveşti, din care făcea parte şi marele ban al Craiovei, Barbu Craiovescu, cel ce se va călugări în anul 1520, se va retrage la chinovia sa şi va lua numele monahicesc de Pahomie.

Tânărul Neagoe, instruindu-se cultural şi duhovniceşte, a devenit învățat încă de la vârsta de douăzeci de ani şi răspundea în Cancelaria domnească de legăturile domnitorului şi-ale țării cu lumea externă. Sfântul Neagoe era instruit şi avea încă foarte de tânăr o mare pregătire culturală, cunoştea multe limbi străine din Occident şi Orient, aşa încât acesta era trimis ca sol, când trebuiau stabilite relațiile cu străinătatea.

Tânărul Neagoe s-a căsătorit în anul 1504 cu domnița sârbă Milița, nepoata despotului sârb Gheorghe Brancovici (cel ce se va călugări şi va deveni mai apoi mitropolitul Maxim)

Sfântul Neagoe a avut şi un fiu, pe Teodosie. Despre acesta aflăm chiar de la voevod, din lucrarea sa erudită şi testamentară: „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie“.

La Târgovişte, Sfântul a participat la zidirea Sfintei Biserici de la Mănăstirea Dealu, ctitorită de domnitorul Radu cel Mare, în anul 1508. Biserica a fost începută de domnitorul Radu şi isprăvită, mai apoi, de domnitorul Neagoe Basarab.

Vodă Neagoe participă şi la tipărirea primului „Liturgher“ în limba slavonă, în anul 1508, a „Octoihului“ în 1510 şi a „Tetraevangheliarului“ în 1512. Aceste lucrări, pregătite de învățatul Macarie, au fost tipărite la tiparnițele de la Mănăstirea Bistrița şi Dealu. Învățăcel şi ajutor al învățatului Macarie de la Bistrița, Neagoe a contribuit la tipărirea primelor cărți din Țara Românească.

Devenind domn al Țării Româneşti, Sub îndrumarea învățătorului său Macarie, voevodul a scris şi a tipărit şi o carte erudită de învățătură, pe care a adresat-o fiului său Teodosie, pe care îl inițiază în arta domniei, carte intitulată „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie“. Această erudită lucrare a fost numită de istoricul B. P. Haşdeu „monument de literatură, politică, filozofie şi elocvență“.

Sfântul Neagoe Basarab a zidit în timpul domniei sale, în timp record de numai cinci ani, între anii 1512-1517, cu piatră din Albeştii Muscelului, şi Mănăstirea Argeşului, pe care a închinat-o Adormirii

Maicii Domnului, şi-a isprăvit de zidit şi Mănăstirea Dealu. Această sfântă catedrală a neamului de la Argeş, ctitoria cea mai de seamă a domnitorului român a fost sfinţită la data de 15 august 1517.

Pe lângă activitatea sa de însemnătate istorică, culturală şi duhovnicească, Sfântul Neagoe a dus şi o activitate caritabilă substanţială prin bogăţia daniilor pe care le-a lăsat la mănăstirile de la Muntele Athos. S-au păstrat documente care atestă toate acestea, căci „pe lângă renovări, daruri de obiecte de cult şi zidiri se adaugă anual şi danii aproape la toate chinoviile monahale precum: Zografu, 3000 de aspri, Vatoped, 200 de taleri sau Marea Lavră etc.“ (1) Danii şi fapte de milostenie face Sfântul Neagoe şi faţă de Patriarhia din Constantinopol, Ierusalimul, Muntele Sinai sau Meteorele.

Sfântul Neagoe s-a ocupat şi de înzestrarea şi renovarea mânăstirilor din ţară, ctitoriile domneşti de la Tismana, Visina, Cotmeana, Cozia, Nucet, Ostrov, Snagov şi biserica Mitropoliei Târgovişte.

Pentru erudiţia, şi dărnicia sa şi pentru multiplele sale calităţi de conducător marele istoric Nicolae Iorga l-a numit pe Sfântul Voevod Neagoe Basarab „domn cu apucături împărăteşti şi domn cu atâta dor de frumuseţe cum nu mai avusesem altul înainte de dânsul“. Iar istoricul Ion Bogdan îl numeşte ca fiind „unul dintre cei mai culţi domni ai noştri din vechime“, în timp ce istoricul Bogdan Petriceicu Haşdeu spune despre Sfânt că acesta ar fi pentru poporul român, împăratul „Marc Aureliu al Ţării Româneşti, principe, artist şi filozof“ /2

Aceasta a fost marea contribuţie pe care marele principe român a adus-o neamului său. Şi dacă ne referim şi la lucrarea „Învăţăturile lui Neagoe Basarab“ cea adresată fiului Teodosie, aceasta reprezintă de fapt un testament pe care Sfântul mare voevod l-a lăsat pe vecie, nu numai fiului drept moştenire, dar şi urmaşilor urmaşilor săi.

Cea mai valoroasă lucrare arhitectonică, din piatră şi marmură, ctitorită pe zidurile vechi, rămase de la Radu Vodă, şi ridicată de Sfântul mare voevod Neagoe, cu contribuţia meşterului Manole, a fost şi rămâne Mănăstirea Curtea de Argeş cea care, aşa cum spune şi legenda, a putut fi terminată numai prin jertfă, ca să fie cea mai frumoasă Sfântă Mănăstire din ţară.

Pentru întreaga activitate a sa Sfântul Neagoe Vodă Basarab la data de 8 iulie a fost canonizat şi trecut în rândul sfinţilor. Proclamarea sa de către Sfântul Sinod al B. O. R. avut loc la data de 26 octombrie iar data de prăznuire din Calendarul Creştin Ortodox a fost stabilită pentru data de 20 iulie; aici Sfântul român va fi înscris în Calendar cu cruce neagră.

---

1. Ziarul „Lumina“, 20 iulie.

2. Grupaj de citate culese din „Ziarul Lumina“, 20. 06. 2008

Sec. XIV
Sfântul Ierarh Ioachint de Vicina, mitropolit al Țării Româneşti

+1372

(28 octombrie)

În cadrul Sfintei Liturghii din 26 0ctombrie 2008, Sfântul Sinod al B.O.R, la Catedrama Patriarhală din Bucureşti, a proclamat trecerea în rândul sfinților a trei Sfinți români printre care şi a Sfântului Ierarh Ioachint de Vicina, cel care a fost ultimul mitropolit al Vicinei şi primul Mitropolit arhipăstor al principatului Țării Româneşti. Pentru întemeierea structurilor organizatorice bisericeşti necesare cultului şi pentru statornicia sa întru apărarea dreptei credințe, s-a făcut, mai nainte, în şedința Sfântului Sinod din 8 iulie 2008 şi canonizarea Sfântului Ierarh Ioachint. Prăznuirea Sfântului a fost trecută în Calendarul Creştin Ortodox cu cruce neagră, la data de 28 octombrie.

Iată acum şi spicuiri din tomusul textului de canonizare pentru Sfântul Ioachint:

„Sfântul Ierarh Ioachint a fost ultimul mitropolit al cetății dobrogene a Vicinei, rânduit să fie cel dintâi mitropolit şi păstor al românilor din cuprinsul noii Mitropolii a Țării Româneşti, întemeiată în anul 1359, cu binecuvântarea Patriarhului Ecumenic Calist I al Constantinopolului, la stăruințele voevodului Ioan Alexandru Basarab.“

Iată acum şi cum a fost înscăunarea Sfântului Ierarh ca mitropolit şi care au fost îndatoririle pe vremea aceea a primului Mitropolit al Țării Româneşti:

„Sfântul Ierarh Ioachint apare pentru prima oară în Istoria Bisericii Române de la Nord de Dunăre în anul 1348, pe când era Mitropolit al Vicinei, mitropolie înființată cam în secolul al XI-lea, situată în Dobrogea, lângă Isaccea. Domnitorul Nicolae Alexandru Basarab l-a strămutat pe mitropolit de la Vicina la Argeş, astfel Sfântul Ierarh a devenit primul mitropolit al Ungrovlahiei, dar această numire trebuia recunoscută şi de patriarhul ecumenic de la Constantinopol. Pentru aceasta domnitorul Nicolae Alexandru Basarab trimite câteva scrisori la Patriarhie, după care, în mai 1359 Ioachint al Vicinei este recunoscut ca mitropolit al Țării Româneşti.

Prin actul, care recunoştea Mitropolia Țării Româneşti, noul mitropolit urma „să întărească pe citeți în toată eparhia şi enoria lui, să ridice în treaptă ipodiaconi şi diaconi, să hirotonească preoți şi să ia pe mâna sa toate drepturile din orice parte ar fi.“ Atunci se rânduia şi „ca toți clericii din acea țară şi ceilalți sfinți călugări sau laici să-l asculte şi să i se supună ca unui adevărat păstor, părinte şi dascăl al lor, să primească bucuros şi să împlinească toate câte va spune şi cu ce-i va

sfătui şi învăţa pe ei, cu privire la folosul lor sufletesc."

Spre sfârşitul vieţii sale, Sfântul Ierarh Ioachint a fost sprijinit de un fel de avocat, trimis în ţară de către Patriarhia de la Constantinopol care urma să fie purtătorul de cuvânt al Ierarhului român, care din cauza îmbolnăvirii nu mai putea participa la şedinţele sinodale de la Constantinopol. Printr-o scrisoare, Mitropolitul Ioachint comunică Sinodului Patriarhiei de la Constantinopol că din cauza bolii sale se va retrage din viaţa publică. Prin aceeaşi scrisoare Mitropolitul Ioachint îl încunoştiinţa pe partiarh că domnul şi boierii ţării au trimis pe dichiofilaxul Daniil Critopol „ca să fie sfinţit şi binecuvântat ca arhiereu a toată Ungrovlahia" în locul său, având pentru aceasta „voia, îngăduinţa şi iertarea sa".

Sfântul Ioachint pleacă la Domnul în prima jumătate a anului 1372 şi e îngropat lângă Biserica Mitropolitană de la Argeş. /1.

SEC V-VI
Sfântul Dionisie cel Smerit (Exigul şi Areopagitul), întemeietorul erei creştine şi părinte al dreptului bisericesc

(470+556)

1 septembrie

Marele învăţat străromân Dionisie cel Smerit, Exigul şi Areopagitul s-a născut în anul 470 în ţinuturile Sciţiei din Podişul Dobrogei, şi a sihăstrit în ţinutul dintre Dunăre şi mare, în locul unde s-au nevoit sihaştri primelor secole creştine.

Istoricul roman Casiodor spunea despre acest Sfânt, menţionând obârşia lui, „că era scit de neam dar cu moravuri întru totul roman". Într-o mărturisire a Cuviosului Dionisie adresată de acesta confraţilor lui întru credinţă, Ioan şi Leontie el zice: „în Sciţia, cu harul lui Dumnezeu ne-am renăscut prin Taina Botezului".

Rămas orfan de mic, Cuviosul a intrat aici, în Dobrogea, într-o mânăstire unde şi-a început şi studiile. Autodidact, el se va instrui toată viaţa şi va merge şi la Constantinopol pentru a învăţa. Căutând o viaţă spirituală înaltă, el a mers şi la părinţii trăitori din pustia Siriei, Egiptului şi Palestinei, ca să se desăvârşească spiritual, apoi, în jurul anului 496, el a plecat la Roma. Acolo Cuviosul Dionisie a intrat în Mânăstirea Sfânta Anastasia, unde a fost hirotonit preot şi-a devenit şi stareţ de mânăstire, aici, la poalele Palatinului.

Filozof creştin şi călugăr nevoitor, om de rugăciune şi aspru postitor, Cuviosul Sfânt Dionisie Smeritul era, aşa cum spunea şi prietenul său Cassiodor, „era de o rară castitate, deşi vedea zilnic

---

1. Spicuiri din „Ziarul Lumina", 28 octombrie 2008.

(spovedind) şi femeile altora“

Mai mult din jumătate din viaţa sa, Sfântul Dionisie Exigul a trăit-o însă în Italia. Începuturile vieţii şi locurile unde-a crescut şi s-a nevoit Cuviosul însă, au fost aici, în Dobrogea, pe pământurile Sciţiei, unde-a trăit pentru o vreme şi Sfântul Apostol Andrei. Pe pământul acesta s-a nevoit Sfântul, trăind, după modelele apostolice şi studiind cărţile Sfinţilor Părinţi, căci Cultura marelui învăţat străromân cuprindea noţiuni de teologie, astronomie şi matematică şi Sfântul cunoştea marile limbi de circulaţie ale Orientului şi Occidentului acelei epoci. Pentru calităţile sale şi vasta cultură Sfântul Dionisie chiar a şi fost selectat de către apocrisiarul papal să meargă şi să se stabilească la Roma ca traducător în marile limbi de circulaţie ale epocii.

Sfântul Dionisie deci, după o asprã nevoinţã în schiturile din părţile Dobrogei, a fost primit la Roma în Mănăstirea Sfânta Anastasia şi numit consilier pontifical şi a activat acolo sub zece papi, fiind traducător, sau funcţionar în birourile vaticane şi chiar director. În Sinodul Roman din anul 499 Cuviosul Dionisie semnează cu numele de „Dionysius prezbyter“ El a luptat toată viaţa pentru menţinerea unităţii Bisericii şi pentru adevărurile de credinţă stabilite de Sinodul de la Calcedon 451 şi anume existenţa celor două firi unite, cea dumnezeiască şi cea omenească în persoana Domnului nostru Iisus Hristos.

Cuviosul Dionisie face cunoscute şi celor din Apus învăţăturile Sfântului Chiril al Alexandriei şi traduce din lb. greacă în limba latină lucrările teologice şi filozofice ale acestuia, începând cu Epistola sinodală, din care se desprind învăţăturile teologice ale filozofilor greci. Mai apoi, el traduce şi lucrarea Sfântului Grigorie al Nyssei „Despre crearea omului“ precum şi din alţi Sfinţi Părinţi răsăriteni. Traducerile sale din Sfinţii Părinţi el le adună toate într-un „Florilegiu“ iar termenul acesta îi aparţine.

Sfântului Dionisie Exigul i se atribuie colaborarea parţială la Liber pontificalis şi alcătuirea câtorva piese de literatură istorică apocrifă în care se impune competenţa sa în cunoaşterea canoanelor bisericeşti. În trei ediţii de canoane ecumenice şi locale au fost incluse atunci, pe lângă o ediţie critică, şi alte decrete pontificale, elaborându-se astfel o mare operă canonică. În această operă au fost evitate punctele de litigiu dintre Apusul şi Răsăritul creştin. Pentru toate operele de teologie creştină eleborate atunci Sfântul Dionisie a fost supranumit şi „Părinte al dreptului bisericesc“ sau „Părinte al ştiinţei canoanelor“ sau „Părinte al dreptului canonic apusean“.

Scripturile, operele Sfinţilor Părinţi, precum şi această colecţie sistematizată de el din canoanele existente şi statornicite la toate sinoadele ecumenice, precum şi cele 50 de canoane apostolice, toate au fost temeinic cunoscute de Cuv. Dionisie şi pe toate a vrut el să le-

mpărtăşească şi celor din Apus. Cuviosul străromân a alcătuit şi o colecţie de 38 de decrete papale.

Până la Sfântul Dionisie apusenii se foloseau de un ciclu pascal inexact, al lui Victoriu de Acvitania, cel care socotea echinocţiul de primăvară la data de 18 martie. Sfântul Dionisie, însă, a calculat altfel durata pascală, introducând şi la apuseni, în întreaga Biserică Romană uzul oriental al ciclului alexandrin cel de 19 ani şi a conceput numerotarea anilor de la Hristos. (Tabelele pascale dionisiene priveau epoca 531-626.) Dar numerotarea calendarului nu a mai folosit data începutului domniei împăratului Diocleţian, ci data zămislirii Mântuitorului de la Duhul Sfânt la Buna Vestire şi s-a realizat atunci un calendar bazat pe-o cronologie creştină, care ne-a rămas până astăzi. Cuviosul călugăr scit Dionisie a fost deci cel care a calculat pentru prima dată complet şi era creştină (cu o eroare de 4-7 ani de la naşterea lui Hristos) De acest calcul s-a ocupat începând din anul 525, în lucrarea „Cartea despre Paşti“ Mai apoi, el a completat şi tabela pascală a Sfântului Chiril cel Mare, cel care începuse această lucrare şi a completat-o cu perioada anilor trăiţi de el şi cea de după el (532-626)

Sfântul Dionisie a contribuit la reabilitarea Ortodoxiei prin popularizarea începuturilor teologiei Sfântului Chiril al Alexandriei, pe care l-a tradus în latineşte, împreună cu operele Sfinţilor Grigorie al Nissei şi Proclu al Constantinopolului. El a tradus şi biografiile Sfinţilor Părinţi: Sfântul Ioan Botezătorul, Sf. Pahomie cel Mare şi Cuv. Taisia.

Privind erudiţia şi activitatea bogată a Sfântului Dionisie, mulţi cercetători se întreabă, însă, dacă nu cumva şi „tratatele pseudoareopagetice“ îi aparţin Cuviosului Dionisie Exigul şi Areopagitul, căci pentru acestea nu se cunosc amănunte ale originii lor.

Cuviosul Dionisie, urmând exemplul Sfinţilor Părinţi, va scrie şi alte lucrări teologice precum „Istoria aflării capului Sfântului Ioan Botezătorul“ şi „Viaţa Sfântului Pahomie“./1.

Sfântul Dionisie Exigul a trecut la cele veşnice în anul 556, la Roma. Pentru contribuţia însemnată a Sfântului Dionisie cel Smerit, Exigul şi Areopagitul ca teolog, om de cultură şi savant, Sfântul Sinod al B.O.R a propus pe data de 8 iulie 2008 canonizarea lui şi Sfântul în anul 2009 a şi fost canonizat. Prăznuirea se face la data de 1 septembrie, înscriindu-se Sfântul cu cruce neagră în Calendarul Creştin Ortodox.

---

1. Despre originea strămână a Cuviosului şi învăţăturile sale a scris şi-a făcut cercetări toată viaţa sa Părintele Prof. Univ. Dr. Gheorghe I. Drăgulin. Menţionăm aici îndeosebi lucrarea sa „Areopagetica“, în care Părintele dovedeşte originea strămână a Cuviosului şi face o distincţie clară a acestuia faţă de Sfântul Dionisie (Areopagitul), ierarhul, care a trăit în secolul I d. H.

ACATISTUL SFINȚILOR ROMÂNI

După rugăciunile de început se zice:

Condacul 1

Pe vasele Sfântului Duh şi făcliile cele strălucitoare ale Bisericii lui Hristos, pe aleşii lui Dumnezeu, toți Sfinții Români, cei ce s-au învrednicit a lumina pământul țării noastre şi poporul cel binecredincios cu lumina cea întreit strălucitoare a Prea Sfintei Treimi, să-i lăudăm după cuviință noi, fiii neamului românesc, cei ce cu credință şi cu dragoste săvârşim pomenirea lor, cântând:

Bucurați-vă, Sfinților Români, rugători fierbinți pentru sufletele noastre!

Icosul 1

Veniți toți credincioşii să prăznuim duhovniceşte pomenirea tuturor Sfinților Români şi să cântăm laude celor aleşi de Dumnezeu să fie stâlpi neclintiți ai Bisericii strămoşeşti: pe Andrei, Apostolul lui Hristos, cel întâi chemat şi cel ce a semănat cuvântul Evangheliei în pământul străbun al țării noastre, pe toți mucenicii neamului, pe ierarhi şi învățători, pe cuvioşi şi cuvioase, pe pustnici şi rugători şi toată ceata cea minunată a drepților în toate veacurile şi, cu cinste fericindu-i, într-un glas să le cântăm:

Bucurați-vă, odrasle sfinte, ieşite din viața moşilor şi strămoşilor noştri;

Bucurați-vă, cei aleşi şi trimişi de Hristos să înțelepțiți pe fiii neamului;

Bucurați-vă, stele strălucitoare, care ați răsărit încă din zorii naşterii poporului românesc;

Bucurați-vă, slujitori credincioşi ai Domnului care voia Lui ați împlinit;

Bucurați-vă, icoane vii, prin care toți românii văd fața lui Hristos;

Bucurați-vă, buchet bine mirositor, prin care înrâureşte mireasma Duhului Sfânt;

Bucurați-vă, raze luminoase care v-ați aprins din Soarele Hristos;

Bucurați-vă, semănători ai credinței adevărate şi risipitori ai întunericului păgânătății;

Bucurați-vă, apărători nemitarnici ai Bisericii lui Hristos;

Bucurați-vă, stâlpi neclintiți ai adevărului şi ai drepății;

Bucurați-vă, pietre vii pe care s-a clădit Biserica neamului nostru;

Bucurați-vă, potire în care se păstrează apa vieții.

Bucurați-vă, Sfinților Români, rugători fierbinți pentru sufletele noastre!

Condacul al 2 lea

Dacă a fost semănat cuvântul lui Hristos prin Sfântul Apostol Andrei în țarina neamului nostru, acesta, udat fiind de apa vieții, a răsărit în sufletele altora şi a făcut rod însutit. Îndată pământul Dobrogei s-a umplut de florile mirositoare ale credinței creştine iar cei aleşi să fie luminători pe pământul străbunilor noştri au mulțumit lui Dumnezeu, cântând: Aliluia!

Icosul al 2 lea

Întrarmați fiind cu puterea lui Hristos, primii creştini ai neamului au înfruntat dintru început prigonirile şi ispitirile vrăşmaşilor văzuți şi nevăzuți, nelepădându-se de credința cea adevărată a Apostolilor şi devenind mărturie vie pentru toți cei ce au urmat după dânşii. Pentru aceasta să fericim pe martirii noştri din toate timpurile şi din toate locurile, zicând:

Bucurați-vă, Sfinți dobrogeni, pârga martirilor neamului românesc;

Bucurați-vă, sfinților: Zotic, Atal, Camasis şi Filip, podoaba Niculițelului şi a Dobrogei întregi;

Bucurați-vă, sfinților: Montanus şi Maxima, pătimitori pentru Hristos;

Bucurați-vă, Emiliane din Durastorun cu Hermes şi Dasius, lauda Axiopolisului;

Bucurați-vă, sfinților: Epitect şi Astion, predicatori ai lui Hristos şi mucenici în cetatea Halmyrisului;

Bucurați-vă, Pasicrat şi Marcian, Valentin şi Isichie, Nicandru şi Iuliu, ostaşi martiri pentru Hristos;

Bucurați-vă, toți martirii, ştiuți şi neştiuți din pământul străbun al Dobrogei;

Bucurați-vă, că sămânța martiriului vostru s-a răspândit în tot ținutul carpato-danubian;

Bucurați-vă, Sfinților mucenici de pe întrg pământul românesc;

Bucurați-vă, că sfintele voastre moaşte ocrotesc glia neamului nostru;

Bucurați-vă, că sângele vostru a udat arborele credinței noastre;

Bucurați-vă, că pe mormintele voastre s-au ridicat mulțime de biserici;

Bucurați-vă, Sfinților Români, rugători fierbinți pentru sufletele noastre!

Condacul al 3 lea

Puterea Celui de Sus a umbrit în toate veacurile pe toți fiii poporului nostru. Că deşi au fost aşezați de Dumnezeu în calea răutăților şi a primejdiilor, având atâția Sfinți martiri, ierarhi, cuvioşi, rugători şi trăitori ai credinței, s-au dovedit a fi preoție sfântă şi neam ales lui Dumnezeu, iar acum se roagă în ceruri, cântând neîncetat: Aliluia!

Icosul al 3 lea

Veniți credincioşilor să lăudăm ceata sfinților ierarhi români, care de la Hristos, prin Sfântul Andrei, Apostolul românilor, au primit harul de a învăța, conduce şi sfinți turma cea cuvântătoare, botezându-o în numele Sfintei Treimi şi îndemnându-o să păstreze toate sfintele predanii şi tradiții ale neamului. Pentru aceasta să câtăm Sfinților noştri ierarhi unele ca acestea:

Bucurați-vă, Sfinților ierarhi, păstrători ai harului lui Hristos din neam în neam;

Bucurați-vă, aleşii Prea Sfintei Treimi şi flori mirositoare ai grădinii Maicii Domnului;

Bucurați-vă, arhiereilor care ați luminat glia străbună cu învățăturile voastre;

Bucurați-vă, mărgăritare strălucitoare ale Bisericii lui Hristos;

Bucurați-vă, apărători ai vechii credințe în vremea prigonirilor;

Bucurați-vă, surpătorii eresurilor şi îndreptătorii adevăratelor învățături;

Bucurați-vă, Sfinților: Bretanion şi Teotim care ați înfruntat pe arieni;

Bucurați-vă, Niceta al Remesianei şi ceilalți ierarhi daco-romani;

Bucurați-vă, Antim Ivireanul şi Calinic de la Cernica, Grigorie Dascălul cu toți sfinții ierarhi ai Țării Româneşti;

Bucurați-vă, Teodosie de la Brazi cu Dosoftei viersuitorul şi toți ierarhii moldoveni;

Bucurați-vă, Ilie Ioreste, Sava Brancovici cu toți ierarhii martiri transilvăneni;

Bucurați-vă, soborul ierarhilor români din toate timpurile şi din toate ținuturile româneşti.

Bucurați-vă, Sfinților Români, rugători fierbinți pentru sufletele noastre!

Condacul al 4 lea

Pe ceata cuvioşilor părinți ai neamului românesc să-i lăudăm după cuviință, căci aceştia ascultând cuvântul Evangheliei, au părăsit

cele vremelnice şi au urnat lui Hristos, luând crucea pe umerii lor. Şi nevoindu-se în felurite chipuri prin mănăstiri sau pustietăţi, au sfinţit tot pământul românesc de la o margine la cealaltă, dând laudă lui Dumnezeu, cântând: Aliluia!

Icosul al 4 lea

Voind Prea Bunul Dumnezeu să arate lumii că în tot pământul românesc a fost semănat de timpuriu cuvântul Evangheliei lui Hristos a făcut să răsară mulţime de Sfinţi cuvioşi. Drept aceea, în toate veacurile, cete de călugări îmbunătăţiţi s-au arătat adevăraţi trăitori şi lucrători ai virtuţilor, luminându-ne calea cea întunecată a vieţii acesteia, ca să nu rătăcim în pustiul păcatelor şi al eresurilor celor de suflet pierzătoare. Pentru aceasta cu bucurie le cântăm:

Bucuraţi-vă, cuvioşilor părinţi, care, pentru dragostea lui Hristos aţi părăsit cele lumeşti;

Bucuraţi-vă, pustnicilor retraşi în peşterile munţilor Carpaţi;

Bucuraţi-vă, Ioan Casian şi Gherman din Dobrogea, făuritori de reguli călugăreşti;

Bucuraţi-vă, Nicodim de la Tismana şi Daniil al Voroneţului cu toţi sihaştri ţinuturilor Moldovei;

Bucuraţi-vă, Dimitrie cel Mare şi Gheorghe al Cernicăi şi Căldăruşanilor, rugători fierbinţi pentru cetatea Bucureştiului;

Bucuraţi-vă, Paisie de la Neamţ şi Onufrie de la Vorona şi toţi cuvioşii cei isihaşti;

Bucuraţi-vă, Visarion Sarai împreună cu Ghelasie de la Râmeţ, apărători ai credinţei strămoşeşti;

Bucuraţi-vă, Antipa cuvioase cu Vasile de la Poiana Mărului, luminători ai călugărilor moldoveni;

Bucuraţi-vă, Ioan de la Prislop şi Antonie de la Vâlcea, întemeietori de obşti călugăreşti;

Bucuraţi-vă, mulţimile călugărilor, care aţi sfinţit prin trăirea voastră sfântă toate plaiurile româneşti;

Bucuraţi-vă, că nevoinţele voastre prin mânăstiri sau pustietăţi s-au făcut scară către cer;

Bucuraţi-vă, că sfintele voastre moaşte sunt purtătoare de har dumnezeiesc;

Bucuraţi-vă, Sfinţilor Români, rugători fierbinţi pentru sufletele noastre!

Condacul al 5 lea

Privind icoana Prea Sfintei Fecioare, mulţime de fiice ale neamului nostru au ales a urma lui Hristos cu înţelepciune; căci luându-şi candelele, au ţinut aprinsă flacăra credinţei în inima lor şi a poporului din care au ieşit; toată viaţa au aşteptat întru răbdare venirea Mirelui,

turnând în vasele sufletelor lor din untdelemnul faptelor bune şi din lacrimile pocăinței, cântând neîncetat: Aliluia!

Icosul al 5 lea

Cine va putea ferici după cuviință pe fiicele neamului românesc care au lepădat dulcețile lumii acesteia înşelătoare, retrăgându-se în mănăstiri sau în pustietăți, unde s-au rugat neîncetat, împlinind voia lui Dumnezeu. Cinstim bărbăția sfintelor fecioare alese să slujească lui Hristos, cântându-le unele ca acestea:

Bucurați-vă, sfinte cuvioase maici, care ați împlinit asemănarea cu Dumnezeu în chipurile voastre;

Bucurați-vă, fecioarelor, care fecioria ați păzit şi lui Hristos, Mielul cel fără prihană, ați urmat;

Bucurați-vă, sfintelor, care v-ați logodit cu Mirele Hristos, născut fără prihană din Sfânta Fecioară;

Bucurați-vă, flori preafrumoase, care ați împodobit grădina Maicii Domnului;

Bucurați-vă, Sfântă Parascheva mult milostivă şi tu fecioară Filofteia, dulceața românilor;

Bucurați-vă, sfintelor Teodora de la Sihla şi Mavra, flori înmiresmate ale munților Carpați;

Bucurați-vă, Tatiana a Craiovei şi Chiriachi, fecioare preaînțelepte;

Bucurați-vă, stele înțelegătoare prin ale căror raze fața lui Hristos ca soarele vi se arată;

Bucurați-vă, mieluşele fără de răutate, rugătoare pentru neamul românesc;

Bucurați-vă, că ați fost ocrotite în nevoințele voastre de omoforul Maicii lui Dumnezeu;

Bucurați-vă, că ați iubit pe Hristos Cel ce v-a întărit pe voi;

Bucurați-vă, că ale voastre sfinte moaşte izvorăsc tămăduiri celor credincioşi;

Bucurați-vă, Sfinților Români, rugători fierbinți pentru sufletele noastre!

Condacul al 6 lea

Binecuvântat fie Dumnezeu că a trimis poporul Său binecredincios, la vreme potrivită, bărbați înțelepți şi sfinți voievozi, ctitori de țară şi de locaşuri sfinte, care au apărat credința cea dreaptă în fața asupritorilor, cântând lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 6 lea

Pe binecredincioşii voievozi şi pe toţi bărbaţii cucernici ai neamului românesc, care s-au învrednicit de la Dumnezeu a fi apărători ai credinţei celei drepte pe pământul străbun, să-i pomenim după vrednicie; căci aceştia, în vremuri de răstrişte, s-au arătat a fi vrednici luptători pentru neam şi ţara lor, iar în ceruri rugători fierbinţi pentru sufletele noastre. Pentru aceasta să le înălţăm imn de laudă, zicând:

Bucuraţi-vă, sfinţi voevozi, apărători ai pământului străbun;

Bucuraţi-vă, mărturisitori ai dreptei credinţe şi slujitorii adevărului;

Bucuraţi-vă, ctitori de ţară şi de locaşuri sfinte pe tot pământul românesc;

Bucuraţi-vă, întemeietorilor ţărilor româneşti, ca o triadă sfântă;

Bucuraţi-vă, Constantine voievod cu fiii tăi, martiri pentru credinţa ortodoxă;

Bucuraţi-vă, Ştefan cel Mare al Moldovei, cu toţi oştenii eroi ai neamului;

Bucuraţi-vă, Oprea Miclăuş, Ioan de Galeş, Moise Măcinic, martiri pentru credinţa ortodoxă din Ardeal;

Bucuraţi-vă, apărători ai Ortodoxiei din toate provinciile româneşti;

Bucuraţi-vă, cei ce v-aţi dat viaţa pentru a apăra valorile evlaviei ortodoxe;

Bucuraţi-vă, cei ce aţi murit în temniţe pentru dreapta credinţă;

Bucuraţi-vă, făuritorilor de tradiţii şi de cultură românească;

Bucuraţi-vă, toţi cei ce aţi luptat pentru neatârnarea şi identitatea noastră.

Bucuraţi-vă, Sfinţilor Români, rugători fierbinţi pentru sufletele noastre!

Condacul al 7 lea

Sfinţilor cei din neamul românesc, minunat s-a împlinit voia lui Dumnezeu în sufletele voastre; căci, plăcuţi Prea Sfintei Treimi fiind, cu slavă se încununează tot poporul român, avându-vă pe voi rugători. Mintea noastră nu poate să cuprindă mulţimea faptelor care au împodobit viaţa voastră, sfinţilor. De aceea, doar, minunându-ne de felul cum v-aţi petrecut viaţa, cântăm cu mulţumită lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 7 lea

Simţind mireasma buchetului cel înmiresmat al darurilor Sfântului Duh, săvârşim cu bucurie pomenirea Sfinţilor Români, cinstind mulţimea mucenicilor, a ierarhilor, a cuvioşilor şi drepţilor, dar

şi ceata tuturor celor care nu le ştim nici numele nici locurile unde şi-au sfârşit viaţa. Însă ştiind că în puterea Duhului Sfânt au fost şi alţi luminători ai Ortodoxiei şi trăitori adevăraţi ai poruncilor lui Hristos, să zicem, celor neştiuţi de noi, unele ca acestea:

Bucuraţi-vă, toţi cei ce aţi înmulţit talanţii dăruiţi vouă de Dumnezeu;

Bucuraţi-vă, păstrătorii sfintelor predanii şi a obiceiurilor strămoşeştil

Bucuraţi-vă, toţi fiii neamului românesc ala căror nume au fost scrise în cartea cerului;

Bucuraţi-vă, mame ale sfinţilor părinţi ai poporului român;

Bucuraţi-vă, copii ştiuţi şi neştiuţi, care v-aţi învrednicit a păzi nepătată haina Botezului;

Bucuraţi-vă, tineri cu dreaptă socoteală, care nu v-aţi întinat sufletele cu plăcerile deşarte;

Bucuraţi-vă, eroi ai credinţei şi apărători ai pământului străbun;

Bucuraţi-vă, bătrâni înţelepţi şi trăitori al Evangheliei;

Bucuraţi-vă, părinţi binecredincioşi, care aţi continuat fiinţa neamului;

Bucuraţi-vă, preoţi cucernici, vrednici slujitori ai Bisericii lui Hristos;

Bucuraţi-vă, doctori fără de arginţi, care aţi înmulţit talanţii dăruiţi de Dumnezeu;

Bucuraţi-vă, pelerini, doritori să vă adăpaţi la izvoarele credinţei.

Bucuraţi-vă Sfinţilor Români, rugători fierbinţi pentru sufletele noastre!

Condacul al 8 lea

Toate le dă Duhul Sfânt: din pescari face apostoli, din păgâni mucenici, din necărturari înţelepţi, toată rânduiala Bisericii primindu-o. Aceste lucrări minunate le-a făcut Dumnezeu dintru început şi poporului nostru românesc din care a ales vase preacinstite şi în care a turnat din puterea Sa dumnezeiască pentru ca să devină luminători pe pământ, iar în
ceruri să cânte Prea Sfintei Treimi: Aliluia!

Icosul al 8 lea

Atunci când s-a însămânţat în glia strămoşească cuvântul lui Hristos, s-a schimbat firea oamenilor, care au început să vorbească graiul Duhului Sfânt. Iar, de atunci, s-a revărsat, din neam în neam, peste fiii acestui pământ harul Duhului Sfânt şi a îndumnezeit pe cei ce s-au învrednicit a fi vase ale luminii celei întreit strălucitoare ale Prea

Sfintei Treimi. Pentru aceasta, adunându-ne astăzi, să mulțumim lui Dumnezeu pentru toate şi să cântăm sfinților noştri români unele ca acestea:

Bucurați-vă, bărbați şi femei de toată vârsta, care, după chemarea voastră, ați plăcut lui Dumnezeu;

Bucurați-vă, cei ce ați rămas altoiți pe vița care este Hristos;

Bucurați-vă, cei cărora Dumnezeu a turnat în sufletele voastre daruri alese;

Bucurați-vă, cei aleşi din cei chemați să fiți prieteni şi casnici ai lui Dumnezeu;

Bucurați-vă, oameni care ați înduhovnicit firea cea slăbănogită de păcat;

Bucurați-vă, cei ce nu v-ați lipit inima de lucrurile cele trecătoare ale acestei lumi;

Bucurați-vă, Sfinților Români, scăldați în dragostea lui Dumnezeu;

Bucurați-vă, cei rămaşi permanent sub pronia divină;

Bucurați-vă, slujitori şi apărători ai Bisericii strămoşeşti;

Bucurați-vă, că în tot pământul românesc se cinstesc numele voastre;

Bucurați-vă, că sfintele voastre moaşte ocrotesc glia străbună;

Bucurați-vă, că rugăciunile voastre pentru neamul din care faceți parte sunt ascultate de Dumnezeu.

Bucurați-vă, Sfinților Români, rugători fierbinți pentru sufletele noastre!

Condacul al 9 lea

În fiecare din cele nouă cete de sfinți ale cerului vă sălăşluiți, sfinți ai neamului, potrivit misiunii voastre care ați avut-o aici, pe pământul românesc. Acolo vă veseliți de comuniunea sfinților şi vă rugați pentru sufletele noastre, cântând împreună cu îngerii, lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 9 lea

Veniți toți fiii neamului să ne bucurăm duhovniceşte la pomenirea cea de peste an a sfinților români, ieşiți din singiuirile acestui popor binecuvântat. Căci, iată, după prăznuirea tuturor sfinților, în lumina Cincizecimii, a fost rânduită şi ziua prăznuirii voastre, revărsându-ne nouă daruri aducătoare de câştig duhovnicesc. Pentru aceasta, cu cuget luminat şi inimă curată, vă cântăm, zicând:

Bucurați-vă, cetele apostolilor ca Andrei cel întâi chemat şi botezătorul neamului românesc;

Bucurați-vă, mulțimea mucenicilor din toate timpurile şi din toate locurile, jertfiți pentru Hristos în tot pământul românesc;

Bucurați-vă, ierarhi preasfinţiți, luminători ai lumii şi dascăli ai teologiei româneşti;

Bucurați-vă, mulțimea cuvioşilor şi cuvioaselor, care ați luat crucea şi ați urmat lui Hristos;

Bucurați-vă, ceata sfinților tămăduitori şi ajutători ai neamului în prigoane şi supărări;

Bucurați-vă, părinți dreptmăritori şi cunoscători ai tainelor lui Dumnezeu;

Bucurați-vă, voevozi şi dregători cucernici, ziditori de locaşuri sfinte;

Bucurați-vă, mulțimea drepților, plăcuți lui Dumnezeu, ieşiți din viţa poporului românesc;

Bucurați-vă, eroi ai credinței şi făcători de pace pe pământ;

Bucurați-vă, toți Sfinții Români cu Născătoarea de Dumnezeu împreună locuitori;

Bucurați-vă, că ați completat locul îngerilor celor căzuți prin trufie;

Bucurați-vă, că vedeți pururea faţa lui Hristos.

Bucurați-vă, Sfinților Români, rugători fierbinți pentru sufletele noastre!

Condacul al 10 lea

Întru lumina cea pururea fiitoare, care străluceşte ca una singură din trei ipostasuri ale Prea Sfintei Treimi, vă sălăşluiți, Sfinților Români. Împreună cu Prea Curata Maică a lui Dumnezeu, cu ceilalți sfinți ai neamurilor creştine şi cu toți sfinții îngeri cântați lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 10 lea

De strălucirea cea mai presus de minte bucurându-vă, Sfinților Români, şi de dumnezeiasca veselie umplându-vă, v-ați îndumnezeit prin apropierea de Hristos. Iar dacă în ceruri v-ați împărtăşit de dumnezeiasca desfătare şi preamăriți pe Dumnezeu, Cel ce v-a preamărit, minunaților, rugați-vă pentru sufletele noastre, cei ce vă lăudăm, zicând:

Bucurați-vă, sfinților care vedeți pururea faţa lui Hristos;

Bucurați-vă, buchete preafrumoase, înmiresmate de harul Duhului Sfânt;

Bucurați-vă, stupina părinților din care iese dulceaţa tămăduirilor;

Bucurați-vă, stâlpii cei neclintiți ai Bisericii;

Bucurați-vă, făclii aprinse din focul dumnezeirii;

Bucurați-vă, râuri de har revărsate peste pământul din care ați ieşit;

Bucurați-vă, candele aprinse din lumina lui Hristos;
Bucurați-vă, punți trainice peste prăpastia ispitelor;
Bucurați-vă, izvoare din care țâșnește apa vindecărilor;
Bucurați-vă, piscuri semețe din grădina Edenului;
Bucurați-vă, stânci neclintite în fața furtunilor.
Bucurați-vă, Sfinților Români, rugători fierbinți pentru sufletele noastre!

Condacul al 11 lea

Fericim ceata Sfinților Părinți ai Bisericii noastre dreptmăritoare, pe dascălii teologiei româneşti, cei ce ne-au lăsat învățături şi ne-au arătat calea cea sfântă a mântuirii. Drept aceea, cu cântări să-i lăudăm, căci în ceruri se roagă pentru sufletele noastre şi cântă lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 11 lea

Cine va putea număra mulțimea binefacerilor şi a minunilor care le-ați săvârşit pentru fiii Bisericii din care faceți parte, Sfinților Români? Sfintele voastre moaşte, purtătoare de har dumnezeiesc străjuiesc hotarele țării noastre iar rugăciunile voastre, în ceruri, ne ocrotesc şi ne acoperă de rătăcire şi de primejdii. Ca mulțumită pentru darurile voastre, primiți de la noi, nevrednicii, această smerită cântare:
Bucurați-vă, prieteni şi casnici ai lui Dumnezeu;
Bucurați-vă, cetățeni ai Raiului şi slujitori ai Cuvântului vieții;
Bucurați-vă, icoane ale credinței şi podoabe ale Bisericii dreptmăritoare;
Bucurați-vă, snopi care poartă pâinea vieții;
Bucurați-vă, hambare pline cu roadele Duhului Sfânt;
Bucurați-vă, tămăduitori ai bolnavilor;
Bucurați-vă, sfințitori ai sufletelor noastre;
Bucurați-vă, îndreptătorii credinței şi chipuri ale blândeții;
Bucurați-vă, apărători ai Bisericii dreptmăritoare;
Bucurați-vă, ocrotitori ai săracilor şi văduvelor;
Bucurați-vă, sprijinitori ai bătrânilor şi oropsiților;
Bucurați-vă, părinți ai orfanilor şi ajutători ai celor lipsiți;
Bucurați-vă, Sfinților Români, rugători fierbinți pentru sufletele noastre!

Condacul al 12 lea

Din stricăciunea cea de demult şi din prăpastia păcatelor şi a fărădelegilor, vrând Hristos să ne îndrepteze, ne-a rânduit şi nouă, în

toate veacurile, pilde de pocăință și îndreptare, pe sfinții cei de un neam cu noi. Aceştia ne-au învățat a cânta: Aliluia!

Icosul al 12 lea

Izbăviți-ne pe noi, sfinților, de boli, de ciumă şi de primejdii; izbăviți-ne pe noi de foc, de grindină, de războiul cel dintre noi, dăruind pace sufletelor noastre. Păziți Sfintele Biserici în care se pomenesc numele voastre, ocrotiți țara de vrăşmaşii văzuți şi nevăzuți, ajutați-ne să ne mântuim, iar în ziua judecății lui Hristos să ne fiți sprijinitori ca să intrăm în comuniunea voastră şi să vă mulțumim, zicând:

Bucurați-vă, alăute duhovniceşti şi temple ale Duhului Sfânt;
Bucurați-vă, făclii purtătoare de lumină necreată;
Bucurați-vă, comori neprețuite ale neamului românesc;
Bucurați-vă, risipitorii întunericului diavolesc;
Bucurați-vă, mijlocitorii înaintea tronului Prea Sfintei Treimi pentru mântuirea neamului românesc;
Bucurați-vă, trepte de urcuş spre grădina Raiului;
Bucurați-vă, aducători de belşug în pământul strămoşesc;
Bucurați-vă, străjeri ai hotarelor patriei noastre;
Bucurați-vă, mărgăritare neprețuite ale Bisericii Ortodoxe;
Bucurați-vă, că sunteți încoronați de Hristos în ceruri;
Bucurați-vă, nădejdea noastră în ziua judecății;
Bucurați-vă, mijlocitori pentru mântuirea noastră.

Bucurați-vă, Sfinților Români, rugători fierbinți pentru sufletele noastre!

Condacul al 13 lea

O, prealăudaților şi purtătorilor de Dumnezeu, Sfinților Români, ca cei ce ați primit cununile cele nevestejite ale măririi şi v-ați învrednicit de desfătarea Raiului, primiți aceste rugăciuni ale noastre, rostite cu inimă curată şi smerită şi fiți mijlocitori către Înduratul Dumnezeu, ca să ne izbăvească de osânda cea veşnică, iertându-ne păcatele, ca împreună cu voi, să petrecem acolo unde nu este nici durere, nici întristare, nici suspin şi unde se cântă neîncetat: Aliluia! (De trei ori)

Apoi iarăşi se zice Icosul întâi şi Condacul întâi. (Text alcătuit de P. S. Ioachim Băcăuanul, Arhiereu vicar al Episcopiei Romanului)

EPILOG
DESPRE SFINȚI

Un preacucernic, sfințit şi venerabil Părinte, în „Cuvântul său către credincioşi“ din Duminica Tuturor Sfinților, spunea, comentând un sublim fragment din „Omilia“ despre Sfinții lui Dumnezeu a Sfântului Ioan Gură de Aur:

„Dumnezeu a creat atâtea minunății pe lume, splendori ale zidirii Sale, pe care le vedeți în jur şi dumneavoastră, iubiți credincioşi. În relieful acesta fizic material, prin crăpăturile pământului au trăit şi s-au rugat pentru noi Sfinții şi rugăciunile lor s-au unit în Sfânta Biserică cu rugăciunile noastre: <<Acum Sfinții strălucesc ca stelele pe cerul înstelat al Bisericii noastre şi nici nu puteți să vă imaginați cât de plin de stele e cerul acesta>> /1.

Sfinții se roagă acum împreună cu noi în Sfânta Biserică şi rugăciunile lor se unesc continuu cu cele ale noastre. Există o rugăciune în Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare care se rosteşte de zece ori pe an şi care ne vesteşte despre aceşti Sfinți. Această rugăciune se rosteşte în taină, de către Sfinții Părinți care se roagă-n Altar, îngenunchiind cu evlavie. Amintim aici un fragment din acea rugăciune care se referă la acei Sfinți, neaflați de nimeni şi de care ştie numai Bunul Dumnezeu, care s-au săvârşit din viață-ngerească, rugându-se pentru noi în pustie sau prin crăpăturile pământului:

<<..Adu-Ți aminte, Doamne, de cei din pustie şi din munți şi din peşteri şi din crăpăturile Pământului.

Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce întru feciorie, întru evlavie, întru înfrânare şi întru viață cinstită petrec... Şi pe cei ce nu i-am pomenit, din neştiință sau uitare, sau pentru mulțimea numelor, Tu Însuți, îi pomeneşte, Dumnezeule. Cela ce ştii vârsta şi numirea fiecăruia, Cela ce ştii pe fiecare din pântecele maicii lui...>>“

Acesta este un fragment din „Rugăciunea de cerere a Sfântului Vasile cel Mare“, comentată de Părintele Arhiereu Vicar Constantin Pârvu. Părintele, vorbindu-le credincioşilor despre Sfinții Părinți, dădea drept mărturie jertfa şi multa nevoință şi rugăciune a acestora. Şi citând despre ei din „Omiliile“ Sfântului Ioan Gură de Aur, Părintele reproducea apoi, în fața credincioşilor şi fragmente referitoare la Sfinți din rugăciunea de cerere care se spune-n taină la „Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare.“ /2.

Spre îmbărbătare să ne fie la greu şi pilda Profeților şi Sfinților,

---

1. Sfântul Ioan Gură de Aur: „Omilii şi cuvântări“ din ciclul „Părinții pustiei“;
2. Fragment din „Predică la Duminica Tuturor Sfinților“

care vin în sprijinul nostru, împărtăşindu-ne din jertfa şi darurile lor, fiecare după cum este nevoie. Sfântul Ioan Gură de Aur ne aduce drept mărturie jertfa şi ajutorul lor nepreţuit într-o Epistolă de-mbărbătare, adresată Episcopului Chiriac. Aceste cuvinte de mângâiere pot servi tuturor creştinilor cei aflaţi în necaz şi suferinţă:

„Vino, să-ţi scot rana mâhnirii şi să-ţi risipesc negura cugetului. Furtuna, ce a venit asupra Bisericii, este amară şi grea, iar corăbierii, neputând face nimic pentru încetarea furtunii, stau încremeniţi, plâng, se tânguiesc, se roagă şi aşteaptă sau pieirea lor în valurile mării, sau trecerea furtunii. Nu te mâhni, frate Chiriac, eu când am fost izgonit din Constantinopol, nu mă îngrijeam de nimic, că ziceam întru mine că, de este voia împărătesei să mă izgonească, izgonească-mă. De va vrea să mă fierăstruiască, am pilda pe profetul Isaia. De va vrea să mă arunce în mare, îmi voi aduce aminte de profetul Iona. De îi este voia să mă arunce în groapă, am pe Daniil, băgat în groapa cu lei. De va vrea să mă ucidă cu pietre, am pe Ştefan, întâiul mucenic, ce a pătimit acestea. De va vrea să-mi ia capul, am pe Ioan Botezătorul. De va vrea să îmi ia averea, de o am, s-o ia, căci gol am ieşit din pântecele mamei mele, gol mă voi duce din viaţă. De aş fi plăcut oamenilor, nu aş fi slugă lui Hristos, iar proorocul David mă înarmează:<<Grăit-am mărturiile Tale înaintea împăraţilor şi nu m-am ruşinat>>“ /3.

Iar noi, creştinii, citind aceste cuvinte de-mbărbătare ale Sfântului, am îndura mai uşor crucea ce ni s-a dat şi-am purta-o până la capăt, sub izbitura valurilor acestei vieţi.

RUGĂCIUNE LA SFINŢII TOŢI

Către voi, Sfinţilor toţi, ca şi către nişte lumini povăţuitoare, care cu faptele voastre aţi luminat calea Cerescului Răsărit, cu smerenie îmi plec eu, păcătosul, genunchii inimii mele şi din adâncul sufletului strig, rugaţi-vă pentru mine, Iubitorului de oameni, Dumnezeu, ca să nu mă lase să rătăcesc prin răspântiile păcatului, ci să-mi lumineze mintea şi inima, cu lumina harului Său, ca întărit fiind cu acest har, să pot, cealaltă vreme, să umblu pe cărarea cea dreaptă. Ajutaţi-mă pe mine voi, cei ce cu învăţătura cea mântuitoare a lui Hristos, aţi luminat Biserica Lui şi cu sfintele şi de Dumnezeu înţelepţitele canoane, neclintit aţi

întărit-o, ierarhilor şi părinţilor ai turmei lui Hristos, care cu rugăciunile şi cu slujirea Sfintelor şi Dumnezeieştilor Taine pe toţi credincioşii aţi sfinţit şi i-aţi învăţat să umble după poruncile lui Dumnezeu. Rugându-vă pe voi, pururea fericiţilor, răbdătorilor de patimi ai lui Hristos şi mucenicilor, care înaintea stăpânirilor pe Hristos

---

3. Din „Ac. Sfintilor Trei Ierarhi“, Icos 12;

Dumnezeu cu bună îndrăzneală L-aţi mărturisit şi cinstit; sângele vostru pentru El aţi vărsat, cuvioşilor şi drepţilor, cei ce prin calea cea strâmtă şi cu necazuri viaţa v-aţi săvârşit şi cu omorârea trupului şi a patimilor v-aţi răstignit lui Hristos, cereţi-ne nouă de la Hristos Dumnezeu iertarea păcatelor, îndreptarea vieţii şi toate bunătăţile cele trebuincioase pentru viaţa cea vremelnică şi pentru cea veşnică.

O, preacinstit şi preamărit Sobor al Sfinţior lui Dumnezeu, cei ce ca îngerii fără de trup aţi vieţuit şi Domnului aţi plăcut, fiţi-ne mijlocitorii şi rugătorii noştri! Căutaţi cu dumnezeiasca dragoste spre noi, străinii şi călătorii, şi, cu puterea şi cu darul ce vi s-a dat vouă de la Dumnezeu, îndreptaţi-ne şi pe noi către patria cerească; întăriţi neputinţa noastră, apăraţi-ne pe noi de ispite şi de înşelăciuni, păzindu-ne de căderea în păcat. Treziţi în noi dragostea cea sfântă pentru Domnul şi râvna pentru mântuirea noasră. Sădiţi în inimile noastre frica cea dumnezeiască. Îndreptaţi paşii noştri spre lucrarea poruncilor lui Hristos şi spre împlinirea voii lui Dumnezeu-Tatăl. Faceţi ca să vieţuim noi viaţa aceasta întru curăţie şi întru dreptate, pururea să ne aducem aminte de ceasul morţii şi de înfricoşătoarea a doua venire a Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului Iisus Hristos. Ca prin darul şi iubirea lui de oameni, fiind păziţi şi mântuiţi să ne-nvrednicim şi noi, păcătoşii şi nevrednicii, împreună cu voi, în Împărăţia cea cerească a ne închina înaintea Sfântului Prestol al Domnului şi, mulţumind cu bucurie, să slăvim pe Preasfânta şi de viaţă Făcătoare şi nedespărţită Treime: pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Preasfântul Duh, în vecii vecilor. Amin. *

MOAŞTELE SFINŢILOR

a. Moaşte aflate pe teritoriul ţării noastre:

Există mai multe categorii de astfel de moaşte:

I. Moaşte aflate întregi:

1. Moaştele **Cuviosului Dimitrie**, ocrotitorul Bucurestilor, se găsesc la Catedrala Mitropolitană din Bucureşti;

2. Moaştele **Sfântului Necunoscut de la Neamţ** (Ce ar putea să fie ale Sfântului Paisie) se află la Mânăstirea Neamţ;

3. Moaştele **Sfântului Grigorie Decapolitul** se află la Mânăstirea Bistriţa de Vâlcea iar o falangă din mâna dreaptă la Biserica Hagiu din Bucuresti;

4. Moaşte ale **Sfântului Ioan Cel Nou** se află la Mitropolia Sucevei;

5. Moaştele **Sfântului Calinic** se află la Mânăstirea Cernica;

6. Moaştele **Sfintei Parascheva** se află la Catedrala din Iaşi;

7. Moaştele **Sfântului Iosif cel Nou de la Partoş** se află întregi

---

* Din Acatist;

la catedrala mitropolitană din Timişoara.

8. Moaştele **Sfintei Mucenițe Filofteia de la Curtea de Argeş**.

II. **Moaştele istorice** din primele secole creştine (III-VII) ale Sfinților **din Dobrogea**:

1. Moaştele **Sfinților Martiri de la Niculițel: Zotic, Atal, Camasie şi Filip** şi alți 31 de martiri necunoscuți, de la Niculițel;

2. Moaştele **Sf. Ioan Casian** sunt la Mânăstirea Sfântul Victor din Marsilia

3. Moaştele **Sfântului Epictet** se află la mitropolia cetății Tomisului.

III. Sfinte moaşte din secolele XV-XX

1. Degetul **Sfântului Nicodim cel Sfințit** se află la Mânăstirea Tismana (restul moaştelor, fiind încă ascunse prin munți)

3. Moaştele **Sf. Episcop Ioan cel Minunat** la Mânăstirea Sihla;

4. **Capul Sf. Ierarh Nifon** se află la Catedrala din Timişoara.

IV. Moaşte de Sfinți canonizați în anul 1992

1. Moaştele **Sf. Daniil Sihastru** se află la **Mânăstirea Voroneț**.

2. Mormântul cu moaştele **Sfântului Voevod Ştefan cel Mare** se află la **Mânăstirea Putna**.

3. Moaştele **Sfântului Ierarh Ghelasie** (capul Sfântului) se află la **Mânăstirea Râmeț,** Jud. Alba.

4. Moaştele **Sfintei Teodora din Carpați (de la Sihla)** se află în Ucraina la osuarul din **Lavra Pacerska**;

5. **Sfinții Martiri Brâncoveni: Sfântul Constantin şi fiii şi sfetnicul Ianache sunt la Biserica Sfântul Gheorghe Nou din Bucureşti**

6. Moaştele Sfântului **Ioan Iacob Românul, Hozevitul** se află la **Mânăstirea Sf. Gheorghe Hozevitul** din pustiul Hozevei;

V. Moaşte de sfinți, canonizați între anii 2007-2008:

Părți din moaştele acestea s-au împărțit la biserici şi mânăstiri.

Moaştele **Sf. Ierarh Pahomie de la Gladin**, Ep. Romanului, se păstrează şi astăzi la Paraclisul Sfântul Stefan din Lavra Pacerska.

Moaştele **Sfântului Cuvios Chiriac de la Tazlău** sunt aşezate în pridvorul Mănăstirii Taslău;

Moaştele **Sfântului Simeon de la Pângărați** sunt îngropate în cetatea Sucevei

Cuviosul Iosif de la Văratec a fost înmormântat în pronaosul Bisericii „Adormirea Maicii Domnului de la Mânăstirea Văratic.

Cuviosul Ioan de la Râsca şi Secu a fost înmormântat în anul 1685, lângă Biserica cea mare a Mănăstirii Secu.

Sfântul Ierarh Ioachint de Vicina e îngropat lângă Biserica Mitropolitană de la Argeş.

BIBLIOGRAFIE

Rugăciunile săptămânii;
Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare şi Sf. Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur;
Părintele Ilie Cleopa: „Predici la Praznicele Împărăteşti“, Ed. Ep. Romanului
Pr. Ioanichie Bălan: „Povestiri Duhovniceşti“: Ed. Episc. Romanului
Pr. Diacon Petru David: „Caută şi vei afla predici“, Ed. Ep. Argeşului 1996;
Sf. Dionisie Areopagitul: „Opere complete“- „Ierarhia cerească“, Ed Paideia;
Arhim. Nazarus Moor: „Sf. Serafim de Sarov, o biografie spirituală“, Agapis, 2002;
Viaţa şi Acatistul Sfintei Mari Mucenițe Ecaterina; Ed. Agapis Buc. 2000;
Părintele Ilie Cleopa: „Viețile Sfinților“ 1-12, Ed. Episcopiei Romanului, 1992-2003
„Proloagele“, Ed. Ep. Olteniei, Craiova 1991;
C. Negruzii: „Alexandru Lăpuşneanu“, Ed. Cartea Românească, Buc. 1960;
Dic. Petru David: Din „Ist. Sfinților poporului român“ Ed. ROMPIT Buc. 1992;
„Din viaţa şi minunile Sf. Ioan Rusul“, Ed. Schit Crasna – Prahova, 2000;
„Testamentul apocrif al Voevodului Ştefan cel Mare“, din periodice;
„Monumente istorice bisericeşti din Mitropolia Moldovei şi Sucevei“ (Extras din „Magazin Istoric“ nr. 12.- 1970)
Sf. Ioan Damaschin: „Dogmatica“, Ed. Scripta, Buc. 1993;
Petru Gherman: „Preafericitul Ieremia Valahul“, Ed. Dacia, Cluj, 1991;
Sf. Ioan Casian: Cuvinte ziditoare“, Ed. Parohia Moldovăț 1998
Viaţa, faptele şi acatist Sf. Ierarh Calinic de la Cernica“, Ed. Lum. din Lumină,. 1998;
Nil Sorski: „Cuvinte duhovniceşti“ şi „Carte pentru lucrarea minții şi aşezământ ucenicilor săi“, Ed. Credința strămoşească 1999;
Pr. Paulin Lecca: „Frumosul divin în opera lui Dostoievschi“ Ed Discopol, 1998;
Diac. Gh. Băbuț: „Sf. Serafim de Sarov şi Sf. Nil Sorski: „Cuvinte duhovniceşti“, Ed. Biserica Ortodoxă din Moldova;
Pr. Ioanichie Bălan: „Patericul Românesc“, Ed. Ep. Dunării de Jos, Gal. 1998;
Viaţa şi acatistul Sf. Calinic de la Cernica“, Ed. Lumină din Lumină, Buc. 1998;
Pr. Valer Irimia: „Calendar Duhovnicesc“; vol. I-IV;
Pr. Paulin Lecca: „De la moarte la viață“., Ed. Paideia, Buc. 1996;
Pr. Paisie de la Mânăst. Plumbuita: „Predici“;
Sf. Serafim de Sarov: „Scopul vieții creştine“, Ed. Pelerinul, Iaşi 1997;
Pr. Nicodim Mândiță: „Viaţa Maicii Domnului“, Ed. Lumină din Lumină, Buc. 994;
Sf. Ioan Iacob Hozevitul: „Hrană duhovnicească“, Ed. Lumină din Lumină, Buc. 2000
„Istoria Bisericească Universală“ Vol 1., Ed. Inst. Biblic, Buc. 1956;
Pr. I. Coman: „Geniul Sfântului Grigorie de Nazianz“, Bucuresti, Ed. Institutului Român de Bizantologie, 1947.

† CALEMDARUL ORTODOX AL SFINȚILOR ROMÂNI

IANUARIE (GERAR)
10**. †) Sântul Cuvios Antipa** de la Calapodeşti;
13. **Sfinții Mucenici Ermil şi Stratonic**;
25. **†) Sfântul Bretanion,** Episcopul Tomisului;

FEBRUARIE (FĂURAR)
28-29. † **Cuvioşii Ioan Casian Românul şi Gherman** din Dobrogea;

MARTIE (MĂRȚIȘOR)
26. **Sfinții Mucenii Montanus**, preotul şi soția sa **Maxima**;

APRILIE (PRIER)
6. **Sfântul Mucenic Irineu**, Episcop de Sirmium;
11. **†) Sfântul Ierarh Calinic** de la Cernica;
12. **†) Sfântul Mucenic Sava** de la Buzău şi **Cuviosul Vasile Mărturisitorul**;
14. **† Sfântul Cuvios Ierarh Pahomie** de la Gledin;
20. **†) Sfântul Teotim**, Episcopul Tomisului;
24. **†) Sfinții Ierarhi Mărturisitori Ilie, Iorest şi Sava, Mitropoliții Transilvaniei; Sfântul Ierarh Iosif Mărturisitorul** din Maramureş; **Sfinții Pasihrat şi Valentin**;
25. **†) Sfântul Cuvios Vasile** de la Poiana Mărului;

MAI (FLORAR)
12. **† Sfântul Mucenic Ioan Vlahul**;
27. **Sfântul Mucenic Iuliu Veteranul**;

IUNIE (CIREȘAR)
2. † **Sfântul Mare Mucenic Ioan cel Nou** de la Suceava;
4. **†) Sfinții Mucenici: Zotic, Atal, Camasie şi Filip** de la Niculițel;
8. **Sfinții Martiri Nicandru şi Marcian**;
15. **Sfântul Mucenic Isihie**;
22. **† Sfântul Ierarh Grigorie Dascălu**, Mitropolitul Tării Româneşti;
24. **†) Sfântul Niceta de Remesiana**; Aducerea moaştelor Sfântului **Mare Mucenic Ioan de la Suceava**;
30. **†) Sfântul Ierarh Ghelasie** de la Râmeț;

IULIE (CUPTOR)
1. **†) Sfântul Ierarh Leontie** de la Rădăuți;
2. **†) Sfântul Voievod Ştefan cel Mare**;
8. **Sfinții Mucenici Epictet şi Astion**;

20 †**) Sfântul Neagoe Vodă Basarab;**
21. †**) Sfântul Cuvios Rafail** de la Gladin; **Sfântul Cuvios Partenie** de la Agapia Veche;

AUGUST (GUSTAR)
5. †**) Cuviosul Ioan Iacob** de la Neamț;
7. †**) Sfânta Cuvioasă Teodora** de la Sihla;
11. †**) Sfântul Ierarh Nifon**, Patriarhul Constantinopolului;
16. †**) Sfinții Martiri Brâncoveni: Constantin Vodă,** cu cei patru fii ai săi: **Constantin, Ştefan, Radu, Matei** şi sfetnicul **Ianache**;
21. **Sf. Mucenici Donat** diaconul, **Romul,** preotul, **Silvan,** diaconul, **Venust**
23. †**) Sfântul Mucenic Lup**;
30. † **Sfântul Ierarh Varlaam,** Mitropolitul Moldovei; **Sfântul Cuvios Ioan** de la Râşca şi Secu

SEPTEMBRIE (RĂPCIUNE)
1. † **Sfântul Dionisie cel Smerit** (Exigul), Întemeietorul Erei Crestine;
7. †**) Cuvioşii Simeon şi Amfilohie** de la Pângărați;
9. † **Sfântul Cuvios Onufrie** de la Verona; **Sfântul Cuvios Chiriac** de la Taslău;
13. † **Cuviosul Ioan** de la Prislop;
15. †**) Sfântul Ierarh Iosif cel Nou** de la Partoş;
22. † **Sfântul Ierarh Mucenic Teodosie** de la Mânăstirea Brazi;
27. †**) Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanu**;

OCTOMBRIE (BRUMĂREL)
1. †**) Sfinții Cuvioşi Iosif şi Chiriac** de la Bisericani;
14. †**) Sfânta Cuviosa Paraschiva;**
21. †**) Cuvioşii Mărturisitori: Visarion, Sofronie şi Sfântul Mucenic Oprea; Sf. Pr. Mărturisitori Ioan** din Galeş şi **Moise Măcinic** din Sibiel;
27. †**) Cuviosul Dimitrie cel Nou**, Ocrotitorul Bucureştilor, cu moaşte la Patriarhia Română;
28 † **Sfințul Ierarh Ioachint de Vicina**, primul Mitropolit al Țării Româneşti;

NOIEMBRIE (BRUMAR)
9. **Sfinții Mucenici: Claudiu, Castor, Sempronian şi Nicostrat**;
12. † **Sfinții Martiri Mărturisitori Năsăudeni: Atanasie Todoran** din Bichigiu**; Vasile** din Mocod**; Grigore** din Zagra şi **Vasile** din Telciu**;**
15. † **Sfântul Cuvios Paisie** de la Neamț;
20. †**) Sfântul Grigorie Decapolitul**, **Sf. Mucenic Dasie**;
23. †**) Cuviosul Antonie** de la Iezerul Vâlcea; **Sfântul Atanasie Sihastrul** de la schitul Iezerul – Vâlcea ;

DECEMBRIE (UNDREA)

3. †) **Sfântul Cuvios Gheorghe** de la Cernica
6. †) **Sfânta Muceniță Filofteia** de la Curtea de Argeş;
13. † **Sfântul Ierarh Dosoftei,** Mitropolitul Moldovei;
18. †) **Cuviosul Daniil Sihastrul**;
22. † **Sfântul Ierarh Petru Movilă**, Mitropolitul Kievului;
26. †) **Cuviosul Nicodim** de la Tismana;
28. †) **Sfântul Cuvios Iosif** de la Vãratec;
31. **Sfântul Mucenic Hermes**;

IERARHIA SFINȚILOR ROMÂNI

Sfinții

29 Februarie - **Sf. Gherman din Dobrogea;**
24 Aprilie **Sf. - Pasicrat şi Valentin;**
2 Iulie - **Binecredinciosul Voevod Şt, cel Mare şi Sfânt**
1 Septembrie – **Sfântul Dionisie cel Smerit (Exigul)**
7 Septembrie – **Sfântul Amfilohie** de la Pângărați;
20 Noi. - **Sf. Grigorie Decapolitul** de la Bistrița-Vâlcea**;**
26 Decembrie - **Sf. Nicodim de la Tismana;**

Mucenicii:

13 Ianuarie - **Sf. Mucenici Ermil şi Stratonic;**
26 Martie - **Sf. Muc. Montanus,** preotul şi soția sa **Maxima;**
12 Aprilie – **Sfântul Mucenic Sava** de la Buzău;
12 Mai - **Sf. Mucenic Ioan Vlahul;**
27 Mai - **Sf. Mucenic Iuliul Veteranul;**
2 Iunie - **Sf. Mare Muc. Ioan cel Nou de la Suceava, Ocrotitorul a toată Moldova;**
4 Iunie - **Sf. Mucenici Zotic, Atal, Camasie şi Filip de la Niculițel;**
15 Iunie - **Sf. Mucenic Isihie;**
8 Iulie -**Sfinții Mucenici Epictet şi Astion;**
21 Aug - **Sf. Muc. Donat diac., Romul Preot, Silvan diac. şi Venust**
23 August - **Sf. Mucenic Lup;**
21 Octombrie - **Sf. Muc. Oprea:**
9 Noi. - **Sfinții Muc.: Claudiu, Castor, Sempronian şi Nicostrat;**
7 Dec. - **Sf. Muc. Filofteia de la Curtea de Argeş;**
31 Decembrie - **Sf. Muc. Hermes;**

Cuvioşii:

10. Ianuarie - **Cuv. Antipa** de la Calapodeşti**;**
29 Februarie - **Cuv. Ioan Casian Romanul şi Gherman** din Dobrogea
15 Aprilie - **Sf. Cuv. Vasile** de la Poiana Mărului**;**

21 Iulie – **Sf. Cuvios Rafail**; **Sf. Cuvios Partenie**, Agapia Veche;
5 August - **Sf. Cuv. Ioan Iacob** de la Neamț;
7 August - **Sf. Cuv. Teodora** de la Sihla;
7 Septembrie – **Cuviosul Simeon** de la Pângărați;
9 Septembrie – **Sfântul Cuvios Chiriac** de la Taslău;
13 Septembrie - **Cuv. Ioan** de la Prislop;
1 Octombrie – **Sf. Cuv. Iosif** si **Chiriac** de la Bisericani;
14 Octombrie - **Sf. Cuvioasa Paraschiva** de la Iaşi;
27 Oct. - **Cuv. Dimitrie cel Nou** , de la Patriarhia Română, ocrotitorul Bucureştiului.
15 Noiembrie - **Sf. Cuv. Paisie** de la Neamț;
23 Noiembrie - **Cuviosul Antonie** de la Iezerul Vâlcea;
18 Decembrie - **Cuviosul Daniil Sihastrul;**
28 Dec. – **Sf. Cuvios Iosif** de la Vãratec; **Sf. Cuv. Ioan** de la Râsca;

Sfinți Martiri români

8 Iunie - **Sfinții Martiri Nicandru şi Marcian;**
16. August - **Sfinții Martiri Brâncoveni Constantin Vodă** cu cei patru fii ai săi: **Constantin, Ştefan, Radu, Matei** şi sfetnicul **Ianache;**
12. Noiembrie – **Sf. Martiri Năsăudeni**, canonizați la Salva: **Atanasie Todoran** din Bichigiu, **Vasile** din Zagra, **Grigore** din Telciu, **Vasile** din Mocot;

Sfinții Ierarhi

28 Octombrie – **Sfântul Ierarh Ioachint de Vicina;**
25 Ianuarie – **Sfântul Ierarh Bretanion,** Episcopul Tomisului;
6 Aprilie – **Sfântul Ierarh Mucenic Irineu**, Episcop de Sirmium;
11 Aprilie – **Sfântul Ierarh Calinic** de la Cernica;
14 Aprilie – **Sfântul Cuvios Ierarh Pahomie** de la Gladin;
20 Aprilie – **Sfântul Teotim,** Episcopul Tomisului;
24 Aprilie – **Sfinții Ierarhi Mărturisitori: Ilie, Iorest si Sava**, Mitropoliții Transilvaniei; **Sf. Ierarh Iosif Mărturisitorul** din Maramures;
22 Iunie – **Sf. Ierarh Grigorie Dascălu**, Mitropolitul Tării Românesti;
30 Iunie **– Sfântul Ierarh Ghelasie** de la Râmet;
1 Iulie – **Sfântul Ierarh Leontie** de la Rădăuti;
11 August – **Sfântul Ierarh Nifon,** Patriarhul Constantinopolului;
30 August – **Sfântul Ierarh Varlaam**, Mitropolitul Moldovei;
15 Septembrie – **Sfântul Ierarh Iosif cel Nou** de la Partos;
22 Septenbrie – **Sfântul Ierarh Teodosie** de la Mănăstirea Brazi;
27 Septembrie – **Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul;**
13 Decembrie **– Sfântul Ierarh Dosoftei**, Mitropolitul Moldovei;
22 Decembrie – **Sfântul Ierarh Petru Movilă,** Mitropolitul Kievului;

Sfinți Domnitori Români
20 Iulie **– Sfântul Neagoe Vodă Basarab;**
2 Iulie **– Sfântul Voevod Stefan cel Mare;**
16 August **– Sfântul Martir Constantin Vodă Brâncoveanu;**

INDICELE ALFABETIC AL SFINȚILOR ROMÂNI

A

Cuviosul Antipa de la Calapodești – 10 ianuarie;
Sfântul Mucenic Atal de la Niculițel – 4 iunie;
Sfântul Mucenic Astion monahul– 8 iulie**;**
Sfântul Amfilohie de la Pângărați – 7 septembrie;
Sf. Ierarh Antim Ivireanul – 27 Septembrie;
Sfântul Martir Năsăudean Atanasie Todoran din Bichigiu **–** 12 noiembrie;
Cuviosul Antonie de la Iezeru-Vâlcea – 23 noiembrie;
Sfântul Atanasie Sihastrul de la schitul Iezerul – Vâlcea –23 noiembrie;
Sf. Apostol Andrei cel dintâi chemat, ocrotitorul României – 30 noi.;

B

Sfâbtul Bretanion, Ep. Tomisului – 25 ianuarie;
Sfinții Martiri Mărturisitori Brâncoveni: Constantin Vodă şi cei patru fii ai săi: **Constantin, Ştefan, Radu** şi **Matei** şi sfetnicul **Ianache-16.08**

C

Cuviosul Ioan Casian Romanul – 28 februarie
Sfântul Ierarh Calicic de la Cernica – 11 aprilie;
Sfântul Mucenic Camasie de la Niculițel – 4 iunie;
Sfântul Cuvios Chiriac de la Taslău – 9 septembrie;
Sfinții Mucenici Claudiu şi Castor – 9 noiembrie;
Sfântul Cuvios Chiriac de la Bisericani – 1 octombrie;

D

Sfântul Mucenic Donat diaconul – 21 august;.
Cuviosul Dimitrie cel Nou dela Patriarhia Română – 27 octombrie;
Sf. Mucenic Dasie – 20 noiembrie;
Cuviosul Daniil Sihastrul – 18 decembrie**;**
Sfântul Dionisie Smeritul (Exigul) – 1 septembrie;
Sfântul Ierarh Dosoftei, Mitropolit al Moldovei – 13 decembrie;

E

Sfântul Mucenic Ermil diaconul – 13 ianuarie;
Sfântul Mucenic Epictet – 8 iulie**;**
Sf. Mucenic Emilian de la Durastor – 18 iulie;
Sf. Mucenic Efrem, episcopul Tomisului– 7 martie;

F

Sfântul Mucenic Filip de la Niculițel – 4 iunie;
Sf. Muceniță Filofteia de la Curtea de Argeş – 7 decembrie;

G

Cuviosul Gherman din Dobrogea – 28 februarie;
Sf. Ierarh Ghelasie de la Râmeț – 30 iunie;
Sfântul Martir Năsăudean Grigorie din Telciu – 12 noiembrie;
Sf. Grigorie Decapolitul – 20 noiembrie;
Cuviosul Arhim. Gheorghe de la Cernica – 3 decembrie;
Sf. Ierarh Grigorie Dascălul – 22 iunie;

H

Sfântul Mucenic Hrmes – 31 decembrie;

I

Sfântul Mucenic Irineu, Ep. Se Sirmium – 9 apriliel 6 martie;
Sfintul Ierarh Mărturisitor Iorest , Mitrop. Transilvaniei **–** 24 aprilie;
Sfintul Ierarh Mărturisitor Iosif din Maramureş – 24 aprilie;
Sf. Mucenic Ioan Vlahul – 12 mai;
Sf. Mucenic Iuliu Veteranul – 27 mai**;**
Sf. Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava – 2 iunie;
Sfântul Mucenic Isihie – 8 iunie; 15 iunie**;**
Cuviosul Ioan Iacob Românul de la Neamț – 5 august;
Cuviosul Ioan de la Prislop – 13 septembrie;
Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoş – 15 septembrie;
Sfântul Cuvios Iosif de la Bisericani – 1 octombrie;
Sfântul Preot Mărturisitor Ioan din Galeş – 21 octombrie;
Sfântul Ierarh Ioachint de Vicina – 28 0ctombrie;
Sfântul Cuvios Iosif de la Vãratic – 28 decembrie;
Sfântul Cuvios Ioan de la Râşca şi Secu – 28 decembrie;
Sfântul Ierarh Ioan, Episcopul cel minunat de la Sihla

L

Sf. Ierarh Leontie de la Rădăuți – 1 iulie;
Sfântul Mucenic Lup– 23 august;

M

Sfântul Mucenic Montanus şi soția sa **Maxima –** 26 martie;
Sfântul Martir Marcian – 8 iunie;
Sfântul Preot Mucenic Moise Măcinic din Sibiel – 21 octombrie;

N

Sfântul Martir Nicandru – 8 iunie;
Sfântul Niceta de Remesiana 24 iunie**;**
Sfinții Martiri de la Niculițel – 4 iulie;

Sfântul Neagoe Vodă Basarab – 20 iulie;
Sf. Ierarh Nifon, Patriarhul Constantinopolului – 11 august;
Sfântul Mucenic Nicostrat – 9 noiembrie;
Sf. Prea Cuviosul Nicodim de la Tismana –26 decembrie;

O

Sf. Mucenic Oprea Miclăus din Silistea– 21 octombrie;
Cuviosul Onufrie de la Vorona – 9 septembrie;

P

Sfântul Ierarh Pahomie de la Gladin – 14 aprilie;
Sf. Pasicrat – 24 aprilie;
Sfântul Cuvios Partenie de la Agapia Veche – 21 iulie;
Sf. Cuvioasa Paraschiva – 14 Octombrie;
Sfântul Cuvios Paisie Velicicovski de la Neamț – 15 noiembrie;
Sfântul Ierarh Petru Movilă, Mitropolitul Kievului – 22 decembrie;

R

Sfântul Cuvios Rafail – 21 iulie;
Sfântul Mucenic Romul preotul – 21 august**;**

SŞ

Sfântul Mucenic Stratonic – 13 ianuarie;
Sfântul Mucenic Sava (Gotul) de la Buzău – 12 aprilie;
Sfintul Ierarh Mărturisitor Sava, Mitrop. Transilvaniei **–** 24 aprilie;
Sf. şi Binecredinciosul Voevod Ştefan cel Mare – 2 iulie;
Sfântul Mucenic Silvan diaconul – 21 august;
Cuviosul Simeon de la Pângărați
Cuviosul Mărturisitor Sofronie de la Cioara– 21 octombrie;
Sfântul Mucenic Sempronian – 9 noiembrie

T

Sfântul Ier. Teotim I, (Scitul), Episcopul Tomisului – 20 aprilie;
Sf. Cuvioasa Teodora de la Sihla – 7 august;
Sf. Ierarh Mucenic Teodosie de la Mânăstirea Brazi – 22 septembrie;

UV

Sf. Valentin – 24 aprilie;
Sf. Cuv. Vasile starețul de la Poiana Mărului – 25 aprilie;
Sfântul Mucenic Venust – 21 august;
Cuv. Mitropolit Varlaam – 30 august;
Sf. Martiri Năsăudeni: Vasile din Zagra si **Vasile** din Mocot – 12 XI ;
Cuviosul Mărturisitor Visarion Sarai– 21 octombrie;

Z

Sfântul Mucenic Zotic de la Niculițel – 4 iunie;.

Cuprins

Cuvânt înainte.....5
Rugăciune.....7
Sfinții lui Dumnezeu (de Sf. Ap. Pavel).....7

Sec. I d.H
Sfântul Apostol Andrei, ocrotitorul Romaniei (+80).....8
Meditație la peştera Sfântului Apostol Andrei.....10

Sec. I-IV d.H.

Sfinții Martiri de la Niculițel (64-324).....13
Toți Sfinții.....15
Sfântul Mucenic Lup. (sec. III - + 270).....16
Sfinții Mucenici: Claudiu, Castor, Sempronion şi Nicostar (+288).....17
Sfinții Mucenici Epictet preotul şi Astior monahul.(+ 290).....18
Sfântul Mucenic Hermes (+ 290).....19
Sfântul Mucenic Dasie +290? (+305).....20
Sfântii Mucenici Pasihrat si Valentin.(+ 298).....20
Sfântul Muc. Iuliu Veteranul.(+ 298).....21
Sfântul Mucenic Nicandru şi Marcian.(+ 298).....22
Sfântul Muc. Montanus preotul şi sotia sa Maxima.(+304).....23
Sfântul Muc. Isihie (+298).....24
Sfântul Muc. Donat, diac; Romul, preotul; Silvan, diac. si Venust.(+304)....25
Sfântul Muc. Ermil şi Stratonic (+ 303).....26
Sfântul Muc. Irineu, episcop de Sirmium (+304).....27
Sfântul Muc. Efrem, episcop al Tomisului (+ 304).....28
Sfântul Sava Gotul de la Buzău (334- +372).....29
Sfântul Vasile cel Mare: Epistola 164.....31
Sfântul Mucenic Emilian de la Durastor (+362).....32
Sfântul Ierarh Bretanion, Episc. Tomisului.(+381).....34

Sec. IV-V d.H.

Sfântul Ierarh Teotim I Scitul (+410).....35
Din faptele şi minunile Sfântului Ierarh Teotim.....36
Din învățăturile Sf. Ierarh Teotim.....37
Sfântul Gherman din Dobrogea.(368- +415).....38
Sfântul Ioan Casian Românul.(370- + 436).....39
Din cuvintele ziditoare de suflet ale Sfântului.....40
Sfaturi pentru mântuire.....46
Rugăciune.....46

Sfântul Niceta de Remesiana (+ 420).....47

Sec. V-VII d.H.
Sfântul Dionisie cel Smerit (Exigul).470 +556.....48

Sec. VIII-IX d.H.
Sfântul Grigorie Decapolitul (785 - + 842).....50
Rugăciune.....51
Rănit întru focul dragostei tale.....52

Sec. X – XI d.H

Cuvioasa Maică Paraschiva (+1070).....53
La bordeiul Sfintei Vineri.....54

Sec. XII-XIII d.H
Cuviosul Sf. Dimitrie cel Nou, de la Patriarhia Română (1180-+?).....56
Sfinții.....57

Sec. XIV – XV d.H
Sfântul Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava (+1332).....58
Tropar.....58
Vor fi cu noi şi mai departe.....60
Sfânta Muceniță Filofteia de la Curtea de Argeş.....62
Tu, Sfântă Muceniță.....63
Rugăciune.....65
Sfântul Preacuviosul Nicodim cel Sfințit de la Tismana (1330-+1406)….65
Rugăciune.....68
Sfântul Ghelasie de la Râmeț.(+1376).....68
Sfântul Leontie de la Rădăuț (+1430).....70
Sfântul Cuvios Daniil Sihastrul.(+ 1488).....71
Daniil Sihastrul.....72

Sec. XV – XVI d. H
Sfântul Ioan de la Prislop.(sec. XV-+XVI.d.H.).....75
Binecredinciosul Voevod Ştefan cel Mare şi Sfânt (1429-1504).....76
Ctitorii, Biserici şi Mânăstiri ale Voevodului Ştefan.....77
Stefan Vodă, domn crestin si cuvântul său ziditor.....78
Rugăciune la Putna.....79
Sfântul Ierarh Nifon.(+ 1508).....82
Despre masa creştină (istorioară duhovnicească).....82

Sec. XVI-XVII d.H
Sfântul Ierarh Petru Movilă, Mitropolitul Kievului (1596-1647).....83

Sfântul Mucenic Ioan Valahul (+1662).....84
Baladă pentru Mucenici.....85
Rugăciune.....87
Sfânta Cuvioasa Teodora de la Sihla.(+ 1675).....88
Cuvinte de folos.....89
Rugăciune.....91
Sfântul Ierarh Mucenic Teodosie de la Mânăstirea Brazi.(+ 1695).....91
Rugăciune 94
Sfinții Ierarhi Mărturisitori Iorest şi Sava.(+1657 şi +1683).....96
Sfântul Ierarh, Mitropolitul Varlaam (+1657).....97
Din troparul Sfântului Ierarh Varlaam.....99
Sfântul Ierarh Dosoftei, Mitropolit al Moldovei.(1624-1693).....100
Psalmul 102.....101
Rugăciune.....102

Sec. XVII-XVIII d.H.

Sfinții Mărturisitori Visarion Sarai şi Sofronie de la Mânăstirea Cioare şi Sfântul Mucenic Oprea Miclăuş din Silişte(+1701).....103
Sfântul Ierarh Iosif Mărturisitorul din Maramureş (+1711).....104
Sfântul Antonie Sihastrul de la Schitul Iezerul-Vâlcea.(+1714).....105
Sfinții Martiri Mărturisitori Brâncoveni şi sfetnicul Ianache (+1714).....105
Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul (+ 1716).....107
Cuviosul Vasile, Starețul de la Poiana Mărului.(+1767).....109
Rânduiala isihastă a Starețului Vasile.....109
Cuvânt de învățătură a Starețului Vasile despre rugăciunea inimii..110
Sfinții Domnului.....111
Sfinții Părinți Mărturisitori Ioan din Galeş şi Moise Măcinic din Sibiel.(sec.XVIII d.H.).....112
Sfântul Preot Mărturisitor Moise Măcinic din Sibiel si Oprea Miclăus din Silistea Sibiului.....113
Cuviosul Onufrie de la Vorona. (+1789).....114
Rugăciune.....116
Sfântul Paisir Velicikovschi de la Neamț.(1712 + 1794).....117
Sfătuiri.....118
Cuvinte de folos.....118
Rugăciune.....120

Sec. XVIII-XIX d.H

Cuviosul Athimandrit Gheorghe, starețul Mânăstirii Cernica.(1730-+1806)……..121
Cuvinte de învățătură ale Cuviosului Stareț Gheorghe.....122
Sfântul Ierarh Grigorie Dascălul.(1765-+1834).....122
Cuvânt de folos.....124

Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica.(1787-+ 1868).....124
Diata Sfântului Calinic.....126
Plângerea Smeritului Ierarh Calinic.....128

Sec. XX d.H

Sfântul Cuv. Ioan Iacob Românul (1913-+1960).....129
La uşa milostivirii.....131
Rugăciune.....132
Sfântul Ioan, Episcopul cel minunat de la Sihla (1918-1951).....132

Sfinții Români canonizați în anul 2007

Sfinții Martiri Năsăudeni, canonizați la Salva: Atanasie Todoran din Bichigiu; Vasile din Zagra; Grigore din Telciu şi Vasile din Mocot.....136
Sfântul Martir Atanasie Todoran din Bichigiu.(+1763).....136
Sfântul Ierarh Pahomie de la Gladin (1674 +1724).....138
Din Acatistul Sfântului Pahomie de la Gladin.....140
Rugăciune.....140

Cei nouã Sfinți Nemțeni, canonizați de B.O.R. în martie 2008

Sfântul Cuvios Iosif de la Bisericani (+ sec. XVI d.H.).....140
Cuviosul Chiriac de la Bisericani (+ sec. XVI d. H.).....141
Sfântul Cuvios Chiriac de la Taslău.(+ sec. XVII d.H.).....142
Sfântul Cuvios Rafail.(+ sec. XVII d.H.).....143
Sfântul Cuvios Partenie de la Agapia Veche.(+ sec. XVII d.H.).....144
Cuviosul Simeon de la Pângărați.(+ sec. XV d.H.).....144
Sfântul Amfilohie de la Pângărați.(1487 +1570).....145
Sfântul Cuvios Iosif de la Văratic.(1750 + 1828).....146
Sfântul Cuvios Ioan de la Râşca şi Secu (+ 1685).....147

Alți Sfinți Români, canonizați în anul 2009

Sfântul Neagoe Vodă Basarab (sec. XV + XVI d.H.).....148
Sfântul Ierarh Ioachint de Vicina, mitropolit al T.R.(+ 1372).....151
Sfântul Dionisie cel Smerit (Exigul)..470 +556.....152
Acatistul Sfintilor Români.....156
Epilog despre Sfinți.....166
Rugăciune la Toți Sfinții.....167
Moaştele Sfinților Români şi cele aflate pe teritoriul României.....168
Bibliografie.....170
Calendarul Sfinților Români.....171
Ierarhia Sfinților Români.....173
Indice alfabetic.....175
Cuprins.....178

Tipărită la Tipigrafia Digitală
– ECAS TRADE –
Bucureşti
2009

ISBN: 978-973-o-07066-8